Herkese "SIMPSONLAR" ve "FANTASTIC 4" filmlerinin afişi

sinema

SAYI: 2007-08 5 YTL KKTC Fiyatı: 6.5 YTL

ISSN 1304-5695

MERKEZ

HOGWARTS'TA İSYAN VAR!

Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı

PIXAR İFTİHARLA SUNAR
RATATOUILLE

SIMPSONLAR BEYAZPERDEDE

GARY OLDMAN
10 KARAKTER 10 REPLİK

BİR MODERN KLASİK
MAD MAX 2

SİNEMA YAZARLARINA GÖRE
YAŞAYAN EN İYİ 10 YÖNETMEN

FANTASTİK 4
GÜMÜŞ SÖRFÇÜ'NÜN YÜKSELİŞİ

www.muziksesinolsun.com

RS

Sesini müzikle duyurmak isteyenler **burada buluşuyor!**

Nokia, müzik dinleyen ya da üreten herkesi sıradışı bir platformda buluşturuyor: **www.muziksesinolsun.com**. Kendini müzikle ifade eden, cep telefonuyla müzik dinlemeyi seven, müzik üreten herkes ortak bir paydada buluşuyor. Müzik dünyasındaki en son haberler, en yeni müzik videoları, nokiasupersound finalistlerinin şarkılarının durmaksızın çaldığı bir radyo, farklı ve renkli müzik zevklerine hitap eden geniş bir ajanda, ünlü müzisyenlerle ve şarkıcılarla yapılmış röportajlar, ödüllü anketler ve yarışmalar **www.muziksesinolsun.com'da!**

::Müzik sesin olsun **radyo**::

Nokia 5300 XpressMusic

- 1500 şarkıya kadar saklama olanağı*
- Stereo FM radyo
- 1,3 megapiksel kamera
- 10 saatin üzerinde konuşma ve dinleme
- CD kalitesinde ses
- Atanmış müzik tuşları

Nokia 5700 XpressMusic

- 1500 şarkıya kadar saklama olanağı*
- Atanmış müzik tuşları
- Güçlü Hi-Fi stereo hoparlör
- Dijital müzik çalar
- Tek bir çevirme ile 2 megapiksel kamera ve 4x dijital zoom
- 2.2" QVGA ekran ve 16 milyon renk desteği

NOKIA
Connecting People

EN10 | INFO | AJANDA

- Bu Yazın Hit Şarkıları
- Eski Türk Filmi Şarkıları
- Yağmurlu Gün Şarkıları
- Milyon Kez Dinlenebilecek Şarkılar
- Güne Başlarken Dinlenecek Şarkılar
- Nokiasupersound06 Rap
- Nokiasupersound06 Metal
- İstanbul Şarkıları
- Renkli Şarkılar
- Nokiasupersound06 Bunalım
- Nokiasupersound06 Romantik
- 90'ların Hit Pop Şarkıları-2
- 90'ların Hit Pop Şarkıları-1
- Fenalık Getiren Şarkılar

Ahali toplandı!

Müziksesinolsun ahali'desin! Seni anlatan, 10 şarkıdan oluşan listeni oluştur, diğer ahali insanlarına hakkında ipucu verecek beş hali'ni doldur, seninle aynı şarkıları seçen kişiler bir tıkla karşına gelsin! Müziğin seninle aynı yere götürdüğü insanlarla tanış, müzik sesin olsun!

Şarkılarını seçip, seninle aynı şarkılarda kendini anlatan insanlara tanışmak için **tıkla!**

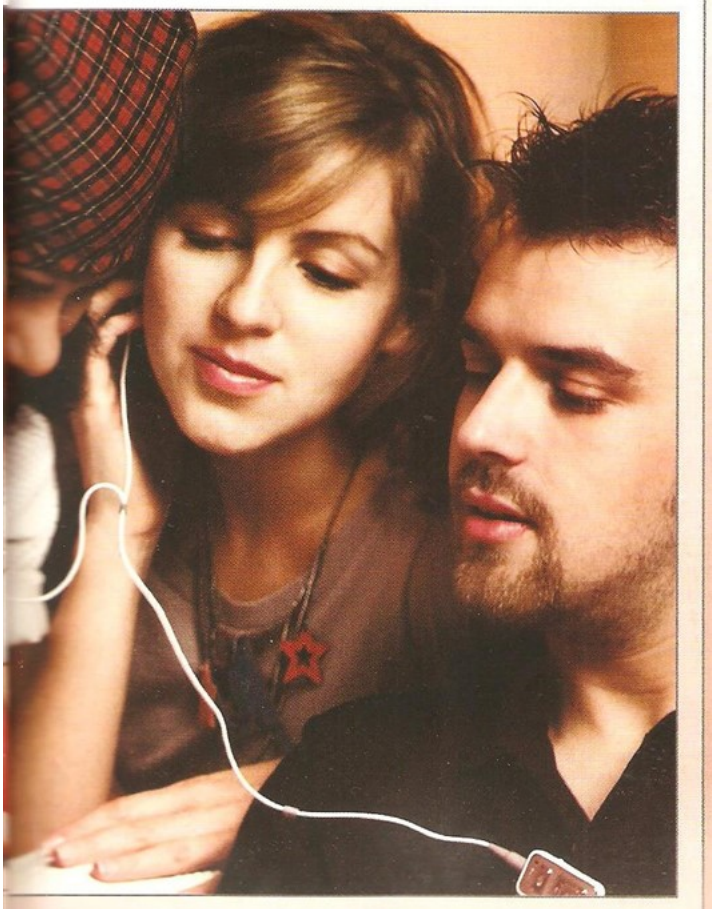

Bu bir ilandır.

NOKIA SUPER S•UND 07

Müziğine güvenen gençlere, Nokiasupersound!

Nokiasupersound, müziğe tutkun gençleri 2005 yılından bu yana aynı noktada buluşturuyor. Akustik, elektronik, hatta dijital üretimlere; pop, rock, hiphop, indie gibi onlarca müzik türüne; Türkçe, İngilizce, Almanca, Çince gibi her dile; ev stüdyolarında veya çalışma stüdyolarında hazırlanan demolara açık bir yarışma olan nokiasupersound; gençlerdeki müzikal yetenekleri arıyor, buluyor, bağımsız müzik ruhuna uygun biçimde ödüllendiriyor.

sinema
MERKEZ
Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.
Medya Grup Başkanı ve Tüzel Kişi Temsilcisi
İsmail Yavuz Onursal
Genel Müdür
Mehmet E. Demirel
Yayın Direktörü
Özge Sarıkadılar
Genel Yayın Yönetmeni
Senem İşmen
Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu
Görsel Yönetmen
Uğur Güç
Editörler
Müjde Işıl
Ebru Çeliktuğ
Murat Emir Eren
Yönetim
Genel Müdür Yardımcısı
Yonca Ertürk
Üretim Planlama Müdürü
Gamze Cin Demir
Kreatif Direktör: Naci Yavuz
Fotoğraf Editörü: Mehmet Tel
Tanıtım Müdürü: Engin Erdem
Teknik: Engin Altuntaş
Ofset Hazırlık: Ercan Karaaslan

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA
Genel Müdür
Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yardımcısı
Hakan Yonsul
Reklam Koordinatörü
Gülcan Avuka
Reklam Müdürü
Elif Kulaoğlu
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü: Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SİNEMA MERKEZ Dergisi'ne, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.

Merkez Dergi Tel: (0212) 411 20 00
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Merkez Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: Temmuz 2007
Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Basımcı: Apa Uniprint Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş.
Adres: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Basıldığı Yer:
Omerli Köyü Mevkii
34555 Hadımköy/İstanbul
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

MERKEZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@merkezdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18.00saatleri arası hizmet verilmektedir)
www.merkezabone.com

serdine@merkezdergi.com.tr

Sinema'da seçim heyecanı

Ağustos sayımızın hazırlıkları, 22 Temmuz genel seçimlerine hazırlanmakta olan ülkemizin yoğun seçim gündemine denk geldi ve tabii yazın en sıcak günlerine. Uzun zamandır aklımızda olan, yaşayan en iyi 10 yönetmeni seçme projemizi, bu yoğun seçim atmosferi içinde gerçekleştirmeye karar vermemiz ise tamamen tesadüf. Her masada memleket meselelerinin konuşulduğu, oy verme sorumluluğu taşıyan her bilinçli yurttaşın doğru kararı vermek için kara kara düşündüğü, sokaklardaki kavurucu sıcağın seçim otobüslerinden yükselen kulak tırmalayıcı propaganda şarkılarıyla iyice dayanılmaz bir hal aldığı günlerde, yazarlarımızı bir başka zorlu seçime davet ederek onlara biraz fazla yüklendik belki de.

"Sinema yazarlarına göre yaşayan en iyi 10 yönetmen"i seçmek üzere düzenlediğimiz oylamadaki tek kuralımız, adayların uzun zamandır film çekmiyor olsa bile hayatta olan yönetmenler arasından seçilmiş olmasıydı. Listenin 10 yönetmenle sınırlı tutulması seçim yapmayı daha da zorlaştırıyordu. Çoğu yazarımızın, listelerindeki yönetmen sayısını 10'a indirebilmek için akla karayı seçtiğini biliyoruz ve bu arada bizi hiç de hayırla anmadıklarını tahmin ediyoruz. Seçimlerinde onları yönlendirebilecek pek az ölçüt belirlemiş olmamız ise işlerini hiç de kolaylaştırmadı. Üstelik içinden seçim yapabilecekleri ve yine bir biçimde yönlendirici olacak bir yönetmen listesi de sunmadık onlara. Ancak bu sayede, amacımıza uygun şekilde, daha kişisel listeler çıktı ortaya. Sonuçlar içeride. Dosyanın yazarları ele aldıkları yönetmeni neden yaşayan en iyi 10 yönetmen arasında gördüklerini açıklayan birer yazı kaleme alarak kararlarının gerekçelerini de paylaşıyorlar sizlerle.

Herhangi bir sinema kaynağında bulabileceğiniz, akademik kriterlere göre belirlenmiş, sürprize yer olmayan, klasik bir liste çıkarmak isteseydik, daha kesin ölçütler belirleyebilir, listedeki yönetmen sayısını daha yüksek tutarak önemli bir yönetmeni dışarda bırakma riskini en aza indirir, hatta böyle bir oylamaya hiç gerek duymayabilirdik. Oysa kişisel tercihleri daha fazla öne çıkaran içeride göreceğiniz liste belki tartışmaya daha açık, daha şaşırtıcı ama günümüzün sinema yazarlarının yönelimleri konusunda daha fikir verici ve daha eğlenceli bir liste oldu bana kalırsa. Umarım siz de öyle bulursunuz.

Bu ayın en önemli sinema olaylarından birisi Harry Potter hayranlarının sabırsızlıkla beklediği "Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı"nın gösterime girmesi şüphesiz. Her zamanki gibi filmle ilgili ayrıntılı bir araştırma yaptık ve ayrıca yeni maceranın serinin bütünü içindeki yeri ve önemi konusunda Harry Potter romanlarının çevirmeni Sevin Okyay'ın görüşlerine başvurduk. Yoğun iş programı içinde ricamızı kırmayarak beşinci kitapla ilgili bir yazı kaleme alan Okyay'a çok teşekkür ederiz.

Ve son olarak, bir düzeltme... Geçen ayki sayımızdaki "aksiyonun unutulmaz kanun adamları" dosyasının 9. maddesinde, yönetmenliğini Gordon Parks'ın yaptığı 1971 yapımı "Shaft" filmindeki John Shaft karakteri ele alınıyordu. Ne var ki dosyanın bu maddesinin başında yanlışlıkla bu filmin John Singleton yönetmenliğinde çekilen 2000 yapımı yeni versiyonuna ait bilgiler ve orijinal filmin kahramanı John Shaft'ı canlandıran Richard Roundtree yerine de 2000 yapımı filmin oyuncusu Samuel L. Jackson'ın fotoğrafı yer almıştır. Sorumluluğu tamamen bana ait olan bu hatayı hoşgörüyle karşılamanızı umuyorum.

Gelecek sayıda görüşmek üzere.

Senem İşmen

Plajda Axess'inizi kullanın
%10
indirim kazanın!
Deniz susatır,
Axess kazandırır.
AQUA
BURC BEACH
PAPARAZZI
seaside
ALAÇATI
XUMA
mpanya 15 Temmuz - 02 Eylül tarihleri arasında geçerlidir. Kampanya boyunca kazanabileceğiniz en fazla indirim tutarı 50 YTL'dir.
Temmuz - 10 Ağustos tarihleri arasındaki harcamalarınızın indirimleri 25 Ağustos'tan sonraki, 11 Ağustos - 02 Eylül tarihleri
arasındaki harcamalarınızın indirimleri ise 15 Eylül'den sonraki ilk ekstrenize yansıtılacaktır.
Wings Bu kampanyadan Wings sahipleri de faydalanabilir.
Axess
AKBANK

İÇİNDEKİLER

sinema@merkezdergi.com.tr

GÜNDEM

Aile değil, milli felaket 40

Televizyon dünyasının anarşist ailesi beyazperdede. Ünlü dizinin yıllardır beklenen sinema versiyonunda ("Simpsonlar Sinema Filmi"), baba Homer nükleer bir felakete sebep olunca Springfield ahalisi Simpsonlar'a karşı ayaklanıyor.

Biz büyüdük ve kirlendi dünya! 44

Serinin merakla beklediğimiz beşinci bölümü, "Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı" hakkında merak ettiğiniz her şey: Yeni yönetmen, yeni senaryo yazarı, yeni oyuncular ve Sevin Okyay'ın yeni macerayla ilgili değerlendirmesi.

Kan emici karizma 52

10 unutulmaz performansı, 10 unutulmaz repliğiyle Gary Oldman.

56 Büyük düşlerin peşinde

Walt Disney-Pixar işbirliğinin son eseri "Ratatuy", yönetmeni Brad Bird'ün animasyon filmlerinin çıtasını ne derece yükselttiğinin göstergesi.

60 4 artı 1

Muhteşem dörtlü, "Fantastik 4: Gümüş Sörfçü'nün Yükselişi"nde, çizgi roman hayranlarının gözünde ayrıcalıklı bir yere sahip olan yeni bir kahramanın da katılımıyla tam kadro ve yine Tim Story'nin yönetmenliğinde karşımızda.

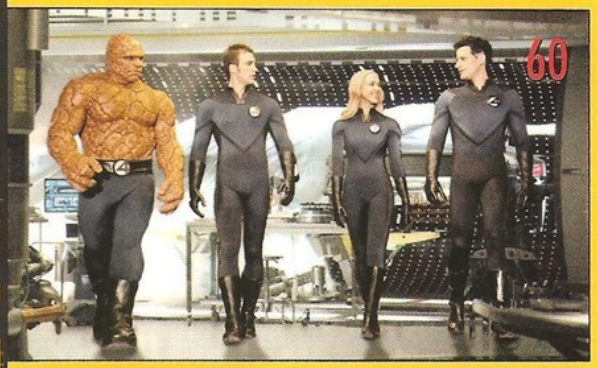

66 Nuh'un gemisine bir iki!

En sevdiği İncil mesellerinden bir seri çekmek üzere yola çıkan yönetmen Tom Shadyac "Bruce Almighty"nin ardından şimdi "Aman Tanrım! Evan Almighty" ile karşımızda. Bu kez başrolde Jim Carrey yerine Steve Carrell var.

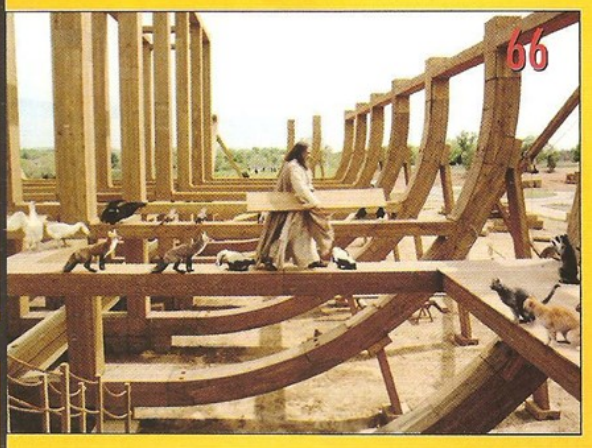

Seni ayvayla görmüşler!

Başkasıyla karıştırmışlardır!

Şeker ötesi karışımmm!

Yeni

Stars'tan yepyeni bir lezzet: Yaz Meyveleri...
Ahududu, şeftali ve kavunun süt kreması ile muhteşem karışımı!

ÜLKER

ULTRA

İÇİNDEKİLER

sinema@merkezdergi.com.tr

DOSYA

Yaşayan en iyi 10 yönetmen 70

Sinema Dergisi yazarları arasında yaptığımız oylama sonuçlandı. Şimdi sonucu sizlerle paylaşma zamanı. Oylama sonucunda ortaya çıkan 10 yönetmenlik liste ve yazarlarımızın gerekçeli kararları içeride.

Kıyametten sonra 84

Sinemayı değiştiren modern klasiklerinden biri daha mercek altında: "Mad Max 2: The Road Warrior".

ARMAĞANLAR

Koleksiyon kartı: La verite
Afişetler: "28 Hafta Sonra", "Zengin Avcısı", "Edie", "Yerdeniz Öyküleri"
Büyük boy afiş:"Simpsonlar", "Fantastik 4: Gümüş Sörfçü'nün Yükselişi"

HER AY

18 Box Office ve Yıldız Tablosu

20 Seyir Defteri

22 Eleştiriler
Komşum Totoro, 28 Hafta Sonra, Sıkı Aynasızlar, Transformers, Factory Girl

28 Sinemadan Çıkmış İnsan

30 Özel Seans Yeni projeler, haberler...

36 Işık ve Gölge Atilla Dorsay

92 Kült Filmler "El Topo"

94 Yeşilçam Klasikleri "Sevmek Zamanı"

96 Soundtrack Analiz
"Marie Antoinette"

97 DVD Rehberi

112 Gömülü Hazineler
"The Insider"

113 Klasik Sahne
"In a Glass Cage"

114 Sinema Çıkışı
Cezmi Baskın

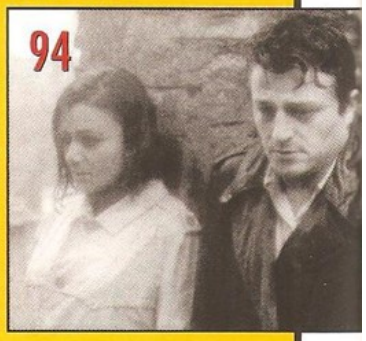

AYIN FİLMLERİ

Şüphe, Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı, Kaldırım Serçesi, Aman Tanrım! Evan Almighty, Şantör, Kız Erkek Meselesi, Neşeli Dalgalar, Georgia Yasası, Kanunsuzlar, I Want Candy, Fantastik 4: Gümüş Sörfçü'nün Yükselişi, Seks İtirafları, Lanetli Bataklık, Ratatuy, Otel 2, War

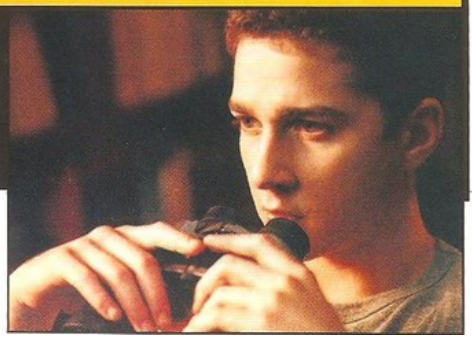

MARTINI
MARTINI
MARTINI
MARTINI
MARTINI
Drink Responsibly

ŞÜPHE

DISTURBIA

Gösterim Tarihi: 3 Ağustos 2007

Yönetmen: D.J. Caruso. Oyuncular: Shia LaBeouf, Carrie-Anne Moss, David Morse, Sarah Roemer, Aaron Yoo, Jose Pablo Cantillo, Matt Craven, Viola Davis, Brandon Caruso, Luciano Rauso. Senaryo: Christopher B. Landon, Carl Ellsworth. Görüntü Yönetmeni: Rogier Stoffers. Kurgu: Jim Page. Müzik: Geoff Zanelli. Yapım Tasarımcısı: Tom Southwell. Yapımcı: Jackie Marcus, Joe Medjuck, Tom Pollock, E. Bennett Walsh. Süre: 104 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: UIP.

Kale Brecht (Shia LaBeouf), babasının trajik ölümünden sonra girdiği bunalımı atlatmaya çalışan sorunlu bir gençtir. Okulda hocasına yumruk atınca yargıç tarafından ev hapsi cezasına çarptırılır. Annesi Julie'nin (Carrie-Anne Moss) tek isteği kayıtsız ve bezgin oğlunun ihtiyaçlarını karşılayabilmek, ona babasının eksikliğini hissettirmemek ve iyi bir gelecek sağlayabilmektir. Ev hapsindeki Kale, zaman geçirebilmek için tüm ilgisini komşu evlere yöneltir. Gözetlediği evler arasında, güzel komşu kızı Ashley (Sarah Roemer) de vardır.

Basında kayıp kadınlarla ilgili haberler çıkmaya başlayınca Kale dikkatini diğer komşusu Turner'a (David Morse) yöneltir. Genelde sessiz ve sakin bir yer olan kasabada terör estiren seri katilin kapı komşusu olduğuna ikna olmaya başlamıştır. Gözetlemeyi takıntı haline getirerek komşusunun attığı her adımı izlemeye başlar. Ancak ev hapsinde olduğundan tüm araştırmalarını evinin sınırlarını aşmadan yapmak zorundadır.

NOTLAR: Alfred Hitchcock, "Rear Window"u 1954'te seyirciyle buluşturduğunda röntgenciliği özendirmekle eleştirilmiş ama ortaya, yıllar boyunca ister esinlenme, ister gönderme, ister taklit olsun, çeşitli versiyonlarla sık sık tekrar edilen bir gerilim klasiği çıkmıştı. 1995'te geçirdiği kaza sonucunda felç olan Christopher Reeve'i hayata bağlama projesi olarak 1998'de "Rear Window"un aynı isimle, televizyon için vasat bir yeniden çevrimi de yapılmıştı. Posterinde bile "Rear Window"un kopyasını (klasik filmde James Stewart'ın elindeki dürbün "Disturbia"da Shia LaBeouf'un eline geçmiş) gördüğümüz "Disturbia" ise genel olarak yeniden çevrim tanımlamasına yakın durmakla beraber aynı zamanda gençlik filmi olma iddiası da taşıyan bir yapım. Filmin başındaki kaza sahnesinden (akıllara "Final Destination 2"daki zincirleme kazayı getiriyor) yeniyetme başkahramanımızın eve mahkûm olma sebebine, komşu evleri gözetlerken –dürbün hariç- yararlandığı yeni teknolojilerden mekân olarak kullanılan evlere ("Rear Window"da basit apartmanlar varken "Disturbia" olayları banliyöye taşıyor) kadar hemen hemen her şey günümüz gençliğinin yaşam tarzına uyarlanmış. Başroldeki Shia LaBeouf'u "parlatma" filmi olarak da nitelendirebileceğimiz yapım, hikâyeye getirdiği bu yeniliklerle "kötü taklit" olmaktan kurtulmuş; hafızlarda kalıcı bir iz bırakmayacak olsa bile en azından aslına ihanet etmemeyi başarmış. Oyuncu kadrosunda David Morse'un ve Carrie-Anne Moss'un ("Matrix"in cevval Trinity'sini evini çekip çevirmeye çalışan dul bir kadın rolünde izlemek güzel bir sürpriz) varlığı filmin bir diğer artısı. "Taking Lives" ve "Two for the Money"den tanıdığımız D.J. Caruso'nun yönettiği, Steven Spielberg'ün de yapımına destek verdiği 20 milyon dolar bütçeli "Disturbia", ABD'de 13 Nisan'da gösterime girdi. Beklentilerin üstüne çıkarak sadece ülkesinde 79.6 milyon dolar hasılat elde eden filmin ABD box office'indeki üç haftalık birinciliğine "Spider-Man 3" son vermişti. "Disturbia", yurt dışında DVD'sinin çıktığı ayda ülkemizde vizyona giriyor.

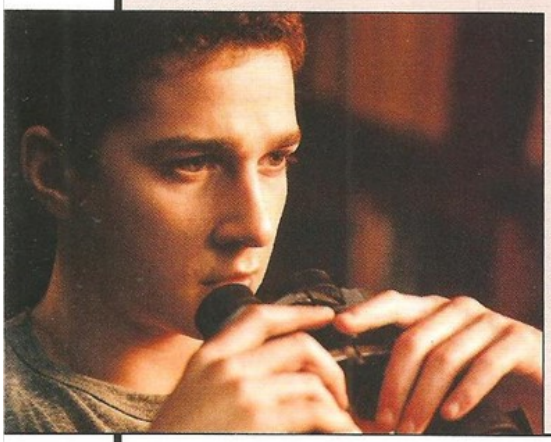

HARRY POTTER VE ZÜMRÜDÜANKA YOLDAŞLIĞI

HARRY POTTER AND THE ORDER OF THE PHOENIX

Filmle ilgili yazı 44. sayfada.

Yönetmen: David Yates. Oyuncular: Daniel Radcliffe, Rupert Grint, Emma Watson, Helena Bonham Carter, Emma Thompson, Ralph Fiennes, Michael Gambon, Brendan Gleeson, Gary Oldman, Alan Rickman. Senaryo: Michael Goldenberg (J.K. Rowling'in aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Slawomir Idziak. Kurgu: Mark Day. Müzik: Nicholas Hooper. Yapım Tasarımcısı: Stuart Craig. Yapımcı: David Barron, David Heyman. Süre: 138 dk. Yapım: ABD, İngiltere (2007). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 10 Ağustos 2007

Hazırlayan:
Müjde Işıl
mujdeisil@merkezdergi.com.tr

KALDIRIM SERÇESİ

LA VIE EN ROSE

Yönetmen: Olivier Dahan. Oyuncular: Marion Cotillard, Sylvie Testud, Pascal Greggory, Emmanuelle Seigner, Jean-Paul Rouve, Gérard Depardieu, Clotilde Courau, Jean-Pierre Martins, Catherine Allégret, Marc Barbé. Senaryo: Olivier Dahan, Isabelle Sobelman. Görüntü Yönetmeni: Tetsuo Nagata. Kurgu: Richard Marizy, Sophie Delecourt. Müzik: Christopher Gunning. Yapım Tasarımcısı: Olivier Raoux. Yapımcı: Alain Goldman. Süre: 140 dk. Yapım: Fransa, İngiltere, Çek Cumhuriyeti (2007). İthalatçı: D Productions. Dağıtımcı: 35 Milim.

Gösterim Tarihi: 3 Ağustos 2007

1915 yılında dünyaya gelen Edith Giovanna Gassion (Marion Cotillard), sokak şarkıcısı olan annesi tarafından terk edilir. Babaannesinin işlettiği randevuevinde büyür. Geçirdiği hastalık sonucunda dört yıl boyunca gözleri görmez. Yakın arkadaşı Mômone (Sylvie Testud) ile birlikte, para kazanmak için sokaklarda şarkı söyler. Bu sırada bir kabare işleten Leplée (Gérard Depardieu) tarafından keşfedilir ve kısa sürede, onu meşhur edecek çevre içine girer. Ancak alkol bağımlılığı ve morfine alışması, sürekli mücadelelerle geçen yaşamını iyice zorlaştırır.

NOTLAR: 1959'da New York'taki konserle başlayan "Kaldırım Serçesi", Fransızlar'ın efsane sesi Edith Piaf'ın 40'lı yaşlarına odaklanıyor; tutkulu ilişkilerini, ünlü dostlarını ve trajik sonunu anlatıyor. Bu sene Berlin Film Festivali'nin açılış filmi olan ve prömiyerini burada yapan film, Altın Ayı için yarışmıştı. Filmin yönetmeni, "Kızıl Nehirler"in ikinci filmi "Les Anges De L'Apocalypse - Kıyamet Melekleri"den hatırlayacağımız Olivier Dahan. Filmin senaryosunda da imzası bulunan Dahan'ı böyle bir proje hazırlamaya iten neden, Piaf'ın arkadaşı Mômone ile sokakta yürürken çekilmiş bir resmi olmuş. Şarkıcının henüz ünlü olmadığı yıllara ait bu fotoğraf Dahan'ı öylesine etkilemiş ki, Piaf hakkında geniş çaplı bir araştırmaya girişmiş; öğrendiklerini de zaman içinde senaryo haline getirmiş. Toplam 140 dakika süren "Kaldırım Serçesi", Piaf'ın yaşamını kronolojik sırayla anlatmıyor. Tam tersine, kafa karıştırmayı da göze alarak bol bol geriye dönüşler ve ileriye gidişlerle zamanda yolculuğa çıkarıyor seyirciyi. Piaf'ı keşfeden kabare sahibini Gérard Depardieu'nün canlandırdığı filmde La vie en rose, None, je ne regrette rien başta olmak üzere Piaf'ın onlarca şarkısı yer alıyor. "Taxi" serisinde Daniel'ın kız arkadaşı Lilly rolüyle tanınan; "Un Long Dimanche De Fiançailles" ve "A Good Year"da da izlediğimiz Marion Cotillard, "Kaldırım Serçesi"nde Edith Piaf olarak karşımıza çıkıyor. 32 yaşındaki aktris, ünlü şarkıcıyı, gençlik yıllarından başlayarak hayata veda ettiği 47 yaşına kadar uzanan geniş bir zaman diliminde canlandırıyor. Bu filmdeki performansıyla eleştirmenler tarafından övgülere boğulan Cotillard, Piaf rolüne hazırlanmak için bir hayli araştırma yapmış. Şarkıcı hakkında bulabildiği her eseri okumuş, arşiv görüntülerini izlemiş ve şarkılarını defalarca dinlemiş. Bir röportajında "Onu taklit etmek istemedim. Asla onun gibi hareket etmeye ya da ona benzer sese sahip olmaya çalışmadım. Amacım, onun kalbini ve ruhunu anlamaya çalışmaktı" diyor aktris. Film bir şarkıcı biyografisi olduğu için yönetmenin tercihi Piaf'ın orijinal sesini kullanmak olmuş. Sadece 3 şarkıyı (Mon Homme, Les Mômes de la Cloche, Les Hiboux) orijinali dışında Jil Aigrot adlı şarkıcı seslendirmiş. Tüm bu şarkılı sahnelerde Cotillard'a düşen de dudak hareketleriyle senkronu tutturmak olmuş. Şarkıları söylemese de şarkıları yaşadığı her halinden belli olan, Piaf'ın kişiliğini ve trajedisini yansıtmakta çok başarılı bulunan Cotillard'ın, önümüzdeki sene En İyi Kadın Oyuncu dalında Oscar'ın iddialı isimlerinden biri olacağına şimdiden kesin gözüyle bakılıyor.

AMAN TANRIM! EVAN ALMIGHTY

EVAN ALMIGHTY

Filmle ilgili yazı 66. sayfada.

Yönetmen: Tom Shadyac. Oyuncular: Steve Carell, Morgan Freeman, Lauren Graham, Johnny Simmons, Graham Phillips, Jimmy Bennett, John Goodman, Wanda Sykes, John Michael Higgins, Jonah Hill. Senaryo: Steve Oedekerk. Görüntü Yönetmeni: Ian Baker. Kurgu: Scott Hill. Müzik: John Debney. Yapım Tasarımcısı: Linda DeScenna. Yapımcı: Tom Shadyac, Steve Carell, Gary Barber, Roger Birnbaum, Michael Bostick, Neal H. Moritz. Süre: 90 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 17 Ağustos 2007

AYIN FİLMLERİ

ŞANTÖR

QUAND J'ETAIS CHANTEUR

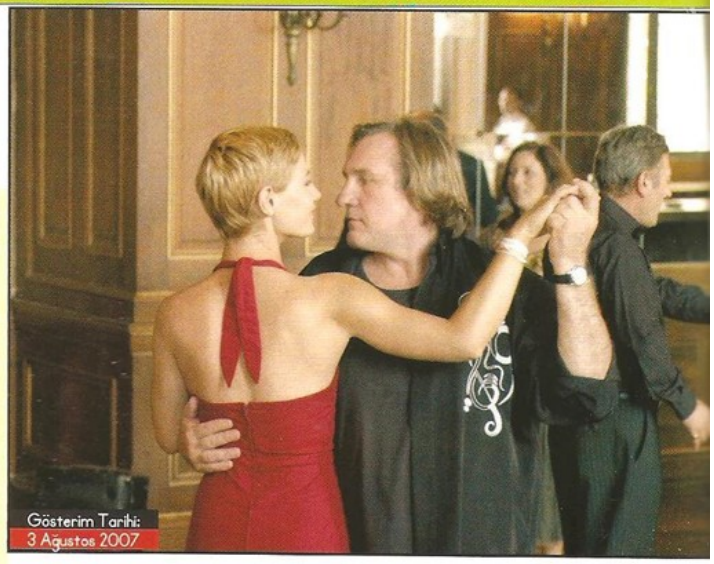

50 yaşındaki Alain (Gérard Depardieu), Clermont-Ferrand şehrinde ünlü bir şantördür ve karaoke fenomeni yüzünden Alain gibi şarkıcıların nesli tükenmektedir. Alain, Marion (Cécile De France) ile tanışır ve ondan çok etkilenir. Marion (Cecile de France), Alain'e karşı son derece dikkatli davranmasına rağmen onun cazibesine karşı koyamaz ve ikili bir süre sonra birbirine yaklaşır. Marion, Alain'nin arkadaşı Bruno'nun (Mathieu Amalric) sahip olduğu gayrimenkul şirketinde çalışmaktadır ve Bruno da Marion'a karşı bir şeyler hissetmektedir. Kariyeri sona ermek üzere olan yaşlı şantör Alain'in güzel Marion'a karşı ilgisi onu yeniden hayata bağlar.

NOTLAR: Bu sene César ödüllerinin, geçtiğimiz sene de Cannes'da Altın Palmiye'nin güçlü adaylarından biri olan "Quand J'Etais Chanteur", İstanbul ve Adana Film Festivali'nde gösterildikten sonra vizyona giriyor. Filmin yönetmeni, 1998'de "L'Interview" ile En İyi Kısa Film dalında Altın Palmiye kazanan ve 3.cü uzun metrajına imza atan 35 yaşındaki Xavier Giannoli. "Quand J'Etais Chanteur" (Ben Şarkıcıyken) ismini, Michel Delpech'in aynı adlı şarkısından almış. Yönetmen Giannoli'nin bu filmi çekmesine zemin hazırlayan da işte bu şarkı olmuş. Alain Moreau adlı başkahraman da, Clermont-Ferrand'da salon dansçılığı-şarkıcılığı yapan Alain Chanone'dan esinlenerek yaratılmış. Chanone ilham kaynağı olmakla kalmamış, filmde Moreau'nun rakibi Mariani'yi de canlandırmış. Bu nostaljik filmin gerçek yıldızı ise kendi sesiyle şarkı söyleyen Gérard Depardieu. Mort Shuman'ın Save The Last Dance For Me ve Serge Gainsbourg'un L'Anamour'u başta olmak üzere birçok tanınmış şarkıyı seslendiren Depardieu'nün bu filmdeki performansı öylesine beğenildi ve şarkıcılık yeteneği öylesine başarılı bulundu ki, "Quand J'Etais Chanteur" için Depardieu'nün "Cyrano de Bergerac"tan beri en iyi performansını sergilediği yorumu yapıldı.

Yönetmen: Xavier Giannoli. Oyuncular: Gérard Depardieu, Cécile De France, Mathieu Amalric, Christine Citti, Patrick Pineau, Alain Chanone, Marie Kremer, Jean-Pierre Gos, Camille De Pazzis, Antoine de Prekel. Senaryo: Xavier Giannoli. Görüntü Yönetmeni: Yorick Le Saux. Kurgu: Martine Giordano. Müzik: Alexandre Desplat. Yapım Tasarımcısı: François-Renaud Labarthe. Yapımcı: Pierre-Ange Le Pogam, Edouard Weil. Süre: 112 dk. Yapım: Fransa (2006). Dağıtımcı: Chantier Films.

KIZ ERKEK MESELESİ

IT'S A BOY GIRL THING

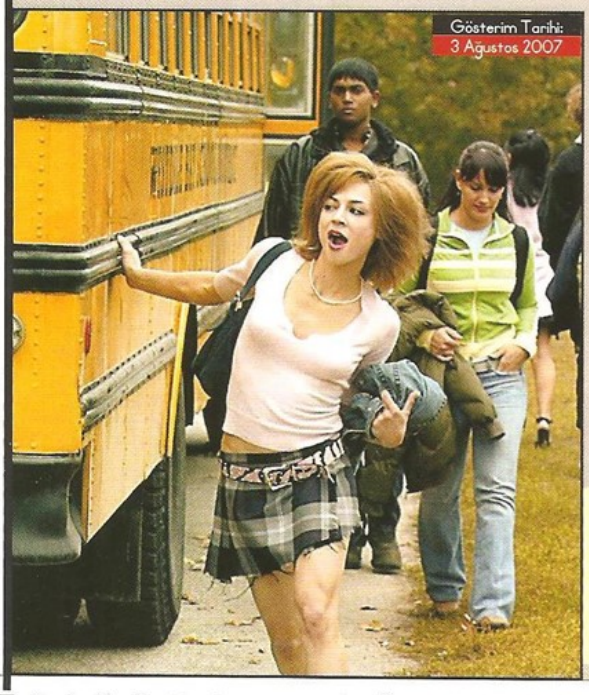

Nell (Samaire Armstrong) edebiyat düşkünü ve aşırı derecede terbiyeli bir genç kızdır. Yan komşularının oğlu Woody (Kevin Zegers) ise eğlence düşkünü ve pervasız halleriyle Nell'in taban tabana zıddıdır. Aynı liseye giden bu iki komşu çocuğu, birbirlerinden nefret etmektedirler. Bir okul gezisi sırasında gizemli bir heykel önünde kavgaya tutuşan ikili, ertesi sabah uyandıklarında kendilerini birbirlerinin vücudunda bulur. Bu zoraki değiş tokuş, birbirlerinden intikam almaları için bulunmaz bir fırsata dönüşür ve birbirlerinin hayatını sabote etmeye başlarlar.

NOTLAR: Genç kuşağın yakında tanıdığı dizi oyuncusu Samaire Armstrong ile "Transamerica"da Felicity Huffman'ın oğlunu canlandıran Kevin Zegers, bu gençlik komedisinin başrollerinde yer alıyor. "Big", "Freaky Friday", "The Hot Chick" gibi beden değişimini konu alan "It's A Boy Girl Thing"in müzikseverler açısından en dikkat çeken özelliği ise Elton John'un yürütücü yapımcı, evlendiği partneri David Furnish'in de yapımcı olarak bu filme destek vermiş olması. Filmin içinde Candle In The Wind'in duyulmasının sebebi de bu olsa gerek.

Yönetmen: Nick Hurran. Oyuncular: Samaire Armstrong, Kevin Zegers, Emily Hampshire, Sharon Osbourne, Brooke D'Orsay, Libby Adams, John Bregar, Brandon Carrera, Maury Chaykin, Shane Daly. Senaryo: Geoff Deane. Görüntü Yönetmeni: Steve Danyluk. Kurgu: John Richards. Müzik: Christian Henson. Yapım Tasarımcısı: Craig Lathrop. Yapımcı: David Furnish, Martin Katz, Steve Hamilton Shaw. Süre: 95 dk. Yapım: İngiltere, Kanada (2006). Dağıtımcı: Medyavizyon.

CHEWY

BLACK

Tutkunun drajesi

NEŞELİ DALGALAR

SURF'S UP

Ergenlik çağındaki penguen Cody Maverick, ilk profesyonel yarışmasına katılacak olan bir sörfçüdür. Bu deneyimini belgelemek için peşinden ayrılmayan bir kamera ekibiyle birlikte surf yarışmasına katılmak üzere Pen Gu Adası'na doğru yola çıkar. Cody seyahati sırasında sörf manyağı Tavuk Joe, ünlü sörf organizatörü Reggie Belafonte, yetenek avcısı Mikey Abromowitz ve cankurtaran Lani Aliikai'yla tanışır. Cody kazanmanın kendisine istediği hayranlık ve saygıyı getireceğini düşünse de, gözden düşmüş eski bir sörfçüyle yani Koca Z ile beklenmedik bir şekilde yüz yüze gelir. Bu tanışma Cody'nin hayatta kendi yolunu bulmasına vesile olacaktır.

NOTLAR: Oscar'lı "Happy Feet"te şarkı söyleyip dans eden insanımsı penguenleri izleyip bu sevimli hayvanlardan yeni numaralar bekleyenleri memnun edecek bir animasyon daha... Konu penguenler olunca Türkçe vizyon isminde yeniden "Neşeli" sıfatını gördüğümüz "Surf's Up"ın ("Happy Feet" de Türkçe'ye "Neşeli Ayaklar" olarak çevrilmişti) kahramanları, sörf yapan penguenler. "Open Season"dan sonra Sony Pictures Animation'ın ikinci uzun metraj animasyonu olan "Surf's Up", eğlencelik bir yapımdan ziyade bir sörf belgeselini andırıyor. Zira filmin başkahramanlarına bakıldığında her birinin ünlü bir sörfçüden izler taşıdığı görülüyor. Örneğin, Koca Z için efsanevi dalga sörfçüsü Greg Noll örnek alınmış; hatta Z'nin karakter animasyonunda Noll'un stili taklit edilmiş. Aynı şekilde, Cody Maverick'in sörf yapışında Kelly Slater'dan, Tank'ın sörf yapışında da Sunny Garcia'dan esintiler var. Animasyon ekibi Greg Knolls, Sunny Garcia, Rob Machado ve Kelly Slater'ın da aralarında bulunduğu ünlü sörfçülerin videolarını ve çok sayıda sörf belgeselini izlemiş; ekip üyeleri sörf dersleri bile almış. Şampiyon sörfçü Kelly Slater da yapım sürecinde ekibe danışmanlık yapmış. "Surf's Up"ın yönetmenleri ise, "Toy Story 2"de yardımcı yönetmenlik yapan Ash Brannon ve Kevin Lima ile birlikte "Tarzan" adlı animasyonu yönetmiş Chris Buck. Animasyonun orijinalinde Cody'i Shia LaBeouf, Koca Z'yi de Jeff Bridges seslendirirken Türkçe dublajlı versiyonunda Cody'yi Arda Aydın, Koca Z'yi Nüvit Candaner seslendiriyor.

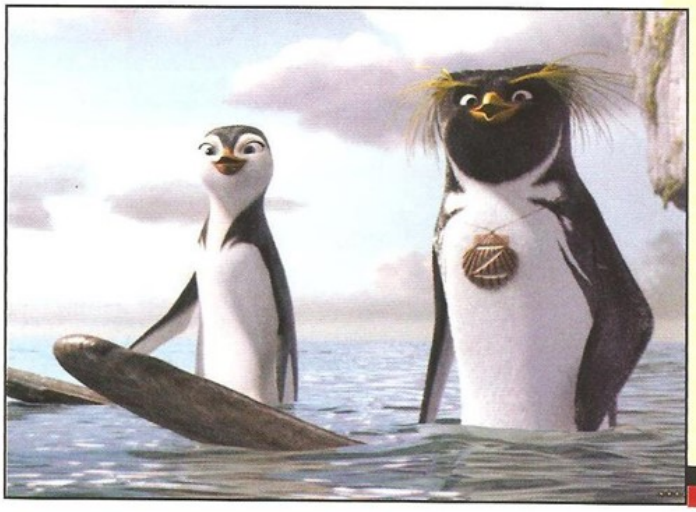

Yönetmen: Ash Brannon, Chris Buck. Seslendirenler: Shia LaBeouf, Jeff Bridges, Zooey Deschanel, Jon Heder, James Woods, Diedrich Bader, Mario Cantone, Kelly Slater, Rob Machado, Sal Masekela. Senaryo: Lisa Addario, Christian Darren, Don Rhymer, Joe Syracuse. Görüntü Yönetmeni: Andres Martinez. Kurgu: Ivan Bilancio. Müzik: Mychael Danna. Yapım Tasarımcısı: Paul Lasaine. Yapımcı: Christopher Jenkins. Süre: 85 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 3 Ağustos 2007

GEORGIA YASASI

GEORGIA RULE

Gösterim Tarihi: 3 Ağustos 2007

Yönetmen: Garry Marshall. Oyuncular: Jane Fonda, Lindsay Lohan, Felicity Huffman, Dermot Mulroney, Cary Elwes, Garrett Hedlund, Hector Elizondo, Dylan McLaughlin, Zachary Gordon, Laurie Metcalf. Görüntü Yönetmeni: Karl Walter Lindenlaub. Kurgu: Bruce Green, Tara Timpone. Müzik: John Debney. Yapım Tasarımcısı: Albert Brenner. Yapımcı: David C. Robinson, James G. Robinson. Süre: 113 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: UNP Filmcilik.

Yaptığı araba kazasıyla Rachel (Lindsay Lohan), annesi Lilly'nin (Felicity Huffman) San Francisco'daki evinde en son kuralı yıkmıştır. İçinden geldiği gibi hareket eden ve ele avuca sığmayan kızını götürecek yeri kalmayan Lilly, Rachel'ı asla dönmemeye yemin ettiği tek yere, annesi Georgia'nın (Jane Fonda) Idaho'daki evine götürür. Georgia çiğnenmeyecek kurallarla hayatını yaşayan ve evine gelen herkesten de aynısını yapmasını isteyen bir büyükannedir. Ama Rachel ıstıraplı yaz tatiline dayanamayıp küçük kasabayı sarsmaya başlayınca Georgia, torununun öfkesinin ardındaki nedenleri anlamaya çalışır. Onun bu davranışı, üç kadının gömülü sırlarının açığa çıkmasına vesile olacaktır.

NOTLAR: Yaşları itibariyle gerçek hayatta da büyükanne, anne ve kız olabilecek üç kuşaktan üç ünlü aktris aynı filmde. "Georgia Rule", sinema oyunculuğuna 15 sene ara verdikten sonra "Monster-in-Law" ile dönüş yapan Jane Fonda'nın yakın zamana denk düşen ikinci sinema filmi. İsmine bakıldığında "hukuksalmış" izlenimi veren film, aslında Jane Fonda'nın canlandırdığı karakteri baz alan hatta aktrisin gerçek yaşamına (zamanının çoğunu Georgia eyaletinin Atlanta kentinde geçiren aktrisin 1995'te genç yaşta hamileliği önlemek için kurduğu Georgia Kampanya'sı var) atıf yapmayı da ihmal etmeyen bir yapım. "As Good as It Gets"in senaristlerinden Mark Andrus'un kaleminden çıkan senaryo da, Mormon ailede büyümüş yazarın hayatından etkiler taşıyor. Kadın hikâyeleri anlatmayı seven Garry Marshall, "Georgia Rule"u "yetenekli ve güzel kadınlarla çalışmak istediği" için yönetmiş.

KANUNSUZLAR

OUTLAW

Yönetmen: Nick Love. Oyuncular: Sean Bean, Danny Dyer, Lennie James, Rupert Friend, Sean Harris, Bob Hoskins, Allan Aldred, Matthew Badham, Sally Bretton, Amelda Brown. Senaryo: Nick Love. Görüntü Yönetmeni: Sam McCurdy. Kurgu: Stuart Gazzard. Müzik: David Julyan. Yapım Tasarımcısı: Marcus Wookey. Yapımcı: Allan Niblo, Rupert Preston, James Richardson. Süre: 101 dk. Yapım: İngiltere (2007). İthalatçı: Tiglon. Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 17 Ağustos 2007

Günümüzün Londra'sı... Sokaklarda suçlular neredeyse kendi haline bırakılmıştır. Irak'taki görevinden dönen paraşütçü Danny Bryant (Sean Bean) ülkesinin bıraktığından çok daha farklı bir yerde olduğunu görünce sarsılır. Hapishaneye tıkmaya çalıştığı uyuşturucu baronu tarafından tehdit edilen savcı Cedric Munroe (Lennie James), kendisini hastanelik eden saldırganların serbest bırakıldığını öğrenen ve sokağa çıkmaya korkan Cambridge öğrencisi Sandy Mardell (Rupert Friend) gibi benzer acıları yaşamış insanları biraraya toplamaya karar veren Bryant'ın amacı, kanun tanımayan topluma panzehir olmaktır. Bu özel ekip, kanunsuzluğa ve adaletten kaçanlara karşı büyük bir savaş başlatır.

NOTLAR: Savaştan geri dönünce ülkesinde karşılaştığı manzara karşısında hayal kırıklığına uğrayan askerden, bir şekilde şiddete maruz kalan sıradan insanlara kadar değişik mağdur manzaraları sunan "Outlaw", kanunların yetersiz kaldığı noktada insanın kendi adaletini kendisinin sağlamaya çalışmasının sonuçlarını sorguluyor. Blair'in politikasını eleştirmekten de kaçınmayan filmin temeli ise yaşanmış olaylara dayanıyor. Nick Love'ın "Goodbye Charlie Bright", "The Football Factory", "The Business"tan sonraki bu 4. sinema filminin ilginç bir yapım öyküsü var. Love, yapım şirketi Vertigo Films'in internet sitesine koyduğu ilanla sinemaseverlerden film projesine maddi destek sağlamalarını, daha doğrusu yatırım yapmalarını istemişti. Ingiliz yönetmen, yatırımcıları için hasılattan pay yerine şöyle bir çözüm buldu: Az para bağışlayanlara filmin tişörtlerinden hediye ederken, 100 pound verenlere ise filmin DVD'sinde "Executive Producer" olarak yer verdi.

I WANT CANDY

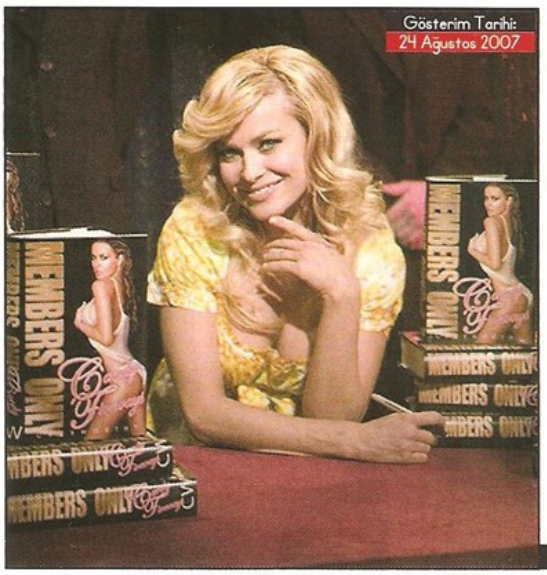

Gösterim Tarihi: 24 Ağustos 2007

Yönetmen: Stephen Surjik. Oyuncular: Tom Riley, Tom Burke, Carmen Electra, Michelle Ryan, Mackenzie Crook, Philip Jackson, Eddie Marsan, Jimmy Carr, Stephanie Blacker, David Armand. Senaryo: Peter Hewitt, Phil Hughes, Jamie Minoprio, Jonathan M. Stern. Görüntü Yönetmeni: Crighton Bone. Kurgu: Alex Mackie. Müzik: Melanie C, Sugardaddy, Art Brut. Yapım Tasarımcısı: Tom Brown. Yapımcı: Barnaby Thompson, Piers Thompson. Süre: 85 dk. Yapım: İngiltere (2007). Dağıtımcı: Medyavizyon.

Sinema öğretmenleri tarafından hayalleri yıkılan Joe (Tom Riley) ve onun yetenekli ama nevrotik yönetmen arkadaşı Baggy (Tom Burke), altın değerinde gördükleri senaryolarını satmak üzere Londra'ya giderler. Şans eseri, umutsuz durumdaki bir yapımcıyla tanışırlar ve bu yapımcı onların filmine para yatırmayı kabul eder. Ancak bir şartı vardır: Filmde bir yıldız isim yer almalı, bu kişi de mutlaka ünlü porno oyuncusu Candy Fiveways (Carmen Electra) olmalıdır. İş sadece Candy'ye ulaşmakla bitmez. Evlerinde, anne-babalarından gizli olarak Candy'li seks sahnelerini çekmek, iki arkadaş için hiç de kolay olmayacaktır.

NOTLAR: Kanadalı bir yönetmen ve Amerikalı bir yıldızdan bir İngiliz komedisi... Televizyon çalışmalarıyla bilinen Stephen Surjik, ilk sinema filmi olan Mike Myers'lı "Wayne's World 2"dan uzunca bir süre sonra yeniden beyazperdeye döndü. The Strangeloves'ın 1965'te çıkardığı albüme adını veren "I Want Candy" şarkısı ("Marie Antoinette"te bu şarkının Bow Wow Wow versiyonunu dinlemiştik) bu film için Melanie C tarafından single olarak yeniden yorumlandı. "I Want Candy"de ünlü porno yıldızı Candy'yi canlandıran Carmen Electra, verdiği röportajlarda rolüne hazırlanmak için porno film izleme gereği duymadığını, çünkü bu tür filmleri geçmişte yeterince seyrettiğini beyan etmiş.

FANTASTİK 4: GÜMÜŞ SÖRFÇÜ'NÜN YÜKSELİŞİ

FANTASTIC 4: RISE OF THE SILVER SURFER

Filmle ilgili yazı 60. sayfada.

Yönetmen: Tim Story. Oyuncular: Ioan Gruffudd, Jessica Alba, Chris Evans, Michael Chiklis, Julian McMahon, Kerry Washington, Andre Braugher, Doug Jones, Beau Garrett, Zach Grenier. Senaryo: Don Payne, Mark Frost. Görüntü Yönetmeni: Larry Blanford. Kurgu: Peter S. Elliot, William Hoy, Michael McCusker. Müzik: John Ottman. Yapım Tasarımcısı: Kirk M. Petruccelli. Yapımcı: Avi Arad, Bernd Eichinger, Ralph Winter. Süre: 92 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 17 Ağustos 2007

AYIN FİLMLERİ

Gösterim Tarihi:
24 Ağustos 2007

OTEL II

HOSTEL: PART II

Yönetmen: Eli Roth. Oyuncular: Lauren German, Bijou Phillips, Heather Matarazzo, Roger Bart, Jay Hernandez, Richard Burgi, Vera Jordanova, , Stanislav Ianevski, Milan Knazko, Ivan Furak. Senaryo: Eli Roth. Görüntü Yönetmeni: Milan Chadima. Kurgu: George Folsey Jr., Brad E. Wilhite. Müzik: Nathan Barr. Yapım Tasarımcısı: Robb Wilson King. Yapımcı: Eli Roth, Chris Briggs, Mike Fleiss. Süre: 93 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: WB.

Roma'da seyahat eden üç Amerikalı; Beth (Lauren German), Whitney (Bijou Phillips) ve Lorna (Heather Matarazzo) hafta sonu için farklı bir yere gitmeye karar verince, yolda tanıştıkları güzel bir manken tarafından Slovakya'nın ücra köşelerinden birine gitmek için kandırılırlar. Kadın, gidecekleri yerde yenilenecekleri ve arkadaşlıklarını pekiştirecekleri konusunda gençleri ikna eder. Genç kızlar gittikleri yerde bir açık arttırmanın kurbanları, dünyanın dört bir yanından iğrenç arzularını doyurmak için gizlice gelen hastalıklı ve ayrıcalıklı kişilerin fantezilerinde birer piyon olacaklarından habersizdirler. Gençlerin düşledikleri rüya gibi tatil, hayatları için verdikleri mücadeleye dönüşecektir.

NOTLAR: 2005 yapımı "Hostel", ABD'de vizyona girdiği hafta sonu "Narnia Günlükleri"ni tahtından indirerek box office'te birinci sıraya oturmuş; 4.8 milyon dolara mal olan film, sadece ülkesinde 47.3 milyon dolar hasılat elde etmişti. Slovakya'yı kötü tanıttığı için bir hayli eleştirilirken bir yandan da içerdiği yoğun şiddet nedeniyle teen slasher'cıların hayranlığını kazanmıştı. Quentin Tarantino'nun desteklediği, Takashi Miike'nin de konuk oyuncu olarak koltuk çıktığı Eli Roth, arayı fazla açmadan ikinci film için hazırlıklara başladı. Bütçesi 10 milyon doları aşan "Hostel"in ikincisinde olaylar yine Slovakya'da geçiyor. Hatırlanacağı gibi ilk filmden Paxton canlı çıkmıştı. İkinci filmde onun akıbetini öğreniyoruz ve yeni kurban kahramanlarla tanışıyoruz. İlk filmin aksine bu sefer cehennemin merkezinde 3 genç kadın var. Kurbanlara odaklanan ilk filmin aksine, "Hostel: Part II"da işkenceciler yakından tanıtılıyor. Filmin çekimleri Güney Fransa ve İzlanda gibi değişik yerlerde yapılsa da ilk filmde olduğu gibi, pek çok sahnenin çekimi Prag içinde ve çevresindeki mekânlarda gerçekleştirildi. Yönetmen mekân konusunda şu notu düşüyor: "İnsanlar "Hostel: Part II"yu izlemeye gittiklerinde, aynı pansiyonu ve aynı fabrikayı görmek isteyecek. Ama ben fabrikadaki aynı odalara gitmek istemedim. Bu yüzden yepyeni bir bodrum katı inşa ettik". İlk filmin iki katı bütçeyle çalışan Eli Roth, ilk filme göre ikinci filmde akan kan miktarını ve şiddet seviyesini iyice yükselttiğine dair filmin fanatiklerine garanti veriyor.

WAR

Yönetmen: Phillip G. Atwell. Oyuncular: Jet Li, Jason Statham, Devon Aoki, John Lone, Steph Song, Nadine Velazquez, Kane Kosugi, Lauro Chartrand, Mark Cheng, Terry Chen. Senaryo: Lee Anthony Smith, Gregory J. Bradley. Görüntü Yönetmeni: Pierre Morel. Kurgu: Scott Richter. Müzik: Brian Tyler. Yapım Tasarımcısı: Chris August. Yapımcı: Steve Chasman, Christopher Petzel, Jim Thompson. Süre: 91 dk. Yapım: ABD (2007). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi:
31 Ağustos 2007

FBI ajanı Jack Crawford (Jason Statham), iş ortağının Rogue (Jet Li) tarafından öldürülmesi üzerine bu acımasız katilden intikam almaya yemin eder. Asla yakalanmayan ve izi sürülemeyen Rogue'un peşine düşen Crawford'un yaptığı araştırmalar onu Çinli mafya lideri ile Japon yakuza patronu arasındaki kanlı hesaplaşmaya götürür. Rogue'u herkesten önce ele geçirmek isteyen Crawford ve ekibi, büyük bir savaşın içine düşer. Rogue ile yüz yüze gelen Crawford, hem düşmanı ve hem de onun planı hakkında hiçbir şey bilmediğini, gerçeklerin göründüğünden farklı olduğunu keşfeder.

NOTLAR: "The One"dan 6 sene sonra Jet Li ve Jason Statham yeniden karşı karşıya... "War"un yönetmeni, Eminem başta olmak üzere 50 Cent, Xzibit, The Game gibi ünlü rap'çilerin kliplerine imza atan Phillip G. Atwell. "War", Atwell'ın ilk sinema filmi, aynı zamanda Lee Anthony Smith ve Gregory J. Bradley'in de ilk film senaryosu. Phillip G. Atwell, ilk filmini yönetirken bir aksiyon ustasından da yardım gördü. "War"un aksiyon sahnelerini Corey Yuen ("The Transporter"da da Jason Statham'la çalışmıştı) yönetti ve filmde koreograf olarak Atwell'e bir nevi rehberlik yaptı. Aksiyon türünü özellikle çok sevdiği için ve bol bol Ridley Scott, Michael Mann filmleri izleyip "Black Hawk Down", "Gladiator" ve "Collateral"i örnek aldığı için bu ilk yönetmenlik sınavında zorlanmadığını söylüyor Atwell. "War"un bir diğer ilginç özelliği de Jet Li'nin "The One" ve "Lethal Weapon 4"ün ardından yeniden kötü adam kimliğine bürünmesi. Çekim aşamasındayken ismi "Rogue" (Li'nin canlandırdığı karakterin adı) olarak açıklanan yapımın adı, aynı isimli Avustralya filmiyle çakışmaması için "War" olarak değiştirilmişti.

SEKS İTİRAFLARI

SLEEPING DOGS LIE

Yönetmen: Bob Goldthwait. Oyuncular: Melinda Page Hamilton, Bryce Johnson, Geoffrey Pierson, Colby French, Jack Plotnick, Bonita Friedericy, Brian Posehn, Morgan Murphy, Steve Agee, Lisa Salzano. Senaryo: Bob Goldthwait. Görüntü Yönetmeni: Ian S. Takahashi. Kurgu: Jason Stewart. Müzik: Gerald Brunskill. Yapım Tasarımcısı: Melanie Mandl. Yapımcı: Martin Pasetta. Süre: 87 dk. Yapım: ABD (2006). Dağıtımcı: Bir Film.

Amy (Melinda Page Hamilton) anne-babasının sevgili kızı, nişanlısının biricik sevgilisidir. Gelecek Amy için oldukça parlak görünmektedir. Ta ki nişanlısı ona ilginç bir öneri getirene kadar... Genç adam, herkesten gizledikleri en karanlık sırlarını birbirlerine anlatmalarını, dürüst bir çift olarak aralarında gizli-saklı kalmamasını teklif eder. Bu öneriyi yerinde bulan Amy, hem kendisi hem de ailesi hakkındaki sırları ifşa eder. Ancak bu sefer de genç kadının ilişkisi bozulur, hayatı birdenbire cehenneme döner.

Gösterim Tarihi: 24 Ağustos 2007

NOTLAR: "Polis Akademisi"sin Zed'i Bob Goldthwait'in 1992'de yönettiği "Shakes the Clown"dan sonraki ikinci sinema filmi... Amerikalı komedyen, yazıp yönettiği "Sleeping Dogs Lie"da dürüstlüğü, aile kavramını, bağışlamayı ve cesareti sorguluyor. Prömiyeri geçtiğimiz sene Sundance Film Festivali'nde yapılan "Sleeping Dogs Lie"ın senaryosunu Goldthwait söylentilere göre sadece üç günde kaleme almış ve filmin çekimlerini 16 günde tamamlamış. ABD'de "Sleeping Dogs Lie" ismiyle vizyona giren filmin İngiltere'deki vizyon isminde "Sleeping Dogs" şeklinde bir kısaltmaya gidilmiş. Sleeping Dogs Lie, İngilizce'de yolunda giden bir işi kurcalamamak, işi oluruna bırakmak anlamında kullanılan bir deyim. Filmde ise Amy'nin köpeğiyle ilgili "ayıp" bir sırrını da ifade etmekte.

LANETLİ BATAKLIK

THE MARSH

Gösterim Tarihi: 31 Ağustos 2007

Yönetmen: Jordan Barker. Oyuncular: Gabrielle Anwar, Justin Louis, Forest Whitaker, William Cuddy, Joe Dinicol, Courtney Fitzpatrick, Brooke Johnson, Peter MacNeill, Jonathan Payne, Niamh Wilson. Senaryo: Michael Stokes. Görüntü Yönetmeni: David Perrault. Kurgu: Nick Rotundo. Müzik: Eric Cadesky, Nick Dyer. Yapım Tasarımcısı: Raymond Lorenz. Yapımcı: George Flak, Peter R. Simpson. Süre: 90 dk. Yapım: Kanada (2006). Dağıtımcı: Özen Film.

Claire Holloway (Gabrielle Anwar) başarılı bir çocuk kitapları yazarıdır. Fakat özel hayatı kitaplarında anlattığı hikâyelere benzememektedir. Claire'in doktoru işinden bir süre uzak kalıp huzurlu bir ortamda tatil yapmasını önerir. Rose Marsh Çiftliği, genç kadının huzur bulabileceği ve kafasını boşaltabileceği bir yer gibi görünmektedir. Ancak burada açıklayamadığı garip görüntüler Claire'i hapseder. Bütün bu garip dünyayı on yaşındaki bir kızın hayaleti yönetmektedir. Claire hayallerinde bu küçük kızın genç bir adam tarafından saldırıya uğradığını görür. Claire gerçeği bulmak için kasabanın gazetesini çıkaran Noah Pitney (Justin Louis) ve doğaüstü olayları araştıran Geoffry Hunt'tan (Forest Whitaker) yardım ister.

NOTLAR: Por Una Cabeza eşliğinde Al Pacino ile tango yaptığı "Scent of a Woman"da keşfetmiştik Gabrielle Anwar'ı. Aradan geçen 15 yıl içinde sinemalarımıza pek uğramayan aktrisi, Jordan Barker'ın ikinci uzun metrajlı filmi olan "The Marsh"ın başrolünde izliyoruz. Anwar, bu korku filminde bunalımın eşiğine gelmiş bir çocuk kitapları yazarını canlandırıyor. 37 yaşındaki oyuncu gerçek hayatında da hobi olarak çocuk kitapları yazmakta. Konusu itibariyle "The Marsh"ın yağmurlu bir ortamda ve bataklık fonunda geçmesi gerekiyordu. Ancak yapımın bütçesi buna imkân tanımayınca dış çekimler Toronto'da tamamlanıp daha sonra dijital ortamda renk düzenlemeleri ile "ıslaklık" sağlandı. Bataklık ortamı ise stüdyoda hazırlandı. "The Marsh"ın bir başka dikkat çeken özelliği de Forest Whitaker'ın Oscar kazandığı "The Last King of Scotland" ile yakın dönemde çekilmiş olması.

RATATUY

RATATOUILLE

Filmle ilgili yazı 56. sayfada.

Yönetmen: Brad Bird. Seslendirenler: Patton Oswalt, Ian Holm, Lou Romano, Brian Dennehy, Peter Sohn, Peter O'Toole, Brad Garrett, Janeane Garofalo, Will Arnett, Julius Callahan. Senaryo: Brad Bird. Kurgu: Darren T. Holmes. Müzik: Michael Giacchino. Yapımcı: Brad Lewis. Süre: 110 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 17 Ağustos 2007

BOX OFFICE

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@merkezdergi.com.tr

TÜRKİYE box office

13 - 15 Temmuz 2007

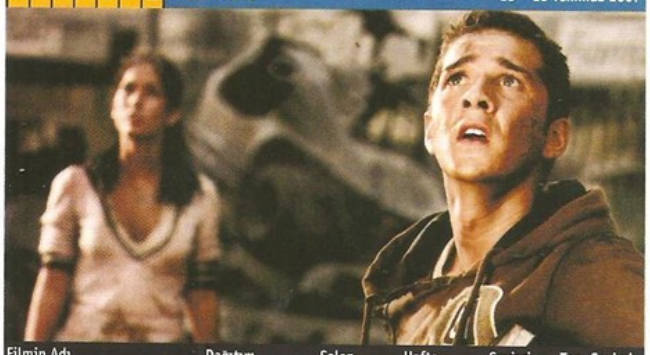

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Seyirci	Top. Seyirci
1. Transformers	UIP	161	2	54.341	226.113
2. Şrek 3	UIP	155	5	23.315	568.770
3. Zor Ölüm 4.0	Özen Film	78	3	19.657	150.271
4. 28 Hafta Sonra	Özen Film	40	1	16.308	16.308
5. Ölüm Fısıltısı	35 Milim	49	1	10.209	10.209
6. Zengin Avcısı	Chantier	26	1	7.179	7.179
7. Diriliş: Vampir Avcısı	Warner Bros.	56	2	6.574	22.650
8. Ocean's 13	Warner Bros.	66	6	5.036	324.949
9. Boş Oda	Warner Bros.	27	4	2.799	57.830
10. K.K: Dünyanın Sonu	UIP	41	8	2.668	955.620

1 Yıl Önce — 2006

12 Mayıs - 15 Haziran
1. Poseidon'dan Kaçış
2. Da Vinci Şifresi
3. Omen
4. X-Men: Son Direniş
5. Düş Yakamızdan

2 Yıl Önce — 2005

13 Mayıs - 09 Haziran
1. Dünyalar Savaşı
2. Bay & Bayan Smith
3. Batman Başlıyor
4. Madagaskar
5. Vay Kaynanam Vay

3 Yıl Önce — 2004

07 Mayıs - 10 Haziran
1. H.P. ve Azkaban Tutsağı
2. Örümcek Adam 2
3. Truva
4. Yarından Sonra
5. Gizli Pencere

Türkiye Tüm Zamanlar Top 30

Bu ay ile birlikte 2007 yazını geride bırakıyoruz. Özellikle Ramazan Bayramı ile birlikte birbirinden iddialı yerli-yabancı filmler vizyona girmeye hazırlanıyor. En son Nisan 2006 sayısında verdiğimiz bu listeyi yenileyelim istedik.

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon Tar.	Hafta	Toplam Kişi
1. Kurtlar Vadisi: Irak	KenDa	03.02.2006	26	4.256.567
2. G.O.R.A.	Warner Bros.	12.11.2004	35	4.001.711
3. Babam ve Oğlum	Özen Film	18.11.2005	54	3.826.751
4. Vizontele	Warner Bros.	02.02.2001	50	3.308.120
5. Vizontele Tuuba	Warner Bros.	23.01.2004	34	2.894.802
6. Titanik	Özen Film	20.02.1998	181	2.844.022
7. Organize İşler	KenDa	23.12.2005	36	2.618.244
8. Hababam Sınıfı Askerde	Özen Film	14.01.2005	34	2.587.824
9. Eşkıya	Warner Bros.	29.11.1996	57	2.571.133
10. Kahpe Bizans	Özen Film	21.01.2000	38	2.472.162
11. Hababam Sınıfı Üç Buçuk	Özen Film	06.01.2006	23	2.067.661
12. Asmalı Konak Hayat	Warner Bros.	17.10.2003	25	1.791.396
13. Y. Efendisi: Yüzük Kardeşliği	Warner Bros.	21.12.2001	54	1.759.705
14. Truva	Warner Bros.	14.05.2004	28	1.692.458
15. Hokkabaz	KenDa	20.10.2006	16	1.692.159
16. O Şimdi Asker	Warner Bros.	21.03.2003	28	1.657.051
17. Hababam Sınıfı Merhaba	Özen Film	16.01.2004	37	1.581.457
18. Matrix Reloaded	Warner Bros.	16.05.2003	21	1.470.316
19. Yüzüklerin Efendisi: İki Kule	Warner Bros.	20.12.2002	42	1.459.205
20. Altıncı His	UIP	04.02.2000	39	1.428.659
21. Matrix	Warner Bros.	03.09.1999	59	1.354.812
22. Korsan Şekspir	Özen Film	16.02.2001	37	1.331.462
23. Güle Güle	Warner Bros.	04.02.2000	43	1.275.967
24. Y. Efendisi: Kral'ın Dönüşü	Warner Bros.	05.03.2004	38	1.252.640
25. Her Şey Çok Güzel Olacak	Warner Bros.	27.11.1998	50	1.239.015
26. Propaganda	Warner Bros.	05.03.1999	46	1.238.878
27. Maskeli Beşler: Irak	Özen Film	11.01.2007	19	1.231.374
28. Harry Potter ve Felsefe Taşı	Warner Bros.	01.02.2002	30	1.173.068
29. Sınav	Özen Film	20.10.2006	21	1.154.456
30. Mumya	UIP	18.06.1999	61	1.113.193

ABD box office

13 - 15 Temmuz 200

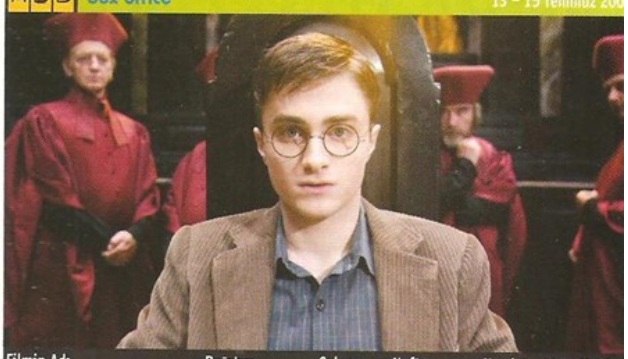

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. H.P. ve Zümrüdüanka Y.	Warner Bros.	4.285	1	77.1	139.715.15
2. Transformers	Paramount	4.050	2	37.1	224.009.58
3. Ratatuy	Buena Vista	3.625	3	18.1	142.997.08
4. Zor Ölüm 4.0	Fox	3.201	3	11.2	103.322.58
5. License to Wed	Warner Bros.	2.715	2	7.3	30.379.74
6. 1408	Weinstein	2.206	4	4.9	62.127.22
7. Evan Almighty	Universal	2.697	4	4.8	87.790.50
8. Knocked Up	Universal	1.710	7	3.6	138.217.27
9. Sicko	Lions Gate	756	4	2.6	15.830.04
10. Ocean's 13	Warner Bros.	1.244	6	1.9	112.506.70

Rakamlar milyon dol

İNGİLTERE box office

13 - 15 Temmuz 200

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasıla
1. H.P. ve Zümrüdüanka Y.	Warner Bros.	567	1	16.4	16.4
2. Şrek 3	PPI	495	3	2.8	30.6
3. Zor Ölüm 4.0	Fox	459	2	1.9	9.1
4. Fantastik 4: Gümüş Söfrçü'nün Y.	Fox	357	5	0.2	11.9
5. Ocean's 13	Warner Bros.	192	6	0.1	12.7
6. K.K: Dünyanın Sonu	BVI	170	8	0.09	40.1
7. Otel 2	Sony	182	3	0.09	1.6
8. Moliere	Pathe	49	1	0.07	0.07
9. Naqaab	Ent	30	1	0.07	0.07
10. La Vie En Rose (La Mome)	Icon	60	4	0.07	0.9

Rakamlar milyon pou

Jason Statham
War

2005	Taşıyıcı 2	88.849
2004	Collateral	242.950
2003	İtalyan İşi	161.892
2002	Taşıyıcı	126.926
2002	Tek	161.850

Catherine Zeta-Jones
No Reservations

2005	Zorro Efsanesi	170.98
2005	Ocean's Twelve	454.38
2004	Terminal	282.53
2003	Dayanılmaz Zulüm	217.05
2003	Chicago	207.53

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Kerem Akça	Okan Arpaç	Alkan Avcıoğlu	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Engin Ertan	Ömür Gedik	Burak Göral	Senem İşmen	Nihal B. Karaca	Çiğdem Kömürcüoğlu	Ege Görgün	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şirin	Murat E. Eren	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel	Ortalama
Büyük Baskın		2.5		2.5		1.5								2				2				3				2.25
Candy		3.5		3		3			3.5	1					2			1.5	1.5		2	3.5	3		3	2.54
Dehşet Gecesi		0.5					0.5				2	1		1.5				1			1	1	0.5	1		1.00
Diriliş: Vampir Avcısı		2	3			3		1.5										1		1	1	2		1.5		1.77
Edie - Factory Girl		4		2.5	2	2	1.5		3	1.5	4	2.5		3.5	4		2	3	2	2.5	3.5	3.5	3		2.5	2.76
Hayalet Dalgalar	3.5	3.5						3	2.5	3.5				3.5				2			2.5					3.00
Kaldırım Serçesi						2.5		3.5	2.5	2					3			2.5		3			3			2.75
Kanunsuzlar		2.5		2.5			1.5					2.5					2	2.5			2	3	4			2.50
Kara Yılan İniliyor		2.5				2						3					2	3.5			2	3			3.5	2.68
Kırılgan		2	2.5						2.5					2.5	2							3	2.5	2.5		2.43
Ölüm Geçirmez	1	5	4.5	4	2.5	1.5	3	2.5	1.5	5	4.5	4	4	2.5	2	3.5	2.5	3.5	2.5	4.5	1.5	2	2.5	5	5	3.20
Ölüm Fısıltısı		2								0.5		2.5		2.5							1	2				1.75
Ölüm Tohumları		1.5				3						3						2.5			1	3	2.5			2.35
Özgürlüğün Rengi		3				3	2	2.5		1.5	4	3		3.5			2	2.5			2	4	3			2.76
Sahtekâr		3	3	4	2	4	3.5	3	4		3.5	4		3	3		3	3	2.5		3.5	3.5	4			3.30
Sıkı Aynasızlar		4.5	3.5	3.5		3.5	2.5		3	4	3	3	3	3		3.5	3.5	2	2	3	2	3	3.5	3	2	3.04
Şeytanın Oteli		1.5				2		2	2	1		1						1			1	2.5		2.5		1.65
Şüphe		3		3	2	3.5	2.5		2.5		3	2	2				2.5	1.5			1	2.5		3		2.42
Transformers	3	3	3				2	3.5		2	3.5	2		2		3	3.5	2.5	1.5	2.5	2.5	4		3		2.73
3 Gün İçinde Öleceksin		1.5																			1					1.25
28 Hafta Sonra		3	3	3.5		4			3	2.5		4		3.5		5	2.5	3	3	4	2.5	2.5	3.5	3.5	4	3.33
Zengin Avcısı		3				3.5	2.5	3		2	3.5	2.5		3	3			2			2	3	3			2.76
Zor Ölüm 4.0	2.5	3	3.5		2	4	2		3	1.5	4	2.5	2.5	2	2	3	3		2	2.5	1	3	3.5			2.62

Seyir Defteri

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@merkezdergi.com.tr

* Bir ara internette "Amerikalılara göre dünya" başlıklı bir harita dolaşırdı, Amerikalıların cehaletini anlatan. "'Transformers'a göre dünya" da işte öyle bir şey: Amerikalılar mazlum ve kahraman; İngilizler onların akıllı ve sadık yardımcıları; Çin, Rusya ve Kuzey Kore potansiyel düşman; Afrika tuhaf ve tehlikeli şeylerin ilk ortaya çıktığı uzak, gizemli bir yer; İranlılar zeki bir iş yapamayacak kadar aptal; Hintliler çağrı merkezinde çalışan tembel ve komik adamlar; Japonlar robotlardan filan anlayan tipler.

* "Hot Fuzz-Sıkı Aynasızlar" iddia edildiği gibi bir aksiyon taşlaması mı? Değil. Türe içerden sataşan "Scream-Çığlık", "Last Action Hero-Son Muhteşem Kahraman"vari bir film mi? O da değil. Peki nedir? İngiliz mizahının alt seviyede örneği + Alan Parker ve Adrian Lyne'in bile hızlı bulacağı bir kurgu. "Transformers"ı seyrederken bu kadar yorulmamıştım.

* "Ocean üçlemesi"ne bakınca görünen manzara: "Ocean's 11"da hem onlar (Soderbergh, Clooney, Pitt, Damon vs.) hem seyirciler eğlenmişti. "Ocean's 12"de sadece onlar eğlenmişti. "Ocean's 13"de kimse eğlenmiyor.

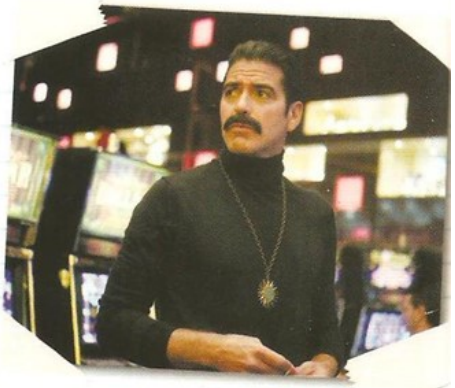

* Sıradan bir işin altından kalkan bir filmi mi tercih edersiniz, yoksa kallavi bir işin altında kalan bir filmi mi? Birincisi diyorsanız "Boş Oda"ya buyurun. Her köşesinde bir klişe ama belli bir maharetle işlenmiş. (Son yarım saatteki çuvallamayı saymazsak.) İkincisini tercih ederseniz "Mr. Brooks"la tanışın, bin bir yan hikâyenin nasıl birbirine dolandığını görün. "Bakın biz farklı bir film yaptık, hiç Hollywood'a benzemiyor" diyebilirler ama film kötü olduktan sonra memleketinin ne önemi var?

* Bir pazar sabahı İstinye Cinemall sinemasına gidiyoruz. Film 12'de, biz 12'ye birkaç dakika kala gişedeyiz. Ve olaylar gelişir.
BEN: "Ölüm Geçirmez"e iki bilet lütfen.
GÖREVLİ: Film 15 dakika önce başladı.
BEN: Nasıl?
GÖREVLİ: Film 15 dakika önce başladı.
BEN: Neden? Seans 12'de değil mi?
GÖREVLİ: Arkadaşlar içerde müşteri görünce başlatmışlar.
BEN: Beyefendi dolmuş mu ki bu, dolunca kalkıyor?
GÖREVLİ: Haklısınız.
BEN: Baştan başlatın öyleyse.
GÖREVLİ: İçerdeki müşterilere ayıp olur şimdi.
Sinema salonlarında çok tuhaf şeyler gördüm ama böylesi ilk kez başıma geldi. Paylaşmak istedim.

* "Death Proof-Ölüm Geçirmez" yine oyuncaklı bir Tarantino filmi. Hatta filmden ziyade bir oyuncak. Tarantinoseverler için kare bulmaca. Kendi bilgilerinizi internetten öğrendiklerinizle birleştirip filanca kızın "Kill Bill"de Uma Thurman'ın dublörü olduğunu, filanca sahnenin "Rezervuar Köpekleri"ndeki kahvaltı sahnesinin kopyası olduğunu, telefonun zilinin "Kill Bill"deki melodi olduğunu görebilir, öğrenebilirsiniz. Hatta "Aaa bak, aynı o eski filmlerdeki gibi kare atlıyor, filmin üstünde de çizik var" diye sevinç çığlıkları atabilirsiniz. Eğleniyorsanız ne alâ, ben hakkaten çok sıkıldım.

* Tarantino "Moulin Rouge", "Far From Heaven-Cennetten Çok Uzakta" gibi bir iki film izlese de eski filmlere el atmanın yeni yollarını keşfetse (kopyalamak hariç, demek istiyorum). Ama sıkılır şimdi.

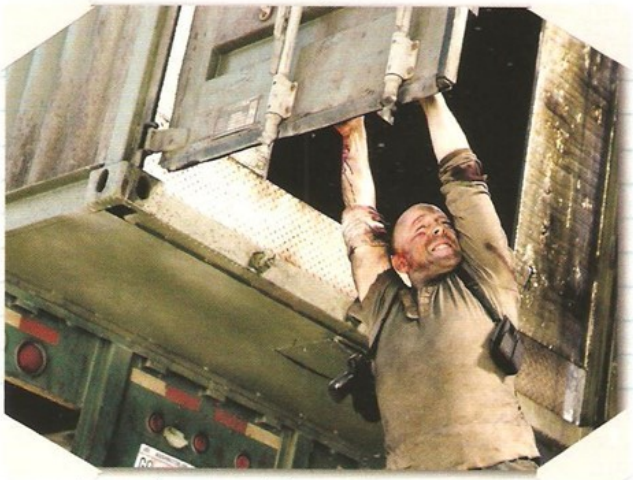

* "Zor Ölüm 4"ü "Zor Ölüm"den saymamak lazım. Hayatla kendince dertleri olan John McClane gitmiş, yerine en büyük derdi bilgisayardan anlamamak olan bir adam gelmiş. Serinin en temel marifeti olan hikâyeyi (ve aksiyonu) sınırlı alanlara sıkıştırma meselesini bile bir kenara koymuş hazretler. "Zor Ölüm" gitti, eski filmleri kaldı yadigâr.

* Yıllardır koltuklarından perdelerine kadar her şeyinden dert yanıp durduğumuz AFM Fitaş sinemaları nihayet tadilata girmiş. "Niye şimdi?" derseniz, sektöre yakın kaynaklar (bu tabiri kullandığım için mutluyum) İstiklal Caddesi'nin göbeğinde üç vakte kadar açılacak yeni ve muhtemelen güzel sinema salonlarının, AFM'yi bu karara zorladığını aktarıyorlar (keza bunu kullandığım için de). Doğru mu bilmem. Tek dileğim yapılanın makyaj değil kapsamlı bir tadilat olması.

* Altyazı'nın şık tabiriyle "bilim-korku" dolu bir yaz geçiriyoruz. Başımızı öbür yana çevirince de seri filmlerin 3. veya 4. bölümleriyle burun buruna geliyoruz. Miyazaki Filmleri Toplu Gösterisi bu ortamda ilaç gibi geldi. Gerçi "İzlediğim ilk Miyazaki filmi ('Spirited Away-Ruhların Kaçışı') en iyi Miyazaki filmiymiş" hissimi kuvvetlendirdi ama olsun. Kiki'nin kedisi Jiji yeter bana.

KOMŞUM TOTORO

ENGİN ERTAN engin_ertan@yahoo.com

Her eve lazım...

Film, yönetmeninin kimi alametifarikalarını barındırdığı gibi kendine has karşı konulmaz bir cazibeye de sahip.

2007 yazının İstanbullu sinemaseverler için en büyük sürprizi, sınırlı da olsa gösterim şansı elde eden Hayao Miyazaki klasikleri olsa gerek. Ülkemizde ilk kez geçtiğimiz Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde seyirciyle buluşan bu filmler, Temmuz ayı içerisinde hem DVD olarak piyasaya sürüldüler, hem de birkaç haftalık bir Miyazaki toplu gösterimine kaynaklık ettiler. Japon animasyon ustasının en bilinen filmlerinden dördünü kapsayan bu toplu gösterimin seyirciden gördüğü ilgiyse şaşırtıcı olduğu kadar sevindirici de.

Söz konusu dört film arasında özellikle birisi, yetişkin veya çocuk fark etmeden, tüm dünyada sayısız kişinin kalbini kazanmasıyla ayrı bir yerde duruyor. 1988 yapımı "Komşum Totoro"nun sıklıkla Miyazaki filmografisinin doruk noktalarından birisi, hatta kimilerince en iyisi olarak görülmesi son derece doğal. Film yönetmeninin kimi alametifarikalarını barındırdığı gibi, kendine has karşı konulamaz bir cazibeye de sahip.

Bu filmde ne "Rüzgârlı Vadi" veya "Gökteki Kale" gibi Miyazaki filmlerinin görkemi, ne de görece daha yakın tarihli "Ruhların Kaçışı" veya "Yürüyen Şato"nun çok katmanlı anlatısı mevcut. "Komşum Totoro" olabildiğince sade, saf ve naif bir film. Seyirciyi kolaylıkla büyülemesinin sırrı da aslında burada yatıyor. Bir bakıma çocuk yaşta elinize tutuşturulan boyama kitapları gibi "Komşum Totoro". Varlığıyla heyecan vermeye fazlasıyla yetiyor. Anlatısındaki boşlukları siz doldurdukça, dilediğiniz renge boyadıkçaysa etkisi katlanarak artıyor. Başka bir deyişle, Miyazaki girift bir öykü yapısı kurmakla hiç uğraşmıyor. Onun öncelikli derdi, bizlere olayların geçtiği evreni hediye etmek. Daha sonra istediğimiz gibi eğip bükerek, boyayarak hikâyeye zihnimizde tekrar şekil vereceğimizi biliyor.

Tam da bu sebeplerden uzun sayılabilecek bir giriş bölümüne sahip "Komşum Totoro". Annelerinin hastalığı ertesinde babalarıyla kırsala taşınan Satsuki ve Mei kız kardeşlerin yeni evleriyle tanışmaları detaylı şekilde bizlere gösteriliyor. Neredeyse hikâyenin geçtiği mekân ayrı bir karakter gibi ele alınıyor. Kızların akıl almaz bir heyecanla çıktıkları keşif yolculuğu, ne kadar uzun sürerse sürsün, asla bir handikap yaratmıyor. Zira sinema tarihinde bu kadar büyük bir tutkuyla realize edilmiş bir diğer sekansa az rastlamışızdır. Filmin neredeyse yarısını geride bıraktıktan sonra Totoro ile karşılaştığımızdaysa, bizler de hikâyenin geçtiği evrene en az karakterleri kadar hâkim olmuş bulunuyoruz. Öykünün pek çetrefilli olmamasını bir yana bırakın, "Komşum Totoro"da klasik anlatıdan tanıdık çatışmalar da mevcut değiller zaten. Bu filmin dünyasında kötü adamlar olmadığı için, iyi/kötü kavgasına da yer yok. Daha ziyade hayatın kendisi ve onunla baş etmeye çalışan iki küçük kız var. Bu hümanist tavır Miyazaki'nin başka filmlerinden de tanıdık bir özellik.

Gerçek ve hayalin iç içe geçtiği "Komşum Totoro"da, kızların gördükleri kimi doğaüstü "şey"lerin sadece onların hayal gücünün bir ürünü mü olduğunun cevabını asla alamıyoruz. Bu nedenle filmi, iki çocuğun gerçek hayatla mücadele ederken hayal dünyasına sığınmaları ve burada olgunlaşmaları (eğer aklınıza "Pan'ın Labirenti" geldiyse merak etmeyin, doğru iz üzerindesiniz) olarak yorumlamak gayet mümkün. Fakat gerçek ve hayalin arasına net bir çizgi çekilmemesi, buradaki muğlaklık "Komşum Totoro"ya başka anlamlar yüklemeyi de olası kılıyor. Örneğin şehirden kırsala gelen ailenin burada kimi olağan dışı olaylarla karşılaşması ve bunları kimi Japon gelenekleri üzerinden açıklamaya çalışması akılda başka sorular uyandırıyor. Film buradan hareketle Japonya'nın modernleşme süreci ve II. Dünya Savaşı ertesinde yaşadığı kültürel çatışmalara da bağlanıyor sanki.

Hepsi bir yana, hemen yukarıda andığımız, sadece kız kardeşlerin yaşadıkları doğaüstü olayların yetişkinler tarafından soğukkanlılıkla karşılanması, belki de "Komşum Totoro"nun en hoş tarafı. Bu filmde benzerlerinden tanıdık, çocuklar ve onlara inanmayan yetişkinler yoklar. Bir şekilde herkes eşit, herkes aynı derecede söz hakkına sahip. Aile içi bir hiyerarşiden söz etmekse neredeyse mümkün değil. Anarşi "Komşum Totoro" ile aynı cümlede anılacak bir kavram değil belki ama filmin alıştığımızın dışında bir aile modeli ortaya koyduğu, ideal bir dünya resmi çizdiği kesin. Eğer kendisine inanılmasını, hayallerinin başkaları tarafından saygı görmesini bekleyen o çocuğu hâlâ içinizde bir yerlerde saklamayı becerdiyseniz, "Komşum Totoro"nun yüzünüze uzun zaman kaybolmayacak bir gülümseme yerleştireceğine emin olabilirsiniz. Uzun lafın kısası; hem çok sade, hem de bir o kadar zengin, hem çocuklara hem de yetişkinlere hitap eden bir klasik, zamana karşı duran bir animasyon başyapıtı "Komşum Totoro".

Tonari no Totoro ★★★★★

Yönetmen: Hayao Miyazaki.
Seslendirenler: Noriko Hidaka, Chika Sakamoto, Shigesato Itoi, Sumi Shimamoto, Tanie Kitabayashi, Hitoshi Takagi, Yûko Maruyama
Senaryo: Hayao Miyazaki.
Kurgu: Takeshi Seyama.
Müzik: Joe Hisaishi. Yapım Tasarımcısı: Kazuo Oga.
Yapımcı: Toru Hara, Yasuyoshi Tokuma.
Dağıtımcı: Bir Film.

Yapım: Japonya (1988).
Süre: 86 dk.

Gösterim Tarihi: 6 Temmuz

Aslolan gerilim, gerisi hikaye

En son ne zaman "Yine 11 Eylül'den bahsetmek istemezdim ama mecburum" demiştim acaba? Birkaç ay oldu herhalde. Zaman geçti, sinemanın insana yeminlerini bozduran bir tarafı var tabii, tekrar 11 Eylül'ün kapısına dayandık.

İlginç bir durum. "Bu çağda bu konudan bahsetmenin nesi ilginç?" demeyin, mesele o değil. Tuhaf olan, birkaç istisna hariç sinemanın, özellikle de Amerikan sinemasının konuya açıktan girmek (diyelim bir Iraklı'nın veya Irak'ta savaşan bir Amerikalı'nın gözünden) veya içerden bakmak (Irak'tan) yerine metafora, göndermeye sığınması. Parmakla göstermek yerine kaş gözle işaret etmesi.

"28 Hafta Sonra" da aynı yolun yolcusu. Ancak burada tuhaflık katmerleniyor. Zira "28 Hafta Sonra", hikayesinin gösterdiğinden başka bir yerleri işaret ederken hiç de bilinçli davranmıyor, "Hikayeye bakmayın benim asıl derdim başka" demiyor. Hani yer yer denk gelmiş de öykü ucundan 11 Eylül'e dokunmuş gibi.

Öykü demişken... Juan Carlos Fresnadillo'nun yönettiği "28 Hafta Sonra", atası "28 Gün Sonra"nın anlattığı günlerden giriyor konuya. Salgından kaçan bir grup insanın sığındığı bir çiftlik evindeyiz. Kapılar dış dünyaya kapalı. Dışarıda "virüslü"ler cirit atıyor. Derken kapı çalınıyor. Tehlike herkesçe bilinmesine rağmen kapıyı çalan bir çocuk olduğu için kurallar bir kenara bırakılıyor, kapı açılıyor. Bu "tedbirsizlik" karşılıksız kalmıyor ve az sonra virüslüler eve saldırıyor. Evdeki kovalamaca sırasında, canını kurtarmak isteyen Don (Robert Carlyle) kansı Alice'i saldırganların eline bırakıp kaçıyor... 7 ay sonra Don, Amerikalılar'ın kontrolüne geçen ve güvenli bir "yeşil bölge"nin kurulduğu Londra'da çocuklarıyla buluşuyor. Ve güvenli bölgenin pek o kadar güvenli olmadığı ortaya çıkıyor. "Virus Strikes Back".

Burada yol çatallanıyor: Bir yanda hikayenin kendisi, diğer yanda işaret ettikleri.

Hikaye cephesinde yeni bir şey yok. Ailesini bir arada (ve canlı!) tutmaya çalışan baba; babalarının gözünün içine bakan çocuklar; silah ve disiplinin her şeyi çözeceğine inanan komutan; komutanı yaklaşan tehlike konusunda ne kadar uyarsa da sonuç alamayan alt rütbeli(kadın)asker; iyi kalpli, cesur, korumacı (erkek) asker; öldü denen ama dirilen virüs (o da bir karakter)... Hepsini bir yerlerden tanıyoruz. Misal, "Outbreak-Tehdit" desem, bilmem hatırlar mısınız?

İkinci yolda daha ilginç izlere rastlamak mümkün. "28 Hafta Sonra" günümüz Amerika'sı ve Irak'ını İngiltere'de buluşturuyor. Virüsün yarattığı felaketi 11 Eylül saldırısı olarak okuyabilirsiniz (bu durumda İngiltere=Amerika). Fotoğrafları duvarlara asılan, arkalarından mumlar yakılan "virüs" kurbanları her şeyi anlatmaya yeter de artar. Saldırının ardından ise Amerikan ordusu düzeni sağlamak üzere İngiltere'ye geliyor ve ülkenin geri kalanından bağımsız bir "güvenli bölge" kuruyor (bu durumda İngiltere=Irak). Arızayı düzeltmek üzere gelen Amerika'nın, hiçbir tamirat yapmadığı gibi, durumun kontrolden çıkmasına engel olmaması ve hatta denetimi yitirince sağlam ("sade Iraklı vatandaş") ya da hasta ("düşman") demeden herkesi öldürmesi benzerliği ileri götürüyor. Ayrıca virüslülere yapılan hoyrat muameleyi Ebu Garib'de yapılanlar niyetine izleyebilirsiniz. Virüsün insanları bir tür zombiye dönüştürdüğünü düşünürsek, virüsün yaptıklarıyla Don'un kansını ölüme terk etmeye çalışmasını ve Amerika'nın beslediği adamların yıllar sonra dönüp Amerika'yı vurmasını aynı kaba koyabilirsiniz.

Onca paralelliğe karşın "28 Hafta Sonra"nın bu işi bilinçsizce yaptığını söylememin nedeni, sözkonusu işaretlerin filmin belli bir noktasında ortaya çıkıp sonra kaybolması. "28 Hafta Sonra"nın yaratıcıları bu metni filmin tümünün altına yerleştirmemişler, "Kendiliğinden bir koşutluk oluşursa kabulümüz, olmadı canımız sağ olsun" tavrı sergilemişler. Yani, ikinci yol da fazla umut vaat etmiyor.

Buna rağmen "28 Hafta Sonra"nın son yıllarda izlediğimiz pek çok korku/gerilim filminden fersah fersah ilerde olmasına ne demeli? Herhalde önce "kötü emsal misal olmaz" demek lazım. Ama senaryonun ve Fresnadillo'nun yönetmenliğinin hakkını yemeden. Senaryo bir iki beklenmedik manevrayla hikayenin tanıdıklığını az da olsa kırıyor. Fresnadillo ise puslu görüntü yönetimini de arkasına alarak hem inandırıcı bir dünya yaratıyor, hem de sağlam bir ritm kuruyor. Gerilimin dozunu, iniş çıkışlarını iyi ayarlıyor.

Bu da olmasa "28 Hafta Sonra"yı arkadaşlarının arasına atıp kolayca unutabilirdik. Oysa 10 dakikayı aşkın ilk bölümü ve "Ateş serbest!" sahnesi başta olmak üzere hatırda kalacak anları var.

"28 Hafta Sonra"nın İngiltere'si günümüzün Irak'ı mı? Yoksa hikayenin altından görünenler sadece bir tesadüf mü?

28 Weeks Later ✪✪✪

Yönetmen: Juan Carlos Fresnadillo. Oyuncular: Robert Carlyle, Rose Byrne, Jeremy Renner, Harold Perrineau, Catherine McCormack, Imogen Poots, Idris Elba, Mackintosh Muggleton, Garfield Morgan, Emily Beecham. Senaryo: Rowan Joffe, Juan Carlos Fresnadillo, Jesús Olmo, Enrique López Lavigne. Görüntü Yönetmeni: Enrique Chediak. Kurgu: Chris Gill. Müzik: John Murphy. Yapım Tasarımcısı: Mark Tildesley. Yapımcı: Enrique López Lavigne, Andrew Macdonald, Allon Reich. Dağıtımcı: Özen Film.

Yapım: İngiltere (2007). | Süre: 99 dk.

Gösterim Tarihi: 13 Temmuz

SIKI AYNASIZLAR KUTLUKHAN KUTLU kutlukhan@gmail.com

Formül aynı sonuç farklı

Hollywood işi polisiye aksiyon filmlerini ne kadar şişirirseniz şişirin, bir türlü parodi haline gelmiyor.

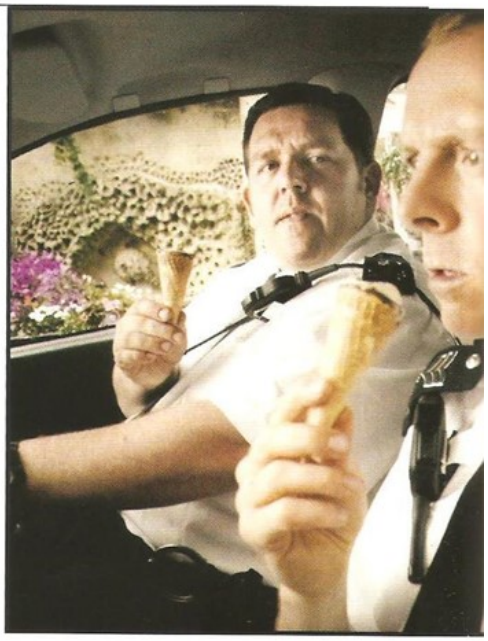

Oyuncu/yazar Simon Pegg ve yönetmen/yazar Edward Wright bundan üç yıl önce "Shaun of the Dead" ile epey ses getirmişti. George Romero'nun zombi filmlerinin eğlenceli bir "İngilizleştirme" işleminden geçtiği bu film, enteresan bir parodi yaklaşımına sahipti. Bir taraftan bir janrın, yani zombi kıyameti filmlerinin genel eğilimleriyle ve kalıplanıyla eğlenirken, bir taraftan da kendini ciddi ciddi bu janrın hakiki bir temsilcisi gibi yapılandırıyordu. Yani "Shaun of the Dead"i klasik anlamda bir zombi filmleri parodisi olarak izleyebileceğiniz gibi, araya komedi serpiştirilmiş bir zombi filmi gibi de izleyebiliyordunuz. "Spaced" adlı TV komedi dizisinden bu yana ortaklıkları süren Wright ve Pegg, şimdi de polis filmlerini ve dizilerini hedef alıyorlar.

İlk bakışta formül, "Shaun of the Dead"dekini andırıyor: Bir yandan "kanka polis"lerin etrafında geçen aksiyon filmlerini komedi üretme amacıyla kullanıyor, öte yandan o türün yetkin bir örneği olmaya çalışıyor "Hot Fuzz". Yalnız Edward Wright'ın yeni filminin çok temel bir sorunu var: Burada hedef alınan film türü, zaten kendi içinde komediyi tamamen kucaklayan, hatta ufak ufak kendi parodisine de soyunan bir tür. Mesela "Lethal Weapon"lan izlerken, daha neredeyse ikinci filmden itibaren serinin kendisiyle dalga geçmeye başladığını hissedebilirsiniz… "Eğlenceli polisiye aksiyon" diyarına yelken açan filmler, hele ki "iki ortak polis" üzerine kurulu olan örnekleri o kadar çok klişeyle dolu ki, türün kendisini sık sık dürtmeden, gerek kendine gerekse komşularına göz kırpmadan işlemesi mümkün değil zaten. Simon Pegg ve Edward Wright bu sefer, işte böyle bir türe balıklama dalıyor. Ve bunun sonucunda -aslında çok da şaşırtıcı olmayan bir şekilde- "Hot Fuzz" bir parodi olarak pek işlemiyor, en azından "Shaun of the Dead"in işlediği gibi işlemiyor. Onun yerine, çok da şaşırtıcı olmayan bir şekilde, basbayağı bir "eğlenceli polisiye aksiyon" filmi olarak işliyor.

Ekip, yine popüler bir Amerikan türünü alıp İngilizleştirerek başlıyor işe. Simon Pegg'in oynadığı Londra polisi Nicholas Angel, "fazla iyi" olduğu için diğer polisleri kötü gösterdiği sebebiyle, terfi adı altında sakin bir İngiliz köyüne sürülüyor. Yeşillikler içinde, sakin, düzenli, senelerdir üst üste "en iyi köy" ödülünü alan bir yer burası. Elbette ki Hollywood'a layık patlamaların, kovalamacaların, entrikaların yaşanmasını hiç de bekleyeceğiniz bir yer değil -ah, ama elbette ki hepsi de yaşanıyor. Ayrıca Hollywood filmlerindeki o cesur, çılgın ve becerikli polis tiplerinin de hayli eğreti duracağı bir yer burası -ama tabii ki Pegg ve Wright Hollywood ürünü polis klişelerinden biri değil, birçoğuna yer açıyor filminde. Nicholas Angel'ın bu şirin köydeki "ortağı" Danny'nin "Point Break" ve "Bad Boys II" gibi filmlere meraklı ve sürekli o filmlerdeki polislerin yaşadığı hayatın, yaptığı şeylerin hayalini kurması da zaten bu bağlantılara ve göndermelere hayli elverişli bir zemin oluşturuyor.

"Hot Fuzz"da bu basit komedi anlayışı bir süre gayet iyi işliyor aslında. Nihayetinde "münasip"lik ve sükunet üzerine kurulu İngiliz stereotipinin kahramanlık filmleri klişeleriyle çatışması Monty Python'dan bu yana çokça denenmiş olmasına karşın hiçbir zaman tedavülden kalkmayan bir mizah biçimi. Film, Benny Hill tarzına doğru savrulmayıp da kültüre ve tek tek karakterlere odaklandığı sürece ortaya eski usül ama etkili bir komedi çıkarıyor.

Fakat mesele şu: "Hot Fuzz" bu çelişkiler komiğinden çok, aşırılıklar üzerinden bir "biçim" komiğine vakit ve efor harcıyor. Yani hedef aldığı film türünün yapısı üzerinden, biçimsel özellikleri üzerinden parodi yapmaya soyunuyor.

Ne var ki Hollywood işi polisiye aksiyon filmlerini ne kadar şişirirseniz şişirin, bir türlü parodi haline gelmiyor. Mesela "Hot Fuzz"ın kendi içinde bir espri olarak uzatıldıkça uzatılan finalini ele alalım: Aşırılık açısından, zıvanadan çıkmış bir Michael Bay aksiyon sekansından çok farkı yok aslında bu bölümün. Evet, belki bu duruma dikkat çekmek de "Hot Fuzz"ın mizahının bir parçası zaten… Ama nihayetinde Edward Wright'ın filminin araya daha fazla espri serpiştirilmiş Amerikan tarzı bir komedi/polisiye gibi görünmesini engellemiyor. Yani Wright ve Penn'in parodisi seri bir şekilde "simülasyon"a dönüşüyor.

Bunun iyi yanı, Wright'ın yer yer gerçekten de atıfta bulunduğu, mizah konusu yaptığı filmlerdeki kadar yetkin aksiyon sineması yapması. Kötü yanı ise, tamamen mekanik bir şey olması. Çünkü "Hot Fuzz"ın merkezindeki karakterler, "Shaun of the Dead"dekinin aksine gerçek birer karakter değil, polisiye klişelerine dönük birer sıçrama tahtası olarak inşa edilmiş. Shaun'un cazibesinin büyük bölümü, fantastik bir evrendeki "gerçek"liğiydi… "Hot Fuzz"da aynı şeyi bulamıyorsunuz. Simon Pegg'in gözlerine "adaletin güneş gözlükleri"ni geçirip David Caruso ("CSI: Miami"nin Horatio Caine'i) taklidi yapmasını izlemek keyifli… Ama ona ve etrafındaki ustalıkla icra edilmiş kargaşaya bakarken, artık "Shaun of the Dead"in Monty Python-vari sularında değil, yıllardır Hollywood parodilerinden alıştığımız daha yüzeysel parodi sularında seyretmekte olduğumuzu düşünmemek de zor.

Hot Fuzz ✪✪

Yönetmen: Edgar Wright. Oyuncular: Simon Pegg, Martin Freeman, Bill Nighy, Robert Popper, Joe Cornish, Chris Waitt, Eric Mason, Billie Whitelaw, Nick Frost, Peter Wight. Senaryo: Edgar Wright, Simon Pegg. Görüntü Yönetmeni: Jess Hall. Kurgu: Chris Dickens. Müzik: David Arnold. Yapım Tasarımcısı: Marcus Rowland. Yapımcı: Tim Bevan, Nira Park. Dağıtımcı: UIP.

Yapım: İngiltere (2007). | Süre: 121 dk.

Gösterim Tarihi: 20 Temmuz

Michael Bay'e rağmen...

ABD sinema endüstrisinin yaşadığı sıkıntılardan çoğu zaman bahsediyoruz. Özellikle yeni hikaye ve orijinal senaryo sıkıntısından, tür filmlerinin kangren olmuş halinden, popüler sinemanın sırtını yeniden çevrimlere yasladığından bahsetmemize sebep olan birçok film karşımıza çıkıyor. Aslında bu sıkıntı sadece sinema sektörüyle ilgili bir sıkıntı değil, sanatın birçok alanında yer alan genel bir sıkıntı. 80'li yıllarsa, bu sıkıntıyı çözmek için şimdilerde popüler kültürün sırtını dayadığı önemli bir dönem. Müziklerinden, giysilerine, filmlerinden, o yılların ünlü oyuncularına kadar dönemle ilgili figürler didik didik ediliyor ve bir yakın dönem nostaljisidir gidiyor. Şüphesiz bunda bir yere kadar problem yok. Günümüz sinema izleyicisinin büyük bir kısmının, 80'lerde çocuk ya da genç olmuş insanlardan oluştuğunu da hesaba katarsak eğer, yapılan hamlelerin memnun edici olduğunu söylememiz mümkün. Ancak bu bit pazarına nur yağdırma operasyonunun iki taraf için de sakıncaları var.

Biz izleyiciler için, rüyalarımızı süsleyen "He-Man", "Voltron" ve "Transformers" gibi figürleri bugünün olağanüstü teknolojisiyle perdede izlemek büyük bir zevke dönüşebilir tabii. Ancak onlara hak ettikleri saygıyı ve sevgiyi vermeyen yapımcıların elinde bizler için, bu "kutsal" hikayelerden türeyen filmlerin korkunç bir deneyime dönüşmesi de mümkün. Ayrıca bu fantastik hikayelerin filme alınması son derece pahalı bir iş olduğundan bir yandan da tamamen çaresiziz. Zira bu filmleri finanse edebilecek tek endüstri ABD sinema endüstrisi ve ne yazık ki bu oluşumun içinde Michael Bay gibileri de varlığını sürdürüyor... Sonuç olarak; bir yandan geçmişte bıraktığımız suçlu zevklerimizle ilgilenilmesi gururumuzu okşuyor ve eski dostlarımızı perdede izlemek bizleri heyecanlandırıyor. Ancak bir yandan da, çaresiz biçimde onların "kadir kıymet bilmez" yapımcıların elinde güzelliklerini kaybetmemelerini umuyoruz. İşin yapımcılar için sakıncalı olan kısmını da, bu hikayelerin "özel" bir kitleye hitap etmesi ve bu kitlenin filmden memnun ayrılmaması sonucu uğrayabilecekleri maddi zarar oluşturuyor kuşkusuz... Ama bu bizi ilgilendirmediğinden, kendimizle ilgili fasla odaklanalım ve "Transformers" efsanesinin filme çekileceği haberleri yayıldığında yaşadığımız heyecanın, daha birinci dakikadan nasıl tedirginliğe dönüştüğünü hatırlayalım.

Daha önce "The Rock", "Pearl Harbor" gibi yapımlarda "başarısını" ibretle izlediğimiz yönetmen Michael Bay'in projenin başına gelmesi, canımız "Autobot"larımıza, ciğerimiz "Decepticon"larımıza zeval geleceğine dair bir endişe yaratmıştı. Filmdeyse, bu endişeyi bazen haklı kılan ve bazen de bastıran bir çatışma söz konusu. Bu çatışmayla ilgili en iyi örnekse, yine filmden bir sahne...

"Transformers"ın hemen başlarında, filmin ana karakteri Sam Witwicky ve babası bir otomobil almak için ikinci el oto pazarına gidiyor. Bu sahnede, genç Sam kendisine eli yüzü düzgün, az da olsa şık bir araba ararken, babası ona gerçek bir hurda alma niyetinde. Sam, imkanları olmasına rağmen kendisine düzgün bir araba almayan babasına isyan ederken, Witwicky sülalesinin bu akıllı ferdine ulaşmaya çalışan "Autobot" (iyi, insancıl otomobil-robot ırkı) "Bumblebee" de, 77 model bir Camaro görünümüyle kendisini babaya ve oğula beğendirmeye çalışıyor. Yani, yenilikçi oğul ve eski kafalı babanın mücadelesinde, Bumblebee ortada kalıveriyor. Film boyunca izleyici olarak bizlerin de yaşadığı tam olarak bu. Bir yandan senaryo yazarlarının, görsel efekt uzmanlarının tam anlamıyla şov yaptığına şahit oluyor ve kendimizi eğlenceli bir lunapark gezisindeymiş gibi hissediyoruz, diğer taraftansa Michael Bay'in komik, gülünç mizansenlerine ve eski kafalı militarizmine katlanmak durumunda kalıyoruz. Film bu iki cenahın birbiri arasındaki çatışmasıyla sürüp gidiyor, uzun süresiyle biraz can sıkıyor, ancak "herhalde bu filmde bir buçuk milyar kişi çalışmış" dememize sebep olan görsel işçiliğiyle de kendisini bir biçimde izletmeyi başarıyor. Bay'in, çığlık atan gece elbiseli bir kızın üzerinden tonlarca ağırlıkta bir Decepticon'u atlatmak gibi "deha ürünü" fikirlerinin filmin geneline yayılmamasıysa hayırlı, ancak yine de filme zarar verebilmeyi başaran bir unsur.

Özellikle senaryo yazarlarının merkeze insanları değil, robotları yerleştirdikleri anlarda film gerçekten de sıkmadan ilerliyor. Ayrıca yine yazarların bir başarısı olarak, ABD'nin 11 Eylül sonrasındaki paranoyakça politikalarının da son derece başarılı bir biçimde hicvedildiğini söylememiz mümkün. Zira filmde, robotların saldırısını Çin'e, Kore'ye, Ruslar'a ve Araplar'a yoran bürokratların düştüğü yanlış, defalarca gözümüze sokuluyor. Her ne kadar Bay'in çizdiği tablodaki klişelerle örülü ordu mensupları ve aynı klişelerle perdeye taşınan savunma bakanlığı çalışanları bu hicve zarar verse de, "Transformers"ın, yönetmenin önceki filmlerinde kutsadığı bu kurumlarla kafa bulan bir yapısı olduğu kesin. Yine de filmin robotları mükemmel biçimde resmeden bilgisayar animasyonlarına rağmen, Michael Bay'e tahammül etmek çok ama çok zor...

Film üstü açık lüks bir araba olmaya çabalarken, yönetmen Bay kalite sınırını ısrarla aşağı çekiyor...

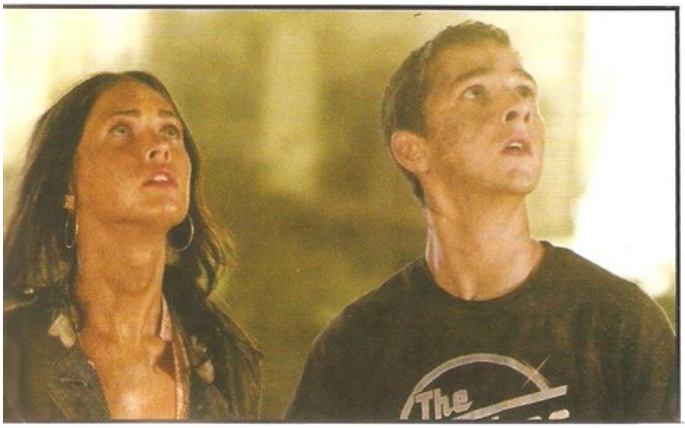

Transformers ★★☾

Yönetmen: Michael Bay. Oyuncular: Shia LaBeouf, Megan Fox, Josh Duhamel, Rachael Taylor, Tyrese Gibson, Jon Voight, Anthony Anderson, John Turturro, Michael O'Neill, Peter Cullen. Senaryo: Roberto Orci, Alex Kurtzman. Görüntü Yönetmeni: Mitchell Amundsen. Kurgu: Todd E. Miller, Tom Muldoon, Paul Rubell. Müzik: Steve Jablonsky. Yapım Tasarımcısı: Jeff Mann. Yapımcı: Ian Bryce, Tom DeSanto, Lorenzo di Bonaventura. Dağıtımcı: UIP.

Yapım: ABD (2007). Süre: 144 dk.

Gösterim Tarihi: 6 Temmuz

EDİE

İLHAN YURTSEVER iyurtsever@merkezdergi.com.tr

Şeytan suretinde "Warhol"mak

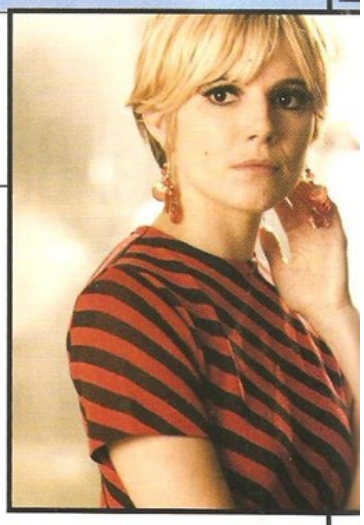

Film, Edie Sedgwick'in dibe sürüklenişinin neredeyse tek sorumlusu olarak Andy Warhol'u gösteriyor.

Factory Girl ✪✪

Yönetmen: George Hickenlooper. Oyuncular: Sienna Miller, Guy Pearce, Hayden Christensen, Jimmy Fallon, Jack Huston, Armin Amiri, Tara Summers, Mena Suvari, Shawn Hatosy, Beth Grant. Senaryo: Captain Mauzner. Görüntü Yönetmeni: Michael Grady. Kurgu: Dana E. Glauberman, Michael Levine. Müzik: Steve Jablonsky. Yapım Tasarımcısı: Jeremy Reed. Yapımcı: Aaron Richard Golub, Malcolm Petal, Holly Wiersma. İthalatçı: D Productions. Dağıtımcı: UMP Filmcilik.

Yapım: ABD (2006). | Süre: 90 dk.

Gösterim Tarihi: 20 Temmuz

Her biyografik film anlattığı öyküyü birebir gerçeklere dayandırmak zorunda mıdır? Elbette, hayır. Netice itibariyle bahsettiğimiz bir kurmacadır, dokümanter değil. Dolayısıyla dramatik yapıyı güçlendirmek adına kimi gerçeklerin değiştirilmesi/çarpıtılması sinemanın sık sık önümüze koyduğu neredeyse olağan bir durumdur ve hatta yerine göre elzem olabilir.

Peki, şu halde "Factory Girl"ü sıradanlığın ötesine geçemeyen bir 'biyografi' haline getiren şey yalnızca gerçekleri çarpıtıyor oluşu mudur? Film, gerçekleri keyfince yeniden şekillendirdiği halde yine de tatmin edici bir sonuca ulaşabilirdi. Fakat bunun için öncelikle ele aldığı konuya daha tutarlı bir yaklaşım göstermesi ve hiç olmazsa bize Edie Sedgwick'in tükenişini anlatırken aynı zamanda bunun nedenlerine ilişkin daha rasyonel bir gözlem ortaya koyması gerekmez miydi? Gelgelelim yönetmen George Hickenlooper, belli ki trajik bir kişilik olarak gördüğü Edie'yi feleğin sillesini yemiş bir 'melek' gibi resmetmeye çalışırken, filmini adeta bir pop art örneği sunuyormuşçasına düzenlemesinin tüm bunlarla hiç de örtüşmediğinin farkına varamamış görünüyor. Edie'nin hazin sonunu hazırlayan etkenlerin öncesi ve sonrasıyla yalnızca üstünkörü, hatta biraz da göz boyamak amacıyla ele alınışı karakterin çöküşünü anlamlandırmamıza yardımcı olmak şöyle dursun, perdeye bön bön bakmamıza vesile olabilecek düzeyde seyrediyor. Hal böyleyken yönetmenin, Edie'nin dibe sürüklenişinin neredeyse tek sorumlusu olarak Andy Warhol'u göstermesi ve sanatçıyı bir günah keçisine dönüştürme arzusu hiç de adilane görünmüyor. Üstelik filme Warhol'un kilisede günah çıkardığı bir sahnenin yerleştirilmesi de bu 'suçlu' olma halinin altını iyice çiziyor. İşte bu noktada gerçekleri çarpıtma sorunsalı yeniden devreye giriyor. Evet, Warhol ile Sedgwick'in çok da sağlıklı bir ilişkileri olmadığı ve kimi zaman uluorta tartıştıkları bilinen bir gerçek, ancak Warhol en azından filmde tasvir edildiği kadar bencil, çıkarcı ve duyarsız bir kişilik de değildi. Aslında yönetmen az evvel bahsetmiş olduğumuz günah çıkarma sahnesiyle Warhol'u 'sözde' aklayarak 'ne şiş yansın ne kebap' tadında bir sonuca ulaşmaya çalışıyor belki de, ama nafile; Edie'nin yaşadığı travma ve çöküş resmedilmeye çalışılırken ortaya çıkan yegane netice Warhol'u vasat Hollywood aksiyonlarını bile kıskandıracak denli sıradan bir 'kötü adam' konumuna indirgemek oluyor. Yani hem Edie'nin neden bu duruma geldiğini öğrenemiyoruz, hem de çarpıtılan gerçeklerin etkisiyle Andy Warhol'un işine gelmediğinde en sevdiklerini bile yan yolda bırakabilecek habis ruhlu bir adam olarak sunulmasına tanık oluyoruz. Filmin, Warhol'u hani neredeyse yerin dibine batırmak gibi bir amaçla yola çıktığının diğer bir açık kanıtı da Edie Sedgwick'in öyküsünü yalnızca Warhol dönemiyle sınırlı tutması. Hâlbuki Sedgwick, Warhol ile dostluğu noktalandıktan sonra uyuşturucu bağımlılığından kurtulmak için bir kliniğe yatmış, fakat buradan 'temiz' bir şekilde ayrılmasının ertesinde aşırı dozda uyuşturucu kullanımı yüzünden yaşamını yitirmişti. Filmde, klinikte geçirdiği bu dönem sadece öyküsünü kendi ağzından anlatmasına vesile olan 'flash-forward'lar ile aktarılırken, sonrası ise tamamen muallâkta bırakılıyor. Edie'yi doğru dürüst tanıyamadığımız gibi, Warhol döneminin ne öncesine ne de sonrasına dair ortada elle tutulur hemen hiçbir şey bulamıyoruz. Edie'ye 'ölümümden hiç kimse sorumlu değildir' meali taşıyan kimi bayat 'özdeyişler' söyleten yönetmen, yine de rahat duramayarak finalde karşımıza çıkardığı Warhol röportajıyla sanatçıyı 'suçlu' addettiğini gözümüze soka soka bir kez daha vurguluyor.

Bunca aksaklığa rağmen filmin ayakta kalmayı başarabilen belki de tek yönü ise oyunculuklar. Edie rolünde Sienna Miller gerçekten etkileyici bir performans sunarken, Hayden Christensen de aslında hayli basmakalıp sayılabilecek karakterine derinlik kazandırabilmek için elinden geleni yapıyor. Guy Pearce'ın durumu ise onlardan biraz farklı. Yaşadığı kimi çelişkileri saymazsak Warhol'u rasgele saçma sapan 'eserler' üreten kof bir sanatçı bozuntusu ve zaman zaman da iğrenilesi bir kötü adam olarak sunan -Edie'nin yakın dostu Lou Reed'in tabiriyle- 'berbat' senaryoya kurban gitmiş bir halde sık sık tökezleme anları yaşıyor Pearce, fakat her şeye rağmen karakterinin yaşam biçimini ya da hayat karşısındaki o umursamaz şaşkınlığını,kısacası Warhol'u Warhol yapan belli başlı özellikleri de hakkıyla izleyiciye geçirebilmek için çırpınıp duruyor.

Son olarak "Factory Girl"ün Edie Sedgwick'i anlamak ya da anlatmak için değil, daha ziyade dönemin radikal ve özgürlükçü akımlarını karalamak için çekilmiş gibi duran bir havası olduğunu da belirtelim. Yalnızca Warhol ve şürekâsı değil, dönemin sanat camiasındaki 'farklı' olan hemen herkesi içi boş ve umursız gösteren filmin bu tavrından Edie'nin hayatının aşkı olarak söz ettiği 'folk şarkıcısı' da payına düşeni (Warhol kadar olmasa da) alıyor. Hayatına giren insanların çoğu tarafından yüzüstü bırakılan Edie'nin bir darbe de 'folk şarkıcısı'ndan yemesi, filmin 'sevme kızım yanarsın' kabilinden bir mesaja göz kırpmasına zemin hazırlıyor. Bu arada, artık yaşamayan Andy Warhol ve Edie Sedgwick'in hayatları keyfe keder biçimde deforme edilirken, hala hayatta olan ve filmde anlatılan öyküden pek de hoşlanmadığı bilinen 'folk şarkıcısı'nın isminin açıkça zikredilemeyişi size de biraz ikiyüzlüce gelmiyor mu?

iyi fikirler barındıran özel, seçici bir yaşam alanı...

yazlık ev projesi kırmızı, Çeşme'de.

kırmızı

Mimari projesi MAKOMİM'e ait olan 'kırmızı', FARİN Turizm ve İnşaat tarafından gerçekleştirilmiştir.

Farin Turizm ve İnşaat San. Tic. A.Ş. şehitler cad. no:18 daire: 201/205 alsancak-izmir 0232. 877 14 15

Eski yazlar, sinemalar, filmler

Tabii ya!..

Yazların sinematografik tadı yok oldu... Artık en baba filmler, yazın ABD ile aynı anda memleket sinemalarında da vizyona giriyor. Eskiden, yazları tatile girerdi sinemalar. "Tadilat nedeniyle kapalıyız" yazıları süslerdi sinema kapılarını ve gazetedeki film ilanı sayfalarını. Eylül ayına dek serin salonlarda sadece sinefilleri ilgilendiren bir şenlik başlardı birden. Küçüktüm... Gençliğim de hatırlar tabii... Nüfus kağıdı hızla eskiyor. Ne kadar yıl geçmiş, şöyle bir dönünce geriye; anlıyor insan... Ne kadar çok film, sinema, pek yakında, gelecek program ve beş dakika ara... O uzun yazlarda, "iki film birden" günleri yaşanırdı. Yaz sıcağı 'kung-fu'ları, özellikle çocukluk arkadaşım Nankör Alp'in fanatiği olduğu 'blaixplatation'lar, ucuz ve üryan gezen 'Sexual Exploitation' filmleri, türün Yeşilçam örnekleri, Hollywood veya İsrail yapımı cinsellik yoğun gençlik komedileri, ikinci, hatta üçüncü sınıf 'vurdu kırdı'lar ve bütün bunların yanında belki de bir kuşağa sinemayı sevdiren yedinci sanatın ustalarına saygı haftaları... Pasolini'ler, Bresson'lar, Buñuel'ler, Scola'lar, Antonioni'ler, Fellini, Godard, Truffaut, film-noir'ler, Bertolucci, Tavernier, hepimizin adeta taptığı Tinto Brass'ı unutmamak gerekli tabii. 50'li yılların melodramları birde... "All That Heaven Allows", "Peyton Place", bütün o ustalar, Douglas Sirk ve diğerleri... Moda Sineması'nda 11:30 ve 14:00 matineleri... Önceleri 09:30'da vardı tabii. Birde yazlık sinemalar. Kaçınılmış klasiklerin veya gişe filmlerinin muhteşem geri dönüşü. Saat gece yarısına yaklaşırken Rocky Balboa, Apollo Creed'e son aparkatı çakarken yani, bütün Yoğurtçupark sineması üçlü çekiyordu: Rocky, Rocky, Rocky... Sonra, Kalamış Sahil, Kızıltoprak İkizler, Moda Park, Caddebostan Budak sinemaları... Filmden sonra acımasız yastık savaşları, on dakika arada çamlıca gazozu ve koko... Sıra halinde çakılmış tahta sandalyelerde çekirdek komaları, Alaska, buz, frigo eşliğinde pat mısır... Gündüzleri, güneş cayır cayır yakarken (ki o zaman küresel ısınma diye bir kavram yoktu ve gerçekten daha da sıcak olurdu yazlar) serin hatta buz gibi sinema salonlarında 'yaşardık' biz... Klimasız, doğal bir serinlikti bu. Bir pasajın dibine, yerin yedi kat altına sığınmış bir serinlik. Muhteşem Kızıltoprak Kent, Kadıköy As, Ocak, Kadıköy Kadıköy, Reks (sonradan Rexx oldu), Moda ve efsane mekân Süreyya... Yer göstericiler. O hakiki çocukluk kahramanlarım. Arap, Kör Ali, Fındık Kamil, Necip Bey, Takoz Nusret, Fil Mahmut, Feriştah, Sinir Nuri ve diğerleri... Sinir Nuri, iyi bahşiş alamadıklarına, filmin sonunu söylerdi. Kantinci Kamil'i unutmamak gerek. Para üzerini vermemek için 'tek mi çift mi oynatıp, sürekli kazanan' bir film kahramanı gibiydi kendisi. Kedici Basri baba, sinemanın içine yaz sıcağında serinlesinler diye kedilerini bırakırdı. Bertolucci'nin "Paris'te Son Tango"su oynuyor, malum meşhur tereyağı sahnesi; konsantrasyon herkeste 1500. Bir anda arkadan bir ses, "Bırakın filmi şimdi, Arap, Tekir'e atladı beyler, hoopp...". "Bonny and Clyde, "The Graduate", "Easy Rider", "Taxi Driver", "One Flew Over the Cuckoo's Nest", "The Missouri Breaks", "Amarcord", "Una Giornata Particolare", Taviani ve Kaurismäki kardeşler... Bilinen her şeyden daha güzel olan "Emmanuelle" serisi, Terence Hill ve Bud Spencer filmleri, Adriano Celentano'nun "Mr. Blöf"ü. Tabii Sergio Corbucci'ler, Marco Ferreri, "İşte Kapı İşte Sapı", "Beş Tavuğa Bir Horoz", en kahraman Mete İnselel, Behçet Nacar, Dilber Ay, Zerrin Egeliler, Aydemir Akbaş, Zerrin Doğan, ardından bütün ülkenin ağladığı ve kayıtlı en kalabalık cenaze töreninin sahibi Sermet Serdengeçti... Son derece içten bir saflık, naif bir şehir, naif bir ülke, bütün yokluğa rağmen, umudunu yitirmemiş insanlar. Küçüklüklerini bilip seven, sadece aşka inananlar. Arabesk yoğun gözyaşları ama içten akan... Mahalle duvarı üzerine dizilip bütün o yaz akşamüstleri oynanan sessiz sinemalar: Medar-ı Maişet Motoru, Erguvani İstimbot ve Klişeleşmiş Misillemeler (yalan söyleniyor, böyle filmler asla olmadı kavgaları; ki hâlâ devam etmesi bazı naifliklerin kaybolmadığının göstergesidir) En sinemacı semt Moda'nın amcaları, teyzeleri, güzel ablaları, gerçek ağabeyler, ağabeylikler, elden veya etekten tutup sinemaya gitmeler. Ağabeyimiz, ablamızı öperken gazozla bir olup karanlık salonda düşmanı yenmeler... "Zafer Madalyası", "Zafere Kaçış" ve "Cehennemde İki Devre"... Her şey hızla geçip, 'kıl' olunca dünya ve tabii ülke, önce klimalar, ardından yeni vizyon çılgınlığı, saflığını kaybeden çıldırmış bir memleket... Eski yazlar da yok, sinemalar da, filmler de... Onlar, yok oldular. Aynı, bir gecede Kızıltoprak Kent'in yıkıldığı gibi... Yerine bir apartman dikili şimdi. Ve bütün matinelerle suarelerde, apartman sakinleri 35 mm. rüyalar görüyorlar sürekli...

Murat Erşahin
muratersahin@merkezdergi.com.tr

Zor ölüm, 'erken ölüm'...

ZOR ÖLÜM 4

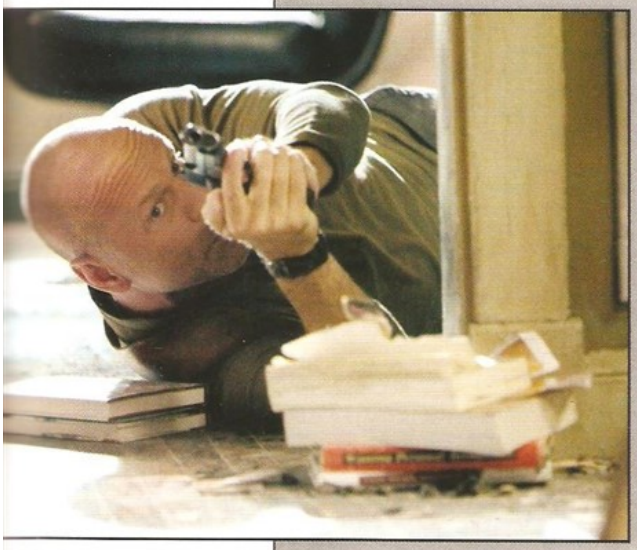

Dedektif John McClane, kadayıf olmuş vaziyette. New Yorklu sert ağabeyi öldürmek, çok sevilmiş filmin dördüncü bölümünde yine çok zor... Bu kez karşısında sanal bir düşman var. İnterneti kullanarak bilgisayar aracılığıyla ABD'nin bütün hayati organlarını yok etmeyi amaçlamış terörist bir oluşum, savaştığı. Ceplerine ülkenin bütün maddi varlığını doldurmak isteyen haydutlar, çılgın 'yuppie'ler... Genç bir 'hacker / bilgisayar korsanı' ile el ele verip, yeni çağ teröristlerine kolay teslim olmayan McClane, 1988, 90 ve 95 tarihli "Die Hard"lara oranla bir hayli çökmüş durumda. Eski kurt, etrafında dönen siber olaylara, kafatasının içinde bir kalıp beyazpeynir varmışçasına yaklaşsa da, kendine has çözümleriyle yine hayatta kalmayı başanyor. 11 Eylül sonrası yaşanan travmadan besleniyor aksiyon. 'Tanrı Amerika'yı korusun' vaziyeti durumlar genel söyleme hâkim. Ama durum rahatsız etmiyor insanı. McClane, gerçekten çok baba, kalender. Metin, karakterin arkasına saklanıp ilerliyor yani. İnternetin karanlık yüzünü ortaya koyuyor senaryo. Ben, internet neslinden olmayan bir sinema yazarı olarak McClane'in 'teknik çaresizliğini' kendime çok benzettim doğrusu. 'Sen şimdi bu saçma sapan lafları bırak da, işini yap' diyor filmin bir yerinde McClane baba, bir 'hacker'a. Ve ekliyor, 'yoksa seni fena döverim'... Saf, içten, net, dürüst koyuyor ortaya meseleyi. Aktörün 'doğru' oyunu, sinerjiyi artırıp, filmden daha çok zevk almanızı sağlıyor. Asansör boşluğu, tır ile uçağın otoyol düellosu ve Hawaii'li güzel Maggie Q ile kapışma sahneleri gibi bazı bölümleri gerçekten çok iyi çekilmiş film, aksiyonu, avantür sinemanın bütün unsurlarıyla harmanlamayı başarmış yapısıyla serinin hayranları için muhteşem bir yaz hediyesi. "Underworld" ile tanınan Len Wiseman, birçok "Die Hard" fanatiği dudak bükse bile, 'son tahlilde' iyi bir film çekmiş bence. Olay ortada; her ölüm zor olmasa da, Cemal Süreya üstadın buyurduğu gibi 'her ölüm erken ölümdür'...

AŞK MANZARALARI

Parkta aşk...

İngiliz yapımı, inceliklerle dolu zeki bir bağımsız. Londra'ya nadiren uğrayan güneşli bir akşamüstü Hampstead Heath parkının yeşil çimenleri, şirin tahta bankları, dar ve ağaçlıklı yolları arasında geçen film, birbirinden farklı yedi çiftin, aşk, cinsellik ve yalnızlıkla örülü öykülerini beyazperdeye yansıtıyor. Sosyal, ekonomik ve kültürel olarak birbirinden farklı bireylerin, ilişkilerin çözümlenmemiş doğası üzerine düşünceleri ve maceraları, komik olduğu kadar da hüzünlü. İlk uzun metrajını çeken Ed Blum cesur ve zor bir işe girişmiş. Her şey olabildiğince gerçek ve doğal. Yıllara yaydıkları sessiz, uzaktan, yabancı bir aşkı, platonik olarak yaşamış iki yaşlı, kendine bir 'kadın' arayan azmış serseri, sevgilisinden yeni ayrılmış kafası bozuk, asi kadın, eşcinsel çift, en kolay ve doğru ilişkiyi para karşılığı kuran ve sadece sohbet etmeyi tercih eden adam, ciddi bir beraberlik için tanışma pikniğine çıkmış ikili, on yılı aşmış evliliklerini, alışkanlığa ve özgürlüğe karşı sınayan çift, çimenlere sere serpe uzanmış genç kız... Albert Camus'nun başyapıtı "L'Étranger / Yabancı"nın bir western olduğunu ve bir kasabada bir şerifin başından geçtiğini dinlediğimiz sahnede koltuktan düşüyoruz ama parkın bir diğer köşesinde yaşanan trajedi yüreğimizi burkuyor. Eric Rohmer'in "Les Rendezvous de Paris / Paris Randevuları", Mike Leigh ustanın "Naked / Çıplak" ve Mike Figgis'in "The Loss of Sexual Innocence / Cinsel Masumiyetin Kayboluşu" adlı filmleriyle akrabalıklar içeren duyarlı film, aşka inanan ve inanmayan her sinemasever için keyifli bir deney olabilir. İster 'mutlu aşk yoktur' deyin, ister 'aşk hiç biter mi?' Behçet Necatigil'in güzelim mısraları geldi aklıma Hampstead parkın çimlerinde olanları izlerken: "Sevgileri yarınlara bıraktınız. Çekingen, tutuk, saygılı. Bütün yakınlarınız sizi yanlış tanıdı... Siz geniş zamanlar umuyordunuz. Çirkindi dar vakitlerde bir sevgiyi söylemek..."

ÖZEL SEANS

yeni projeler...

PEK YAKINDA

Ne kostümler eskittim

Cate Blanchett, 1998'deki "Elizabeth"in ardından yeniden kraliçe kostümünü giyiyor ve devam filmi niteliğindeki "Elizabeth: The Golden Age"de bir kez daha bu tarihi kahramanı canlandırıyor.

Cate Blanchett, "Elizabeth"te başrolü aldığında sinema oyunculuğuna yeni yeni ısınmaktaydı. Kariyerinin ilk basamaklarındaki genç aktris, Kraliçe 1.Elizabeth rolünde öylesine başarılı oldu ki bu filmdeki performansıyla En İyi Kadın Oyuncu dalında ilk kez Oscar'a aday gösterildi. 7 dalda Oscar'a aday olan film, En İyi Makyaj dalında ödülün sahibi oldu. "Elizabeth", Hintli yönetmen Shekhar Kapur'un Hindistan dışına adım atışının da habercisiydi. Kapur 2002'de roman uyarlaması olan "The Four Feathers"ı yönetti. İlk filmden neredeyse 9 sene sonra ise ikili, "Elizabeth"in devamı niteliğindeki "Elizabeth: The Golden Age"de yeniden biraraya gelirken Kapur da üçüncü İngiliz dönem dramasına imza atmış oldu. İlk film, VIII. Henry'nin kızı Elizabeth'in gayrimeşru evlat durumundan İngiltere Kraliçeliği'ne uzanan mücadelesini ve Leicester Kontu ile gönül macerasını konu alıyordu. 2.film, Bakire Kraliçe lakabıyla tanınan İngiltere Kraliçesi'nin, kuzeni İskoçya Kraliçesi Mary Stuart'ın ve İspanya Kralı'nın komplolarına karşı tahtını korumak için verdiği savaşı anlatıyor. İlk filmdeki gibi Kraliçe'nin aşk hayatından kesitler de yer alıyor "Elizabeth: The Golden Age"de. Daha önce de aynı kahramanı canlandırmasına rağmen Cate Blanchett'in bu sefer işi biraz zor görünüyor. Zira 2005 yapımı televizyon dizisi "Elizabeth 1"de aynı kraliçeyi canlandıran Helen Mirren hem bu tarihi karaktere benzerliği hem de usta oyunculuğuyla büyük beğeni toplamış ve ödüllere boğulmuştu. Blanchett dışında ikinci filmde bir tanıdık isim daha var: Kraliçe'nin danışmanı Sir Francis Walsingham'ı canlandıran Geoffrey Rush. Elizabeth'in kuzeni İskoçya Kraliçesi Mary Stuart rolünde Samantha Morton ve Elizabeth'in gönlünü çalan yakışıklı Sir Walter Raleigh rolünde Clive Owen, "Elizabeth: The Golden Age"in yıldız isimleri. Senaryosunu William Nicholson ("Nell", "Gladiator") ile ilk filmin senaristi Michael Hirst'ün beraber yazdığı ve bütçesi 60 milyon doları bulan "Elizabeth: The Golden Age" ülkemizde 23 Kasım'da gösterime girecek.

ÖZEL SEANS

INDIANA JONES 4

Maceracı profesörden haber geldi

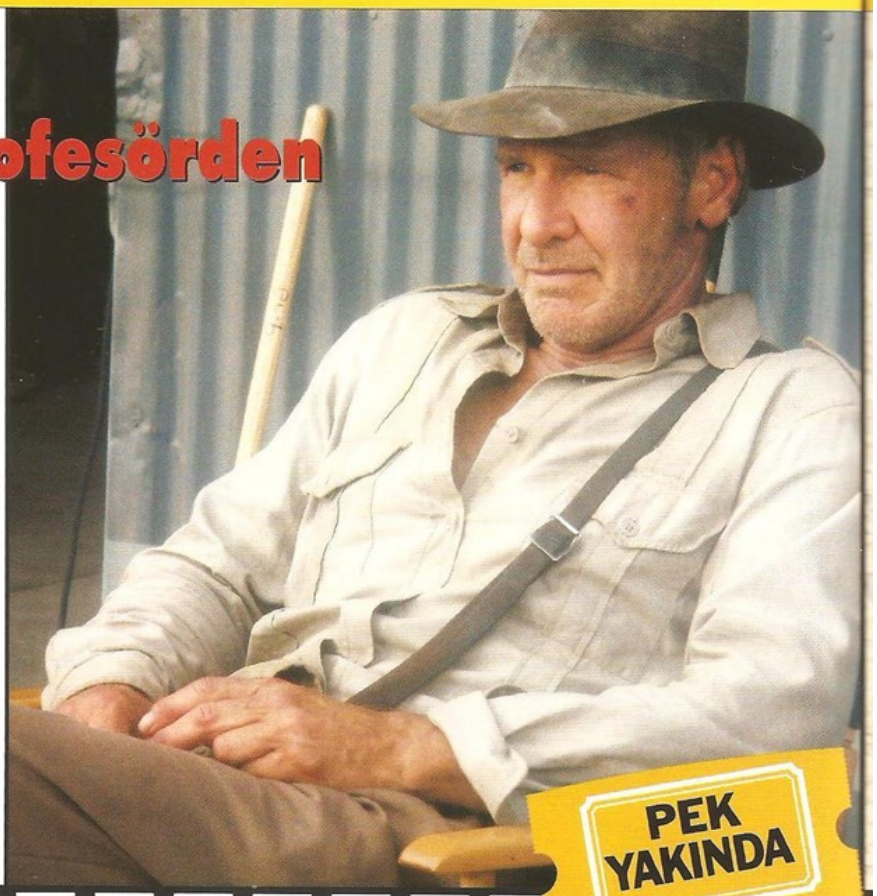

Neredeyse 20 senedir hayranlarının ha geldi ha gelecek diye heyecanla yolunu bekledikleri 4. Indiana Jones filminin çekimleri başladı. Lucasfilm Ltd. Production'ın çatısı altında gerçekleşen, Steven Spielberg'ün yönettiği ve konusu 1950'lerde geçen filmin senaryosunu David Koepp yazdı. 1981'de "Raiders of the Lost Ark"la başlayan seri, 1984'te "Indiana Jones and the Temple of Doom" ve 1989'da "Indiana Jones and the Last Crusade" ile sinema tarihinin en ünlü üçlemelerinden biri haline gelmiş, toplam 7 Oscar kazanmış ve hasılatı 1 milyar 182 milyon doları geçmişti. Harrison Ford'un yine başrolde olduğu 4. filmde Cate Blanchett, Indiana Jones'un sevgilisini canlandırıyor. Oyuncu kadrosunda Jim Broadbent (Sean Connery yerine Jones'un babasını canlandıracağı söyleniyor), Shia LaBeouf ve John Hurt de yer alıyor. Film Mayıs 2008'de sinemaseverlerle buluşacak.

PEK YAKINDA

Yıllar ayırsa bile...

REVOLUTIONARY ROAD

Leonardo DiCaprio ve Kate Winslet, "Titanic"ten 11 yıl sonra, bu sefer Sam Mendes yönetiminde ve karı-koca rolünde seyirci karşısına çıkıyor. Richard Yates'in 1961'de yayımlanmış aynı adlı romanından uyarlanan film 2. Dünya Savaşı ertesinde, 1950'li yıllarda Connecticut'ta yaşayan Wheeler çiftinin, iki çocuklarını büyütürken daha iyi bir yaşam elde edebilmek uğruna katlandıkları sıkıntıları ve kendi kişisel sorunlarını konu alıyor. "Titanic" kadrosundan Kathy Bates'in de yer aldığı ve çekimlerine bu yaz başlanan "Revolutionary Road", Sam Mendes'in filmografisinde karısı Kate Winslet ile beraber çalıştığı ilk film olma özelliğini de taşıyor.

Bu dünyanın çivisi çıkmış

I AM LEGEND

Bir virüsün neden olduğu salgın nedeniyle canlıların vampire dönüştüğü bir dünya ve bu dünyada yaşayan tek insan, New Yorklu bilim adamı Robert Neville… Richard Matheson'ın 1954'te yayımlanmış ve daha önce birkaç kez sinemaya uyarlanmış ("The Last Man on Earth", "The Omega Man") yalnızlık ve yabancılaşma üzerine ünlü romanı "I Am Legend", iddialı bir prodüksiyonla beyazperdeye geliyor. Yaklaşık 10 sene önce Arnold Schwarzenegger'in başrolünde oynayacağı ve Ridley Scott'ın yöneteceği bir proje olarak gündeme gelen "I Am Legend", yüksek maliyeti nedeniyle ertelenmiş, Schwarzenegger'in siyasete girmesiyle de kadro dağılmıştı. 2000'lerde yapımcıların yeniden el attığı proje nihayet "Constantine"in yönetmeni Francis Lawrence'a teslim edildi ve başrol Will Smith'in oldu.

PEK YAKINDA

İndim Arap topraklarına

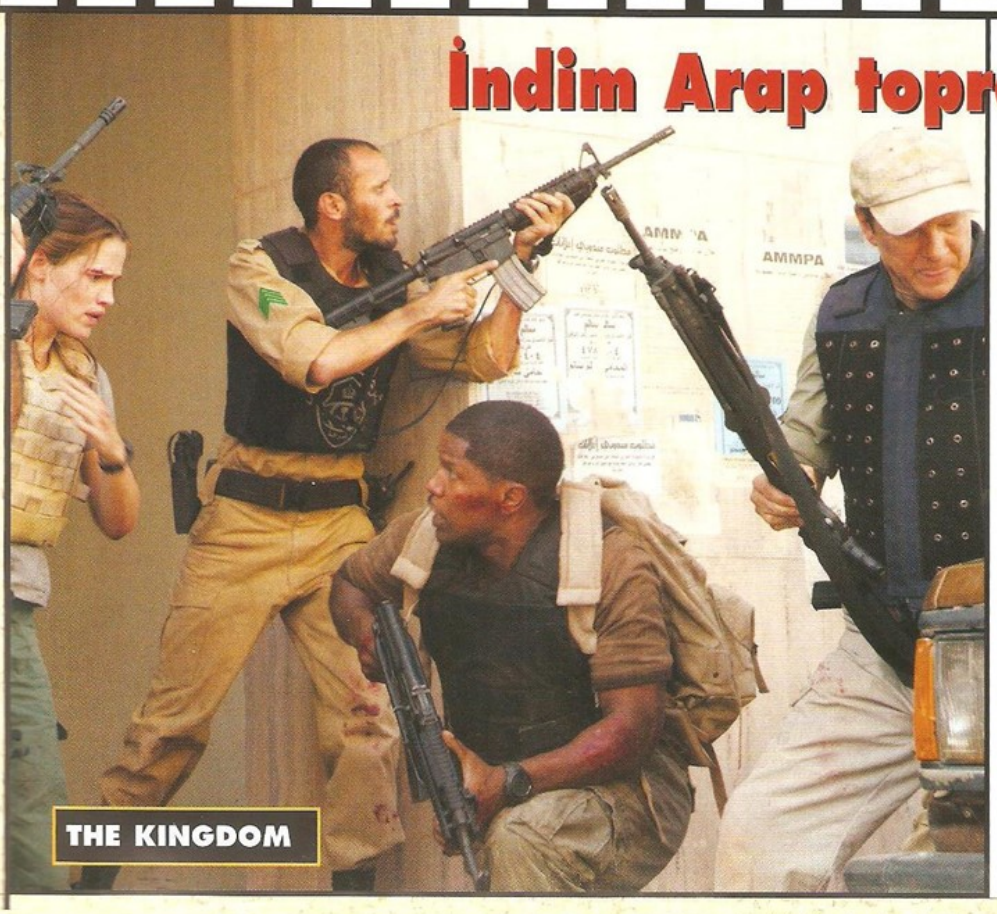

THE KINGDOM

12 Mayıs 2003'te El Kaide'nin Riyad'da düzenlediği intihar saldırısında aralarında Amerikalılar'ın da bulunduğu 30'dan fazla insan hayatını kaybetmişti. Bu olaydan esinlenen "The Kingdom", özel ajan Ronald Fleury ve ekibinin Riyad'a giderek, Batı toplumuna yönelik saldırı planlayan bir terör hücresi ve onun liderini ele geçirme operasyonunu anlatıyor. Michael Mann'in yapımcılığını, Peter Berg'in de yönetmenliğini üstlendiği filmin başrolünde Jamie Foxx'a (Fleury) Jennifer Garner ve Chris Cooper eşlik ediyor. İlk bakışta "Kara Şahin Düştü"yü anımsatan "The Kingdom"ın Sacramento'daki test gösterimlerinde film olumsuz tepkiler alınca Kuzey Amerika'daki gösterim tarihi 20 Nisan'dan 28 Eylül'e ertelenmişti.

ÖZEL SEANS

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

WALL-E

Bu ay vizyona girecek "Ratatouille"u merakla bekleyeduralım Pixar yapımı yeni animasyonun hazırlıkları başladı bile. Gelecek yıl gösterime çıkacak bu yeni animasyonun adı "Wall-E". 2700 yılında geçen öykünün merkezinde kendisine uzayın derinliklerinde yuva arayan ve filme adını veren genç bir robot var. "Wall-E"nin senaristi ve yönetmeni ise Oscar'lı "Finding Nemo"dan hatırlayacağımız Andrew Stanton. Bir değişiklik olmaz ise "Wall-E"yi 26 Eylül 2008'de izleyeceğiz.

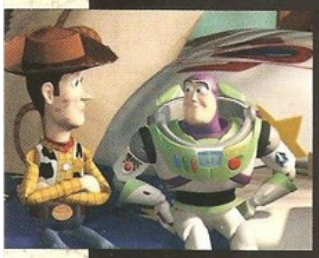

TOY STORY 3

Söz animasyonlardan açılmışken "Toy Story" serisindeki gelişmelerden de haber verelim. 1995 ve 99 tarihli yapımlar dünya çapında yaklaşık 847 milyon dolar hasılat elde etmiş, hayranları 3. filmin yolunu uzun zamandır gözler olmuştu. Oyuncakların macerasını iyi bir öykü olmadıkça tadında bırakmayı tercih eden yönetmen John Lasseter, Walt Disney Animation'ın Kreatif Bölüm Başkanı olunca 3. filmi yönetme görevini Lee Unkrich'e devretti. "Toy Story 2", "Monsters, Inc." ve "Finding Nemo"da yardımcı yönetmen olarak çalışan Unkrich'in bu ilk solo yönetmenlik çalışması olacak. "Toy Story 3"ün senaryosunu, "Little Miss Sunshine"daki çalışmasıyla bu yıl En İyi Orijinal Senaryo Oscar'ı kazanan Michael Arndt yazacak. Seslendirme kadrosunda Tom Hanks (Woody) ve Tim Allen'ın (Buzz Lightyear) olacağı kesin gibi.

LOVE IN THE TIME OF CHOLERA

Son olarak Harry Potter serisinin 4. filmine imza atan Mike Newell'ın repertuarında yine bir edebiyat uyarlaması var. Gabriel Garcia Marquez'in 1985'te yayımlanan ve Türkçe'ye Kolera Günlerinde Aşk ismiyle çevrilen Love in the Time of Cholera adlı romanı, yapımcı Scott Steindorff'un yazarı 3 yılı aşan ikna çalışmaları sonucunda beyazperdeye uyarlanıyor. Fermina Daza (Giovanna Mezzogiorno) adlı bir kadın ile ona aşık olan Florentino Ariza (Javier Bardem) ve Doktor Juvenal Urbino (Benjamin Bratt) arasındaki aşk üçgeninin 50 yıllık zaman dilimine yayılan hikayesini anlatan filmin üç şarkısında Shakira'nın imzası var. Film, 7 Aralık 2007'de ülkemizde vizyona girecek.

BARBARELLA

Jean-Claude Forest'ın 1962'de yayımlanmaya başlayan Barbarella adlı çizgi roman serisi, çok geçmeden 1968'de Roger Vadim tarafından sinemaya uyarlanmıştı. Vadim'in o zamanlar eşi olan Jane Fonda'ya verdiği seksi ajan Barbarella rolü, aktrisi tam anlamıyla bir seks ikonuna dönüştürmüştü. "Barbarella"nın yeniden çevrilmesi nicedir gündemdeydi. Sonunda aranan yönetmen bulundu; Robert Rodriguez projenin başına geçti. "Barbarella"da yönetmenin birlikte çalışacağı senaristler ise Neal Purvis ve Robert Wade. "The World Is Not Enough", "Die Another Day", "Casino Royale"i yazan, "Bond 22"yu da yazacak olan Bond uzmanı ikilinin hem savaşan hem de sevişen ajan Barbarella'ya nasıl bir yenilik getireceği merak konusu.

Habere giden haber olur mu?

Pierce Brosnan ve Greg Kinnear'lı "The Matador" ile iyi eleştiriler toplayan Richard Shepard, yine kendisinin yazıp yönettiği "The Hunting Party"de Bosna savaşını fon alıyor. Film, bir kameraman ve iki gazeteciden oluşan bir grubun Bosna'daki savaş suçlarını haber yapmak üzere çıktıkları tehlikeli macerayı konu alıyor. Filmin başrolündeki Richard Gere'e çaylak gazeteci rolünde Jesse Eisenberg, kameraman rolünde de Terrence Howard eşlik ediyor. Diane Kruger da oyuncu kadrosunun "güzel" isimlerinden.

THE HUNTING PARTY

Bakıştan bakışa fark var

Televizyon kökenli Pete Travis'in ilk sinema filmi olan "Vantage Point", "Rashomon"un izinden giden ve oyuncu kadrosuyla dikkat çeken bir yapım. Film İspanya'yı ziyareti sırasında Amerikan Başkanı Ashton'a (William Hurt) düzenlenen suikastı, iki gizli servis ajanı (Dennis Quaid ve Matthew Fox), olayı kameraya çeken Amerikalı bir turist (Forest Whitaker) ve Amerikalı bir televizyon habercisinin (Sigourney Weaver) gözünden anlatıyor. Deneyimli isimlerden oluşan oyuncu kadrosunda "Lost"çuların kayıtsız kalamayacağı bir aktör de var: Matthew Fox yani namı diğer Dr. Jack.

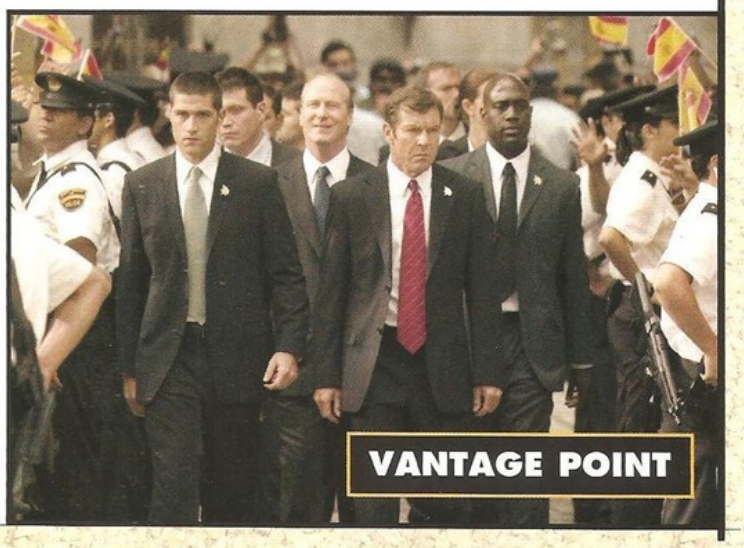

VANTAGE POINT

Spielberg'ün gözünden kaçmadı

Bu sene arka arkaya vizyona giren iddialı yapımların başrolünde izlediğimiz 21 yaşındaki Shia LaBeouf, anlı şanlı yönetmenlerin son gözdesi.

Shia Saide LaBeouf 11 Haziran 1986'da Los Angeles, California'da dünyaya geldi. Vietnam Savaşı gazisi babası Jeffrey LaBeouf eski bir sirk palyaçosu, annesi Shayna ise balerinlik de yapmış bir dansçı. Aynı ismi paylaştığı anne tarafından dedesi de komedyen… Annesi Yahudi olan Shia'nın ismi İbranice'de Tanrı'nın hediyesi anlamına geliyor. Soyadı ise kökeni Fransa'ya uzanan baba tarafından miras (LaBeouf, Fransızca'da sığır eti/öküz anlamına gelen le beouf'tan türemiş). Ailesinin tek çocuğu olan Shia 10 yaşındayken annesi ve babası boşandı. O, annesinin yanında büyüdü ve fakir bir çocukluk geçirdi. Maddi sıkıntılar nedeniyle henüz 12 yaşındayken küçük kulüplerde stand-up gösterilere çıkmaya başladı. "Dr. Quinn, Medicine Woman" adlı TV dizinde bir arkadaşının oyunculuğunu izledikten sonra oyuncu olmayı kafasına koyan Shia, çeşitli TV filmleri ve aralarında "The X Files" ve "ER"ın da bulunduğu TV dizilerinin birer bölümünde küçük rollerde göründü. Ciddi anlamdaki ilk çıkışını Disney Channel'ın sitcom'u "Even Stevens"da gerçekleştirdi. 2000'de başlayıp 2003'e kadar devam eden 65 bölümlük bu dizideki "ahmak kardeş" performansı ona Daytime Emmy Ödülü getirdi. Dizi, sona ermesini takiben 2003'te "The Even Stevens Movie" ismiyle TV filmine dönüştürüldü ve LaBeouf yine başrolde yer aldı. Aynı yıl beyazperde sınavına soyundu. Andrew Davis'in yönettiği tür kırması "Holes"da Sigourney Weaver ve Jon Voight'lu kadroda neredeyse başrol denebilecek bir roldeydi. 2003'te 3 filmde birden rol aldı: "Charlie's Angels: Full Throttle", "Dumb and Dumberer: When Harry Met Lloyd" ve başrolde oynadığı bağımsız yapım "The Battle of Shaker Heights". Ertesi sene "I, Robot"ta ayaklanan robotlar karşısında dehşete düşen kalabalığın içindeydi. "Constantine"de Keanu Reeves ile beraber şeytana karşı savaştı. Amerikalı golfçü Francis Ouimet'in hayatını anlatan Disney yapımı "The Greatest Game Ever Played"de ünlü sporcuya hayat verdi. "A Guide to Recognizing Your Saints"de Robert Downey Jr.'ın canlandırdığı Dito karakterinin yeniyetme hali olarak çıktı karşımıza. Emilio Estevez'in çok karakterli politik draması "Bobby"de ise Robert F. Kennedy için çalışan ekibin içindeydi. 2007 yılı Shia LaBeouf için şanslı ve verimli bir sene oldu. "Surf's Up"ın seslendirme kadrosunda yer alırken bir yandan da "Transformers" gibi büyük bir prodüksiyonun ve "Disturbia" gibi iddialı bir gerilimin başrolünde oynadı. Genç aktörün yeni projesi ise, yaşıtı pek çok meslektaşının hayal bile edemeyeceği bir yapım; Steven Spielberg'ün 4. Indiana Jones filmi. Şimdiden "geleceğin Tom Hanks'i" olarak nitelendirilen Shia LaBeouf, oyunculuk kariyerinde kendine Dustin Hoffman, Jon Voight ve Hanks'i örnek alıyor. Los Angeles'daki Hamilton Academy of Music ve Magnet School of Performing Arts'ta eğitimini tamamlayan LaBeouf, Hollywood'da kendine ciddi bir kariyer hedefliyor: "Her yeni filmde oynadıkça karşıma daha zorunun çıktığını görüyorum. Film endüstrisinde sadece tanınmış bir isim olmakla kalmayıp gerçek bir aktör olmak istiyorum."

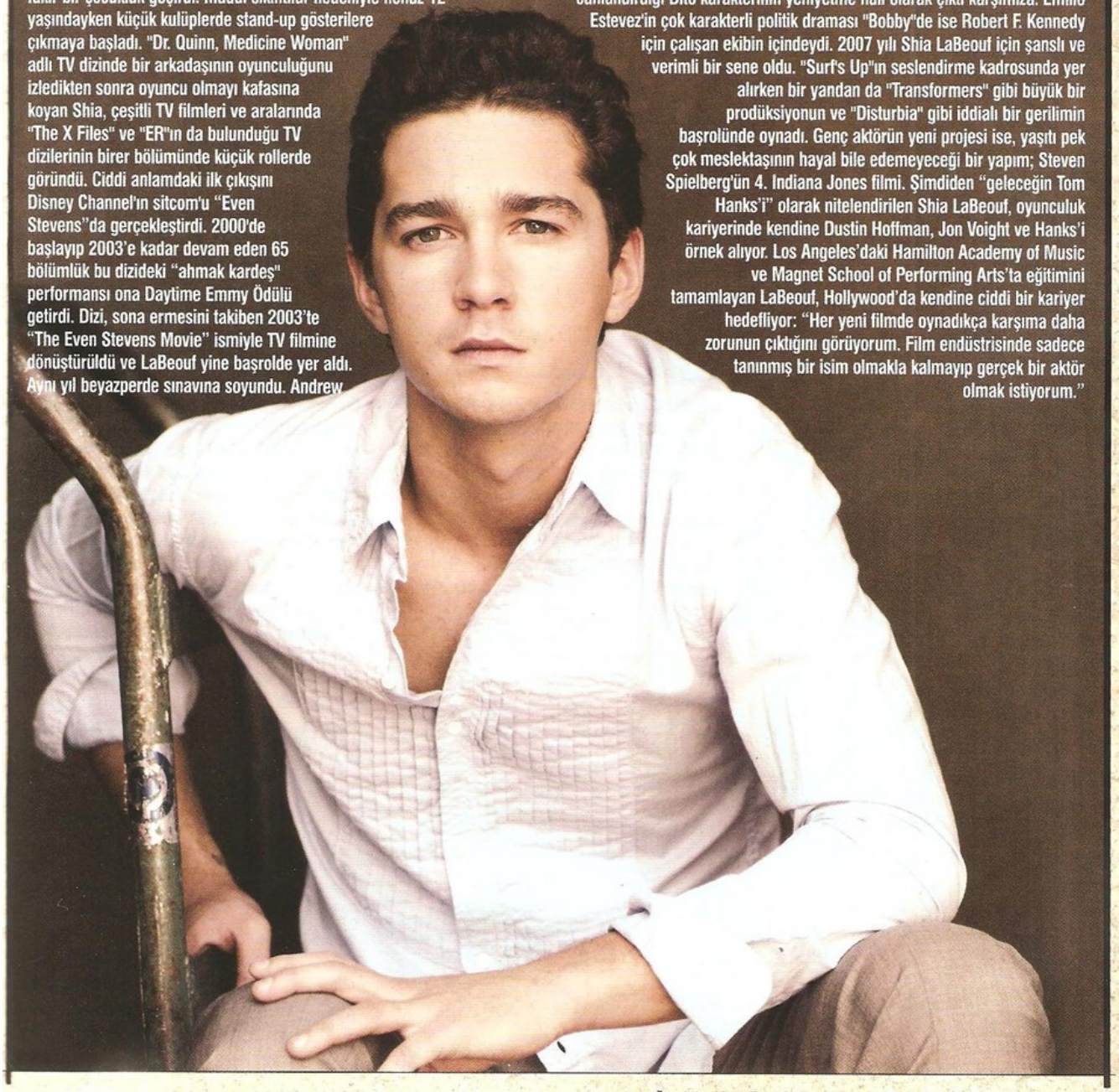

ışık ve gölge

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

Sydney festivalinden izlenimler:

Belgeseller, popüler filmler

Avustralya, Sydney'de ilk kez katıldığım festivalden notlar yazacağım bu ay... Çünkü beni heyecanlandıran bir gezi oldu bu... Ve festivalin sanat/sinema yanı da bu heyecanın bir parçasıydı.

"Dixie Chicks: Shut Up and Sing"

Öncelikle, festivaldeki üç kişilik FIPRESCI jürisi olarak, biri Çinli (Hong Kong festivali sanatsal yöneticisi), diğeri Avustralyalı iki meslektaşımla birlikte, 14 belgesel filmi izledik ve ödül verdik. Belgeseller, akıllı bir seçim sonucu, tek başlarına bir bölüm oluşturmuyorlardı, tersine değişik bölümler arasında paylaştırılmışlardı: konularına, özelliklerine göre...

Bunların bazıları, günümüzü sarsan kimi olaylar üzerine titiz biçimde hazırlanmış siyasal tavırlı belgesellerdi. Çok başarılı olsalar bile, sonuç olarak geç saatte bir TV kanalında izlenebilecek, saygın, ama çok yenilik getirmeyen filmler olarak gözüktüler. Örneğin ülkedeki Müslüman azınlık ve uyum sorunları üzerine Tom Zubrycki imzalı Avustralya filmi "Temple of Dreams- Rüyalar Mabedi", Küba devriminin ilk günleri ve sonradan yozlaşması üzerine Camila Guzman Urzua imzalı "The Sugar Curtain- Şeker Perde", 1996'da Peru'nun başkenti Lima'da Tupac Amaru adlı örgüt devrimcilerinin Japon elçiliğinde birçok insanı rehin almaları olayını deşen Ealise West- Bentley Dean imzalı Avustralya filmi "The Siege- Kuşatma", Paris'in ünlü Pere Lachaise mezarlığında yatan kimi ünlüler üzerine şiirsel bir belgesel denemesi olan Heddy Honigmann imzalı Hollanda filmi "Forever- Ölümsüz" ya da Latin Amerika'nın bitmeyen iktidar yozlaşması üzerine Jason Kohn imzalı Amerika-Brezilya filmi "Manda Bala" gibi...

Bu tür filmlerin belki en iyileri, Oscar'lı Amerikan belgecisi Barbara Kopple'ın yanına Gregory Peck'in kızı Cecilia Peck'i de alarak çektiği (ve son İstanbul Festivali'nde de izlediğimiz) siyasal müzikali "Dixie Chicks: Shut Up and Sing- Sus ve Şarkı Söyle" ile, günümüzde tüm dünyada çığ gibi çoğalan işkence olayı ve bunun özellikle 11 Eylül sonrası atmosferi içinde birçok ülkede mazur gösterilmeye çalışılması üzerine güçlü bir yapım olan Christopher Tuckfield imzalı Avustralya filmi "In Our Name- Bizim Adımıza" oldu. Özellikle ikinci filmi sevdik ve ödül için üzerinde tartıştık.

"Inland Empire"

Başka neler vardı? Esther B. Robinson'un Andy Warhol'un yakın iş arkadaşı yönetmen Danny Wiliams'ın aniden ortada kaybolması üzerine çektiği ve Warhol'un dönemine ve çevresine ışık tutan filmi "A Walk into the Sea- Denize Yürüyüş". Avustralya hip-hop müzikçileri üzerine bir belgesel olan "Words from the City- Şehirden Sesler". Everest'e çıkan ilk (ve olasılıkla son) kör adam olan Erik Weihenheimer üzerine Lucy Walker imzalı İngiliz filmi "Blindsight"... Çayın Çin'deki tarihi ve günümüzdeki konumu üzerine Amerikan filmi "All in this Tea- Herşey Bu Çayın İçinde".

Ve de en sona en ilginç bulduğumuz üç filmi sakladım. Bunlardan biri olan "Operation Filmmaker- Yönetmen Harekâtı", günümüz Irak'ında sinemaya ilgi duyan genç bir adamın, MTV'deki bir söyleşisini izleyen oyuncu-yapımcı Lev Schreiber tarafından Çek Cumhuriyeti'nde

ve son David Lynch...

çekilen bir filmde çalışmak üzere ülkesinden alınıp getirilmesini ve sonra Batı'ya sığınarak çalışma imkanlarını araması üzerine ilginç, ancak teknik yetersizliklerinin zedelediği Nina Davenport imzalı bir Amerikan filmiydi. Alan Berliner imzalı yine bir Amerikan yapımı olan "Wide Awake", uykusuzluk sorunu üzerine özel bir mizaha sahip başarılı bir yapımdı. Bu sorunu gerçekten yaşayan yönetmen, uykusuz gecelerin öyküsünü tüm ailesinin ve dostlarının katılımıyla anlatırken, eski filmlerden kullandığı klip'lerle de filmini destekliyor ve ortaya çok kişisel bir yapım koyuyordu. Dünyadaki tüm uykusuzları, hatta Seattle'dekini bile ilgilendirecek olan!...

Ve nihayet, Danimarkalı kadın yönetmen Pernille Rose Gronkjaer, "The Monastery: Mr. Wig and the Nun- Manastır: Bay Wig ve Rahibe" adlı çok ilgi çekici çalışmasında, yaşı 80'i aşmış bir eski papaz olan Danimarkalı Bay Wig'in çok eski şatosunu Rus Ortodoks kilisesi tarafından bir manastıra çevrilmek üzere kiliseye verme çabalarını ve buna aracı olan bir Rus rahibeyle ilişkilerini anlatıyordu. Kendine özgü bir mizahın gerçek kişilerin gerçek davranışları ve konuşmalarından adeta fışkırdığı bu filmi çok sevdik. Ve daha önce de ülkesindeki saygın Joris Ivens ödülünü alan filmi, biz de taçlandırdık. Çünkü daha iyisi yoktu. Ve Bay Wig karakteri, tüm bu festivalden bellekterimize yerleşip uzun süre kalacak başlıca figür olarak belirmişti.

Yarışmanın dışında, Sydney denen olağanüstü kenti gezmekten arta kalan zaman içinde ancak bir avuç film görebildim. Bunlardan biri, son Berlin festivalinde kaçırdığım Jacques Rivette filmi "Kazmaya Dokunma" oldu. Yaşlı ustanın Balzac'ın "İnsanlık Komedyası" adı dev eserinden bir bölümü uyarladığı film, 18. yüzyıldaki bir umarsız aşkı anlatan çok tipik bir Rivette yapımıydı. Eski usul, hatta hafifçe tozlanmış, ama büyük bir sinemasal olgunluk taşıyan... Artık Fransa'da çalışan ilgi çekici Rus yönetmeni Pavel Lounguine'in son filmi "Ada", savaşta kaderleri karşılaşan iki adamın çok uzun yıllar sonra ve çok farklı koşullarda yeniden biraraya gelişini anlatan ağır, durağan, mistik temalar içeren, ama görkemli ve etkileyici bir yapımdı. Yönetmenin sanki ırkdaşı Tarkovsky'nin sanatına özel bir selam yolladığı...

"Death at a Funeral- Cenazede Ölüm" bunların yanında çok hafif kalıyordu kuşkusuz. En çok Muppet Show TV serisiyle tanınan komedi ustası Frank Oz'un anavatanı İngiltere'de çevirdiği bu film, babasına özel bir cenaze töreni düzenlemek isteyen, ama bu arada başına gelmedik kalmayan bir genç adamın öyküsüydü. Eski usul Dormen tarzı farsların modern bir uyarlaması sayılabilecek olan film, yer yer kaba, ama oldukça güldürebilen bir yapımdı. Ve özel bir gösteride izlediğimiz Avustralya yapımı "Clubland", özellikle başrolündeki müthiş İngiliz oyuncusu Brenda Blethyn'in unutulmaz oyunuyla canlanan ilgi çekici ve acı-tatlı bir aile ilişkileri öyküsüydü.

Ve nihayet, David Lynch'in son filmi "Inland Empire". Gösterildiği Venedik şenliğinden beri, demek ki nerdeyse bir yıldır hakkında çok şey söylenip yazılan, ama hiç bir ülkede gösterime girmeyen üç saatlik gizemli ve şaşırtıcı bir yapım. Lynch, tümüyle dijital olarak çektiği ve öyle bıraktığı, demek ki büyük perdede teknik açıdan son derece ilkel gözüken filmini, sanki "Mulholland Drive"ın bittiği yerden başlatıyor ve yine iki zaman, ikişer kişilik taşıyan kahramanlar, hayatla ölüm ve gerçekle düş arasında gidip gelen olaylarla örülü bir garip mimari kuruyordu. Şaşırtıcı, kışkırtıcı, çileden çıkarıcı, ama yine de büyüleyici bir film, Lynch'in bunca yıl sonra hala özgünlüğünü ve sanatını yenileme özelliğini koruyabildiğini gösteren bir yapım. Umarım yakında bize de uğrar.

Dorsay, Sydney Festivali'ndeki FIPRESCI jürisinde Çinli ve Avustralyalı eleştirmenlerle.

"Kazmaya Dokunma"

"Blindsight"

"Ada"

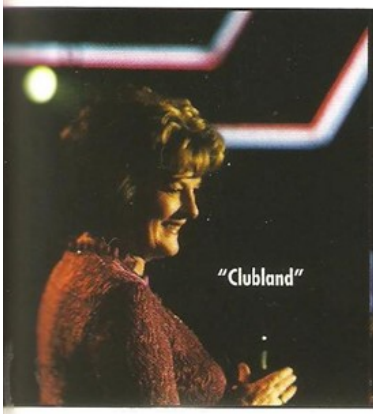

"Clubland"

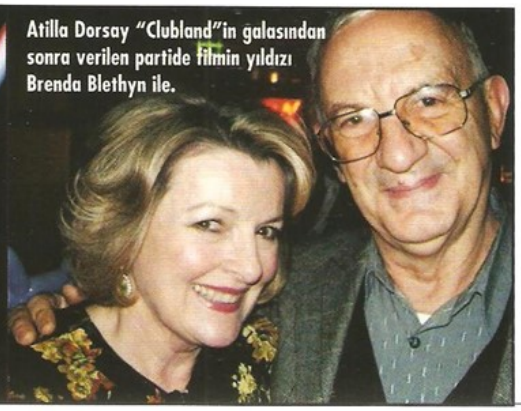

Atilla Dorsay "Clubland"in galasından sonra verilen partide filmin yıldızı Brenda Blethyn ile.

YAZ FIRSATI ŞİMDİ TÜM DERGİLERDE!

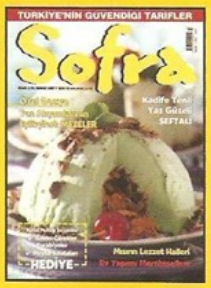

SİNEMA'YA ABONELİKTE

Yaz fırsatı!

HEM KREDİ KARTIYLA
12 TAKSİTLE ÖDEYİN,
HEM DE İLK 6 SAYI BOYUNCA
5 YTL YERİNE 2.5 YTL ÖDEYİN

31 AĞUSTOS SON GÜN!

İLK 6 SAYIYA

Üstelik **12** Taksitle

%50 İNDİRİM

Her dergiye özel abonelik fırsatlarını ve kredi kartı olmayanlara sunulan abonelik sürprizlerini öğrenmek için **Abonelik Hattı**'nı arayın.

www.merkezabone.com

ABONE HATTI 0 216 651 5 651

advantage Member HSBC Group · Axess · Garanti bonus · maximum · world

Derginiz her ay yurtiçi kargo güvencesi ile adresinize ulaşacaktır.

MERKEZ DERGİ

AİLE DEĞİL

Simpson Ailesi, yaşadıkları şehir Springfield'da bir felakete sebep oluyor, bu hikaye, sinema salonlarında ne kadar popcorn varsa bitiriveriyor!

MİLLİ FELAKET!

Televizyon dünyasının anarşist ailesi, "SIMPSONLAR SİNEMA FİLMİ"yle (The Simpsons Movie) beyazperdede. Ünlü dizinin yıllardır beklenen sinema versiyonunda baba Homer nükleer bir felakete sebep oluyor, Springfield ahalisi Simpson Ailesi'ne karşı ayaklanıyor.

MURAT EMİR EREN

ABD'nin en ünlü ailesi, sıkıntı içinde geçen yaz aylarımızı şenlendirmek üzere sinemalara teşrif ediyor. Ortalığı darmaduman edip, gülmekten karın kaslarımıza ağrı sokacak olan bu aile ve en az onlar kadar eğlenceli şürekası, televizyonda yaptıklarından çok da farklı şeyler yapmayacak kuşkusuz. 20 yıla yakın bir süredir devam eden dizinin bu anlamda sinema izleyicisine yönelik çok da yeni bir vaadi yok. Ama şovun zeka küpü yapımcıları karar vermiş bir kere. Amerikan ailesiyle, kasaba yaşamıyla, politika ve medya dünyasıyla acımasızca dalga geçen, son 20 yılın

mizah anlayışını derinden etkileyen bu animasyon ustaları, Simpsonlar'ı sinema salonuna taşıyıp, bizleri mest etmek için yaklaşık 15 yıldır gündemde olan film projesini nihayet karşımıza getirdiler…

Muhteşem aileyle tanışın

Fakat Simpsonlar'ı pek yakından tanımayanlar için, bir ön bilgilendirme yapmamızda yarar olabilir. Simpsonlar, ABD'nin kültürel yollarla kendi ulusuna ve dünyaya yaydığı o "yapay" ahlakçı tavrını çöpe atan, George W. Bush'un dahi "izlenmesini tasvip etmiyorum" kabilinden açıklamalar yapmasına sebep olan fenomen haline gelmiş bir çizgi dizi. Diziye ismini veren aile de elbette hikayenin ana kahramanları. Dizinin yaratıcılarının, Amerikan toplumuna yönelik eleştirilerini birer birer sıralarken bu çekirdek aileden faydalanmalarıysa, artık şovun vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş durumda. Simpsonlar'ın ABD dışındaki birçok ülkede de baş tacı edilen, oldukça sevilen bir yapım olmasının başlıca nedenlerinden biri de bu. Dizi, 1989 yılından bu yana, muhafazakarlardan ve devlet mercilerinden bu denli tepki almasına rağmen, ABD politikalarını kıyasıya eleştirmeyi, bunu inanılmaz bir mizah anlayışıyla yapabilmeyi de başarıyor üstelik. Baba Homer, anne Marge, kızları Lisa, hiç büyümeyen bebekleri Maggie ve yaramaz oğlan Bart'tan mütevellit ailemiz, ABD'nin belirsiz bir eyaletindeki Springfield adlı kasabada ikamet ediyor. Şüphesiz şovun yıldızı tüm aile gibi görünse de, ailenin özellikle ön plana çıkan iki üyesi baba Homer ve küçük oğlan Bart. Homer, dizinin 400 bölüme yaklaşan tarihi boyunca türlü rezilliğe imza atmış, lise yıllarından bu yana travmatik bir yaşam sürmüş, gelgelelim, önünden birasını ve televizyonunu almadığınız müddetçe bu şekilde yaşamaktan son derece mutlu bir baba figürü. Bart'sa, Homer'a nazaran son derece zeki ve tam bir zamane veledi olmasına rağmen, benzer kepazelikleri yaşamaktan geri durmayan bir kişilik. Vukuatları arasında her gün okulu birbirine katıp cezaya kalmak, ruhunu satmak, Springfield ahalisinin takıldığı Moe'nun Yeri'nin sahibi Moe'yu her Allah'ın günü telefonla işletmek, kendisini Avrupalı bir aileye evlatlık olarak satmaya çalışmak gibi şeyler mevcut. Yine de diziyi asıl öne çıkaran Homer'ın yaptığı "andavallıklar" olduğundan Homer'ın maceraları neredeyse daha komik ve gözlerinize inanamayacağınız kadar da kepaze anlarla dolu. Bu nedenle olacak, şovun sinema versiyonu da yine Homer'ın sebep olduğu bir felaket üzerine kurulu…

15 yıllık bir proje

Aslında "Simpsonlar Sinema Filmi" fikri, dizi başladıktan beş yıl sonra, ta 1992'de ortaya atılmıştı. Yapımcılar, bu konuda çalışmaları için dizinin yazarlarını ve animasyon sanatçılarını bir araya getirip, bir hikaye oluşturmak için kolları sıvamıştı. Üstelik filme dönüştürülecek olan hikaye de belirlenmiş, dördüncü sezonda yayınlanan "Kamp Krusty" adlı bölümün daha sonra uzun metraj bir animasyon film projesi olarak hayata geçirileceği söylenmişti. Hikaye, Amerikan gerilim filmlerinin büyük klişelerinden "yaz kampına giden gençlerin başına gelen ürkütücü olaylar"la kafa buluyor, Lisa ve Bart'ın bir yaz kampı macerasını konu ediyordu. Ancak bu projenin, beşinci sezon çalışmaları başlamadan tamamlanamayacağı anlaşılınca, Simpsonlar'ın sinema versiyonu projesi rafa kaldırıldı. Yine de bir sinema filmi yapma fikri tamamen ortadan kalkmamıştı. Serinin şimdiye kadar yayınlanan 396 bölümünde de imzası bulunan yazar grubundan Matt Groening, beşinci sezon sonrasında yine sinemalarda gösterilecek uzun metraj bir "Simpsonlar" projesiyle çıkageldi. Bu kez fikir daha da eğlenceliydi. Groening, Disney'in çizgi film klasiklerinden "Fantasia" ile dalga geçen bir "Simpsonlar" filmi yapmak istiyordu ve bu filmin ismi de "Simpstasia" olacaktı. Fakat bu proje de gerçekleşmedi. Çünkü normal şartlarda bir "Simpsons" bölümü 22 dakika sürüyordu ve bu şekilde tasarlanan hikayeden bir uzun metraj film senaryosu çıkarmak oldukça zahmetli bir işti. Televizyonda her hafta yayınlanan bir şovun yazımıyla uğraşırken, bir yandan da uzun metraj senaryosuyla uğraşmak ekip için son derece güçtü.

Bu gelişmeler sonrasında 90'lı yıllar boyunca rafa

Öfkeli kalabalık Simpsonlar'ın peşinde!

kalkan film projesi, 2001 yılında seslendirme kadrosunun da katılımıyla yeniden gündeme geldi. Seslendirme kadrosu, "ola ki dizinin bir sinema versiyonu yapılırsa, elbette gelir seslendiririz" diyerek bir sözleşme imzaladı ve sezon dışında bir araya gelmesi çok zor olan bu ekipten gerektiğinde toplanmak üzere söz alınmış oldu. Ayrıca, şovun daha önceki bölümlerinde çalışan yazarlardan bir senaryo grubu oluşturuldu. Bu ekipte, serinin ilk sezonlarında fırtınalar estiren David Mirkin, Mike Reiss, George Meyer, John Swartzwelder ve Jon Vitti gibi isimler yer aldı. Elbette dizinin yaratıcı ekibi Matt Groening ve James L. Brooks da kadroya dahil olup, senaryonun kimi bölümlerine katkıda bulundular. Ekibin içinde yer alması düşünülen ve geçmişte dizinin yazar kadrosunda kısa süre de olsa yer almış olan ünlü şovmen Conan O'Brien ise, yoğun iş programı nedeniyle eski ekmek teknesinden gelen bu teklifi reddetmek zorunda kaldı. Şovmen bu konuda da espri yaparak "Sanırım Lindsay Lohan ve gençlik dizilerinden bir sürü tiple yaptığım söyleşiler sonrasında beynimin Simpsonlar'ı yazacak olan kısmını kaybettim" demişti. Yapımcılar benzer bir durumu, 1992'de "Simpsonlar"ın iki bölümünü yöneten, daha sonraysa Pixar animasyon Stüdyolar'ında çalışmaya başlayan, "The Incredibles"ın yönetmeni Brad Bird'le de yaşadı. Serinin film versiyonunu yönetmesi için teklif götürüldüğünde Bird, projeyi o sırada "Ratatouille" ile meşgul olduğu için reddetmek zorunda kaldı.

Homer'ın başı acı sosla dertte!

Tüm aile Homer'ın yarattığı felaketten kurtulmaya çalışıyor.

Senaryo üzerindeki çalışmalar 2003 yılında hız kazandı ve Matt Groening, 1989'da başlayan serinin ilk bölümlerini yazdıkları yazlık evinde yazım grubuyla bir araya gelerek bu işi sonuçlandırmaya kesin olarak karar verdi. Aslında ortaya atılan bir sürü fikir, yazılan bir sürü deneme senaryosu mevcuttu, ancak hiçbir zaman kötü espriye ve vasat hikayeye prim vermeyen yaratıcı ekip, yıllardır süren serinin şöhretine leke sürmeyecek bir uzun metraj senaryo arayışındaydı. Bu nedenle de genelde hikayeler gündeme geliyor, senaryonun birkaç bölümü yazılıyor, sonra da çöpe atılıyordu. Bu görüşmeler sırasında gündeme gelen en ciddi hikayelerden biri, dizinin 2005 yılında yayınlanan 17'inci sezonundaki "Bonfire of the Manatees" adlı bölümünün uzatılmasına yönelikti. Buna göre aile, hayatlarının bir televizyon şovu olduğunu öğrenecekti ve ortada "Truman Show" benzeri bir durum olacaktı. Matt Groening "Simpsonlar"ın ünlü olduklarını hiçbir zaman fark etmemeleri gerektiğini ileri sürerek bu fikre de karşı çıktı. "Simpsonlar Sinema Filmi"nin senaryosu, bu uzun yolculuk sonrasında nihayet 2005 yılının sonlarında tamamlandı. Ana hikaye için altı ay kadar kafa patlatan yazarlar, senaryoyu da yüzlerce kez baştan yazmak zorunda kaldılar. Filmin gösterim tarihiyse ilk olarak 2006 yazı olarak belirlenmişti. Ancak ekibin mükemmeliyetçiliği burada da devreye girdi ve filmi, yaratıcı ekibin gözüne tam olarak girene kadar piyasaya çıkarmayacakları ilan edildi. Görsel olarak televizyondaki oranlardan, sinema perdesinin oranlarına göre yeniden düzenlenen yapımın çizimleri konusunda da hassas davranan ekip, işleri

hızlandırabilecek bilgisayar destekli animasyondan da uzak durarak, ölmekte olduğunu düşündükleri el yapımı animasyona hürmeten, serinin sinema versiyonunun da elle çizilmesinde ısrarcı oldu. Buna rağmen, sadece karakterlerin yer aldığı arka planlar bilgisayarda yaratıldı. Filmi görenlerin iddialarına göre tam da bu nedenle, televizyon ekranında arada kaynayan bir sürü detay ve Springfield'ın görünümü, sinema versiyonunda göze çok daha hoş görünmekte…

Serinin en az yaratıcı ekip kadar önem arz eden seslendirme kadrosuysa filmde de yerini koruyor. Homer'ın artık bir klasik halini alan seslendirmesinin arkasındaki isim Dan Castellaneta, Marge'ı seslendiren Julie Kavner, şu anda 49 yaşında olan ve yıllardır bir erkek çocuğunu, yani Bart'ı mükemmel biçimde seslendiren sanatçı Nancy Catwright, Lisa'ya sesini veren Yeardly Smith, Hank Azaria ve Harry Shearer kadronun değişmezleri olarak yerlerini almış vaziyetteler. Seslendirme kadrosunun önemli sürprizleriyse, hikayede yine kendisini seslendiren Elin Brockovich ve Bob'u seslendiren, "Frasier" dizisiyle tanıdığımız aktör Kelsey Grammer.

Yaktın bizi Homer!

Yukarıda anlattığımız, filmin senaryosuyla ilgili yıllardır süregelen detaylı çalışmaya rağmen, yapımcılar filmin öyküsünü uzunca bir süre saklı tuttular. Hatta internet üzerinden filmin hikayesiyle ilgili bilinçli olarak yanlış bilgi verdiler. Bu muzır davranışların gerekçesiyse oldukça enteresandı. Sanki yıllarca bu proje için hikaye aramamış gibi, ekip üyeleri şöyle bir açıklama yaptı: Kim televizyonda Simpsonlar'ı izlemeden önce açıp bu hafta ne anlatıyorlar diye bakar ki?.. Aslında hiç haksız değillerdi, "Simpsonlar"ı bu denli başarılı kılan, yıllardır devam eden istikrarı ve bozulmayan muhalif, politik tavrıydı. Ve bunun sinema versiyonunda da böyle olacağını hayranların bilmesi gerekiyordu. Yine de, filmle ilgili ilk fragmanlar yayınlandıktan sonra yazım grubundan Al Jean bir açıklama yaptı ve filmin temasını "Bir adam karısının sözünü dinlemeli!" olarak ilan etti. Hikayede, Homer'ın yarattığı kaosun, bu nedenle ortaya çıktığını belirtti. Muzipçe olsa da doğru bir bilgi vermişti Al Jean, zira hikaye, Homer'ın tüm Springfield halkını tehlikeye atan bir dalgınlığıyla başlıyordu…

Yaşamda ne çektiyse bahtsızlığından çeken Simpson ailesinin babası Homer, günün birinde, yaşadıkları şehir Springfield'ın su kaynağı olarak da işlev gören nehre yanlışlıkla nükleer atık karışmasına sebep olur bir şekilde. Bu durum, tüm Springfield ahalisinin Homer ve ailesine karşı ayaklanmasına yol açacaktır. Kazaya sebep olan Homer, şehirden geri dönüşsüz biçimde sürülmekle karşı karşıyadır. Daha vahimiyse, şehrin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olması, yaşam kaynaklarının tehlikeye girmesidir. Yerel halk ve Simpsonlar, bu tehlikeyle baş edebilecek midir?.. Bilinmez. Ancak yapımcılardan Al Jean'in de açıkladığı üzere, "Simpsonlar"ın bu hikayeden yola çıkarak, dünyanın değişen dengesi üzerine yapılan bir takım gayri ciddi çalışmalarla ciddi biçimde kafa bulduğu (Ki filmde al Gore'un "Uygunsuz Gerçek" adlı yapımı da nasibini alıyor), değişen iklim dengeleri sonrasında artan kıyamet senaryoları ve peşi sıra gelen dini sömürü üzerine de espriler yer aldığı kesin.

ÇİZGİ AİLELER

Simpsonlar televizyon ekranında karşımıza çıkan ne ilk ne de son tuhaf aile. İşte Simpsonlar öncesinden ve sonrasından birkaç örnek…

Flintstones/Taş Devri (1960-66)

Sadece altı sezon sürmesine rağmen, hemen herkesin bildiği ünlü çizgi aile "Flintstones/Çakmaktaşlar" ya da bizdeki adıyla "Taş Devri", Joseph Barbera ve ekibinin yarattığı efsanevi bir seriydi. Türkiye televizyonlarında da yıllarca yayınlanan "Taş Devri"yle, Fred Çakmaktaş, eşi Wilma Çakmaktaş, kızları Çakıl ve komşuları Moloztaşlar hem çocukların hem de büyüklerin hayatındaki önemli figürler haline geldiler. Mizah anlayışı açısından klasik ABD değerlerine fazla bağlı kalmayıp, uçuk hikayesini (taş devrinde modern bir uygarlık gibi) mükemmel biçimde anlatan "Taş Devri"nin, "Simpsonlar" tarzı absürd mizaha da önderlik ettiğini söylemek mümkün.

The Jetsons/Jetgiller (1962-1988)

"Taş Devri"nin gelecekte geçen versiyonunu andıran "Jetgiller", yine bir Hanna-Barbera prodüksiyonuydu ve öncülünün aksine dört sezon sürdürülebilmişti. Gelgelelim bu dört sezon, 20 yıla yayılan bir süreç içinde tamamlanabilmiş, dizi aralıklarla yayınlanmıştı. Hiper-süper bir gelecekte geçen hikayenin ana kahramanı, aile babası George Jetgil'di. Süper gelişmiş evlerinde, robotları, acayip icatları, uçan arabalarıyla yaşayan ailenin "Taş Devri"ni andıran bir mizah üzerine kurulu maceralarını da büyük bir keyifle izlemiştik.

Rugrats (1991-2004)

Televizyonun "aile arasında" geçen bir diğer absürd çizgi filmi de "Rugrats"ti. Birebir Türkçe'ye çevrildiğinde halı fareleri anlamına gelen "Rugrats", Tommy, Chuckie, Phil ve Lil adlı dört küçük bebeğin, onların azılı düşmanı küçük kız Angelica'nın ve olan bitenden habersiz ailelerinin öyküsünü anlatıyordu. Dizi, neredeyse bebeklerin ebeveynlerden daha mantıklı davrandığı kendine ait absürd bir evrende geçiyor. "Simpsonlar"la başlayan asimetrik çizgi film karakterleri, "Rugrats"te de kendini bolca gösteriyordu.

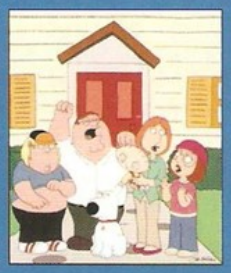

Family Guy (1999-?)

"Simpsonlar" sonrası dönemin, "Simpsonlar"ı en çok andıran çizgi filmi "Family Guy"dı. Seth MacFarlane ve ekibinin yarattığı dizi, ilk başlarda "Simpsonlar"ı büyük ölçüde taklit ettiği fikriyle antipati toplasa da, farklı tarzı ve her bünyeyi açmayacak espirileriyle, özgün olabilmeyi başardı. "Simpsonlar"a nazaran daha az eleştirel, "South Park"a kıyasla daha tatlı sert görünen "Family Guy", bizleri Peter Griffin ve ailesinin gündelik yaşamla mücadelesine şahit ediyordu. Dizideki ailede, köpekleri Brian hariç aklı başında pek kimsenin olmadığını, bunun da sıradan bir hayatı bile son derece zor hale getirdiğini belirtelim.

American Dad! (2005-?)

Daha önce "Family Guy"ı yaratan ekibin elinden çıkan "American Dad!", şimdilik "Simpsons" ekolünü takip eden ve televizyon ekranında tutunabilen son çizgi dizi. Bir CIA ajanı olarak çalışan, aşırı muhafazakar bir aile babasının, ailesini ve Amerika'yı kötülüklerden korumak için verdiği mücadeleyi konu eden "American Dad!", ana karakteri üzerinden, muhafazakar kesimle, ABD'nin dış politikaları ve güvenlik paranoyasıyla dalga geçen bir yapıya sahip. Dizide sadece American Dad ya da diğer adıyla Stan Smith değil, tüm Smith ailesi akla zarar tiplerden oluşuyor.

BİZ BÜYÜDÜK VE

Sıkı durun, Harry/Voldemort savaşı başlıyor! Dünyayı kasıp kavuran Harry Potter serisinin beşinci filmi "HARRY POTTER VE ZÜMRÜDÜNKA YOLDAŞLIĞI" (Harry Potter and the Order of the Phoenix) bu ay ülkemizde de gösterime giriyor. Her seferinde biraz daha karanlık ve biraz daha sert bir görünüme kavuşan serinin bu filminde, kahramanımız Harry'yi her zamankinden daha zor günler bekliyor. Filmin oyuncu kadrosunda Imelda Staunton ve Helena Bonham Carter gibi sürprizler mevcut. Ayrıca bu filmde yeni yönetmen ve yeni bir senaristle yola çıkan yapımcıların nasıl bir sonuç elde ettiği şu anda kitabın tüm hayranlarının cevabını şiddetle merak ettiği bir soru!

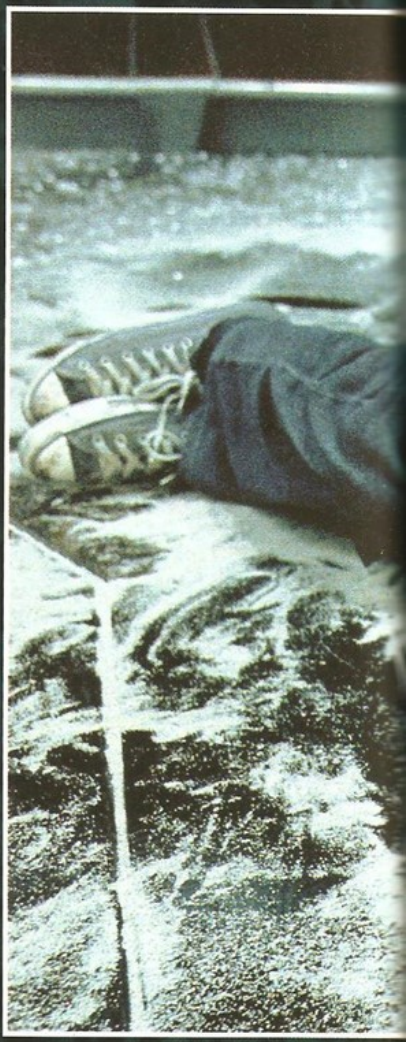

MURAT EMİR EREN

İngiliz yazar J. K. Rowling'in artık bir fenomen halini alan roman serisi "Harry Potter"ın yeni sinema filmi, iki yıllık bir aradan sonra yine karşımızda. 2005 yılında gösterime giren "Harry Potter ve Ateş Kadehi"nin merak uyandıran finalinin ardından, yeni bir film için iki yıl beklemek zorunda kalan serinin hayranları bu ay muradına eriyor, "Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı" nihayet Türkiye'deki sinemaseverlerin de huzuruna çıkıyor (Film ABD ve Avrupa'nın birkaç ülkesinde hali hazırda gösterime girmiş bulunuyor). Şüphesiz serinin hayranlarının yaşamı beklemekle geçiyor. Zira hayranlar, her film ertesinde yeni filmin yolunu gözlerken, bir yandan da yazar J. K. Rowling'in devlet sırrı gibi gizlediği bir sonraki kitapta neler olacağını merak ediyorlar. Aslında bu açıdan bakınca, filmlerin hayranları oyalayan, onların bu sabır dolu bekleyişini çekilebilir kılan pahalı ve doyurucu eğlenceler olduğunu söylememiz mümkün. Bu arada yedinci ve son kitap "Harry Potter and Deathly Hallows" Temmuz ayında piyasaya çıktıktan sonra, hem film, hem de kitaba aynı anda kavuşup, Harry Potter hayranlarının bir süre mutlu bir biçimde yaşamlarını sürdüreceği de kesin.

Şimdiye kadar üç önemli yönetmenin elinde şekillenen ve bugünkü halini alan Harry Potter film serisinin bu bölümündeki en önemli değişiklik yine yönetmen koltuğunda kendisini gösteriyor. Bu değişikliğin, serinin en heyecanlı, en agresif bölümlerinden birinde gerçekleşmesiyse, kitabın hayranları kadar, seriyi sadece filmlerden takip edenler için de merak uyandırıcı bir gelişme. Üstelik serinin başına getirilen isim David Yates, daha önce hiç sinema filmi yönetmemiş, İngiltere'nin ödüllü televizyon yönetmenlerinden biri. Tüm Harry Potter filmlerinin en önemli ortak noktası yapımcı David Heyman'sa, yönetmen konusundaki tercihin bizzat kendisine ait olduğunu, David Yates'in politik dramlardaki becerisi nedeniyle, onu "Zümrüdüanka Yoldaşlığı" için en doğru isim olarak düşündüğünü belirtiyor. Zira "Zümrüdüanka

KİRLENDİ DÜNYA!

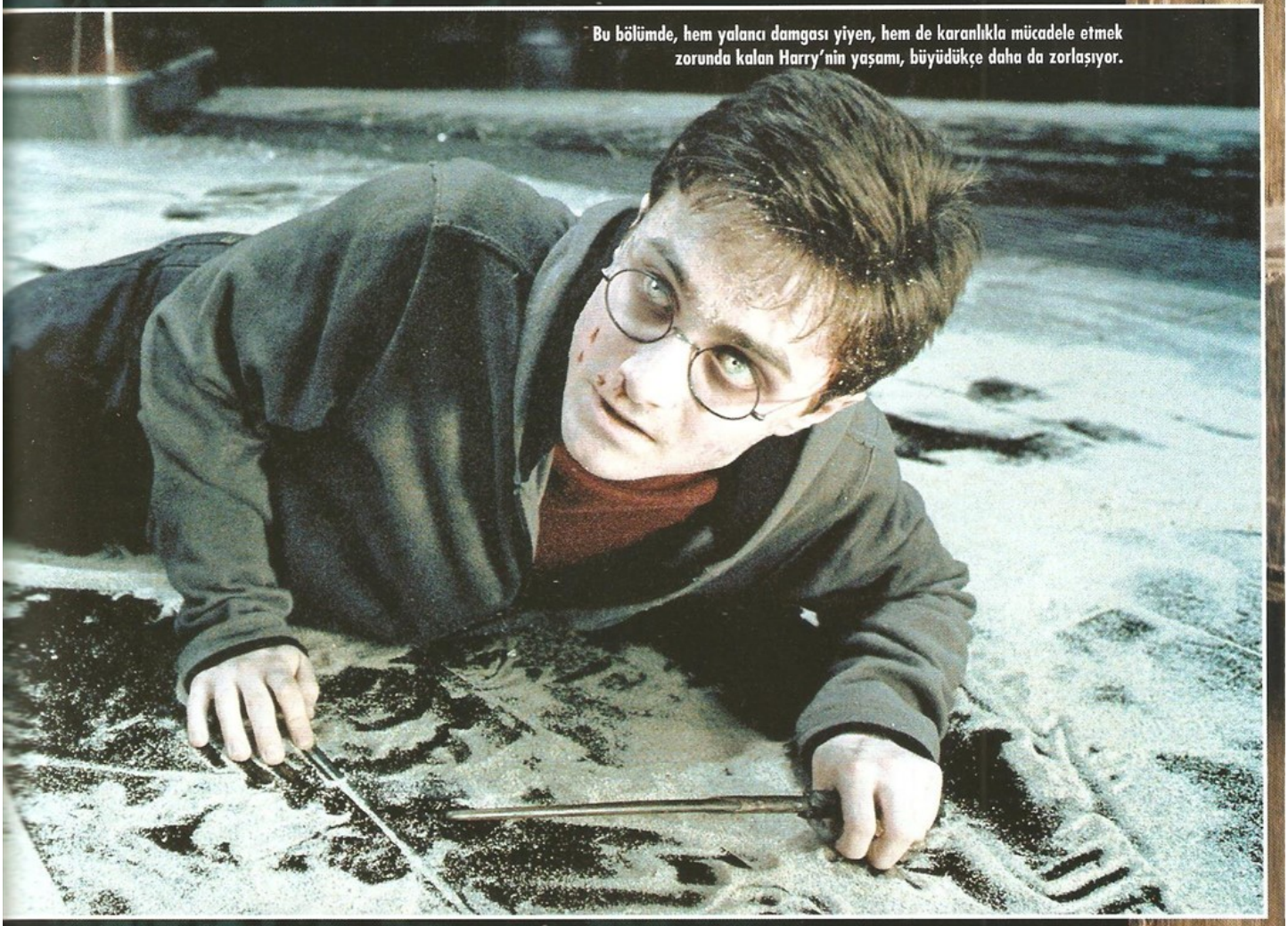

Bu bölümde, hem yalancı damgası yiyen, hem de karanlıkla mücadele etmek zorunda kalan Harry'nin yaşamı, büyüdükçe daha da zorlaşıyor.

Yoldaşlığı"nı herkes gibi o da, tüm hikayenin en entrikalı bölümlerinden biri olarak görüyor.

Tüm oyuncular tarafından son derece sakin ve ne istediğini bilen bir yönetmen olarak anılan Yates için, kitabın hayranlarını (bir anlamda aynı zamanda kendisini) tatmin edecek bir film yapabilmek, kariyerinin bu noktasında, Harry Potter gibi büyük bir filmin sorumluluğunu üstlenmekten daha önemli olmuş. Yates'in en önemli sorunuysa, bu derece büyük bir roman serisinin, yine büyük ve uzun bir bölümünü ne şekilde perdeye aktaracağını düşünürken ortaya çıkmış. "Hikayede romana dair neler olmalı, neler olmamalı" sorusu, bir Harry Potter hayranı olan Yates'in işini hayli zorlaştırmış. Bu konuda ne tür sıkıntılar yaşadığını şöyle anlatıyor yönetmen: "Harry Potter kitapları, tek bir çatı altında birleştirmek için fazlasıyla büyük kitaplar. Bu nedenle de karşılaştığınız ilk zorluk, kitaptaki hangi öğeyi filme alacağınız ve hangi öğeleri filme almayacağınız, yani bir anlamda neleri feda edeceğinizle ilgili oluyor. Eh bir de hepimiz Harry Potter hayranı olunca, bunlara karar vermek iyiden iyiye bir işkenceye dönüşebiliyor. Bu nedenle bir kez daha söylemeliyim ki, en güç şey öyküyle ilgili bu kararları vermekti". Beşinci filmi tasarlarken, öyküdeki doğaüstü olayları, yaratıkları ve sihri her zaman gerçek bir zemine oturtmak istediğini de belirten Yates, önceki filmlerde mükemmel bir biçimde

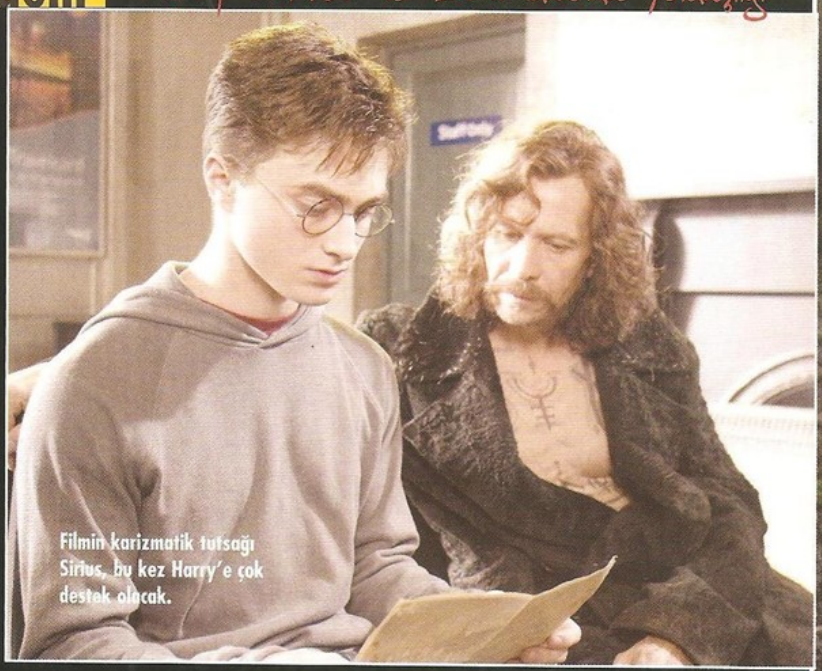

Filmin karizmatik tutsağı Sirius, bu kez Harry'e çok destek olacak.

Harry, Ron ve Hermione yine tehlikenin ortasında. Üçü de nasıl serpildi, büyüdü değil mi....

oluşturulmuş prodüksiyon tasarımıyla ve atmosferle ilgili ise bir sıkıntı yaşamadığını söylüyor. Kitapların bunca ilgi çekmesinde, doğa üstü olayların ve fantastik hikaye yapısının payının büyük olduğunu, ancak serinin bu kadar tutulmasında, okurun ya da izleyicilerin karakterlerle kurduğu bağın daha büyük önem taşıdığını ısrarla vurguluyor. Bu nedenle, gerek yönetmen Yates, gerekse Harry Potter serisinin senaryo yazarlığını bu filmde Steve Kloves'dan devralan senarist Michael Goldenberg, Harry'nin ve arkadaşlarının içinde yanan ergenlik ateşini, çatışmalarını, dünya tarafından anlaşılamamanın verdiği yalnızlığı filmde her şeyin önünde tutmaya özen gösterdiklerini özellikle belirtiyorlar.

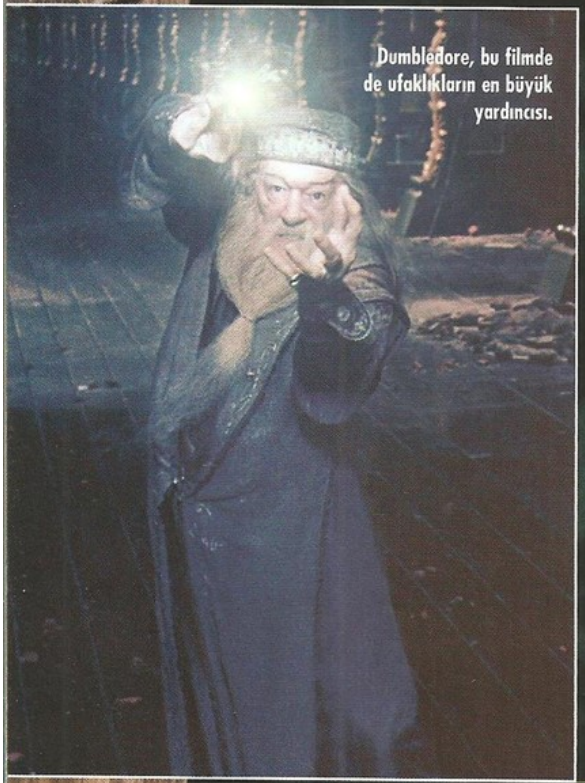

Dumbledore, bu filmde de ufaklıkların en büyük yardıncısı.

Serinin yeni senaryo yazarı Michael Goldenberg'se, ilginç bir noktaya değiniyor ve "Harry Potter serisine bir şekilde dahil olmanın en güzel tarafı, onun sizden çok daha büyük bir şey olduğunu bilmeniz" diyor. "Böylece ortada ego sorunları olmuyor. Bir şekilde hikayeye hizmet etmeye çaba gösteriyorsunuz." Daha önce "Peter Pan" ve Robert Zemeckis imzalı "The Contact" gibi filmlerin senaryolarına imza atan, tiyatro oyunu, müzikal gibi alanlarda da yazılı eserler veren Goldberg, kitabı sinemaya uyarlarken yaşadığı stresin, filmle ilgili olarak yaşadığı tek sorun olduğunu söylüyor. Sonuçta filmin daha çok Harry'nin duygusal yolculuğuna odaklandığını ekleyen Goldberg için bu noktadan sonra işler biraz daha kolaylaşmış. Ayrıca J. K. Rowling de, romanın senaryoya uyarlanışında kendilerine oldukça yardımsever ve esnek davranmış.

Harry yalnızlıkla baş etmesini öğreniyor

İlk dört filmde Harry'nin Hogwarts'a gelmeden önceki yaşamını, Hogwarts büyücülük okulundaki maceralarını, öğrendiklerini, edindiği arkadaşları ve onların kendilerine has öykülerini öğrenmiştik. Ayrıca Harry'nin ailesinin nasıl öldüğünü ve ona nasıl bir miras bıraktıklarını da. Dördüncü filmdeyse, Harry'nin ailesini yok eden, sihir dünyasının dengelerini kendisine doğru çevirmek için her türlü karanlık gücü kullanan Lord Voldemort'un dirilişine ve Harry'yle ilk karşılaşmalarına şahitlik ettik. İşte bu karşılaşma, Harry'nin büyüme sancılarına eklenen en büyük halka oluyor ve beşinci film "Zümrüdüanka Yoldaşlığı"nda kahramanımız, büyük bir savaşın başlangıcında, üstelik birçok destekçisi tarafından yalnız bırakılmış olarak buluyor kendisini…

Her zaman olduğu gibi, yaz aylarını iğrenç akrabaları Dursleyler'le geçiren Harry, Hogwarts Cadılık ve Büyücülük Okulu'nda beşinci yılını beklemektedir. Harry Potter için yaz uzun ve yalnız geçmiştir. Nefret verici Dursley ailesiyle birlikte yaşamak zorunda oluşu bir yana, ne sınıf arkadaşlarından ne de en yakın dostları Ron Weasley ve Hermione Granger'dan tek bir mektup bile almamıştır. Ayrıca, kimseden, kötü kalpli Lord Voldemort'la yüzleşmesine ilişkin

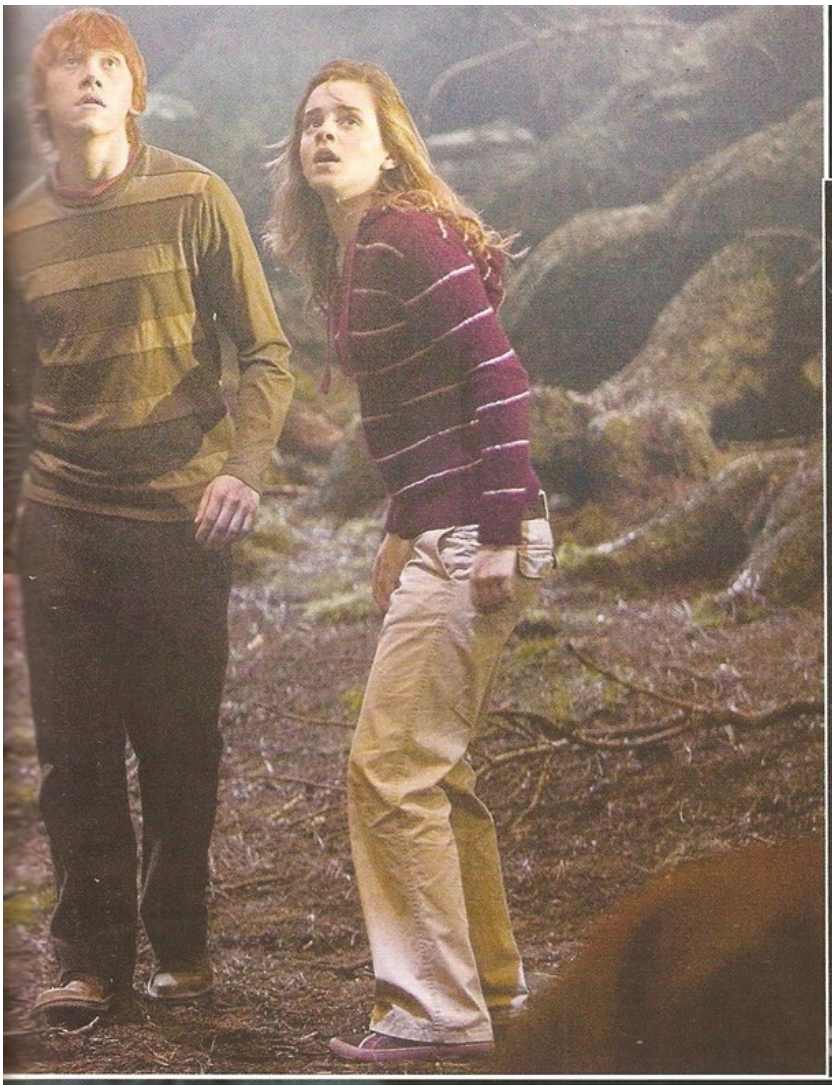

Ünlü aktris Helena Bonham Carter, Bellatrix Lestrange olarak karşımıza çıkıyor.

tek bir kelime işitmemiş, yaşadığı bu inanılmaz ve korkutucu karşılaşmayla ilgili olarak destek görmemiştir. Üstelik Hogwarts Okulu'ndaki beşinci yıl, sadece Harry Potter için değil, sınıf arkadaşları için de oldukça farklı geçecektir.. Zira artık hiçbiri çocuk değildir ve her biri genç birer büyücü adayı olmanın getirdiği zorluklarla karşı karşıyadır. Lord Voldemort'un dönüşü ve arkadaşı Cedric Diggory'nin ölümüyle mücadele eden Harry'yse diğerlerinden daha çabuk büyümek ve hiç ummadığı sorumluluklar almak zorunda kalır.

Üstelik Harry'nin başı sihir bakanlığıyla da durduk yere derde girer. Genç adam, okul dışında ve iğrenç kuzeni Dudley'nin yanında sihire başvurduğu için Hogwarts'tan uzaklaştırılmak üzere olduğunu belirten bir mektup alır. İki Ruh Emici'nin saldırısına karşı kendisini savunmak için sihire başvurmuş olmasıysa, hafifletici bir sebep olarak bile görülmemektedir. Harry'nin tek umudu, Sihir Bakanı Cornelius Fudge'ın yönettiği mahkemede kendini savunmaktır. Harry, büyük ölçüde Hogwarts'ın emektar müdürü Albus Dumbledore'un müdahalesiyle suçsuz bulunarak Fudge'ı çok üzer, ama ilk kez okuluna dönerken kaygılı ve huzursuzdur. Büyücülük camiasının büyük kesiminin, kendisinin Voldemort'la son karşılaşma hikayesinin düpedüz yalan olduğuna ikna edildiğini ve haysiyetinin sorgulanmakta olduğunu görür. İşte bu noktadan sonra Harry'nin yalnızlaşma süreci başlayacaktır. Bu arada, sihir bakanı Fudge, Dumbledore'a göz kulak olmak ve Hogwarts öğrencilerini, özellikle de Harry'yi kontrol altında tutmak amacıyla okula yeni bir Karanlık Sanatlara Karşı Savunma öğretmeni atar. Bu kişi, Profesör Dolores Umbridge'dir. Fakat Profesör Umbridge'in "savunma sihiri" dersi, genç büyücüleri, tehdidi altında bulundukları Karanlık Güçler'e karşı tamamen çaresiz bırakır. Böylece, Hermione ve Ron'un teşvikiyle, Harry yalnızları oynamayı bırakıp, dizginleri ele

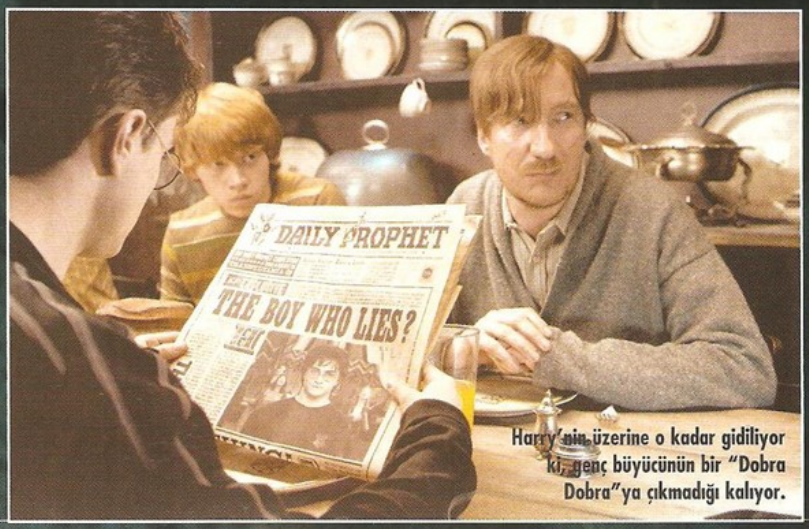

Harry'nin üzerine o kadar gidiliyor ki, genç büyücünün bir "Dobra Dobra"ya çıkmadığı kalıyor.

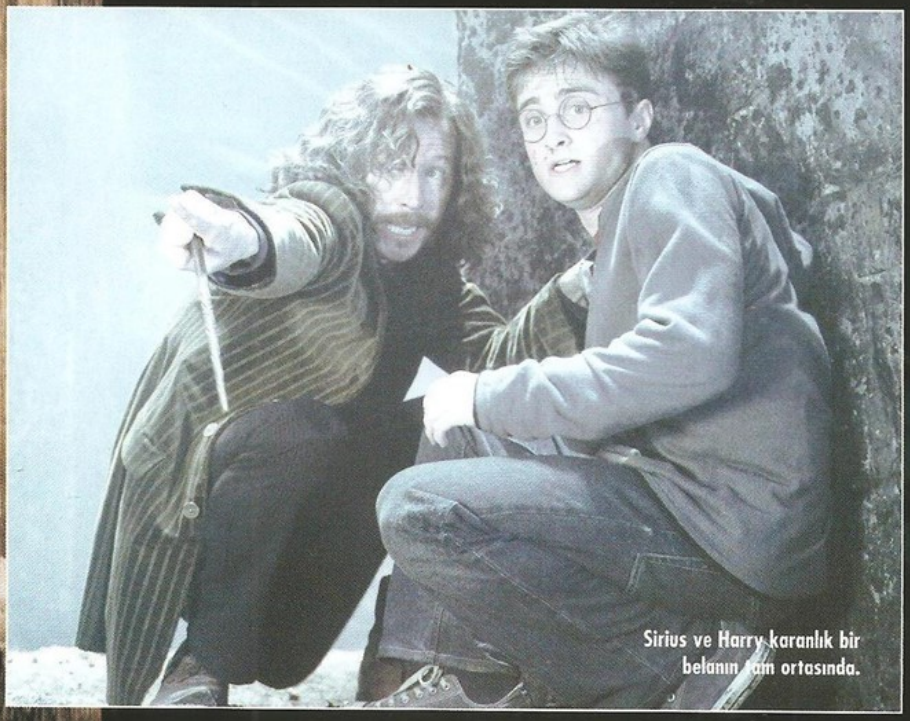

Sirius ve Harry karanlık bir belanın tam ortasında.

almaya karar verir. Kendilerine "Dumbledore'un Ordusu" adını veren küçük bir öğrenci grubuyla gizlice görüşmeye başlar ve onlara kendilerini Karanlık Sanatlara karşı nasıl savunacaklarını öğreterek, bu cesur genç büyücüleri yakında geleceğini bildiği olağanüstü savaşa hazırlar. "Dumbledore'un Ordusu" olarak yola çıkan gençler, bir yerden sonra gerçek bir karanlıkla mücadele birliği olan "Zümrüdüanka Yoldaşlığı"na dahil olacaklardır. Üstelik bu birliğin içinde Sirius Black de vardır ve yoldaşlığın kurucu üyeleri arasında geçmişte Harry'nin ailesi de yer almıştır. Dördüncü filmde karşımıza çıkan Voldemort yandaşı Ölü Yiyiciler, onlarla birlikte hareket eden Voldemort'un aşığı Bellatrix Lestrange, Harry ve yoldaşlarının savaşı artık başlamıştır…

Bu filmde özellikle vurgulanan Harry'nin büyüme süreci, yönetmen Yates'e göre ilk olarak onun yalnız bırakılmasıyla, yalan söylediğinin düşünülmesi ve Harry'nin kimseye kendisini inandıramamasıyla başlıyor. Bu durumu "Harry bir nevi savaştan dönmüş gazi gibi. Savaşın nasıl olduğunu kendisi haricinde kimse anlamıyor ve bilmiyor" sözleriyle açıklayan Yates, bu benzetmenin başrol oyuncusu Daniel Radcliffe'e ait olduğunu belirtiyor.

Yeni oyuncular

Beşinci kez Harry Potter olarak kamera karşısına geçen Dan Radcliffe haricindeki ana oyuncu kadrosu da bu filmde tamamen korunmuş vaziyette. Ki bu kadro gerçekten de izlemeye değer bir kadro. Zira ilk filmin hazırlıkları sırasında, yazar J. K. Rowling'in isteğiyle kadronun tamamı İngiliz oyunculardan oluşturulmuş, Harry Potter filmlerinin oyuncu kadrosuna bakıldığında, neredeyse bütün prestijli İngiliz oyuncuları bir arada görmek mümkün hale gelmişti. Genç oyuncular Rupert Grint ve Emma Watson haricinde, Ralph Fiennes, Brendan Gleeson, Richard Griffiths, Jason Isaacs, Alan Rickman, Fiona Shaw, Maggie Smith, David Thewlis, Emma Thompson ve Julie Walters kadrodaki önemli isimler. Beşinci filmdeyse bu kadroya iki önemli isim daha dahil oldu. Bunlardan ilki, sihir bakanı Fudge'un, okula nifak sokmak amacıyla gönderdiği kuzu görünümlü kurt Prof. Dolores Umbridge olarak karşımıza çıkacak olan deneyimli aktris Imelda Staunton. Sürekli pembe elbiseler giyen, görünümüyle yaradılışı birbirine ters bir muhbir olarak Umbridge, tüm okulu etkisi altına almak için hırsla çalışan, oldukça sinir bozucu bir karakter.

Aktris Staunton karakteriyle ilgili olarak "Dıştan bakıldığında sevimli ama içine bakıldığında kötü olan pek çok insan vardır. Yine de böyle bir rolü üstlenmek çok hoştu. Dolores'in yanlış bir şey yaptığını düşündüğüne bir an olsun inanmıyorum. En iyi olanı yaptığına inanıyor. Elbette bu tür insanlar her zaman en korkutucu olanlarıdır çünkü diğer tarafın bakış açısını görmezler. Taviz yoktur" diyor. "Imelda, karakteri çok iyi sindirdi" diyor yönetmen Yates ve ekliyor: "O, müthiş bir komedi zamanlaması olan, inanılmaz yetenekli bir aktris. Umbridge'i asla karikatürize etmeden gerçekten karmaşık bir kadın yapmayı başardı".

Harry Potter kadrosuna ilk kez katılan bir diğer isimse Helena Bonham Carter. Carter filmde, kötü kalpli Bellatrix Lestrange rolünü üstleniyor. "Biri size Harry Potter filminde yer alma teklifi getirirse, kabul etmek zorundasınız. Bu rolde gerçekten çok eğlendim. Karakterim Bellatrix'nin kişilik bozukluğu olduğuna hiç kuşku

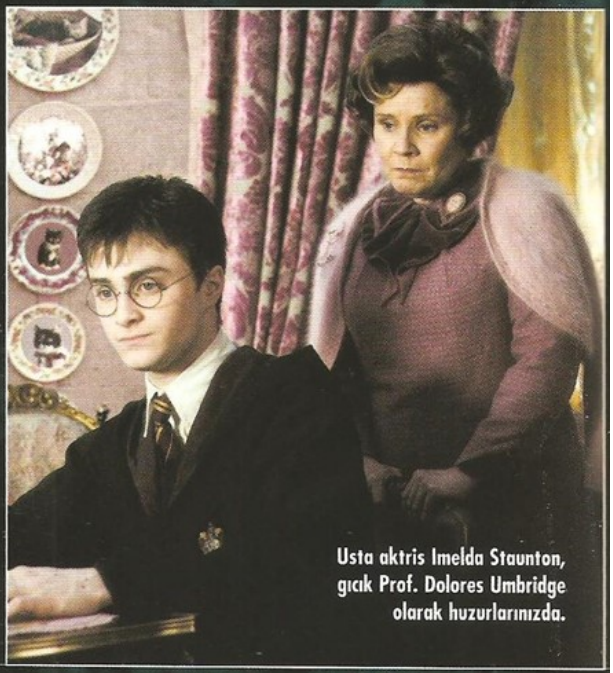

Usta aktris Imelda Staunton, gıcık Prof. Dolores Umbridge olarak huzurlarınızda.

İngiliz siyasi dramlarından, Hogwarts'ın sihir dünyasına

İngiltere'nin en önemli televizyon yönetmenlerinden biri olan DAVID YATES, "Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı"nda hiç alışık olmadığı fantastik bir dünyaya adım attı. Dahası yönetmen, gelecek Harry Potter filmi için de şimdiden anlaşma imzalamış bulunuyor.

1963 doğumlu ingiliz yönetmen David Yates, daha önce televizyon çalışmalarıyla ön plana çıkan ve İngilizlerin Oscar'ı olarak görülen BAFTA ödüllü bir yönetmen. İlk BAFTA TV Ödülü'nü başrollerini Matthew Macfadyen ve Miranda Otto'nun paylaştığı bir dönem draması olan BBC mini dizisi "The Way We Live Now"la kazanan Yates, "Harry Potter" serisinde çalışan dördüncü yönetmen oluyor. David Lean, Ken Loach ve Martin Scorsese hayranı olan yönetmen, 2003'te yönettiği drama dizisi "State of Play"le BAFTA TV Ödülü'ne aday gösterilmenin yanı sıra Olağanüstü Yönetim Başarısı dalında Büyük Britanya Yönetmenler Locası (DGGB) Ödülü'ne layık görülmüştü. Ertesi yıl iki bölümlük karanlık drama "Sex Traffic"le bir kez daha BAFTA TV Ödülü kazanan Yates'in seks trafiğine cesur bir bakış sunan bu çalışması başka ödüllere de layık görüldü. Yates, son olarak, Bill Nighy ve Kelly Macdonald'ın başrollerini üstlendiği 2005 HBO filmi "The Girl in the Café" adlı aşk hikayesindeki çalışmasıyla Emmy adayı oldu. Yönetmenin diğer televizyon çalışmaları arasında, Jim Broadbent ve Hugh Laurie'nin başrollerini paylaştığı televizyon filmi "The Young Visitors" ve başrollerinde Pete Postlethwaite ile Geraldine James'in oynadığı mini dizi "The Sins" sayılabilir.

Çocukluğunda ingiltere'nin St. Helens kentinde büyüyen, Essex Üniversitesi ve Washington'daki Georgetown Üniversitesi'nde siyaset okuyan Yates, yönetmenlik kariyerine, yazarı da olduğu kısa film "When I Was a Girl"le adım atmıştı. İrlanda'daki Cork Uluslararası Film Festivali'nde En İyi Avrupa Kısa Filmi seçilen, San Francisco Film Festivali'nde de Golden Gate Ödülü'ne layık görülen film, yönetmenin İngiltere-Beaconsfield'deki Ulusal Sinema ve Televizyon Okulu'na kabul edilmesini sağladı.

Mezuniyet filmi yarım saatlik "Good Looks"la Chicago Uluslararası Film Festivali'nde Gümüş Hugo Ödülü kazanan Yates, 1998'de, Stephen Fry ve John Gielgud'ın başrollerinde yer aldığı "The Tichborne Claimant"la sinema yönetmenliğine adım attı. Yönetmenin son kısa filmi 2002 yapımı "Rank" de BAFTA Ödülü'ne aday gösterilmişti.

yok" diyor aktris ve devam ediyor "Aslında kötü olmaktan zevk alıyor. Bence Lord Voldemort'a aşık; onun için 14 yıl hapis yatmaya gönüllü olmuş bir kadın. Şimdi hapisten çıktı ve eskisinden daha da fanatik".

Daha önce serinin üçüncü filmi "Azkaban Tutsağı"nda izlediğimiz Gary Oldman'sa, Sirius Black rolünde bir kez daha karşımıza çıkacak ve bu kez çok önemli bir işleve sahip olacak. Sirius'un Harry'de kendi gençliğini gördüğünü söyleyen Oldman, bu nedenle karakteri ve Harry'le birlikte olan sahnelerini çok sevdiğini de belirtiyor.

Bu üç önemli yıldızın haricinde, kadroya dahil olan genç bir isim de, beşinci kitabın sevilen karakterlerinden Luna Lovegood'u canlandıran Evanna Lynch. Lynch, bu rol için İngiltere'nin dört bir yanından gelmiş 15.000'den fazla adayın arasından seçilen ve ekip tarafından "Luna'yı oynayabilecek biri değil, Luna'nın ta kendisi" olarak tanımlanan yeni bir sima.

Şu öpüşme sahnesi...

Hogwarts'ta Noel tatili için derslere ara verilince, Harry'nin yeraltı sınıfı da isteksizce tatile girer. Ama herkes farklı yerlere giderken, bir kişi geride kalır: Katie Leung'in canlandırdığı sevimli Cho Chang. İlk olarak "Harry Potter ve Ateş Kadehi"nde Harry'le aralarında bir şeyler olabileceğini anladığımız bu karakter, Voldemort'la yaşadıkları sonrasında Harry için kafa karıştırıcı bir diğer unsur haline gelmiştir. Fakat olaylar onları yakınlaştırır ve Harry Potter hayranlarının sabırsızlıkla beklediği şeyin, Harry'nin ilk öpüşmesinin gerçekleşmesine vesile olur. Bu sahneyle ilgili olarak "Biraz gergindim çünkü Katie'nin gergin olduğunu biliyordum" diyor Radcliffe ve devam ediyor "Bunun nedeni sadece öpüşme değil, Cho ile Harry arasındaki karmaşık ilişki. Ama birkaç kez yaptıktan sonra, büyük bir olay olmaktan çıktı. Güzeldi. Eğlendik". Çiftin diğer tarafı Leung ise bu konuda, "Çok gergindim çünkü beyazperdedeki ilk öpüşmemdi, ama David Yates harikaydı" diyor. Genç aktris sözlerini şöyle tamamlıyor "Tam olarak ne istediğini bize söylediği için öpüşme daha az tedirgin edici hâle geldi. İlk başta biraz rahatsızlık verici olsa da, Daniel benim işimi kolaylaştırdı ve her şey çok yolunda gitti... Ve tamam kabul ediyorum Daniel gerçekten çok iyi öpüşüyor."

Bunu da mı görecektik?

ELİMİZDE BÜYÜDÜ!

Harry Potter olarak ilk kez karşımıza çıktığında küçücük bir çocuktu. Şimdi tiyatro sahnelerinde fırtına gibi esen genç bir aktör. Haliyle artık röportajları da daha olgun bir havaya büründü...

Yeni bir yönetmenle çalışmak nasıldı? Setteki ilk gününde ona bir sürpriz yaptınız mı?
Çaylak şakası gibi bir şey mi (Gülüyor)? Hayır bir şey yapmadık, ilk gün gayet iyiydi. Film için yeni bir yönetmen belirlendiğinde, her zaman içinizde bir heyecan oluyor; çünkü ortaya yeni şeyler atılıyor ve bu iş için sizi heyecanlandıran en önemli nokta da bu yeni yaklaşım oluyor çoğu zaman. Ama sizin sorunuza dönersek, kendisi için özel bir ritüel düzenlemedik hayır.

İzleyiciler olarak, bu filmler sayesinde hepinizin büyüyüşünü izledik. Resmen gözümüzün önünde büyüdünüz. Bu karakterin seni gündelik hayatta da etkilediğini düşünüyor musun?
Bu soru değişik şekillerde de olsa sürekli karşıma çıkıyor. Ve sanırım insanlar şey dememi bekliyor "Evet! Bu karakter olmadan yaşayamıyorum". Bilmiyorum, her ne kadar kitaptaki karakterlerin her biri son derece müthiş olsa da, bunların beni etkileyip etkilemediğini pek düşünmedim. Diğer arkadaşlarımı etkileyip etkilemediğini pek bilemiyorum. Ancak benim için durum şöyle; bir karakter olarak Harry'nin kişiliğimi etkilediğini hiç sanmıyorum.

Bu filmde okuldaki daha genç öğrencilere eğitmenlik ve liderlik de ediyorsun. Eğitmenlik yaptığın bu sahneler hakkında ne düşünüyorsun?
Ah evet. O sahneler gerçekten de müthişti. Hikayede ilk defa bir nevi lider haline gelmek, eğitmeye başlamak... Gerçekten müthişti. Bu sahnelerdeki tek sorun, çekim yaptığımız mekanın tamamen aynalarla kaplı olması ve çekimlerde ekibin bu aynalarda görünmemesini sağlayacak olan kuvvetli ışıklandırmaydı. Bu durum, biz çalışırken odanın neredeyse güneş kadar sıcak olması demekti...

"Harry Potter" filmleri sonrasında ne yapmayı düşünüyorsun?
Hiç bilmiyorum. Sanırım oyunculuk yapmaya devam edeceğim ve umarım daha ilginç, daha farklı şeylerde yer alacağım. Bir diğer umudumsa, beni zorlayıcı, bana mücadele etme gücü verecek yeni şeyler bulmak. Anlayacağınız oturup keyif çatmaya pek niyetim yok. Gerçekten devam etmek istiyorum, ayrıca yazmayı da seviyorum. Şu an için bu işten fazlasıyla uzağım ama yazmak da bir yol olarak önümde. Yine de, an itibarıyla gittiğim yolda devam etmeye çalışıyorum.

Roman mı yazıyorsun?
Hayır daha çok şiir ya da benzeri şeyler.

Yeni filmin "December Boys"da canlandıracağın karakterle, şu anda canlandırdığın "Harry Potter" arasında oldukça büyük benzerlikler var. Mesela yeni filmdeki karakterin de yalnızlık çeken bir yetim. Bize bu filmden ve karakterinden bahseder misin?
"December Boys" Avustralya'daki Katolik kilisesine ait bir yetimhanede yetişmiş dört çocuğun hikayesini anlatıyor. Dört çocuk, yetimhaneye yapılan bir bağış sayesinde doğum ayları olan Aralık (December) ayında tatile gönderiliyor. Filmin ismi de bu nedenle "December Boys" zaten. Elbette uzaktayken her biri, farklı olaylar yaşıyorlar. Sanırım oldukça sıcak ve sevimli bir film olacak. Muhtemelen insanlar da filmi epey sevecekler. Benim oynayacağım karakterse, birçok açıdan Harry'den farklı bir karakter. Bir defa bu filmde canlandırdığım Maps, Harry'e kıyasla son derece ketum bir insan. Harry daha dışa dönük, ama Maps öyle değil. Bu filmden sonra da "My Boy Jack" adlı başka bir filmde oynayacağım. Film Rudyard Kipling ve oğlu hakkında oldukça acı verici bir hikaye anlatıyor.

Son olarak şunu soralım, yeni kitapla ilgili olarak J. K. Rowling size ipuçları veriyor mu?
Hayır, bir tek sayfa bile görmedik.

Ölü Yiyicilerle Yoldaşların savaşı

Filmde, Harry Potter serisinde uzun zamandır görmeyi beklediğimiz bir büyücüler savaşı sekansı da yerini almış vaziyette. Harry'nin oluşturduğu genç büyücülerden oluşan minik çaplı orduyla, Ölü Yiyiciler arasında gerçekleşecek olan bu savaş, şimdiden merakımızı cezbetmiş durumda. Üstelik bu savaşa sonradan "Zümrüdüanka Yoldaşlığı"nın asil üyeleri ve Sirius Black de katılıyor. İşte bu savaş sekansını sahnelemek için David Yates, koreograf Paul Harris'ten, daha çok eskrimi andıran bir değnek-değneğe dövüş tasarlamasını istemiş. "David benden, değneklerle savaşmanın kurallarını oluşturmamı istedi; bu daha önceki filmlerde olmayan bir şeydi" diyor koreografiyi rüzenleyen Harris ve ekliyor "Büyünün yapılabilmesi için belli bir hareket yelpazesi ve pozisyonlar belirlememi istedi, ama bunların tamamen Harry Potter dünyasına özgü olması gerekiyordu". Temel hareket yelpazesini belirlemenin yanı sıra, oyuncularla çalışarak onların bireysel savaş tarzlarını da oluşturan koreograf, nihayet bu sahnede dövüşecek olan Sirius Black rolündeki Gary Oldman'ın savaş tarzı için de beklenen tanımı yapıyor ve onun için 'sokak' tarzı bir dövüş stili geliştirdiğini müjdeliyor...

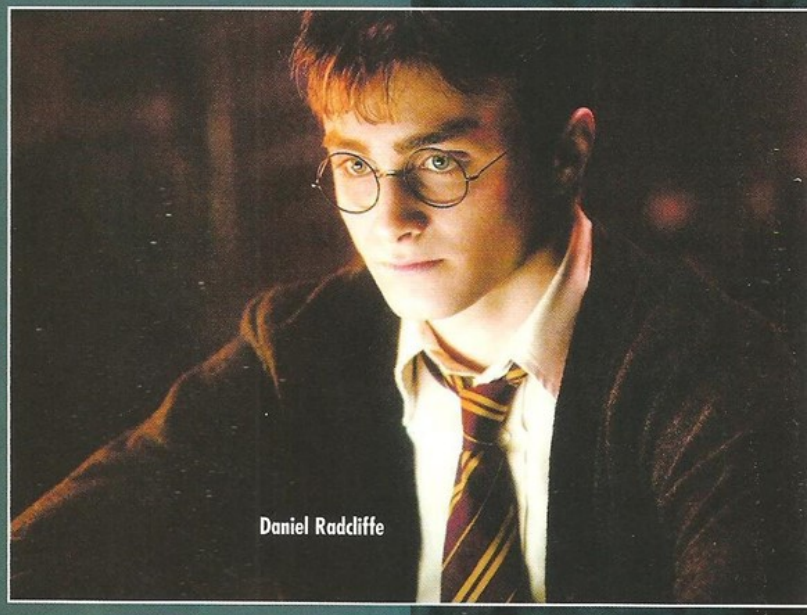

Daniel Radcliffe

İsyankar bir yeniyetme...

Harry Potter serisi romanlarını ustalıkla Türkçe'ye çeviren Kutlukhan Kutlu ve Sevin Okyay, aynı zamanda dergimizin yazarlarından biliyorsunuz. Sevin Okyay'dan bu ay izleyeceğimiz Harry Potter filmine kaynak olan romanı değerlendirmesini istedik.

Ben J.K. Rowling'in Harry Potter serisini daha çok zengin akışlı, debisi büyük bir nehir olarak görüyorum; daha çok bir bütün gibi. Belki de defalarca okuduğum, akışına hayli hakim olduğum içindir. Kitaplara ayrıldığı zaman bu akış bölünüyor tabii ama, Harry ve diğerlerinin çok yakında tamamlanacak efsanesinin bütünlüğü değişmiyor. Bütün kitapların aşina noktaları var: şimdiye kadar, "Ateş Kadehi" hariç, bütün kitaplar Harry'nin Petunia teyzesi ile Vernon eniştesinin evinde başladı. "Azkaban Tutsağı" hariç hepsinin sonunda Harry, bebek yaşında elinden kaçırdığından beri onun peşinde olan Lord Voldemort'la karşı karşıya geldi. Her seferinde birileri onun Hogwarts'a gitmesini engellemeye çalıştı. Büyükler, Harry ve arkadaşlarının kapının eşiğindeki tehlikeye ilişkin uyarılarını kulak arkası ettiler.

Ancak, serinin beşinci kitabı olan "Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı"nın diğerlerinden farklı yanları var. Her şeyden önce, on beş yaşındaki Harry artık bir yeniyetme. Gerçi kızlara karşı ilgi duymaya bir önceki kitapla birlikte başlamıştı ama bu kitapta hem Cho ile ilk defa öpüşüyor, hem de yeniyetmeliğe özgü bütün diğer belirtileri sergiliyor: isyan, öfke, haksızlığa uğrama ve yalnız kalma duygusu... Hatta, o yaş grubundaki kişilere özgü bir şey daha yapıyor: hayatındaki kişileri (babası dahil) yeniden değerlendirmeye girişiyor. Kitabın bir başka özelliği de, Dolores Umbridge'in şahsında Sihir Bakanlığı ile, yani devletle karşı karşıya gelen Harry'nin ve yeraltı örgütü Zümrüdüanka Yoldaşlığı'nın mücadelesi sayesinde, düpedüz siyasi bir kitap olması.

Isyan ve öfkeyle daha kitabın başında karşılaşıyoruz. Çocuk edebiyatının en sevimsiz "üvey" aileleri arasında rahatlıkla yer alabilecek olan Dursley'lerle yazı geçirmek, Harry'ye bu yıl her zamankinden zor geliyor, çünkü büyücüler dünyasındaki arkadaşları onu aramıyor, yazmıyor, hiçbir gelişmeden haberdar etmiyorlar. Ruh Emiciler'in Little Whining'e gelip Dudley'e saldırması üzerine de Hogwarts yasaklarının en katılarından birini ihlal etmek zorunda kalıyor: bir Patronus Büyüsü yapıyor. Bu nedenle okuldan atıldığını öğrenmesinin hemen ardından dostları yardımına geliyor, onu Londra'ya, Grimmauld Meydanı, on iki numaraya, manevi babası Sirius Black'in aile evine götürüyorlar. Harry orada, büyücüler ile cadıların gazetesi "Gelecek Postası"nda düzenli olarak kendisi ve Dumbledore aleyhinde bir karalama kampanyasının sürdürüldüğünü, Cedric Diggory'nin Voldemort'un emriyle öldürülüşünün palavra olarak nitelendirildiğini, Voldemort'un dönüşünün de yalanlandığını öğreniyor. "Gelecek Postası"na göre, o artık kahraman değil, şarlatan.

Savunmasını sunmak için Sihir Bakanlığı'na gitmesiyle birlikte Harry'nin otoriteye karşı savaşı başlıyor. Bitmek de bilmiyor. Çünkü Dumbledore'un yardımıyla okuldan atılmamayı başarsa da, Hogwarts artık onun için sakin bir liman olmaktan çok uzak. "Adı Anılmaması Gereken Kişi"nin geri döndüğüne inanmak istemeyen Sihir Bakanlığı yetkilileri bir üst görevliyi, Dolores Umbridge'i, Karanlık Sanatlara Karşı Savunma hocası olarak okula yollamış. Üstelik bu, pratik büyüleri resmen yasaklayan, çocukları teori kıskacında tutmaya çalışan bir hoca. Ne var ki, bu da hayırlı bir gelişmeye yolaçıyor. Harry, Hermione'nin zoruyla liderliği benimseyip arkadaşlarına karanlık sanatlara karşı koymanın pratik yöntemlerini gösteriyor. Öte yandan, büyüklere tepeden bakmanın da, şahsi düşmanlıkları körükleyip kendisini koruyacak bir beceriden uzak durmanın da aslında çıkar yol olmadığı anlaşılıyor. Harry, Hogwarts'teki arkadaşları ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı üyeleri, Voldemort'un tuzağına düşüyorlar.

Bütün diğer kitaplarda, öncekilerde ve sonrakilerde olduğu gibi, içiçe geçmiş olaylar, süratli bir akış ve başarıyla çizilmiş karakterlerle karşı karşıyayız. Aşina karakterlerin hepsi orada. Gerçi Ron ve Hermione kitabın başlarında, onların kendisini ihmal ettiğini, büyüklerin uyarılarını dinlememeleri gerektiğini düşünen Harry tarafından iyice hırpalanıyorlar ama, arkadaşlıkları sürüyor. Şahsen ben olsam, ilişkiyi oracıkta keserdim. Harry hiçbir kitapta böyle sinirime dokunmamıştı. Belki de, uzun yıllardır bir yeniyetme ile yakın temas halinde yaşamadığım içindir. Hagrid'in son gözde canavarı ile Fred ve George Weasley'in en yeni şakalarının (ki, bu sefer gerçekten unutulacak gibi değil) yanısıra, bu kitaba özgü nefis buluşlar var. Ancak ona çok ihtiyacın olduğunda bulunan İhtiyaç Odası gibi. Harry'nin zihni Voldemort'un etkisinde kalmasın diye Snape'in (istemeye istemeye) ona öğretmeye çalıştığı Zihinbend tekniğinin de şahane olduğunu düşünüyorum. Yeni karakterler de öyle. En az kendisi kadar kaçık bir babanın kızı olduğu anlaşılan Luna Lovegood, nefis bir karakter. Herkesi karşısına alma pahasına inandığını savunmayı, inandığı kişinin yanında durmayı biliyor. Komik kıyafetlerini de cesaretle giyiyor. Devleti-hükümeti-bakanlığı, kısaca otoriteyi temsil eden Dolores Umbridge, Rowling'in şimdiye kadar yarattığı en eksiksiz "kötü" karakterlerden biri. Bellatrix de kötü ama, onu hem daha az görüyoruz, hem Umbridge, hain disipliniyle, bununla tezat oluşturan pembe kıyafetleri, kedili tabaklarıyla, öğrencilere işkence çektiren cezalarıyla Engizisyon üyesinden farksız. Ancak Harry ve arkadaşları isyankâr genç direnişçiler olarak onunla başa çıkmanın da bir yolunu buluyorlar.

Kitabın bir başka özelliği de, fevkalade İngiliz olması. Çünkü bu kitapta Harry cesaret toplamaktan çok, kendini kontrol etmeyi öğrenmeye, bu tür bir kontrolün değerini anlamaya çalışıyor. Aniden duygularına kapılmanın, pervasızlığın ne kadar zararı olabileceğini hem kendisinin, hem Sirius'un davranışları sonucunda anlıyor. En önemlisi ise, Rowling'in bu kitapla "roman" tanımına layık bir eser ortaya koymuş olması. Karanlık kitapların birincisi "Ateş Kadehi" de bir romandı ama, biraz daha eksikleri vardı sanki. "Zümrüdüanka Yoldaşlığı", J.K. Rowling'in bir roman yazarı olarak doğuşunu kanıtlıyor.

SEVİN OKYAY

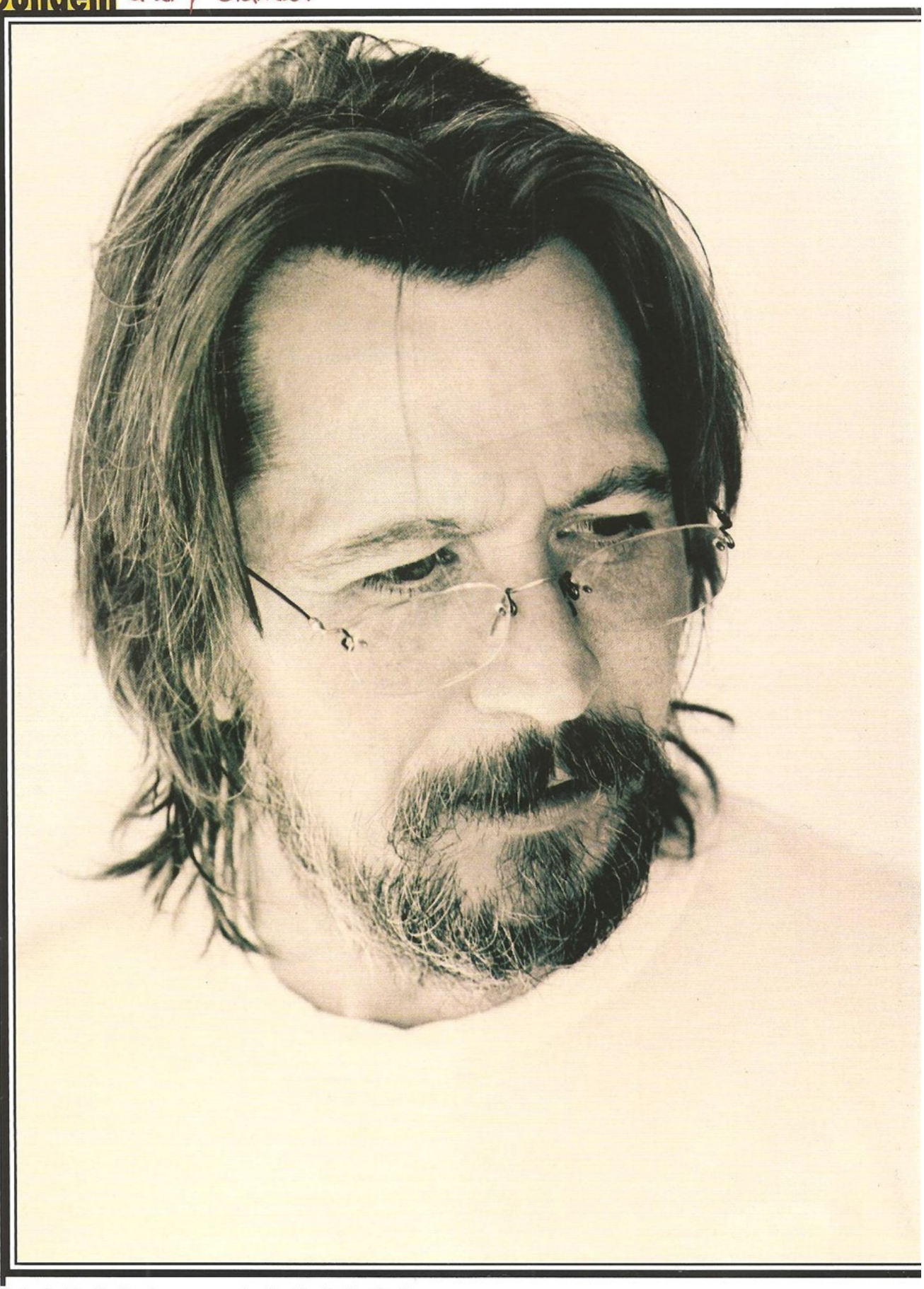

Kan emici karizma

İLHAN YURTSEVER

İngiltere'nin, başta Hollywood'a ama aslında tüm dünyaya armağanı, yetenek küpü bir aktör. Çok yönlü oyunculuğuyla kendi kuşağının en iyileri arasına ismini çoktan yazdırdı. GARY OLDMAN, az ama öz uğradığı sinemalarımıza bu ay yeni "Harry Potter" filmi ile konuk oluyor.

Biraz da sahip olduğu tekinsiz ve karizmatik görünümün etkisiyle bugüne dek çoğunlukla psikozun sınırında gezinen karakterler için uygun görülen Oldman, özellikle fiziksel değişim konusundaki sınır tanımazlığı ve aksan kullanımındaki ustalığıyla oynadığı her rolü bir eldiven gibi üstüne geçirebildiğini her fırsatta gösterdi. Evet, belki ileride gelmiş geçmiş en büyük oyunculardan biri olarak anılacak gibi görünmüyor (en azından şu an için), fakat psikopat ruhlu kötü adamlardan eşcinsellere, madde bağımlılarından karizmatik vampirlere, fesat politikacılardan karanlıklar efendisine bir dolu karakteri aynı mükemmellikte canlandırabilmesi de, onu günümüzün en yetenekli aktörlerinden biri haline getiriyor şüphesiz. Kısmen otobiyografik öğeler içeren ilk (ve şimdilik son) yönetmenlik denemesi "Nil by Mouth" ile kamera arkasında da gayet becerikli olduğunu gösteren aktör, birçok festivalden ödülle ayrılan bu gerçekçi, sert ve samimi filmin üzerinden tam 10 yıl geçmiş olmasına rağmen bir daha yönetmenlik koltuğuna oturmadı. Son dönemde "Harry Potter", "Batman Begins" gibi filmlerde iyi adamları canlandırarak kariyerine yeni bir yön çizmeye çalışıyor görünen aktör, artık iyiden iyiye sıradan sayılabilecek yan rollerde karşımıza çıkmaya başladı belki ama en etkili performanslarından bazılarını barındıran aşağıdaki seçki onun ne kadar iyi ve özel bir aktör olduğunu hatırlatmaya yetecektir.

10 UNUTULMAZ PERFORMANS

Sid and Nancy (1986)

Karakter: Sid Vicious

Gary Oldman daha ilk önemli sinema filminde punk efsanesi Sex Pistols'ın kendine zarar vermeyi neredeyse bir yaşam felsefesi haline getirmiş basçısı Sid Vicious'ı canlandırarak arızalı karakterlere olan eğilimini ispatlamıştı. Vicious'ın, sevgilisi Nancy Spungen ile yaşadığı şiddetli ve garip aşk ekseninde ilerleyen filmde ünlü müzisyeni ve onun yıkımını sert ama aynı oranda hassas bir tonda yorumlayan aktör, performansıyla beğeni toplamış, Ümit Vaat Eden Oyuncu dalında Evening Standard ödülünün sahibi olmuştu. Hatta sonradan onun bu filmdeki performansını tüm zamanların en iyilerinden biri olarak değerlendirenler bile olacaktı.
Canlandırdığı Nancy karakteriyle çeşitli methiye ve ödüllere layık görülen rol arkadaşı Chloe Webb sonraları vasatı aşamayan, ufak rollerle dolu bir filmografinin içine sıkışıp kalırken, Oldman çeşitlilik ve karakter zenginliğiyle akranlarına gözdağı veren bir kariyerin fitilini ateşlemişti.

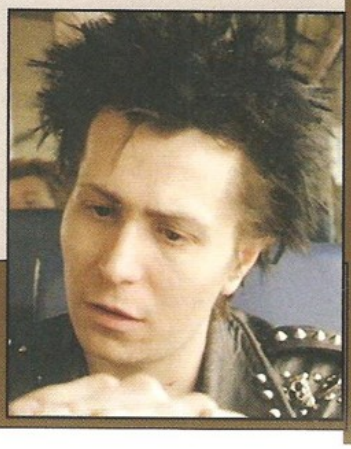

Favori replik

Nancy: Senden beni öldürmeni isteseydim, yapar mıydın?
Sid: Bilmiyorum. Bunu nasıl yapabilirdim ki? Sensiz yaşayamazdım bile.

State Of Grace (1990)

Karakter: Jackie Flannery

Oldman 90'ların başındaki ilk önemli rollerinden birinde New York'un Hell's Kitchen bölgesinde büyümeye çalışan İrlanda mafyasının bir üyesi olan Jackie Flannery'i oynuyordu. İçkici, ağzı bozuk ve dengesiz Jackie'yi dışavurumcu bir tarzda canlandıran aktör, Sean Penn, Ed Harris, John Turturro gibi oyuncuların karşısında ezilmek bir yana, yer aldığı neredeyse her sahnede bu isimlerden sık sık rol çalıyordu. Ayık kafayla gezmeyi pek beceremeyen karakterini ani öfke patlamaları ve hırpani bir görünümle zenginleştiren Oldman'ın performansı çoğu kişi tarafından filmin en görülmeye değer yönü olarak nitelenmiş, hatta oyuncunun tüm filmi sırtında taşıdığını söyleyenler bile çıkmıştı. Özellikle Sean Penn ve Ed Harris'e biraz haksızlık edildiğini not düşmekle beraber, Oldman'ın manik karakterini hırçın bir enerjiyle kavrayarak gerçekten de "State Of Grace"in en öne çıkan unsurlarından birine dönüştüğünü belirtmeliyiz.

Favori replik

(Kilisedeki heykeli kastederek) Hadi Aziz Anthony'yi görmeye gidelim. Belki bir içki istiyordur.

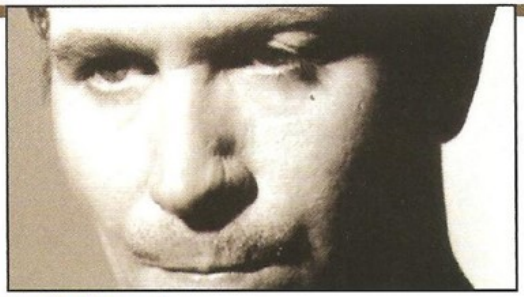

JFK (1991)

Karakter: Lee Harvey Oswald

John F. Kennedy suikastının bir numaralı zanlısı Lee Harvey Oswald ilk bakışta tam da Oldman için biçilmiş kaftan gibi görünen bir roldü; ABD tarihinin en utanç verici sayfalarından birinin müsebbibi, akıl sağlığı şaibeli bir kaybeden. Ne var ki, Oliver Stone'un Oswald'ı sadece komploya kurban gitmiş masum bir piyon olarak gösterme tercihi Oldman'ı son derece minimal oynamaya itmişti. Yetenekli hatta zeki sayılabilecek fakat aynı zamanda asosyal, içine kapanık ve yanlış ilişkilere bulaşmış sinik bir adam olarak resmedilen Oswald, Gary Oldman'ın kariyeri boyunca çıkardığı belki de en içsel oyunculuk performanslarından biriydi. Aktörün minimum düzeyde jeste dayalı dingin oyunu kimilerini şaşırtmış, 3 saati aşkın süre boyunca 'teaser' misali aralara serpiştirilen az sayıdaki diyaloglu sahnesinde gösterdiği aksan hakimiyeti ise alkış toplamıştı.

Favori replik

Beni içeri tıktılar çünkü Sovyetler Birliği'nde yaşadım. Ben yalnızca bir günah keçisiyim.

Bram Stoker's Dracula (1992)

Karakter: Kont Dracula

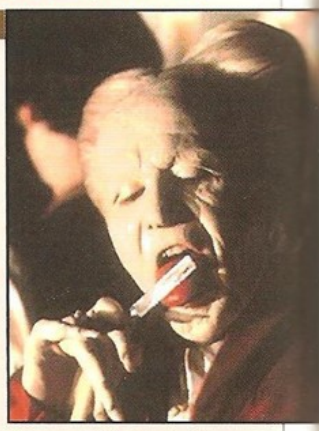

Kariyerinin ilk döneminde gerçek kişilikleri canlandırmadaki başarısıyla övgü toplayan Oldman, muhtemelen en önemli rolünde de edebiyat tarihinin en tanınmış karakterlerinden birine hayat verdi. Bram Stoker'ın ünlü eserinin Francis Ford Coppola imzalı versiyonu gelmiş geçmiş en ürkütücü, sert ve erotik Dracula uyarlaması olarak göze çarparken, Oldman da Kont Dracula rolünde ağızları bir karış açık bırakıyordu. "Bram Stoker's Dracula"nın bu denli tüyler ürperten bir uyarlama olmasında Coppola kadar Oldman'ın da payı göz ardı edilemez elbette, fakat aktör aynı zamanda son derece seksi ve tutkulu bir âşık kompozisyonu çizerek hem romanın, hem de önceki Dracula filmlerinin bir adım ötesine geçiyordu. Filmin çekildiği dönemde alkol problemi tavana vuran aktör birkaç kez sete zil zurna sarhoş vaziyette gelmiş ve olasılıkla bu yüzden rol arkadaşı Winona Ryder pek hoşlanmadığı oyuncudan köşe bucak kaçmıştı. Oldman sonraları tutku ve enerjisinin denetimsiz bir öfke olarak algılandığını söyleyecekti. Kimbilir belki de Ryder'ı asıl rahatsız eden şey Oldman'ın karakterine nüfuz etme konusundaki 'korkunç' becerisiydi.

Favori replik

Ben türümün son örneğiyim.

True Romance (1993)

Karakter: Drexl Spivey

Gary Oldman, Tony Scott filmografisinin en nadide parçalarından biri olan "True Romance"da Christian Slater tarafından ağzının payı verilmeden önce bir avuç Tarantino lakırdısı etmeyi beceriyordu.

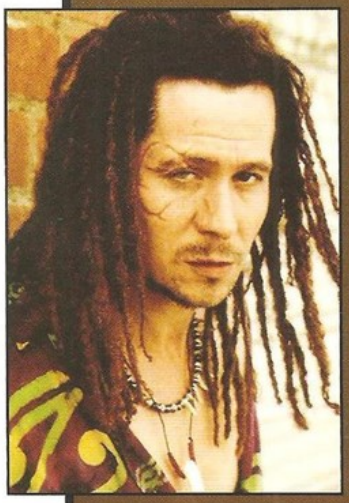

Sadece iki sahnede görünen ve kendini zenci zanneden bir pezevengi canlandıran oyuncu, yara bere izleriyle dolu yüzü, rastalı saçı ve müthiş aksanıyla fiziksel değişim konusunda ne kadar ileri gidebileceğinin etkili örneklerinden birini sunuyordu. Büyük-küçük ayırımı yapmaksızın her role çok sıkı hazırlanmasıyla tanınan aktör, Drexl karakterini reggae şarkıcısı Willi One Blood'dan (ki kendisi sonradan "Léon"da da ufak bir rol alacaktı) esinlenerek oluşturmuştu. Karakterinin mizacına uygun olarak vahşi ve tehditkâr bir tarzda 'rol kesen' Oldman, tam da kendisinden bekleneceği üzere yabani içgüdülere sahip, akli dengesi gelgitli karakterlerden oluşan kötü adam galerisine sağlam bir parça daha eklemesini bilmişti.

Favori replik

Bugün beyaz çocuğun günü değil, öyle değil mi?

Romeo Is Bleeding (1993)

Karakter: Jack Grimaldi

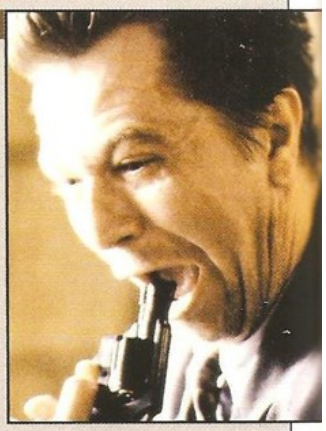

Gayet ilgi çekici bir oyuncu kadrosuna sahip olduğu halde pek iyi eleştiriler almayan bu stilize neo noir denemesinde Oldman yozlaşmış bir polis olan Jack Grimaldi rolündeydi. Mafyaya muhbirlik yaparak ufak çaplı bir servet edinmeyi planlayan Grimaldi'nin hesapları Lena Olin'in canlandırdığı dişli tetikçi Mona Demarkov ortaya çıkınca altüst oluyor, hayatı da deyim yerindeyse cehenneme dönüyordu. Film, kariyerinin pek dikkate değer işlerinden biri olmasa da, Oldman bir kez daha etkileyici performansıyla göz doldurmayı başarmıştı. Oyuncunun sayılı başrollerinden biri olan Jack Grimaldi, bugün artık çok fazla hafızalarda yer etmiş bir karakter gibi görünmüyor olabilir fakat performansı özellikle aynı yıl içerisinde rol aldığı "True Romance" ışığında bir kat daha değerleniyordu. Zira çok kısa bir sürede birbirinden apayrı fiziksel ve zihinsel yapılara bürünmek gibi her oyuncunun harcı olmayan zorlu bir işin altından da başarıyla kalkmıştı Oldman.

Favori replik

Jack Grimaldi: Demek şu büyük haydut sensin? Pek de öyle görünmüyorsun.
Mona Demarkov: Bakmaya devam et.

Léon (1994)

Karakter: Stansfield

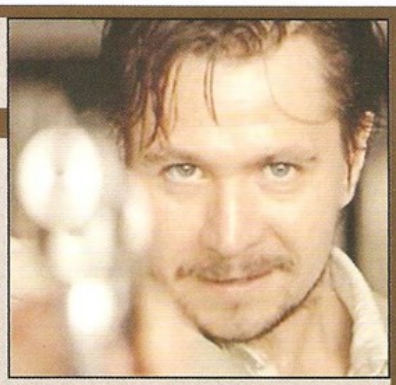

Luc Besson'un, yersiz duygusallığıyla kimi zaman insanın tahammül sınırlarını zorlayan filmi "Léon"da Oldman bir diğer yozlaşmış polisi canlandırıyordu. Fakat bu defa karakteri psikopatlığın sınırlarında gezinen katıksız bir kötü adamdı. Kimileri tarafından fazlasıyla abartılı oynamakla suçlansa da, Oldman kuşkusuz ki filmin övgüyü en çok hak eden ismiydi. Aslında gerçekten de oyuncunun Stansfield rolünde pek alçakgönüllü bir oyun ortaya koyduğu söylenemezdi fakat karakterinin pamuk ipliğine bağlı ruhsal dengesi düşünüldüğünde başka türlüsü de pek inandırıcı olmazdı şüphesiz. Yer aldığı her sahnede tüm gözleri kendi üzerine çekmeyi bilen oyuncu, filmografisinin en akılda kalıcı işlerinden birine imza atmıştı. Aktörün aynı yıl oynadığı Beethoven biyografisi "Immortal Beloved"ın etkisinden midir bilinmez, sürekli ünlü besteciden bahsedip duran, neredeyse her göreni tedirginliğe sevk eden, kendi adamlarının bile yüreğine korku salmış, agresif, dengesiz ve sadist bir karakter olarak karşımıza çıkan Stansfield'ı Gary Oldman'dan daha kusursuz biçimde vücuda getirebilecek aktör sayısının bir elin parmaklarını geçeceğini iddia etmemiz halinde külliyen yalan söylemiş oluruz.

Favori replik

Fırtınadan önceki bu küçük sakin anları seviyorum. Bana Beethoven'i hatırlatıyor.

Immortal Beloved (1994)

Karakter: Ludwig van Beethoven

Kont Dracula'yı Gary Oldman'ın 'kariyer rolü' olma konusunda zorlayabilecek başka bir rol varsa o da muhtemelen Ludwig van Beethoven'dır. Oldman'ı Beethoven rolüne yerleştirmek ilk bakışta biraz tartışmalı bir tercih gibi görünse de, sonuçta bu tercih aktörün her rolün hakkını verebilecek eşsiz bir yeteneğe sahip olduğunu kanıtlayan örneklerden bir tanesi olup çıkmıştı. Hem zaten usta bestecinin trajik yaşamı ve açmazlarla dolu kişiliği de aslında tam Oldman'ın dişine göreydi. Beethoven'ı şaşırtıcı derecede yumuşak ve dokunaklı bir oyunla perdeye taşıyan Oldman, bazı anlarda bildiğimiz isyankâr oyunculuğundan da pasajlar sunmayı ihmal etmiyordu. İşitme yetisini kaybetmiş, yaşamı acılarla yoğrulmuş, çelişkilerin kucağına düşmüş, tüm dünyanın tanıdığı bir kişiliği canlandırmak hemen her oyuncu için zorlu ve heyecan verici bir deneyimdir kuşkusuz fakat Oldman sanki dünyanın en kolay işini yapıyormuşçasına oynadığı rolünü sinema tarihinin en unutulmaz Beethoven portrelerinden birine (belki de birincisine) dönüştürmüştü.

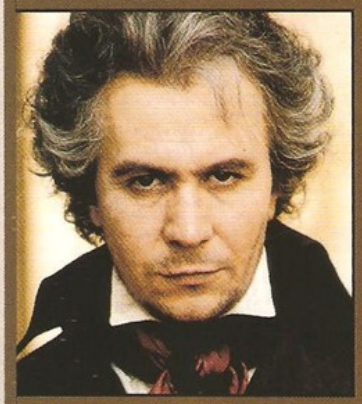

Favori replik

Müzik... korkunç bir şeydir.

Basquiat (1996)

Karakter: Albert Milo

Genç yaşta aşırı dozda uyuşturucudan yaşamını yitiren ressam Jean Michel Basquiat'ın hayatını anlatan filmin asıl yıldızları Basquiat rolündeki Jeffrey Wright ve Andy Warhol'u canlandıran David Bowie olsa da, Gary Oldman kısa sayılabilecek rolüyle filmin öne çıkan oyuncularından biri olmayı başarmıştı. Filmin az sayıdaki kurmaca karakterlerinden biri olan Albert Milo esasında filmin yönetmeni ve aynı zamanda tanınmış bir ressam olan Julian Schnabel idi. Milo'yu ve tabii dolayısıyla Schnabel'i biraz ukala fakat yine de cana yakın bir adam olarak resmeden Oldman, hiç göze batmayan sade bir oyunculukla da birinci sınıf performanslar çıkarabileceğini kanıtlıyordu. Özellikle filmin sonlarında Milo ile Basquiat'ın beraber yemek yedikleri sahnedeki doğallığıyla dikkat çeken aktör, 90'lardaki olasılıkla son güçlü performansını bu filmde göstermişti.

Favori replik

İyi sohbet bu şehirde bulunması zor bir şey.

Harry Potter and the Prisoner of Azkaban (2004)

Karakter: Sirius Black

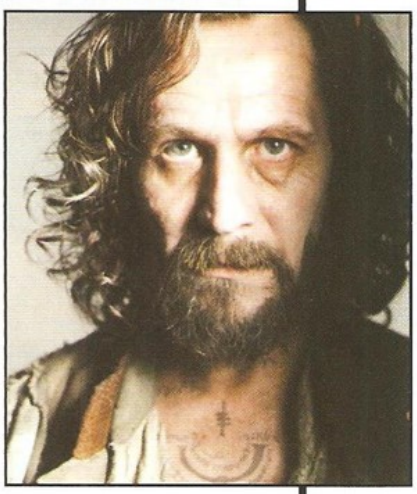

Gary Oldman, "Harry Potter" serisinin üçüncü filminde kahramanımızı öldürmek amacıyla Azkaban hapishanesinden kaçan ve Lord Voldemort'un sadık hizmetkârı olarak bilinen tehlikeli katil Sirius Black olarak çıktı karşımıza. Ancak "Harry Potter" romanlarına aşina olanlar Sirius Black'in aslında bir kötü adam olmadığının fazlasıyla bilincindeydi. Esasen Harry'nin vaftiz babası ve anne-babasının çok yakın dostu olan Sirius Black, sonraları Harry için adeta bir baba figürüne dönüşecekti. Birkaç yıl boyunca son derece vasat filmlerde rol almış olan ve işe ihtiyacı olduğu için Sirius Black rolünü kabul ettiğini dile getiren Oldman, bu filmle birlikte yeniden çıkış yakalamış ve artık ziyadesiyle iyi adam rollerine kaymaya başlamıştı. Serinin dördüncü ve bu ay izleyeceğimiz beşinci filminde de aynı karakteri canlandıran oyuncunun 2000'li yıllardan akıllarda en fazla yer edecek rolünün muhtemelen Sirius Black olacağını öngörebiliriz.

Favori replik

Yeteri kadar bekledim! 12 yıl boyunca! Azkaban'da!

BÜYÜK DÜŞLERİN PEŞİNDE

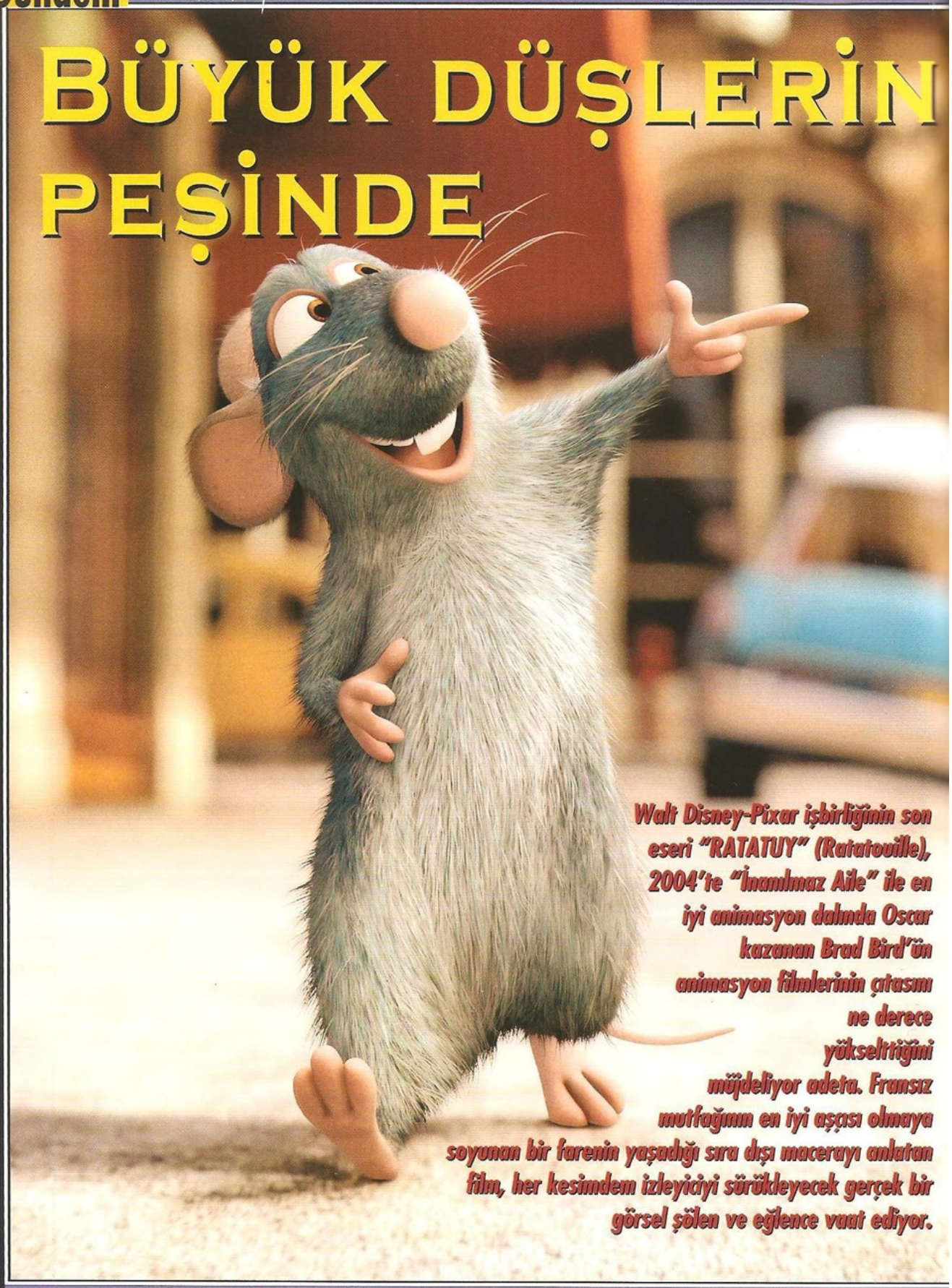

Walt Disney-Pixar işbirliğinin son eseri "RATATUY" (Ratatouille), 2004'te "İnanılmaz Aile" ile en iyi animasyon dalında Oscar kazanan Brad Bird'ün animasyon filmlerinin çıtasını ne derece yükseltiğini müjdeliyor adeta. Fransız mutfağının en iyi aşçısı olmaya soyunan bir farenin yaşadığı sıra dışı macerayı anlatan film, her kesimdem izleyiciyi sürükleyecek gerçek bir görsel şölen ve eğlence vaat ediyor.

EBRU ÇELİKTUĞ

Kahramanımız bu kez, Disney'in sevimli faresi Mickey Mouse'dan çok daha farklı bir fare. Remy adında, Paris'in kenar mahallelerindeki kanalizasyon sisteminde mukim bu genç ve azimli farenin hayattaki en büyük isteği, Fransız mutfağının seçkin aşçılarından biri olabilmek! Ama yaratılış özellikleri, insanların adını duyduğu anda bile içlerini ürperten bir tiksintinin kaynağı. Üstelik, herhangi bir mutfakta kesinlikle olmaması gereken canlılar listesinde, böcekleri bile geride bırakarak ilk sırada yer alacağı kesin. Filmin dramatik çelişkisi de zaten burada yatıyor: bir farenin, hayatta tek amacı dünyanın en özel mutfaklarından biri olan Fransız mutfağının şefi konumuna yükselmekse, söz konusu fare bu amaç uğruna neler yapabilir, başına ne tür olaylar gelebilir?

Remy, kendisine sağduyu telkin eden babası Django ve sürekli destekleyen erkek kardeşi Emile ile birlikte yaşıyor. Koku ve tat alma duygusu normal bir fareden çok daha gelişmiş olduğundan şüpheli yiyeceklerin zehirli olup olmadığının anlaşılmasında kilit rol oynuyor. Ama heyhat! O bu yeteneğini birbirinden leziz yemekler yapmak dışında boşa harcamak istemiyor! Ünlü şeflerden Auguste Gusteau'nun "Herkes yemek yapabilir" mottosunu yürekten benimseyen Remy, kaderin bir cilvesiyle, yaşadıkları afet sonucunda ailesinden kopup, Şef Gusteau'nun dünyaca ünlü restoranında buluyor kendisini. Mutfağın çöplerinden sorumlu,

utangaç ve yemek yapma konusunda en ufak bir yeteneği olmadığından sonsuza dek çöpleri dökmekle sorumlu olacağa benzeyen Linguini ile kurdukları dostluk her ikisinin de hayatını değiştirecek olayların tetiklenmesine neden oluyor. Linguini, pek çok işte tutunamadıktan sonra son olarak Şef Gusteau'nun restoranında çöp sorumlusu olmuş, kendini tam bir kaybeden gibi hissediyor. Kızıl saçları, çilleri ve sakarlıklarıyla karşısına Remy çıkana dek bu vasıfsız işte çalışmaya devam edeceği kesin gibi. Ama Remy ile ortak olmalarından sonra (Remy onun külahının altında saçlarını eline alıp yöneterek aşçılığa adım atmasını sağlıyor!) kendine güveni geliyor; üstelik hayran olduğu şef Colette'in denetiminde çalışması, gündelik sıkıntılarının yerini tatlı bir huzura bırakmaya başlıyor. Restoranın diğer elemanları içinde tek kadın aşçı olan Colette, ne istediğini bilen ve hedefine kilitlenmiş bir şef adayı. Ciddi ve ulaşılması zor bir havası var, çünkü erkek egemen mutfak şefliği alanında, kadın olduğunu iş ortamında adeta unutturmak zorunda hissediyor. Başlarda, Linguini'nin çöp atmaktan aşçı olma yolundaki çıraklık sürecinde ona eşlik etmekten sıkılmakla birlikte Linguini'nin kırılganlığı, çekingenliği ve diğer erkek elemanlardan farklı olan dürüst yaklaşımı sayesinde yumuşuyor. Mutfağın diğer demirbaşlarından Skinner'a gelecek olursak; bu ters huylu adam, büyük usta Gusteau'nun

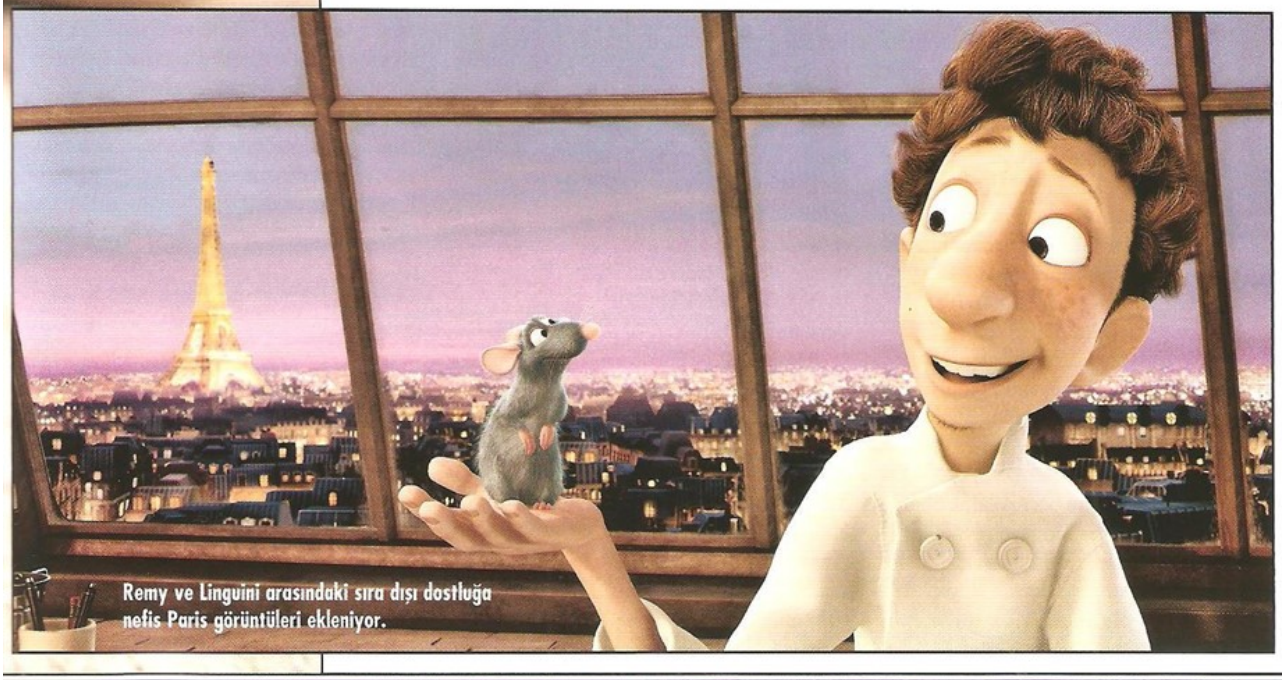

Remy ve Linguini arasındaki sıra dışı dostluğa nefis Paris görüntüleri ekleniyor.

Mutfakta kimsenin bir farenin varlığına tahammülü yok...

ölümünden sonra mutfağın şefi oluyor ve çelimsiz görünümünün ardındaki aman vermez sadist kişiliğiyle çalışanlarına kök söktürüyor. Tabii mutfağında bir farenin varlığını öğrenmesi, Skinner gibi zirveye oynayan biri için tahammül edilemez bir durum! (Skinner adı, fareler üzerinde deneyler yapmakla ünlü psikolog Burrhus Frederique Skinner'a bir gönderme. Ayrıca Brad Bird'e Skinner karakteri için ilham veren iki isim var; biri Mozart'ın kıskanç rakibi Salieri, diğeriyse "Pembe Panter" filmlerinin unutulmaz karakteri Müfettiş Dreyfus. Her ikisi de Skinner'ın, saf ve masum Linguini'nin zıttı bir tip olmasında Bird için esin kaynağı olmuşlar).

Anton Ego

Paris'in en ünlü yemek eleştirmeni ve gurmesi Anton Ego ise, tek bir yazısıyla restoranların geleceğini karartabilen, güçlü bir isim. Asık suratlı, renksiz ve ofisi adeta bir tabutu andıran Ego'nun onayı olmaksızın hiçbir şef, menüyü değiştirmeye cesaret edemez. Zaten ünlü şef Auguste Gusteau'nun ölümünün başlıca nedeni bizzat Anton Ego gibi gözüküyor! Remy'nin ilham kaynağı olan usta aşçı, Anton Ego'nun restoranın yıldızını beşten dörde indirmesiyle bağlantısı olduğu düşünülen ani bir ölümle bu dünyadan göçmüşe benziyor. Ama Gusteau, Remy'nin bilgesi, ustası ve ilham perisi olarak öbür dünyadan ses vermeye ve minik fareye düşlerine ulaşması için destek vermeye devam ediyor.

Bu arada, "Ratatuy"un, Fransa'nın Provence bölgesine özgü, közlenmiş sebzelerin karışımından oluşan lezzetli bir yemeğe verilen isim olduğunu hatırlatalım.

Bir animasyon ustası: Brad Bird

"Ratatuy" aslında Pixar'ın yaratıcı takımından Jan Pikava'nın fikir babası olduğu bir proje. Pinkava, kısa animasyon filmi "Geri's Game" ile tanındı ve bu filmle 1998'de en iyi kısa animasyon dalında Oscar kazandı. (Yaklaşık beş dakikalık bu kısa animasyon, bir sonbahar günü parkta kendi kendine satranç oynayan çok yaşlı bir adamın, partiyi kazanmasının iç burkan, ama aynı zamanda mizah dolu öyküsünü anlatır. 10 yıl önceden animasyon filmlerinin ulaşacağı başarının öncü örneği sayılan film, özellikle yaşlı adamın mimiklerinin ve kırışıklıklarının yansıtılmasındaki incelikle dikkat çekmişti). Pixar'ın "Oyuncak Hikayesi 2", "Bir Böceğin Yaşamı" ve "Sevimli Canavarlar" gibi animasyonlarının yapım sürecinde değişik görevler üstlenmiş olan Jan Pinkava, bir röportajında, "Ratatuy"un doğuş öyküsünü şu sözlerle açıklamış: "İnsanlar her zaman fikirlerin akla nasıl geldiğini bilmek isterler. Gerçek şu ki, bir gün karımla mutfaktayken birden aklıma şu geldi: Ya bir fare önemli bir restoranın mutfağında baş aşçı olmak isterse? Herkese komik ve çılgınca gelecek bir fikir değil mi!"

Her ne kadar Pinkava'nın özgün hikayesi ve karakterler yapımcılar tarafından çok beğenildiyse de, yönetmenlik konusunda daha deneyimli ve daha garantili bir ismi tercih etmişler. Geçtiğimiz yıl "İnanılmaz Aile" ile Oscar'a uzanan bir başarı göstermiş olmasının da etkisiyle olsa gerek, filmin yönetmenliği için Brad Bird'e öneri götürülmüş. "İnanılmaz Aile" ile en iyi animasyon dalında Oscar ödülü alan Bird, kariyerinin ilk başlarında "Simpsonlar"ın ve Steven Spielberg'ün "Amazing Stories"inden birkaç bölümün yönetmenliğini yapmıştı. (İlk çizgi romanını 11 yaşında çizen Bird, ailesinin verdiği şevkle bu ilk çizimlerini Walt Disney stüdyolarına götürdüğünde, bu, çıraklığının başlangıcı olmuş ve sektöre girmiş). "İnanılmaz Aile"den önce ise 1999'da şair Ted Hughes'un eşi Sylvia Plath'in intiharından sonra çocuklarına teselli amacıyla yazdığı "The Iron Giant/Demir Dev"i çeken Bird, bazı eleştirmenlere göre komünizm yanlısı öğeler taşıyan bir animasyon filmine imza atmıştı. "İnanılmaz Aile"yi çektiğindeyse fazla liberal bulunmuş ve Ayn Rand'ın etkisinin açıkça hissedildiğine dair eleştirilere maruz

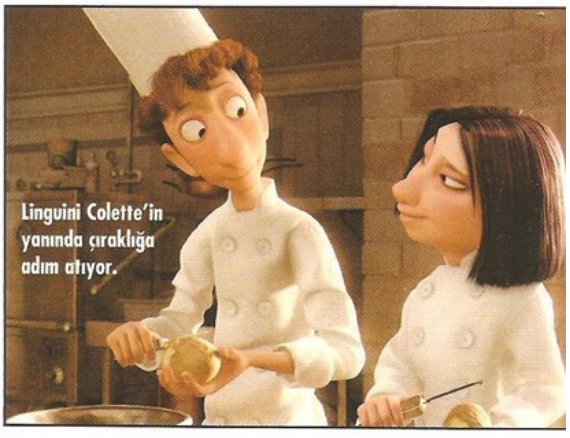
Linguini Colette'in yanında çıraklığa adım atıyor.

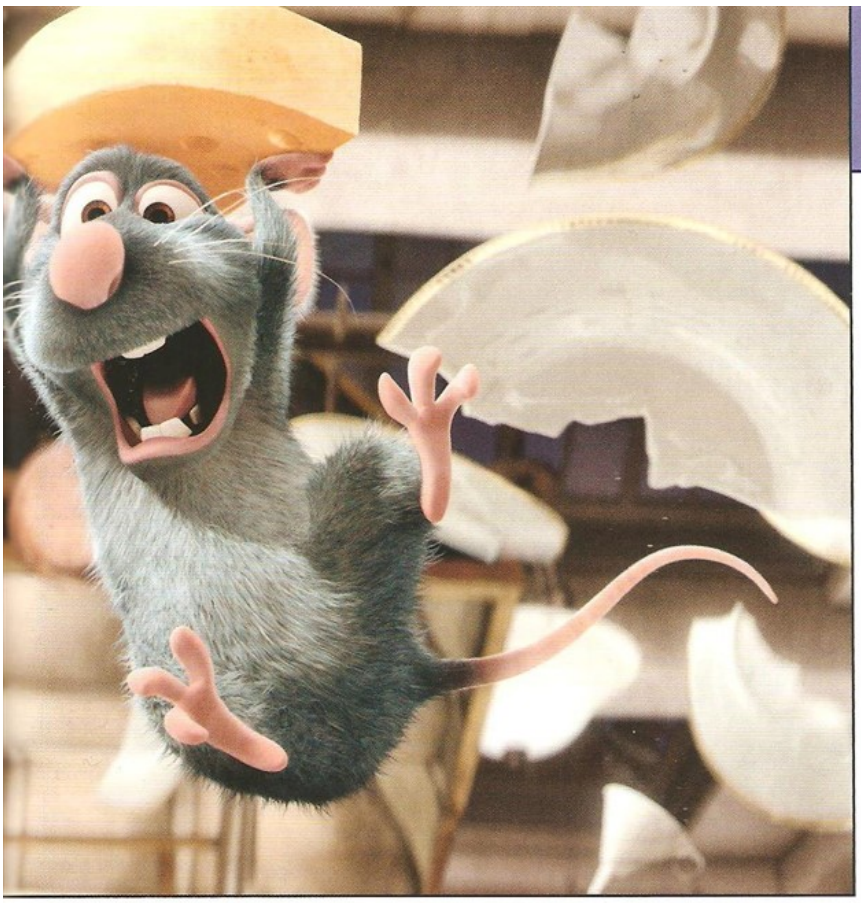

kalmıştı. Oysa Bird, politik kaygıyla film çekmediğini ve siyasi görüş olarak da "ortalarda bir yerde" olduğunun altını çiziyor. Yönetmenin bir sonraki projesi "1906" adını taşıyor ve o yıl San Francisco'da meydana gelen büyük depremle ilgili olduğu söyleniyor. Bu filmle Bird, ilk kez animasyon olmayan bir filmle seyirci karşısına çıkmış olacak; ama bu arada Pixar ile bağlantısını da koparmayacak ve başka animasyon projelerinde de yer alacak.

Pixar'ın bir diğer ağır topu, "Arabalar", "Bir Böceğin Yaşamı" ve "Oyuncak Hikayesi 1,2"nin yönetmeni John Lasseter, meslektaşı Bird ve "Ratatuy" ile ilgili şunları söylüyor: "Birinin, yaratma tutkusundan her şeye rağmen vazgeçmemesi, Bird'ün son derece önemsediği bir fikir. Özgün bir yolla çektiği bu çok komik ve eğlenceli filmle de gösteriyor bunu. Daha önce hiçbir Pixar filminde olmadığı kadar derinlikli, karmaşık örgülü ve mizah dolu bir filme imza attı". Walt Disney'in "Biz para kazanmak için film yapmıyoruz, film çekmek için para kazanıyoruz" sözü Brad Bird için de geçerli. Bu nedenle Bird, peşine düşülecek değerdeki fikirlerin peşine düşüyor ve sadece kar amacıyla film çekmediğinin özellikle altını çiziyor. Devam filmlerine gelince; "Oyuncak Hikayesi 3"e kesin gözüyle bakılıyor ama Bird için özellikle "İnanılmaz Aile"nin devamı için uygun ve özgün fikirler henüz pişmemiş.

Animasyonun sınırsız evreni

Klişe bir ifadeye başvuracak olursak, filmde Paris şehri de bizatihi bir karakter olarak varlığını hissettirmekte. Çünkü tarihi boyunca pek çok sanat eserinin bazen fonunda yer alan bazen de bizzat konusu olarak varlığını sürdürmüş bir kent olarak Paris, özellikle şık ve pahalı restoranlarıyla da Fransız mutfağının merkezinde yer alıyor. Filmin Paris betimlemesinde ayrıcalıklı oluşunun nedeniyse, kenti bir farenin bakış açısıyla göstermesi her şeyden önce. Üstelik yaratıcı ekibin amacı, Paris'i tamamen gerçek olarak yeniden yaratmak değil, bir izlenimini vermek olmuş. Nasıl "Finding Nemo"nun sualtında geçtiği anlatılmışsa, "Ratatuy"un da 5 yıldızlı bir Fransız restoranının mutfağında geçen bir film olduğu izlenimi aynı mantıkla verilmiş. Filmin hazırlık aşamasında pek çok ünlü şefin mutfağına konuk olarak görsel malzemenin zenginleşmesi için çaba harcayan ekibin bu çabaları filmin bir diğer zenginliğini oluşturmakta. Sanat grubu ve yönetmen Bird, ön yapım aşamasında ziyaret ettikleri Paris'teki restoranlar kadar, kendi ülkelerindeki özel restoranlardan da feyz almışlar. Filmin bütününde hissedilen yumuşak ve pastel hava ise, sonbaharda gittikleri Paris renklerinin bir yansıması adeta.

Bir farenin postundaki 500.000 adet tüyün tamamını tabii ki gösterebilmek bugünün animasyon tekniklerinde henüz mümkün olmasa da, Remy'nin 30.000 tüyünü filme aktarabilmek, Pixar'a ait önemli bir başarı olsa gerek. "Ratatuy" ile animasyonun çıtasını yükselten bir diğer nokta, Remy'nin yüzünde ifadesini güçlendiren 160'a yakın sayıda kasın devreye girmesi olmuş. Böylece, minicik bir farenin yüzünde an be an değişebilen onlarca ifade son derece gerçekçi bir şekilde perdeye aktarılmış. Tabii sivri yüzlü bir farenin her açıdan gösterilmesi gibi bir başka zorluk karşısında yaratıcı ekip, en uygun açıyı bulmak için çok sayıda deneme yapmak zorunda kalmış. Tüm bunlara karşıt olarak filme dair küçük bir ayrıntı da şu ki, zaman kazanmak amacıyla filmin insan karakterlerinin ayak baş parmakları devre dışı bırakılmış!

Bir animasyonun en önemli unsurlarından biri şüphesiz karakterlere ses verenler. "Ratatuy"da da kılı kırk yaran bir çalışma sonucu seslendirecek oyuncular seçilmiş. (Bir istisna var ki, o da yönetmen Brad Bird'ün, acımasız eleştirmen Anton Ego'yu başından beri Peter O'Toole'ün seslendirmesine karar vermiş olması!). Tabii karakterler İngilizce konuşsa da hafiften bir Fransız aksanı katmak isteyen yaratıcı ekip, animasyon karakterlerinin dudak hareketlerinin daha gerçekçi olabilmesi için Brigitte Bardot, Serge Gainsbourg ve hatta General De Gaulle'ün konuşma tarzlarından ilham almışlar. Komedyen Patton Oswalt'ı bir radyo programında dinleyen Bird, özellikle yemek ile ilgili bir metni seslendiren oyuncunun Remy'nin sesi olmasına hemen karar vermiş. Skinner'a sesini veren ünlü oyuncu ise Sir Ian Holm. Seslendirenlerin bir kısmı ünlü bir kısmıysa henüz adı fazla duyulmamış sanatçılar. Ama Pixar yapımcıları için asıl önemli olan, karakter-seslendiren denkleminin doğru olması."Ratatuy", b yazın en sevimli, en eğlenceli ve en yetkin filmlerinden biri. Her sinemasevere seslenen konusu, esprileri ve mesajıyla animasyon filmlerinin en son tekniklerini şaşırtıcı biçimde ortaya koyuyor. Bakalım Oscar yarışında şansı ne olacak?

Bundan iki yıl önce gene yaz sezonunda izlemiştik "Fantastik Dörtlü"nün ilk sinema macerasını. Eleştirmenleri memnun etmese de seyirciden çok ilgi gören çizgi roman uyarlamasının devam filmi, "FANTASTİK 4: GÜMÜŞ SÖRFÇÜNÜN YÜKSELİŞİ" (4: Rise of the Silver Surfer) ise bu ay gösterimde. Muhteşem dörtlü, çizgi roman hayranlarının gözünde ayrıcalıklı bir yere sahip olan Gümüş Sörfçü'nün de katılımıyla tam kadro ve yine Tim Story'nin yönetmenliğinde karşımızda.

Sue ve Reed'in düğününde neler oluyor neler!

Uzayda bir bilimsel araştırma esnasında radyasyon benzeri bir enerjiye maruz kalıp her biri farklı değişikliklere uğrayarak birer süper kahramana dönüşen dört kişiden kurulu Fantastik Dörtlü, bu kez korkunç bir tehlike altındaki dünyanın yardımına koşacak. Diğer pek çok süper kahramandan farklı olarak, güçleri herkesçe bilinen, medyanın yakından izlediği ve halkın bağrına bastığı Reed Richards (Ioan Gruffudd), Sue Storm (Jessica Alba), Sue'nun kardeşi Johhny Storm (Chris Evans) ve Ben Grimm'den (Michael Chiklis) oluşan Fantastik Dörtlü, tıpkı bir aile gibi New York'un en seçkin binalarından Baxter Apartmanı'nda ikamet ediyordu hatırlarsanız. Reed, bu kozmik kazanın ardından müthiş bir elastikiyet kazanmıştı (bu arada dünyanın en yüksek zekalı bilim adamı ünvanını elinde tutuyordu) ve Sue'ya çocukluğundan beri sırılsıklam aşıktı. Sue ise söz konusu kozmik kaza sonrasında, özellikle duygusal değişiklikler esnasında görünmez oluyordu, tabii bu durum pek çok kez gerçek bir avantaja dönüşüyordu. Kardeşi Johhny'nin lakabı "meşale"ydi; çünkü bedenini istediği anda ateşe çevirip uçabiliyordu. Süper kahramanlarımız içinde en bahtsızıysa Ben Grimm'di; onun başına gelen öyle bir şeydi ki; Reed, Sue ve Johhny'nin süper yetenekleri iradelerine bağlı olarak ortaya çıkarken, Ben kesinlikle bir taşa dönüşmüştü! Ama öyle iyi yürekli ve olgun biriydi ki, durumuna isyandan çok artık tevekkülle yaklaşmayı başarabiliyordu. Üstelik onu seven harika bir kadınla beraberdi artık: gözleri görmeyen heykeltıraş Alicia ("İskoçya'nın Son Kralı"nda Forest Whitekar oynayan Kerry Washington) ile aşkları dolu dizgin sürüyordu! Aklı kötülükten başka bir şeye çalışmayan Dr.Doom'u ise (Julian McMahon) ilk filmin sonunda kahramanlarımız, bir tabutun içinde doğduğu ülkeye, Latveria'ya postalamışlardı.

Stan Lee ve Jack Kirby'nin yarattığı Fantastik Dörtlü, bu macerada, Dr. Doom'dan çok daha beter bir düşmanla karşı karşıya geliyor. Dünyanın dört bir yanında, kuyruklu yıldıza benzeyen hızla uçan bir cisim, geçtiği yerlerde garip izler bırakmaktadır; Japonya ve Mısır'da dondurucu soğuk hakim olmakta, üzerinden geçtiği ülkelerin enerji sistemleri bozulmakta ve belli aralıklarla kraterler meydana çıkmaktadır. Sue ve Reed ise, düğün hazırlıkları içindedir. Sue, aslında süper kahramanlıktan bıkmış; Reed ve gelecekte sahip olacakları çocuklarıyla ayrı bir dünya kurmak istemektedir. Bu arada, uçan cisim, medyanın müthiş ilgisine mazhar olan düğünlerinin bir kabusa dönmesine neden olur. Gerçi işkolik Reed, bilim aşkıyla ve ordunun isteğiyle olup bitenlere bir anlam vermek için düğün hazırlıklarının arasında Sue'ya belli etmeden bilimsel araştırmalarına başlamıştır bile. Dünyanın iklim ve enerji dengesini bozan uçan cisim, Gümüş Sörfçü'den başkası

Dünya açıklarında Gümüş Sörfçü ile Meşale Johhny'nin ölümcül dövüşü.

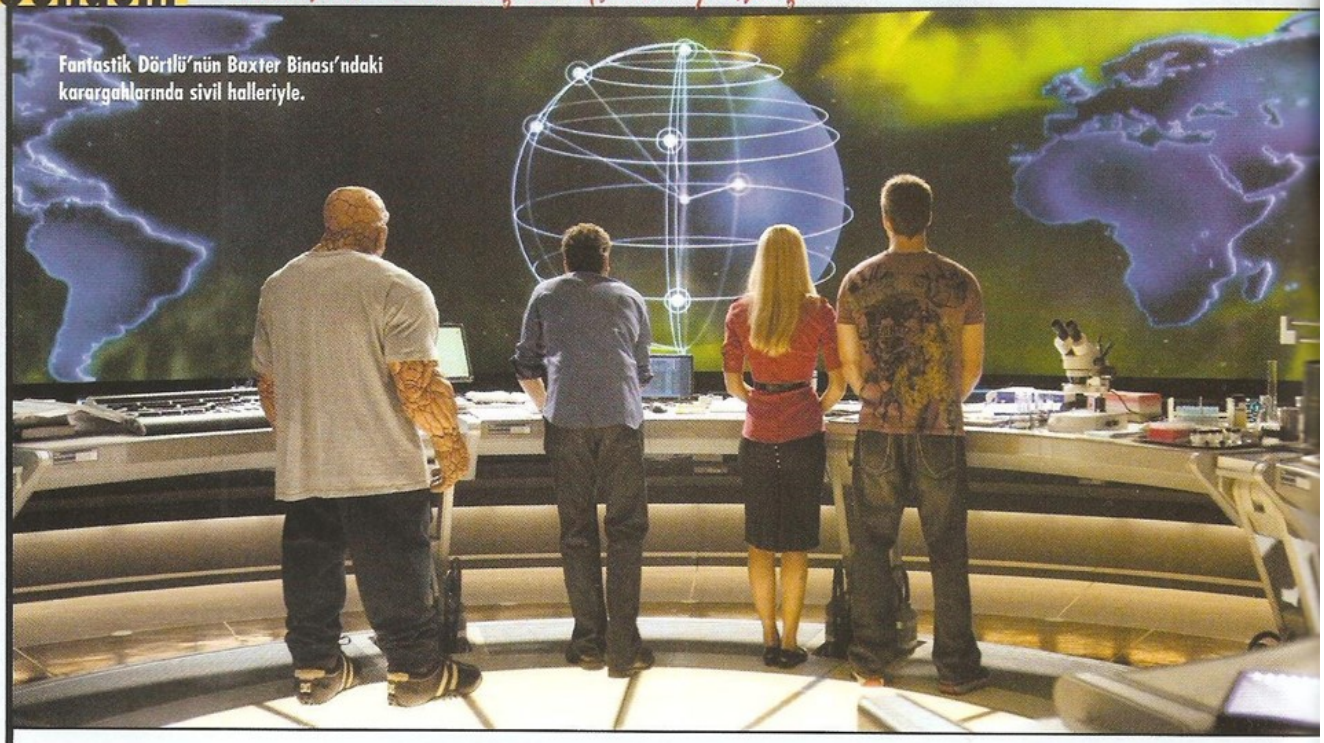

Fantastik Dörtlü'nün Baxter Binası'ndaki karargahlarında sivil halleriyle.

değildir! Bu metalik görünümlü, buz gibi bir kötülük saçan garip varlığın amacını anlamakta güçlük çekmeyen Fantastik Dörtlü içinde en çok Sue, amacın arkasında yatan gerçeği merak etmektedir. Bu arada, Latverya'ya sonsuza dek gönderdiklerini sandıkları kötülük timsali Dr. Doom çıkagelmiş, üstelik Gümüş Sörfçü'nün gücünün kaynağı olan sörfünü ele geçirebileceğini söyleyerek orduyla arasını sağlamlaştırmıştır bile. Fantastik Dörtlü'nün tüm uyarılarına rağmen, General Hager (Andre Braugher) Dr. Doom ile işbirliğine girişir; ama ileride ne kadar yanlış bir karar verdiğini acı bir şekilde anlayacaktır.

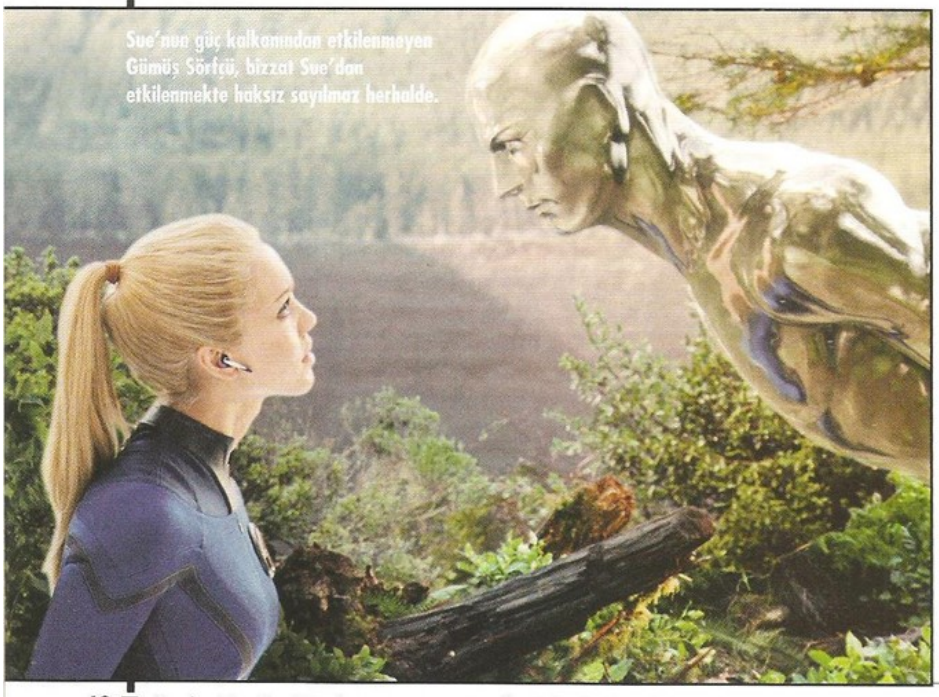

Sue'nun güç kalkanından etkilenmeyen Gümüş Sörfçü, bizzat Sue'dan etkilenmekte haksız sayılmaz herhalde.

Fantastik Dörtlü'nün bu kez karşı karşıya kaldığı sorun bayağı büyük; ilk filmde New York tehdit altındaydı ve maceranın yaşanacağı coğrafya sınırlıydı. Oysa şimdi, dünyanın bütünü büyük bir yok edilme tehdidiyle karşı karşıya. Kahramanlarımız önce Gümüş Sörfçü ile tanışıyor, daha sonra da asıl yok edici güç olan Galactus ile. Gümüş Sörfçü, filmin promosyonunda rahatlıkla kullanılırken, Galactus, seyircinin merakını daha da kamçılamak için gizli tutuldu. Çünkü çizgi roman serisindeki özgün Galactus'tan çok daha farklı ve iddialı bir Galactus var filmde.

Fantastik Dörtlü'ye devam filminde, çok sevilen bir diğer Marvel kahramanı Gümüş Sörfçü'nün katılması, hayranlarını çok sevindirdi. Çünkü evrenin bu en yalnız ve karizmatik kahramanı, filmin işlediği ana mevzulardan fedakarlığın adeta cisimleşmiş hali. Geçen ay ülkemizde konser veren Joe Satriani'nin "Surfing with an Alien" adlı albümünün de esin kaynağı –hatta kapağı- olan Gümüş Sörfçü, mecburen kötülük yapan iyi biri aslında; hem bir melek hem de bir şeytan. Bu arada çizgi romanın asıl yaratıcısı Stan Lee'nin Sue ve Reed'in düğününe girmeye çalışan bir davetli olarak cameo'su var; tıpkı ilk filmde Baxter binasına uğrayan postacıyı canlandırması gibi.

Filmin sürprizlerinden biri de, Gümüş Sörfçü ile temas eden Johnny'nin, Dörtlü'nün diğer elemanlarıyla teması sonucunda kendilerini süper kahraman yapan özelliklerinin yer değiştirmesi. Mesela Sue, Johnny'nin dokunmasıyla görünmezlik özelliği yerine cayır cayır yanmaya başlıyor! Tabii buna en çok sevinen Dörtlü'nün taş adamı Ben

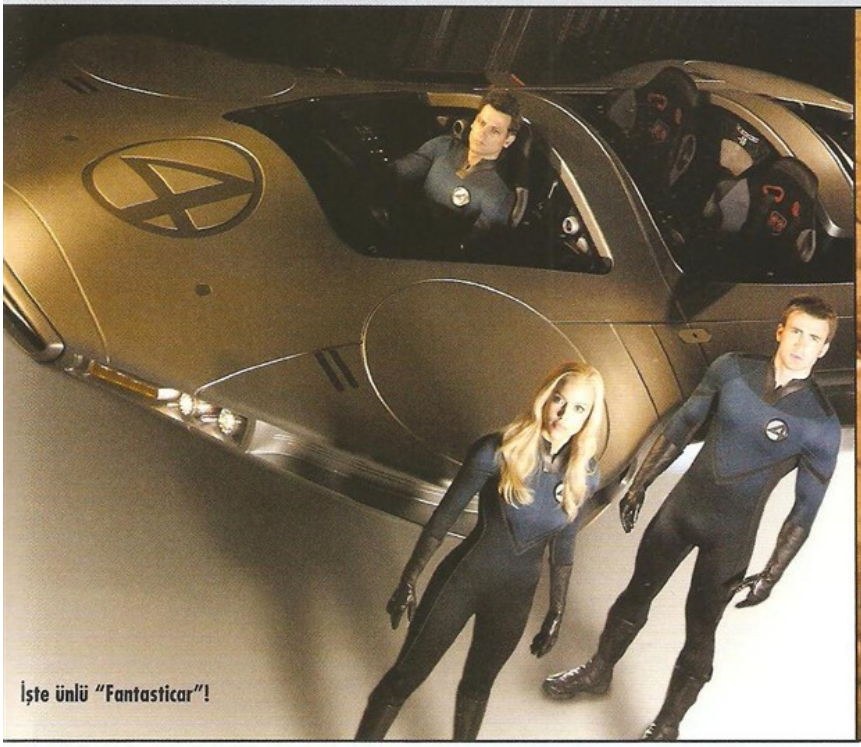

İşte ünlü "Fantasticar"!

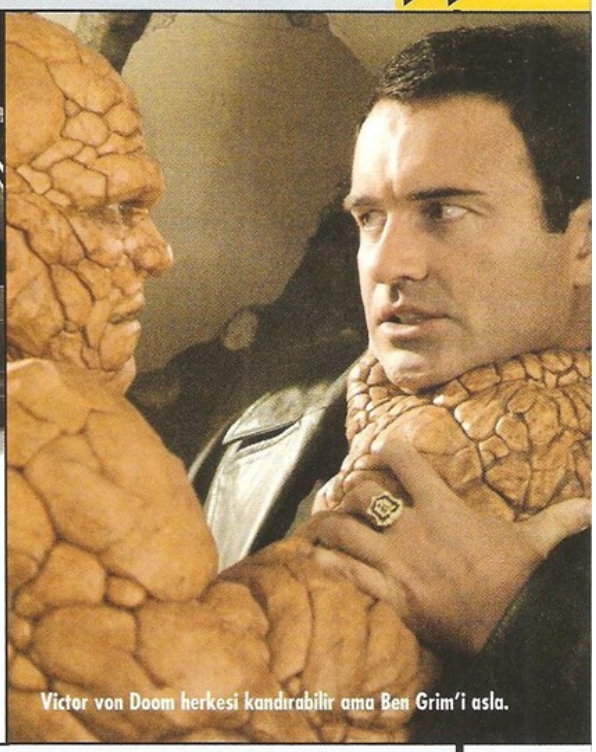

Victor von Doom herkesi kandırabilir ama Ben Grim'i asla.

oluyor, birkaç dakika bile olsa kendi suretine dönebilmek ve hep acımasızca şakalaştıkları Johnny'nin taşlaşması, Ben'in en mutlu anları oluyor.

Filmin bir diğer yeniliğiyse Dörtlü'nün beyni Reed'in icadı olan Fantasticar! Bu tasarım harikası, adeta ilk filmdeki Baxter binasındaki karargahın dizaynının yerini almışçasına iddialı. Stan Lee-Jack Kirby'nin ilk kez 1962'deki serilerinde kendisini gösteren bu hem uçan hem de dört teker üzerinde giden araba; Dörtlü'yü içine alacak kadar büyük, uçacak kadar hızlı ve hatta gerektiğinde dörde ayrılıp yoluna devam edecek kadar da efektif bir tasarım harikası.

"Fantastik 4: Gümüş Sörfçü'nün Yükselişi"nin senarist ve yönetmeni ilk filmde de işbirliği yapmıştı: Mark Frost ve Tim Story. İkili, ilk filmin başarısının itici gücüyle, Fantastik Dörtlü hayranlarını düş kırıklığına uğratmamak için ellerinden geleni yapmaya çalışmışlar. Filmin, ilk filmi hem aksiyon hem dram hem de özel efektler bazında aşması için uğraşmışlar. Aslında Tim Story ilk filmdeki kadar aksiyona ve özel efekte dayalı bir film çekmekten kaçınmaya çalışmış. Filmin, tam bir aile filmi olmasından ötürü, gene aynı çekirdek kitleye hitap etmesine gayret etmiş. Ama 15 Haziran'da ABD'de gösterime giren filme yönelik eleştiriler pek parlak değil. Gerçi ilk film de eleştirilerden yana pek şanslı değildi ama gişede üstüne düşeni yapmıştı. Her şeyden önce, başından -yani ilk filmden beri- bir kast hatası olduğuna dair eleştiriler var: Reed'i canlandıran Ioan Gruffudd ile Sue'yu canlandıran Jessica Alba arasında bir aşk doğuracak kimyasal etkileşimin olmadığı, Reed'i bu açıdan Meşale'yi canlandıran Chris Evans'ın canlandırılması gerektiği gibi mesela. Kast açısından bir başka eleştiri de, Ben Grim rolündeki yetenekli oyuncu Michael Chiklis'in (The Shield adlı TV dizisindeki rolüyle Altın Küre ve Emmy ödülleri sahibi olmuştu) ağır protezler altında yeteneğinin harcanıyor olması! Gerçekten de arada sırada bir şekilde kendi haline dönse bile, Michael Chiklis sadece gözleriyle oynuyor. Ayrıca, filmdeki tek enerjik oyunculuğun Chris Evans'a ait olduğu; aynı şekilde Julian McMahon'ın canlandırdığı Victor von Doom'lu sahnelerde de oyunculuk namına iyi bir şeyler olduğu; Jessiac Alba'nınsa sadece filmin güzel sarışın kadını olarak varlık gösterdiği şeklinde eleştiriler yazılıp çizilmekte.

Bu sözünü ettiğimiz eleştirilerin dışında çok

İşte filme getirilen eleştirilerden biri, Johnny'nin tüm güçleri kendisinde toplaması.

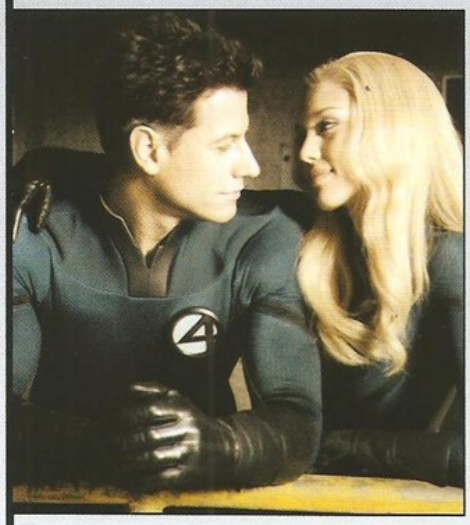

daha ağır saldırılar da mevcut. Filmin sadece çocuklar ve aileler için çevrilmiş olduğu, bu kısıtlı kitlenin ortalama bir çizgi roman uyarlamasından beklentisini tatmin etmeye bile yetmediği, özellikle Ben Grim ile Johnny arasındaki şakalaşmaların buz gibi esprilerden ibaret olduğu gibi. Hikayeye ait tutarsızlıklardan da bahsedilmekte; mesela Sörfçü ile temasından sonra diğer elemanlarla kabiliyet değiş tokuşu yaptıktan sonra, Johnny'nin finale doğru, kendi yanma özelliğini kaybetmeden herkesin özelliğini kendisinde toplaması; kimsenin, Johnny'nin bile yandıktan sonra elbiselerinin tutuşmamasına rağmen, Sue'nun yanıp çırılçıplak yere düşmesi; Sörfçü'nün, koskoca Galactus'un hakkından gelmesi gibi... Bütün bunları, çizgi roman mecrasına özgü abartıların ve tutarsızlıkların perdeye yansıması olarak bakıp, doğal karşılamak da mümkün elbette. Her şeye rağmen, "Fantastik 4: Gümüş Sörfçü'nün Yükselişi", özgün çizgi romanın hayranlarının, özellikle Gümüş Sörfçü'yü CGI teknolojisiyle yaratılmış da olsa beyazperdede izleme şansını yakalamaları açısından önem taşıyor. Sadece patlamış mısır eşliğinde, fazla kafa yormadan, klasik bir çizgi romanın beyazperdede akıp gidişini izlemek de, yaz sezonunun serin sinema salonlarında eğlenceli bir tecrübeye dönüşebilir sonuçta.

Gümüş Sörfçü'yü tanımayan var mı?

Marvel evreninin, dünyadan 3.000 ışık yılı uzaklıktaki Zenn-La gezegeninden olan Gümüş Sörfçü, evrenin en kötü varlığı Galactus'un habercisi aslında. Gerçek adı Norrin Radd. Yaşadığı gezegenin ve sevgilisinin Galactus tarafından yok edilmemesi için kendisini rehin olarak sunan bu buz gibi görünümlü evren gezgini, gezegen enerjisiyle beslenen Galactus'a besin sağlıyor. Galactus'un kendisine sağladığı kozmik enerjiyle evreni bir uçtan diğer uca kat eden sörfçü, tam bir felaket habercisi. Uygun bir gezegene rastladığında, o gezegenin yapısına göre belli sayıda kraterler açarak, Galactus'un enerjiyi massedebilmesine imkan tanıyor. Sonra da o gezegen ve tabii varsa üzerinde yaşayan canlılar başlarına ne geldiğini anlayamadan evrenin tarihine gömülüyorlar. Ama bir gün yolu Dünya'ya düştüğünde, yarattığı iklim felaketleri ve kraterler yüzünden ortaya çıkan panik sırasında, dünyayı kurtarmakla görevli kahramanlarımız Fantastik Dörtlü ile tanışma fırsatını elde ediyor. Dörtlü'nün görünmezlik özelliğine sahip tek kadın karakteri Sue dışında ekibin diğer üyeleri ve ABD ordusu, sörfçü için hiç iyi şeyler düşünmezken, Sue kendisini bir füzeden korumak için kalkan olan sörfçünün bu garip hareketi karşısında yüzeyde olup bitenden uzaklaşıp derinlere inmeyi deniyor. Böylece sörfçünün aslında Galactus'un emrinde kendi gezegeni için ortalığı birbirine kattığını anlıyor. Gümüş sörfçü, çizgi romanda hep yenilik arayan Stan Lee ve Jack Kirby'nin 1966'da yarattıkları bir karakter. Sörfün üzerinde yolculuk etmesinin ise çok basit bir nedeni var: Jack Kirby'nin uzay gemisi çizmekten bıkmış olması! Özgün hikayede sörf aslında Norrin ile zihinsel olarak bağlantılı, kozmik enerjiyle yüklü, yok edilemez özelliğe sahip gümüşümsü bir metalden mamul. Nadiren de olsa biraz hırpalansa, Norrin tarafından kolayca eski sağlamlığına kavuşabiliyor. Sörfçü, evreni çevreleyen kozmik enerjiyle, kendi gücünü neredeyse ölçülemeyecek derecelerde yükseltebiliyor, yok edilemez bir varlığa dönüşüyor. Uzayda süren yolculuğu esnasında boyutlar arasında seyahat edebiliyor, hızını istediği kadar artırabiliyor. Yemek, uyku, oksijen gibi biz sıradan fanilerin temel ihtiyaçları, sörfçü için lüzumsuz birer ayrıntı. Geçmiş ve geleceği görebildiği gibi insanların zihinlerini, duygularını ve davranışlarını yönlendirme yeteneğine de sahip.

"Fantastik Dörtlü"nün devam filminde, kırk yaşındaki bu kahramana yer verilmesi, öyküye yeni bir boyut katıyor. Sörfçüyü, "Pan'ın Labirenti"nde Pan ve Soluk Adam'ı canlandıran Doug Jones canlandırdı. Aslında Gümüş Sörfçü tamamen bir CGI karakteri, yani Doug Jones, onun sörf üzerindeki hareketleri başta olmak üzere, bilgisayar destekli görüntülerin sağlanmasında model olarak görev aldı. Laurence Fishburne gibi bir başka usta oyuncu ise, Gümüş Sörfçü'nün kozmik yalnızlığını ve hüznünü yansıtmak üzere evrenin bu en çelişkili kahramanına sesini verdi (Bu durumun Doug Jones'u birazcık üzdüğünü ekleyelim). 2009 için sadece Gümüş Sörfçü'nün maceralarından oluşan bir film projesinden de bahsedilmekte. "Gizemli Şehir (Dark City)" ve "Ben, Robot"un yönetmeni Alex Proyas tarafından yönetileceği söylenen filmin Fox yapımı olacağı henüz söylenti aşamasında.

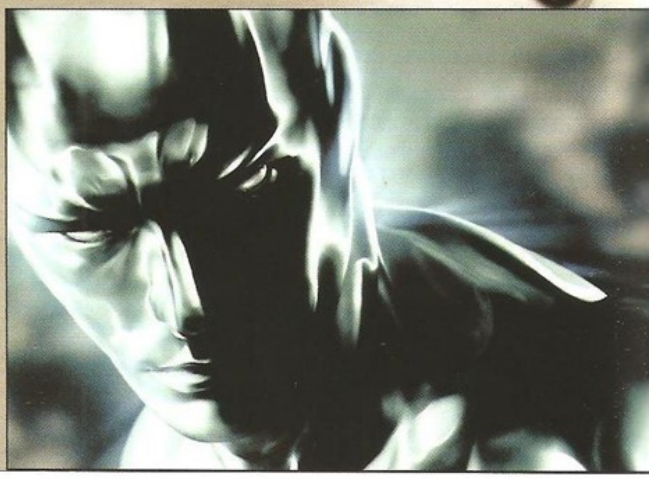

Görünmeyenin gücü

Oyunculuk yeteneğiyle ilgili şüpheler tam olarak ortadan kalkmış değil ama güzelliğine sözü olan yok. Herkes bundan sonrasını merak ediyor. JESSICA ALBA yoluna devam ediyor.

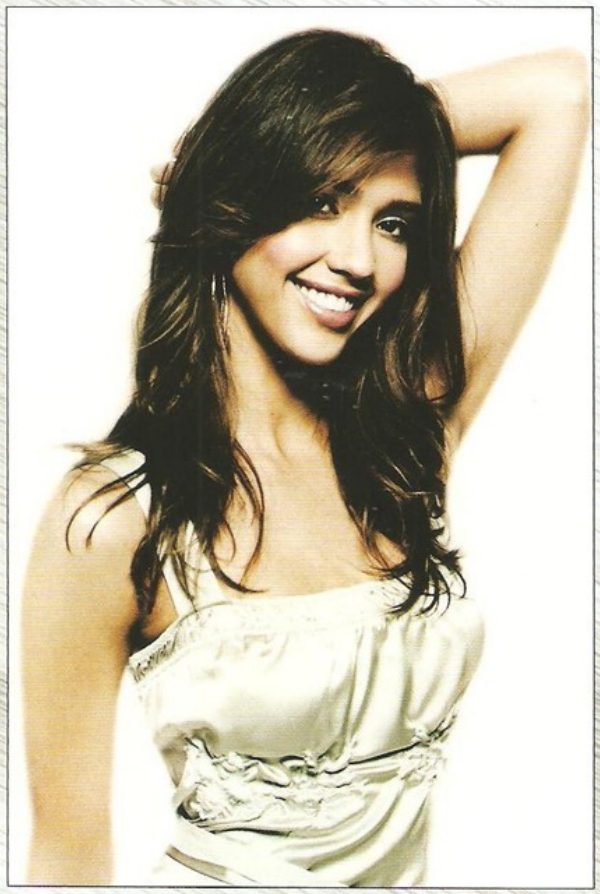

12 yaşından beri kameralara alışık. Şov dünyasının içinde bir oyuncu olmaktan son derece mutlu. Kendi kuşağı genç kadın oyuncularla arasındaki rekabet diz boyu olmasına rağmen, kendi yolunda yürümeye devam eden Jessica Alba, Fantastik Dörtlü'nün ikincisinde gene sapsarı saçlar ve lens mavisi gözlerle arz-ı endam etti. İkinci filmde çizdiği Sue'dan daha memnun olduğunu röportajlarında sık sık vurguluyor: "İlkinde olmadığı kadar dinamik bir karakter canlandırmak konusunda çok hevesliydim; çünkü ilk film bir tanışma filmiydi ve başlangıç filmi olduğu için kısa sürede karakterin her yönünü ortaya koymak gibi bir acelesi vardı. Sanki hep öfkeli biriydi, sürekli birilerine bağırıyordu. Oysa ikinci filmde kim olduğunun daha bir farkında. İlişkisinin keyfini çıkarıyor. Bir süper kahraman olarak da huzurlu, grubun içerisindeki konumundan da memnun". Senaryonun dramatik olarak daha tatmin edici ve derinlikli olduğunu düşünen Alba, özellikle maceraya yeni katılan Gümüş Sörfçü ile Sue arasında kurulan iletişimin, karakterine çok katkıda bulunduğunu düşünüyor: "Herkes Gümüş Sörfçü'ye bir tehdit gözüyle bakarken –ki gerçekten de böyleyken- Sue onun geçmişini merak ediyor. Adeta bir kitabı kapağına göre yargılamaktan kaçınırcasına, herkesin yok edilmesi gereken bir yabancı gibi gördüğü birinin aslında kim olduğunu öğrenmeye çalışıyor".

Televizyon dizilerinde başladığı kariyeri özellikle James Cameron'ın yönettiği TV dizisi "Dark Angel" ile ivme kazanan ve aynı yıl "Paranoid" adlı bir gerilimde ilk başrolünü oynayan Alba için 2005 harika bir yıl oldu: birbirinden çok farklı iki çizgi roman uyarlamasında, "Fantastik Dörtlü" ve "Günah Şehri"nde rol aldı. Frank Miller'ın çizgi roman piyasasındaki şöhretinden habersiz olsa da Robert Rodriguez ile çalışmak için can atan güzel yıldız, Bruce Willis'in uğruna hapse düştüğü Nancy Callahan rolünde, sinema tarihine en seksi dansçılarından biri olarak adını yazdırdı. Rodriguez'in tıpkı "Gün Batımından Şafağa"da Salma Hayek'e dans dersi aldırmadan doğaçlama dans ettirdiği gibi, Alba da içinden geldiği gibi dans etti, çünkü rolü kabul ederken belki de çırılçıplak dans edeceğine dair korkuları, yönetmenle anlaşmaları üzerine sona ermişti. 2005'te yer aldığı bir diğer projeyse, Karayipler'de geçen bir gerilim olan "Into the Blue"ydu. Film, dalış yapmaya gelen genç bir çiftin, kokain yüklü bir uçağın enkazıyla karşılaşmaları sonrasında başlarına gelenleri konu alıyordu. Diğer iki büyük projenin yanında biraz hafif kalan filmin Alba'ya tek getirisi, sahnelerin çoğunda bikinisiyle dolaştığından hayran sayısını artırmak olmuştu. Bu arada hem "Fantastik Dörtlü" hem de "Into the Blue"daki oyunculuğuyla ilgili olarak Razzie ödülüne yani sektörün en berbatlarına verilen Altın Ahududu'ya layık bulunduğunu ekleyelim. (Gerçi liseden sonra, David Mamet'ın kurduğu Atlantik Tiyatro Kumpanyası'nda William H. Macy ve Felicity Huffman'dan oyunculuk dersleri almıştı ama bazen Hollywood oyuncularının Razzie esprisine katlanmaktan başka çaresi kalmıyor tabii!)

Bu yıl Hong Kong yapımı gerilim filmi "Jian Gui"nin yeniden çevriminde başrolde izleyeceğimiz Alba, hiçbir klasik müzik bilgisi ve eğitimi olmamasına rağmen kendisine göz nakli yapılan bir kemancıyı canlandırmak üzere kolları sıvadı ve altı ay kadar keman dersleri alarak gerçek bir metot oyuncusu gibi rolüne hazırlandı. "Günah Şehri"nin ikincisinde de rol alan genç oyuncu, Hollywood'un ve hatta bazı abartılı yorumlara göre gezegenin en güzel kadınlarından biri olarak değerlendiriliyor.

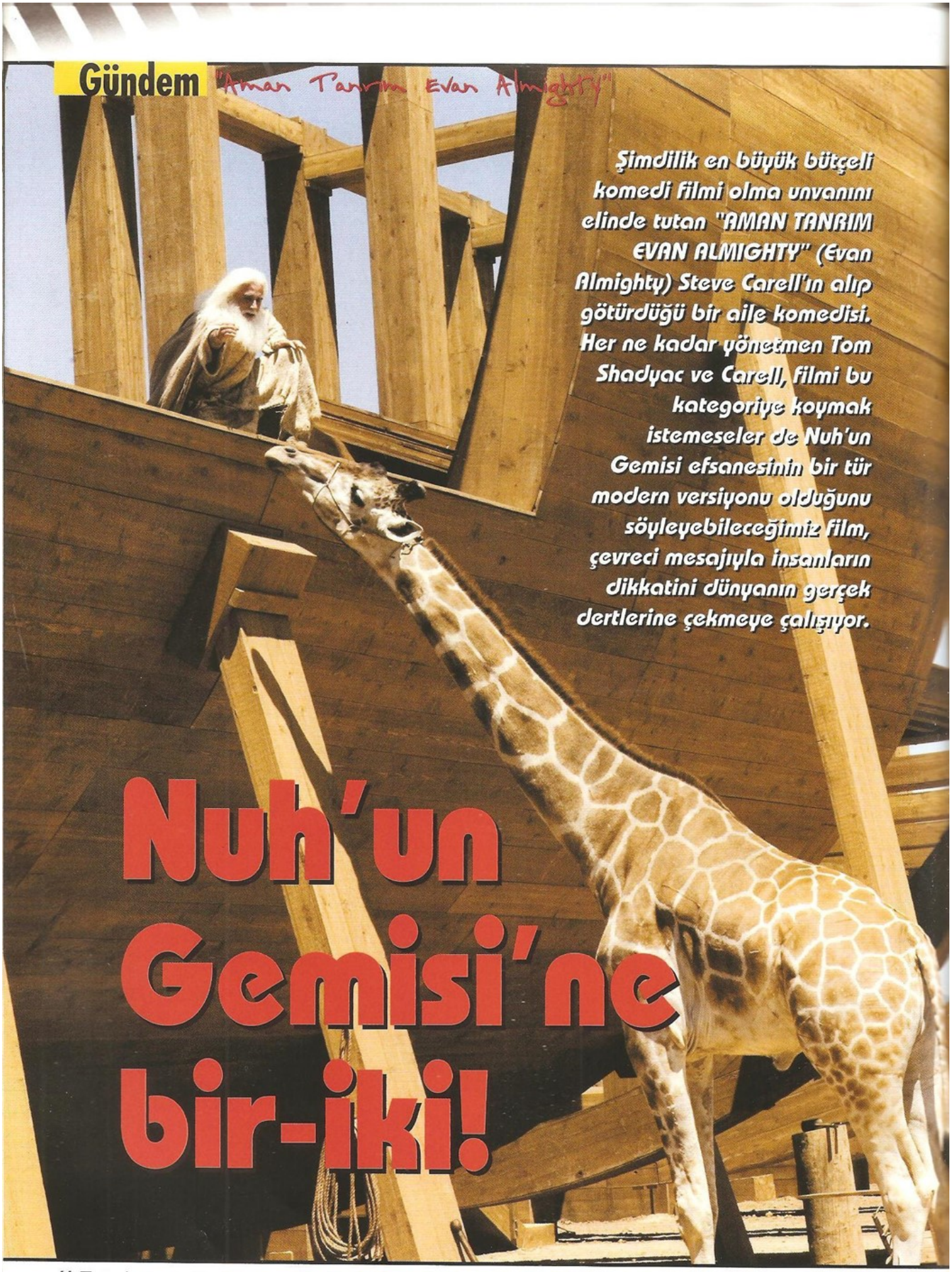

Şimdilik en büyük bütçeli komedi filmi olma unvanını elinde tutan "AMAN TANRIM EVAN ALMIGHTY" (Evan Almighty) Steve Carell'ın alıp götürdüğü bir aile komedisi. Her ne kadar yönetmen Tom Shadyac ve Carell, filmi bu kategoriye koymak istemeseler de Nuh'un Gemisi efsanesinin bir tür modern versiyonu olduğunu söyleyebileceğimiz film, çevreci mesajıyla insanların dikkatini dünyanın gerçek dertlerine çekmeye çalışıyor.

Nuh'un Gemisi'ne bir-iki!

"Merhaba, ben Tanrı!"

EBRU ÇELİKTUĞ

İnançlı bir Hıristiyan olan yönetmen Tom Shadyac, Kutsal Kitap mesellerini çok seviyor. Bu yüzden de "Bruce Almighty"nin ardından "Evan Almighty" ile ahlakçı aile filmlerine devam ediyor. "Evan Almighty"yi devam filmi olarak nitelemek belki de tam olarak doğru değil, çünkü Morgan Freeman'ın Tanrı'yı oynaması ve insanoğulları arasından birini seçip ona gözükmesi dışında ilk filmle bağlantısı yok. Shadyac, çok sevdiği İncil mesellerinden bir seri çekmeyi amaçlıyor. (Tanrı'nın insanoğluyla temasa geçtiği bir diğer unutulmaz film de "Ocean's" serisinden anımsayacağınız Carl Reiner'ın (Saul Bloom karakteri) yönettiği 1977 yapımı "Oh, God!"dı hatırlarsanız. Son derece zeki esprileri ve George Burns'ün hayat verdiği Tanrı karakteriyle başarılı komedi filmlerinin içinde özel bir yere sahip olan bu filme devam filmleri de çekilmişti ama her ikisinde de yine George Burns'ün rol aldığı 1980 ve 1984 tarihli bu iki devam filmi ilk filmin başarısını yakalamaktan çok uzaktı.)

Shadyac, aslında "Bruce Almighty" serisini Jim Carrey ile sürdürmek istiyordu ama Carrey, artık Shadyac'ın "Ace Ventura: Pet Detective/Budala Dedektif"te beraber çalıştığı Carrey değil. Carrey'nin oyunculuğu farklı bir ivmeyle ilerlemekte: Michel Gondry ile çektiği "Eternal Sunshine of the Spotless Mind/Sil Baştan" ve bu sezon izlediğimiz "23 Numara" ve hatta 1999'da oynadığı "Man on the Moon/Aydaki Adam" Carrey'nin komedyenlik dışındaki yetkin oyunculuğunun ispatı oldu. Tom Shadyac ile Carrey'nin ortak çalışmaları, oyuncunun ilk başrolünü oynadığı "Budala Dedektif"e yani 1994 yılına dek uzanıyor. Ertesi yıl aynı serinin ikincisinde Carrey, bu kez Shadyac'ın, on parmağında on marifet olan senarist, oyuncu ve yönetmen dostu Steve Oedekerk'in yönetiminde oynadı. Ama artık aynı karakteri iki kez oynamaktan hoşlanmayan oyuncu, muhtemel adı "Bruce Almighty 2: Nuh'un Gemisi'nin İnşası" olacak devam filmini reddetmekle, ilk filmde hırslı ve takıntılı spiker rakibi Evan Baxter'ı canlandıran Steve Carell'ın önünü açmış oldu. Gerçekten de "Bruce Almighty"deki yayın esnasında rakibi Bruce'un Tanrısal özellikleri yüzünden abuk sabuk sesler çıkaran ve ne dediği anlaşılmayan sunumuyla ülkeye rezil olan Evan Baxter rolünde unutulmaz bir karakter çizen Carell, yıllardır televizyon şovları ve sitcom'larında cilaladığı oyunculuğunu sergileme fırsatını buldu.

Steve Carell'a Robin Williams ile Jim Carrey'nin varisi olarak bakılıyor.

Kariyeri de hızla yükselişe geçti: ertesi yıl yine bir spikeri oynadığı "Anchorman: The Legend of Ron Burgundy"de Will Ferrell ile döktürdü, Woody Allen'ın dikkatini çekti ve "Melinda, Melinda"da oynadı, "Tatlı Cadı"da yine Ferrell ile birlikteydi, "40 Yıllık Bekar"da hem yazdı hem başrolü üstlendi, 2006'nın en sevilen bağımsız yapımlarından "Küçük Gün Işığım"da yer aldı ve Carrey'nin olumsuz cevabı nedeniyle "Evan Almighty" teklifini kabul ederek bayrağı ondan devralmış oldu.

Evan Baxter'ı (Steve Carell) spikerlikten kongre üyeliğine yükselmiş buluyoruz bu filmde. Buffalo TV'deki işinden ayrılmış, New York'tan taşınmış, eşi ve üç oğluyla Virginia'ya yerleşmiştir artık. "Dünyayı değiştirmek" gibi oldukça iddialı bir sloganı vardır (tabii bunun nasıl olacağı belli değildir) ve birden karşısında Tanrı'yı (bir kez daha Morgan Freeman) bulur. (Çünkü taşındıkları gece sloganı gerçekleştirmesi için Tanrı'ya dua eder, tıpkı 'Yalancı Yalancı'da küçük çocuğun babasının bir gün de olsa yalan söylemeden yaşayabilmesi için ettiği gibi!) Büyük bir doğa felaketi yaklaşmaktadır, su baskını olacaktır, bu nedenle Tanrı Evan'dan Nuh'un Gemisi'ni inşa etmesini ister. İkna olmakta güçlük çekse de; hayvanların peşine düşmesinin ardından saç ve sakallarındaki değişikliklerle karşılaşır; üstelik Eski Ahit'in (Kutsal Kitap'ın ilk bölümü) Nuh Tufanı'nı anlatan 6. bölümünün 14. kıtası, otomobil plakaları da dahil olmak üzere pek çok yerde bir işaret olarak (GEN 614 koduyla) karşısına çıkmaktadır. Kaçınılmaz

Hayvanların geminin yapımındaki işçilikleri, özellikle çocukların çok hoşuna gidecek.

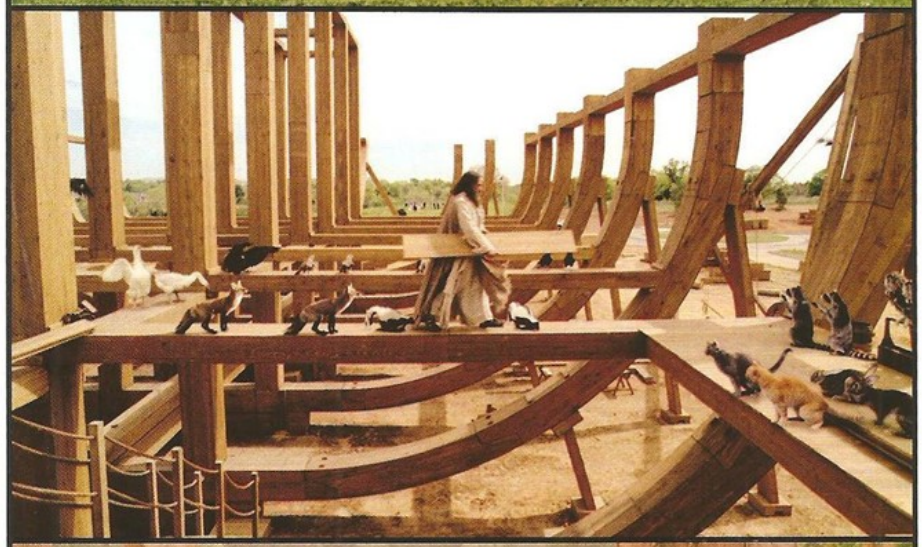

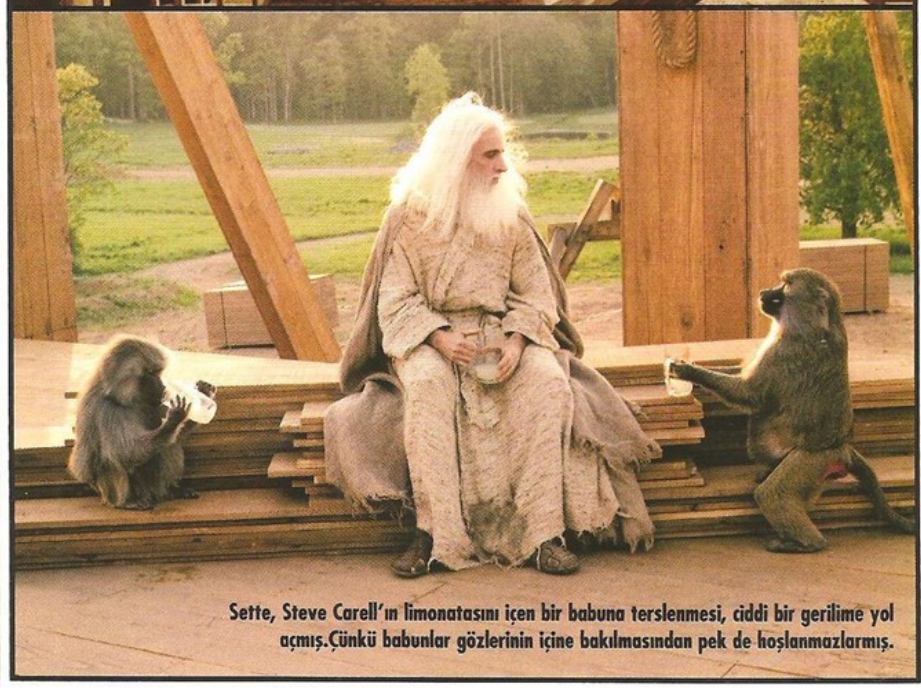

Sette, Steve Carell'ın limonatasını içen bir babuna terslenmesi, ciddi bir gerilime yol açmış.Çünkü babunlar gözlerinin içine bakılmasından pek de hoşlanmazlarmış.

olarak, gemiyi inşa etmeye karar verir. Başta bir orta yaş krizine girdiğini zanneden ailesi olmak üzere kongre üyeleri ve medya, çiçeği burnunda kongre üyesinin ne yapmaya çalıştığını anlayamaz doğal olarak. Ama dünyanın dört bir yanından her cins hayvanın efsaneye uygun bir şekilde çifter çifter etrafını sarmaya başlamaları, üstelik geminin inşaatına da yardım etmeleri Evan'ın kendisine verilen bu görevi yerine getirmek konusundaki şüphelerini ortadan kaldırır. Ona delirmiş gözüyle bakan herkesin inançlarını sorgulamalarına da neden olacak büyük tufan ise bir anda patlayıverir.

İncil mesellerine modern yorum

Filmin özgün senaryosu aslında "The Passion of the Arc" adını taşıyordu ve 2004 yılında proje, yedi stüdyo arasında adeta bir müzayede ortamı yaratmıştı. Sonunda 2,5 milyon dolara Sony tarafından satın alındı. Universal Pictures'ın Sony ile ortak yapımcı olarak duruma el koymasıyla, senaryo "Bruce Almighty"nin devam senaryosu haline getirildi ve Steve Oedekerk'in yazdığı son şeklini aldı.

Tom Shadyac'ın amacı ve filmi çekmesindeki en büyük motivasyonu, "Yalancı Yalancı", "Patch Adams" ve özellikle de "Bruce Almighty" ile başlayan "Tanrı" ve insan ilişkilerinde kaybolmaya yüz tutmuş ahlak konusunda hikayeler anlatmak istemesi. Bunun için de sıradan insanların başına gelen doğaüstü olayların konu olduğu filmleri seri olarak çekmek istiyor. Tabii bu mesajları komediyle vermesi, kendine özgü bir tarzı oluşu, filmlerin sadece öğretici ve sıkıcı filmler olmasının önüne geçiyor. Kutsal Kitap ile arası son derece iyi olan Shadyac, insanların kusursuz olmadıklarını ve dikkatle okunursa İncil'in de bütün insanlık durumlarını kucaklayıcı, bitmeyen bir serüven olduğuna inanmakta: "İncil'de, pek çok uygunsuz cinsellik, şiddet içeren bölümler var. Ama bunların üzerinde durmaktansa kitabın bütününe, tüm o yolculuğa odaklanmak gerek. Aslında kitabın sonunda kurtuluş var, klasik bir kitabın finali gibi bakılmamalı. Kitabın tamamı bir kurtuluş öyküsü ve Tanrı'nın insanoğluna olan sevgisinin kanıtı". Zaten Nuh'un Gemisi anlamındaki "ark" kelimesinin açılımını "Acts of Random Kindness/Rastgele iyilik yapmak" olarak belirlemek de Shadyac ve senarist Oedekerk'in vermek istedikleri mesajı pekiştirmekte.

Shadyac'ın sinemasında bu ahlak mesajı verme derdi, "Yalancı Yalancı" ile başlıyor aslında: Hastalık halinde yalan söyleyen bir avukatın oğlu (meslek seçiminin bile ironik bir anlamı var, kötü şöhretli hukukçulara bir gönderme söz konusu) Tanrı'ya babasının hiç değilse tek bir gün yalan söylememesi için dua etmesi ve bu duanın kabülünden sonra olanları konu alıyordu. Böylece yılların yalancısı Fletcher Reede, 24 saat yalnızca doğruları söyleyerek iş ve özel hayatını tehlikeye

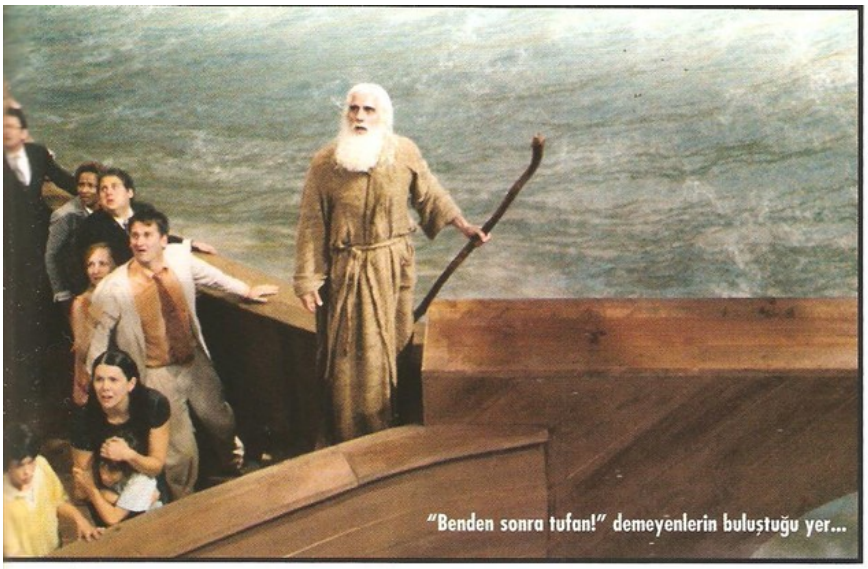

"Benden sonra tufan!" demeyenlerin buluştuğu yer...

atmış oluyor ve yalanlarla kurduğu dünyasının farkına varıyordu. Her karesinde Tanrısal bir gücün varlığını hissettirdiği ve Fletcher'a doğru yolu gösterdiği filmde, Shadyac'in spiritüel bakışının etkileri sezilmekteydi.

Ardından Robin Williams'ın başrolde olduğu "Patch Adams" geldi, ilk kez filmlerinden birinde Tanrı ile direkt konuşan, hatta ona isyan eden bir karakter vardı. İyi kalpli doktor Patch Adams, işleri hep ters gidince ve kız arkadaşını da kaybedince Tanrı'yla hesaplaşma yoluna gidiyordu.

2002 yılındaysa Shadyac, Kevin Costner'ın oynadığı ve mistisizme eni konu yer verdiği "Dragonfly/Sonsuz Aşk"ı çekti: ölümün kıyısından dönmüş hastaları aracılığıyla ölmüş karısından haberler alan doktorun öyküsüydü bu. Ölümden sonrasına inanmayan materyalist bir doktorun başına gelenler tabii ki bir inanç sorgulamasının da habercisiydi. Bu kez de çevresindekiler ölmüş eşinden mesajlar aldığına inanmıyordu. Shadyac modern meseller yaratmakta ustaydı ama gişede başarı sağlamak konusunda yeteneği azalmıştı, film tutulmadı ve kötü eleştiriler aldı. Bu durumdan hemen dersini çıkaran yönetmen, ilk göz ağrısı Jim Carrey ile komediye geri döndü ve ortaya 240 milyon dolarlık bir gişe dönüşüyle olay yaratan "Bruce Almighty" çıktı. Bruce Nolan (Jim Carrey) yerel bir TV kanalının baş haber spikeri olmak için çabalarken bu pozisyonu sıkı rakibi Evan Baxter'a (Steve Carell) kaptırıyor ve artık hayatının bu son başarısızlığında iyice mızmızlanan, aksi bir adama dönüşüyordu. Tanrı'ya olan isyanına cevap gecikmiyor ve Morgan Freeman suretinde kendisine görünen büyük güç, onu 24 saatliğine Tanrı ilan ediyordu. Tabii evrenin en güçlü varlığı olmanın zevkini kendi için yaşayan Bruce, kısa süre sonra dünyanın dört bir yanından gelen dualar, şikayetler, istekler ve isyanlar karşısında kalakalıyor ve hayatını aslında kendi kararlarıyla şekillendirdiğinin farkına varıyordu.

Devam filminde Evan Baxter rolündeki Steve Carrell da, kendini bulacak bir karakteri canlandırmakta. Dünyayı değiştirmekten bahseden ama bunun için ne yapacağını bilmeyen bir senatör adayının birden Tanrı ile karşılaşıp gerçekten insanlar ve hayvanlar için yaklaşan tufan (küresel ısınma?) öncesinde bir şeyler yapmaya çalışması, tipik bir kendini bulma ve gücünün farkına varma öyküsü ile karşı karşıyayız. Shadyac aynı zamanda kendi spiritüel bakış açısını da filmine yansıtmakta. Ona göre, Tanrı her şeyde ve herkeste mevcut. (Bunu özellikle Morgan Freeman'ın Tanrı olduğunu Carell'a ispatlamaya çalışırkenki sahnelerinde daha iyi anlatıyor). Filmin çevre konusunda duyarlılığı artırma çabasında bile bu düşünce ağır basıyor: nehirler, ormanlar, hayvanlar, bitkiler, insanoğlunun kirleterek yok ettiği tüm güzelliklerde Tanrı'nın varlığını hissettiğini söylüyor yönetmen.

Zorlu bir yapım süreci

Filmin bütçesinin en önemli kalemlerini özel efektler, filmde görünen hayvanlar ve onların barınmaları gibi masraflarıyla set harcamaları oluşturmakta. Yüzün üzerinde hayvan türü bizzat filmde oynarken, pek çok tür bilgisayar efektleriyle çekimlere aktarıldı. Tufan için inşa edilen gemiyse CGI harikası değil, set ekibinin eseri. Her ne kadar pek çok hayvan (egzotik ve en vahşi olanlar) CGI eseri olsa da, özellikle geminin inşaatında Evan'a yardımcı olan maymunların, fillerin, zürafaların, kargaların ve güvercinlerin eğitimi için uzun zaman harcanmış. Tabii besin zincirinin peş peşe gelen halkaları, birbirleriyle karşılaştırılmamış ki, zayiat olmasın!

Bugüne kadar çekilmiş en pahalı komedi filmi olma özelliğini taşıyan filmin bütçesi 200 milyon dolar civarında. ABD'de 22. Haziran'da vizyona giren filmin açılış hasılatı 31 milyon dolardı ve gidişatın ne olacağı tabii ki tam olarak belli olmasa da, eleştirmenlerden pek de iyi puanlar almıyor. Açılış tutarı da yapımcıların beklediğinden çok daha düşük bir rakam.Bu arada hayvan haklarının savunucusu örgütlerin en bilineni PETA, filmde oynatılan egzotik hayvanların varlığıyla ilgili rahatsızlık duyduklarını belirten bir bildiri yayımlatarak Shadyac'ı protesto etmişler. Oysa Shadyac, filmde görülen tüm egzotik hayvanların CGI eseri olduğunu ve setteki egzotik olmayan diğer hayvanlarınsa neredeyse star muamelesi görerek ağırlandıklarını belirtiyor. Steve Carell'ın ilk filmde Jim Carrey'den rol çalmasına benzer şekilde, bu kez Evan Baxter'ın asistanı Rita rolünde izleyeceğimiz Wanda Sykes, rolünün yüzde doksanını doğaçlama gerçekleştirmiş bir oyuncu olarak öne çıkıyor ve serinin üçüncü filmine "Rita Almighty" olarak devam edebileceğinin müjdesini veriyor. Diğer yan rollerde ise, Evan'ın kongreden uzaklaştırılmasına yol açan kongre üyesi Long rolünde John Goodman'ı, Evan'ın eşi Joan rolündeyse Gilmore Girls'te Lorelai rolünden hatırlayacağınız Lauren Graham'i izleyeceğiz. Eleştirmenlere göreyse, bunca emek ve para harcanmış bir komedi filminin en büyük derdi komik olmaması! Filmin didaktik yönünün ağır basması da bir başka olumsuz eleştiri nedeni. Hollywood'un inançlı seyirciyi ve tabii çocukluk-yeniyetmelik arası kitleyi sinemalara çekmek için popülist bir yaklaşım benimsemesi de eleştirilerden payını almakta. Ama herkesin üzerinde fikir birliğine vardığı bir nokta var ki, o da, filmin bir oyuncu filmi olarak, Steve Carell ve Wanda Sykes'ın unutulmaz performanslarıyla hatırlanacağı gerçeği.

Yaşayan en iyi 10 yönetmen

Sinema Dergisi yazarlarını bu ay zor bir görev bekliyordu. Dergimizin 17 yazarı, verecekleri 10 kişilik listelerle, hali hazırda hayatta olan En İyi 10 Yönetmen'i seçmek üzere yola çıktı. Kimisi aynı zamanda en sevdiği yönetmenler olan bu büyük isimleri sıralamakta zorlandı, kimisi listeyi 10 yönetmenle sınırlandırmamıza bozuldu, bazısı liste oluştururken son derece kişisel davranırken, kimisi de sabahlara kadar oturup yüzlerce kişilik listesini 10 kişiye indirebilmek için türlü yollar aradı. Her yazarımız, yaşayan en iyi yönetmen olduğunu düşündüğü isimden geriye doğru sıraladı adaylarını. Böylece listeler her yönetmene 10 ile 1 arasında bir puan verdiğimiz bir oy pusulası vazifesi gördü aynı zamanda. Sonuçta ortaya, aramızdan hemen hemen kimsenin çok fazla itiraz etmeyeceği bir liste çıktı ama yazarlarımızın kişisel listelerini gördüğünüzde sizin de fark edeceğiniz gibi oylama sisteminin azizliğine uğrayarak bazı yazarlarımızın (ve belki sizlerin de) listelerinde en üst sıralarda yer almasına rağmen dereceye giremeyen yönetmenler de oldu. Hatta, sırf bu nedenle halen birbiriyle konuşmayan yazarlarımız da mevcut! Şimdi sonuçları sizlerle paylaşma zamanı. Oylamaya katılan bütün yazarların kendi listelerini de dikkatinize sunuyoruz. Bu, sonuçlarla ilgili herhangi bir şaibeyi de ortadan kaldıracaktır. İşte karşınızda Sinema dergisi yazarlarının oylarına göre belirlenen Yaşayan En İyi 10 Yönetmen!

10- Steven Spielberg

"Yaşayan En İyi 10 Yönetmen" listesinde Steven Spielberg'in ayrı bir yeri var: Kendisi listenin "ana akım sinema"dan gelen tek yönetmeni. Başka hiçbir yönetmen, sinema yazarlarının burun kıvırmaya meyilli olduğu bir alanda iş yapıp adını Antonioni'lerin, Godard'ların, Bergman'ların yanına yazdıramıyor, herhalde uzun süre de yazdıramayacak.

Spielberg bu başarısını kısmen, sinemaya vurduğu damgaya borçlu. Sahil kasabası Amity'nin kıyılarında dolaşan köpekbalığının hikayesi "Jaws", sinemayı "blockbuster" (eğlenceli, büyük film) kavramıyla tanıştırıp seyrini değiştirdi. Üstelik Spielberg'inki (Lucas'ın aksine) planlamadan, "bilinçsizce" gidilen bir yoldu. O sadece bir hikaye anlattı, gerisi kendiliğinden geldi.

"Hikaye anlatma" Spielberg'i bu kadar önemli kılan ikinci etken. Özellikle klasik yapıya uygun öykülemede içgüdüsel, sezgisel bir yeteneğe sahip. New York Times yazarı A. O. Scott'ın deyişiyle "Her zaman mükemmel filmler çekmese de bir şekilde kötü film çekmeyi başaramaması" bu özelliğinden geliyor. Yine aynı kulvardaki meslektaşlarının aksine, hikayelerine kendi takıntılarını yerleştirmek konusunda da ısrarcı. Parçalanan veya parçalanmakta olan, sonradan mutlaka

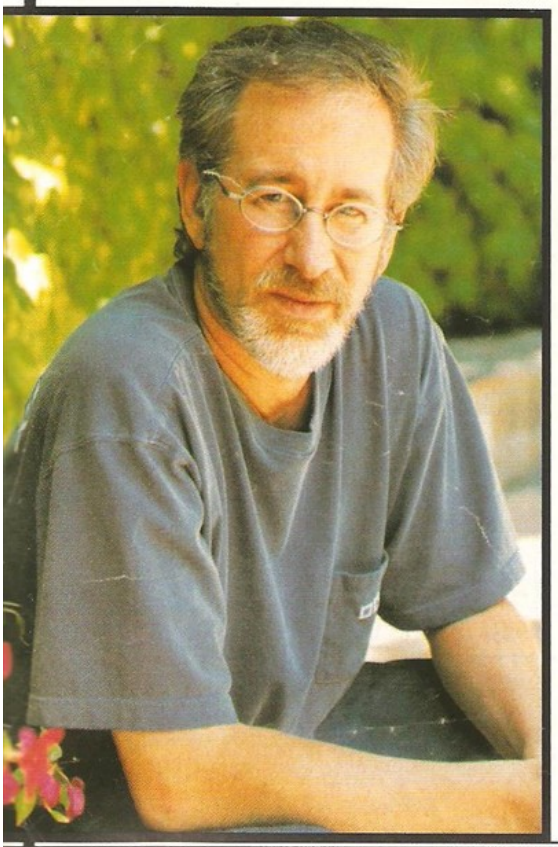

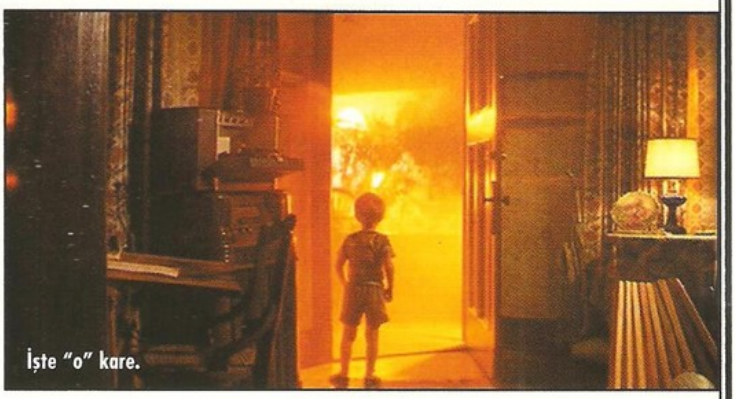

İşte "o" kare.

toparlanan/kurulan aileler; babasının eksikliği ve otoritenin anlayışsızlığı "sayesinde" özgürleşme yolunda ilerleyen (her yaştan) çocuklar; canavarlar (kamyon, dinozor veya Naziler) ve canavar gibi görünen "dost"lar filmlerinin kurucu unsurları.

Üçüncü ve asıl önemli özelliği ise "sinema duygusu denen o gizemli şey"den (Pauline Kael'in tabiri) fazlasıyla nasibini alması. Ana akım sinemada başka hiçbir yönetmen, yönetmenlik sanatını onun kadar etkili kullanmıyor ve anlatımın, öykülemenin bir parçası haline getirmiyor. Filmlerinde gereksiz bir plan, "Keşke öyle değil de şöyle olsaydı" diyeceğiniz bir çerçeve yok gibidir. Yönetmenliği, su gibi, her filmde ayrı bir kalıba girer.

Öykünün ön plana çıktığı filmlerde (diyelim "Indiana Jones" serisi) bütün maharetlerini sergilemekle birlikte kamerasını öykünün arkasına gizler. Hikayenin geriden geldiği filmlerde ise ("Duel-Bela" ya da "Saving Private Ryan-Er Ryan'ı Kurtarmak" gibi klasik yapıdan uzak filmler ya da "War of the Worlds-Dünyalar Savaşı" gibi hikayenin bahane olduğu filmler) yaşının ve zamanının ötesinde bir performans sergiler. 25 yaşında çektiği "Bela", "benim" diyen usta yönetmenlerin çekemeyeceği bir gövde gösterisi, "Er Ryan'ı Kurtarmak" yönetmenlik sanatının bir hikayenin tonunu, ritmini ve hatta türünü nasıl tanımlayabileceğinin enfes bir örneğidir. Tam da bu yüzden 10 yıl önce çekilen filmler eskirken, Spielberg'in 30 yıl önce yaptığı filmler dün çekilmiş gibi duruyor.

Yıllar önce bir sinema dergisi çeşitli yönetmenlere, filmlerinden, kendi sinemalarını özetleyen bir kare seçmelerini istediğinde, Spielberg "Close Encounters of the Third Kind-Üçüncü Türden Yakın İlişkiler"de küçük çocuğun, evinin kapısını açıp uzay gemisinin devasa ışığında kaybolduğu ânı seçmişti. İçinde "ev"i, "çocuk"u, "fantastik"i ve "büyülenme"yi barındıran bu kare Spielberg sinemasının mükemmel bir özeti. Ama aynı zamanda bizim (sevenlerinin), onun sineması karşısındaki halimizin de fotoğrafı gibi.

Uygar ŞİRİN

5 KILIT FİLM

1. Duel/Bela
2. Close Encounters of the Third Kind/Üçüncü Türden Yakın İlişkiler
3. E.T.
4. Saving Private Ryan/Er Ryan'ı Kurtarmak
5. Minority Report/Azınlık Raporu

9- Theo Angelopoulos

5 KİLİT FİLM
1. **The Look of Ulysses/ Ulis'in Bakışı**
2. **The Travelling Players/Kumpanya**
3. **The Suspended Step of the Stork/Leyleğin Geciken Adımı**
4. **Voyage to Cythera/ Kitara'ya Yolculuk**
5. **Landscape in the Mist/ Puslu Manzaralar**

Theo Angelopoulos, günümüzde artık neredeyse sadece deney amaçlı kullanılan (birkaç istisna hariç) plan sekans tekniğini kuşkusuz ki en yetkin biçimde uygulayan isimlerin başında geliyor. Bugün MTV estetiği denen şeyin ulaşmış olduğu nokta ve buna koşut olarak, birkaç saniyeyi aşmayan planların üst üste yığıldığı yüksek tempolu kurgu ya da alabildiğine diyalog kullanımı gibi ana akım kalıplarına alıştırılmış olan izleyicilere anlamsız, hatta itici gelebilecek bir sinema anlayışına sahip Angelopoulos. Onun ağır, kasvetli ve tinsel sineması elbette her zevke hitap etmeyen, aksine yalnızca küçük bir azınlığa seslenen nitelikte olup, esasında asıl değerini de biraz buradan kazanıyor. Zira Angelopoulos, benzeri zor bulunur bir sinema yapmasının yanında, görüntünün en etkili anlatım araçlarından biri ve sinemanın da her şeyden önce görsel bir sanat olduğunu hâlihazırda ispatlamayı sürdüren az sayıdaki yönetmenden biri. Angelopoulos'un büyüleyici plan sekansları teknik birer meydan okuma olmaktan ziyade (ki biraz da öyleler aslında), anlatıya hizmet eden ve izleyeni 'görmeye' zorlayan birer araç olarak değerlendirilebilir.

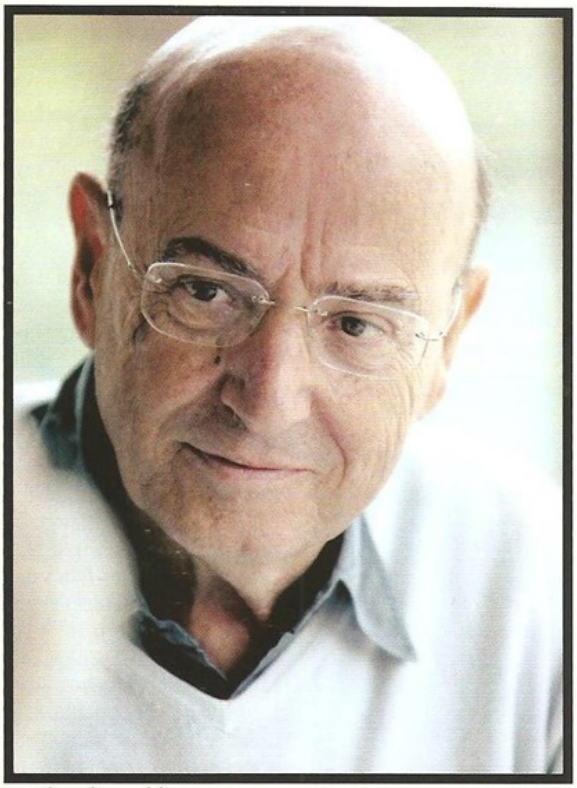

İşin teknik yönünü bir kenara bırakacak olursak; Angelopoulos'un yalnızca düşünsel anlamda da çağımızın en önemli sanatçılarından biri olduğunu söyleyebiliriz. Birçok filminde Yunan mitolojisinden izlere rastlayabileceğimiz yönetmen, tarih, politika, savaş, kültür, ölüm, arayış, vatan, aşk ve göç gibi kavramlar üzerine de 'taze' şeyler söylemeyi halen beceriyor. Çoğu filminin öyküsel ya da tematik açıdan birbirine bağlanması, belki filmografisine kocaman tek bir film izliyormuş gözüyle bakmamızı sağlamıyor olabilir, fakat Angelopoulos'un bir kültürün sinemasını yapmaya soyunduğu ve filmlerinin de bu amaca yönelik bir fikirler bütünü oluşturduğu gerçeğini değiştirmiyor. Bu açıdan, Angelopoulos'u Yunan ve Balkan tarihini neşter altına yatırmış usanmak bilmez bir araştırmacı olarak da addedebiliriz. Temelde, üzerinde yaşadığı toprakların varoluşunun biçim ve sürecini irdeleyen filmler yapan yönetmen, "36 Günleri"nden "Kumpanya"ya, "Kitara'ya Yolculuk"tan "Leyleğin Geciken Adımı"na, "Ulis'in Bakışı"ndan "Ağlayan Çayır"a hep bu izleğin peşinden gitmiştir.

Angelopoulos'u yaşayan en büyük yönetmenlerden biri kılan, 40 yıla yaklaşan kariyeri boyunca hepi topu 12 uzun metraj sinema filmi çekmiş olduğu halde, bunların tamamına yakınının başyapıt düzeyinde geziniyor oluşu değildir yalnızca. Angelopoulos sinema ve sinemanın yaşam olgusu karşısındaki duruşu üzerine de durup dinlenmeden fikir üretmeyi sürdürmüş bir düşünürdür aynı zamanda. "Ulis'in Bakışı" filminden Angelopoulos sinemasının özeti sayılabilecek unutulmaz bir sahneyle örneklemeye çalışalım bunu. Harvey Keitel'ın canlandırdığı yönetmen A, yolculuğu sırasında bir zamanlar ailesinin yaşadığı Bükreş'teki eve gelir. Burada çocukluğundan birkaç yıllık bir dönemi anımsayan A, babasının savaştan dönüşü, kaybedilen yakınlar ve eve haciz gelmesi gibi acı tatlı olaylara tanıklık eder. Yaklaşık 11 dakika uzunluğundaki tek bir çekimde birkaç yıllık zaman dilimini aktaran Angelopoulos, aynı planda gerçek ile gerçeküstünü, geçmiş ile şimdiyi, hüzün ile mutluluğu iç içe geçirmeyi başarır. Sinemasının yapıtaşlarından biri olan ruhî arayış temasını zirveye taşıyarak Balkanlar'ın tarih, kültür ve kaderini de neredeyse tek bir sahneyle insanın suratına bir tokat gibi çalar. İşte yalnızca bu sahne bile Angelopoulos'un yaşayan en iyi yönetmenlerden biri olarak anılmayı sonuna kadar hak ettiğini üstüne basa basa vurgulamaktadır.

İlhan YURTSEVER

8- Michael Haneke

Michael Haneke, dünyanın genel hal ve gidişatıyla ilgili olarak yoğun biçimde kafa yoran bir yönetmen ve her şeyden önce bir düşünce adamı. Bu özelliklere sahip onlarca yönetmenin arasından sıyrılıp, son 20 yılda dünya sinemasının en önemli figürlerinden biri haline gelmesiyse, fikirlerini sinema dahilinde şahsına münhasır bir biçimde ve benzersiz şekilde ifade ediyor olmasından ileri geliyor. Ancak Haneke'nin yönetmenlik becerilerinden ziyade, yönetmenlik sanatıyla ilgili keşiflerinin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu keşiflerin başındaysa Haneke filmlerindeki oyuncu yönetimi geliyor. Sinemada, oyuncularına Haneke kadar hakim olabilen, hatta neredeyse onları terörize ederek filminin organik bir parçası haline getirebilen çok az yönetmen mevcut. Aslen tiyatro yönetmenliğinden gelen yönetmenin filmlerindeki o benzersiz atmosferin başlıca sebebi belki de bu. Yine yönetmenin imzası haline gelen çalışma yöntemlerinden biri de, kamera kullanımında kendisini gösteriyor. Zaman zaman filmde bir yönetmenin varlığını dahi unutturan sakin üslubuna rağmen Haneke, ani çıkışlar yapabilen, sahnenin dinamiğiyle her an oynayabilen biri. Gerek kamera önündeki oyuncularıyla, gerekse kameranın bizzat kendisiyle yaptıklarında Haneke'nin benzersiz bir stil oluşturduğunu, bir nesil sinemaseveri de kendisine hayran bıraktığını söyleyebiliriz. Onun oyuncu yönetimi stilini ve kamera kullanımını, sinemasının biçimini oluşturan en önemli etkenler olarak saydık ama bunlara, filmlerinde sıkı sıkıya bağlı kaldığı kendine has ahlaki tercihleri de eklemek gerek. Haneke, şiddet sahnelerini izleyiciye açık açık gösteren bir yönetmen olmamasına rağmen (En azından "Piyanist"e kadar), neden bu denli zalim bir sanatçı olarak görülüp, "şok edici", "rahatsız edici" gibi sıfatlarla karşılanıyor dersiniz? Bunda kendisinin bir gala gecesi ortaya çıkıp "sizlere rahatsız geceler dilerim" demesinin etkisi büyük elbette; ancak asıl sebep, yönetmenin kurguyla alakalı bir keşfi. Yönetmen, dinleyen, tehdit edilen, tahrik edilen, dövülen, bir şekilde edilgen konumda olan karakterlerini sergilerken, etkin durumdaki karakterlerini neredeyse hiç göstermeyerek, kamera önündekinin maruz kaldığı eylemin vebalini izleyiciye yükleyen çok farklı bir kurgu tekniğine sahip. Kısacası, eğer sahnede bir oyuncu konuşuyorsa, konuşanı değil dinleyeni gösteren, birisi birisini dövüyorsa, döveni değil dayak yiyeni dar bir açıyla sergileyen Haneke'nin tamamen kendine has bir anlatım tekniği oluşturduğunu, bunun da izleyiciyi sahiden diken üstünde tuttuğunu belirtmeliyiz. Ortalıkta kendisinin şu yaptıklarına benzer deneyler yapabilen, bunları anlamlı kılabilen bir başka isim de olmadığına göre, Haneke'yi baş tacı etmekte beis görmüyoruz...

Önemli bir nokta daha var. Onun filmlerini, sadece ve sadece hazmı zor, rahatsız edici filmler olarak tanımlamak işin kolayına kaçmak olmasına rağmen, çoklukla yapılan ne yazık ki bu... Üstelik yönetmenin kariyeri boyunca karşı karşıya kaldığı bu yaftalamaların, onu sosyal hayattan uzak, izleyiciye tepeden bakan bir sanatçı gibi göstermekten öteye gidemediği de ortada. Halbuki Haneke filmlerinin her birine baktığımızda, içinde yaşadığı Avrupa toplumunun geniş tabanını kapsayan güncel temaları, bunlarla ilintili olarak da sıradan insanların öykülerini görmemiz mümkün. Sosyal açıdan bugünle bu kadar alakalı bir yönetmenin, sırf popüler anlatım yöntemlerinden uzak duruyor diye sadece belli bir kesime hitap ettiğini düşünmek, onu entelektüel açıdan belli seviyeye erişmiş bir kesime mal etmek hiç de doğru bir tavır sayılmaz. Zira son filmi "Cache/Saklı"da Fransa'da yaşanan ayaklanmalarla, yıllarca ezilen Cezayir asıllı vatandaşlarla, dahası AB ülkelerinin göçmen politikalarıyla ilgili ne derece sert ve muhalif bir görüş ortaya koyduğunu, popülist köşe yazarlarının yüzlerce nüsha gazete kağıdında yaratamadığı etkiyi, sinema perdesinde inanılmaz derecede sert bir tavırla yarattığını söylemeye bilmiyorum gerek var mı. Üstelik Haneke bunu ilk defa yapmıyor. İlk filmi "Yedinci Kıta"dan beri, toplumsal eleştirilerindeki sertliğin dozu erimiş değil. Tam da bu nedenle, Haneke'nin böylesine iddialı bir listede yer almasına şaşırmamak gerekiyor. Çünkü her ne kadar mütevazı bir sinema diline sahip gibi görünse de, Haneke'nin son derece iddialı ve provokatif bir üsluba sahip olduğunu, bu üslubun dünya üzerinde benzeri olmayan bir sinema dili yarattığını belirtmeliyiz.

Murat Emir EREN

5 KİLİT FİLM

1. **Der Siebente Kontinent/ Yedinci Kıta**
2. **Funny Games/ Ölümcül Oyunlar**
3. **Benny's Video/ Benny'nin Videosu**
4. **La Pianiste/Piyanist**
5. **Cache/Saklı**

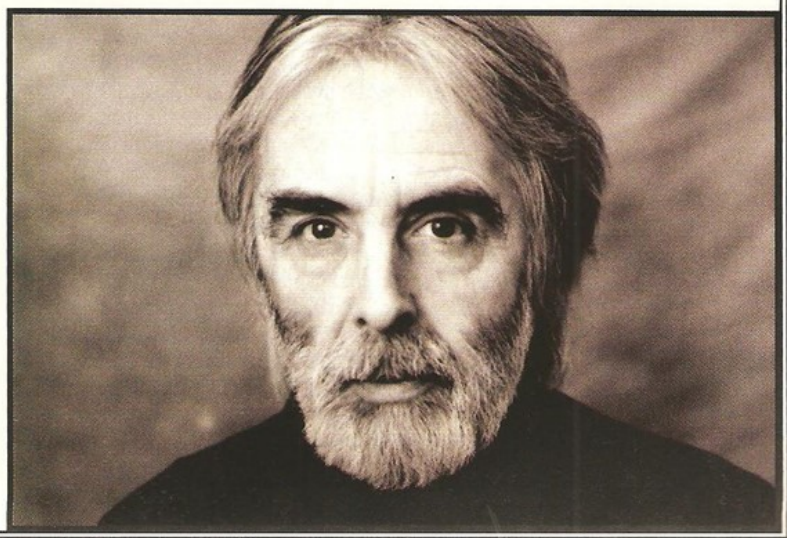

7- Peter Greenaway

Peter Greenaway sinema sanatını üç isimle özetliyor. Ona göre Serguei Eisenstein sinemayı yaratmış, Orson Welles mükemmelleştirmiş, Jean-Luc Godard da öldürmüştür. Verdiği konferanslarda ya da yaptığı söyleşilerde sık sık "Cinema is dead" (Sinema ölmüştür) demesi boşuna değil sizin anlayacağınız. Bildiğimiz anlamda sinema öldüyse gerçekten yeni bir sinemaya ihtiyacımız var demektir ve Peter Greenaway'in peşinde olduğu şey de işte budur.

İngiliz sinemasının bu her daim aykırı yaratıcısına göre 100 yılı aşkın tarihiyle sinema tüm güzel sanatlar içinde en tutucu olanıdır. Tutucudur, çünkü gelişimini tamamlayıp son noktasına kadar tüketildiği halde hala aynı anlatım araçlarıyla aynı hikayeler işlenip durmaktadır. "Komşu kızının başından geçenleri merak edecek olursam gider kapısını çalarım, sinemaya gitmem" diyen Greenaway örneğin resim sanatını çok daha ilerici bulmaktadır. Kendisi de ressam olan ve köklü bir görsel geleneği takip eden yönetmen sinema kariyerine montaj masasında başlamış ve sözden önce görüntünün anlattıklarıyla haşır neşir olmuştur. Yönetmenlik yapmaya başladığında da ne yapıp edip sinemayı edebiyatın esaretinden kurtarmaya adamıştır kendini. Onu çağdaşlarından çok farklı bir yere koyan, sinema tarihi içinde de kendi adına özel bir madde açılmasını sağlayan özelliği budur her şeyden önce. Tüm filmleriyle yeni bir sinema dilinin peşine düşmüş, bu arayışında da kendi özgün dilini bulmayı başarmıştır. İlk uzun metrajlı filmi "The Falls"dan şimdilik son filmi olan "Tulse Luper" üçlemesine kadar tüm filmleri hem onun özgün dil arayışının taviz vermez adımları, hem de çeşitli düzlemlerde birbirlerinin tamamlayıcısı olmuştur. "The Falls"da esrarengiz şekilde ölen 92 kişinin öyküsünü anlatan yönetmen The Tulse Luper Suitcases'de 92 bavulun içindekileri sergiler. 3 film, 16 bölümlük bir televizyon dizisi, 92 DVD'lik devasa bir proje olan The Tulse Luper Suitcases ne zaman neticelenir bilemiyoruz ama bu haliyle bile sinema tarihinin şimdiye kadar hiç görmediği ve belki de bir daha hiç göremeyeceği bir eser olduğu şüphe götürmez. Referanslarını sinemadan ziyade resim sanatından alan yönetmen henüz gösterime çıkmayan son filmi Nightwatching'de de Rembrandt'ın aynı adlı tablosunun ardında gizlenen bir komployu anlatmaya soyundu. Aynı proje çerçevesinde Amsterdam'daki ünlü Rijk Müzesi'nde bir de sergi gerçekleştiren Greenaway resmin orijinali üzerinde yaptığı yorumlarla meraklılara çok ilginç bir deneyim yaşattı. Aslına bakarsanız onun sinemasında zaten uzun süredir mükemmel olan tekniğinin yanı sıra en çok öne çıkan özelliklerden biri de diğer sanat dallarıyla kurduğu ilişkiler ve paralellikler. "Mimarın Göbeği"nde (The Belly Of An Architect) mimari sanatıyla, "Sayılarda Boğulmak"ta resim sanatıyla, "Tuval Bedenler"de (Pillow Book) kaligrafi sanatıyla haşır neşir olmuştu. "Macon Bebeği" (The Baby Of Macon) tiyatroya, ona en büyük ticari başarısını getiren "Aşçı, Hırsız, Karısı ve Aşığı" (The Cook, The Thief, His Wife and Her Lover) ise dünyanın en eski sanatlarından yemek ve öldürme sanatlarına atıflarla doludur. Filmlerinin büyük kısmında besteci Michael Nyman ile birlikte çalışan yönetmen ünlü besteciyle olağanüstü bir uyum yakalamış ve filmleri neredeyse onunla aynı dili konuşan Nyman sayesinde yeni bir boyut kazanarak bir kat daha zenginleşmiştir. Peter Greenaway sineması sözkonusu olduğunda bütün bu sözünü ettiğimiz konular ayrı ayrı bir tartışma ya da inceleme konusu olacak kadar önem kazanır. "Greenaway sineması ve müzik" ya da "Greenaway sineması ve resim" gibi sayısız konu başlığı türetebilirsiniz rahatlıkla ve Peter Greenaway'in eserleri de her biri için bol sayıda malzeme sağlayacaktır araştımacıya. Hakkında yapılan eleştirilere de kulak tıkamamak gerek elbette. Birçok film eleştirmeni Greenaway'in neyi anlatmaktan çok nasıl anlatmaya saplanmış olduğunu ve işin özünü çoğu izleyicinin kavrayamayacağı referanslarla boğduğunu söylemektedir. Yönetmen ve eleştirmenler arasındaki ağır söz düellosunun zaman zaman alevlendiği göz önüne alınırsa bunda kimi haklı noktalar olduğu da kabul edilebilir elbette, ama şu da unutulmamalı ki Peter Greenaway yeni bir sinemanın çok az sayıda öncüsünden biri olduğu için yeni eleştiri kriterlerine ve yeni paradigmalara göre değerlendirilmeyi de hak eden bir yaratıcı. Ve elbette yaşayan en büyük 10 yönetmenden biri.

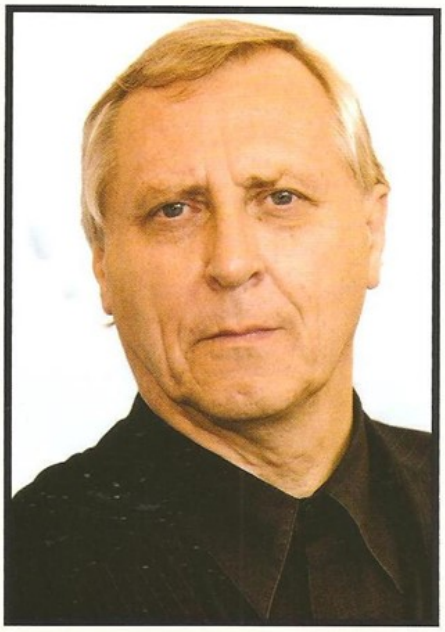

Emrah KOLUKISA

5 KILIT FILM

1. **The Cook, The Thief, His Wife and Her Lover/ Aşçı, Hırsız, Karısı ve Aşığı**
2. **A Zed & Two Nougts**
3. **Drowning By Numbers/Sayılarda Boğulmak**
4. **The Falls**
5. **Prospero's Books**

6- Francis Ford Coppola

Büyük filmler yöneten sıradan yönetmenlerle, büyük filmler yöneten büyük yönetmenleri ayırt edebilmek için, herhangi bir filmden yönetmenin ismini çıkardığımızda geriye ne kaldığını görmek gerekiyor belki de. Francis Ford Coppola'yı büyük yönetmen yapan en önemli unsurlardan biri de işte bu. "The Godfather" serisi, "The Conversation", "Apocalypse Now", "Rumble Fish" gibi filmlerde ortaya koyduğu işe bakınca, yönetmenin, filmin ayrılmaz bir parçası olarak kendisini ortaya koyduğunu, bu filmlerin Coppola'dan ayrı düşünülemeyeceğini idrak etmek zor değil. Bu noktada, modern sinemanın gidişatını etkileyen yukarıda saydığımız filmlerin arkasındaki dehaya odaklanmak ve Coppola'yı büyük yönetmen yapan yegane unsurun bizzat kendisi olduğunu kabullenmek gerekiyor. Daha açık ifade etmek gerekirse, "The Godfather"ı çeken Francis Ford Coppola yerine, Francis Ford Coppola'nın "The Godfather"ı diye bir ifade kullanıyorsak bugün, bu noktada yönetmenin büyüklüğünü de kendi kendine ortaya çıkarmış oluyoruz. Yaşayan en iyi yönetmenler listesine ilk elden girmesinin en önemli sebebi de, her daim bu iddialı duruşunu üzerinde taşımasından ileri geliyor.

Coppola'nın "The Godfather" serisinin ilk filmini çektiği 1972 yılına dönelim misal... Yönetmen, o döneme kadar Roger Corman'ın kendisine sağladığı imkanlarla çektiği filmler, stüdyoların bağımsız filmlerinde yaptığı yönetmenlikler ve 1969 yapımı "The Rain People" dışında neredeyse elle tutulur hiçbir işe imza atmamışken, aniden dev bir kadroyla "The Godfather"ı çekmek için kolları sıvıyor. Bu olaylar sırasında 30 yaşında ve kariyerine bakıldığında yapımcıların karşısında kendisine koz olarak kullanabileceği hiçbir şeye sahip değil. Pek de akıl karı gibi görünmeyen bu girişimi sırasında, filmin çekilmesi için finans sağlayan yapımcılarla defalarca kavga etmesi, başrol oyuncularını belirlerken kendi tercihlerinden hiçbir şekilde taviz vermemesi, üstelik ortaya 3 saatlik epik bir film çıkarması Coppola'nın deli cesaretiyle açıklanabilecek olaylar. Kendisinin bu iddialı girişim sonrasında sinema tarihinin en önemli filmlerinden birini ortaya çıkarmasıysa başlı başına inanılmaz bir şey. Ancak şunu tekrar tekrar düşünelim, böyle bir şeye başka kim cesaret edebilirdi? Herhalde hiç kimse. Tüm bunlar olurken, Coppola'nın şahsına münhasır sinema dilini muhafaza etmesi, serinin ikinci filmine başlamadan önce, arada bir de Cannes'da Altın Palmiye kazanan başyapıtı "The Conversation"ı çekmesi, normal bir insanın yapabileceklerinden biraz fazlaymış gibi görünmüyor mu size de? Ya da daha sonrasında "Apocalypse Now"ın setinde yaşanan inanılmaz hikayeler de son derece görkemli ve iddialı değil mi? Ayrıca ortaya çıkan filmin ABD'nin dış politikalarına tokat üstüne tokat atması, sistemle bir şekilde uyumsuz kalmayı başarması da Coppola'yı her daim gözümüzde yücelten bir diğer unsur olarak kalmadı mı? Hepsinin cevabı sanıyoruz "olumlu"...

Kariyerinin 90'lı yıllardaki gidişatı pek parlak olmasa da, bu durum Coppola'nın yaşayan efsane statüsünü ortadan kaldırmıyor kesinlikle. Zira Coppola'yı yaşayan en iyi yönetmenlerden biri olarak görmemizin en önemli sebeplerinden biri de, aslında onun bir yönetmen olarak değil, "sinemacı" olarak yaptıkları... Coppola, George Lucas ve Akira Kurosawa gibi isimler başta olmak üzere birçok sinemacıya destek olmuş, sadece yönetmen olarak değil, yapımcı olarak da önemli işlere imza atmış bir isim. Ayrıca bizlere "Virgin Suicides", "Lost In Translation" ve "Marie Antoinette" gibi filmleri armağan eden kızı Sofia Coppola'yı da, yine kendisinin bir mirası olarak görmemiz mümkün. Sonuçta, Coppola soyadı sinema namına yüzümüzü hep güldürecek gibi görünüyor. Ustası Roger Corman'ın Coppola'yı kast ederek söylediği "Ben büyük bir yönetmen olarak değil, büyük yönetmenler yetiştiren bir yönetmen olarak anılacağım" sözünüyse onaylamamak elde değil...

Murat Emir EREN

5 KİLİT FİLM

1. **The Godfather Trilogy/ Baba Üçlemesi**
2. **The Conversation**
3. **Apocalypse Now/ Kıyamet**
4. **Rumble Fish/ Siyam Balığı**
5. **The Cotton Club/ Caz Dünyası**

5- David Lynch

David Lynch öteden beri bir taraftan "Blue Velvet" ve "Twin Peaks: Fire Walk With Me" gibi filmler çekerken, bir taraftan da kendini hiçbir şekilde "Hollywood dışı" bir yönetmen olarak tanımlama ihtiyacına girmiyordu. Hem de "bağımsız sinemacı" deyiminin en gözde olduğu 90'lı yıllarda. Hollywood'u sevdiğinden bahsediyor, orada onun acayipliklerine belli bir tolerans bulduğunu söylüyordu.

O böyle Hollywood'dan söz ederken, "Mulholland Drive"ın penceresinden bakan bir Lynch hayranı ister istemez yönetmenin kafasında o filmdeki gibi renk paleti biraz yerinden uğramış, güneşli ve hülyalı bir yer canlandırıp canlandırmadığını merak edecektir herhalde. Çünkü Lynch'in kafasındaki sinema, fikirlerden ve imgelerden ibaret. Sinemasal fikirleri kağıda dökülecek türden olmayan bir yönetmen söz konusu burada. Edebiyatın ve dramanın gerekliliklerle değil, sinemanın saf görsel-işitsel gücüyle donanmış bir yönetmen.

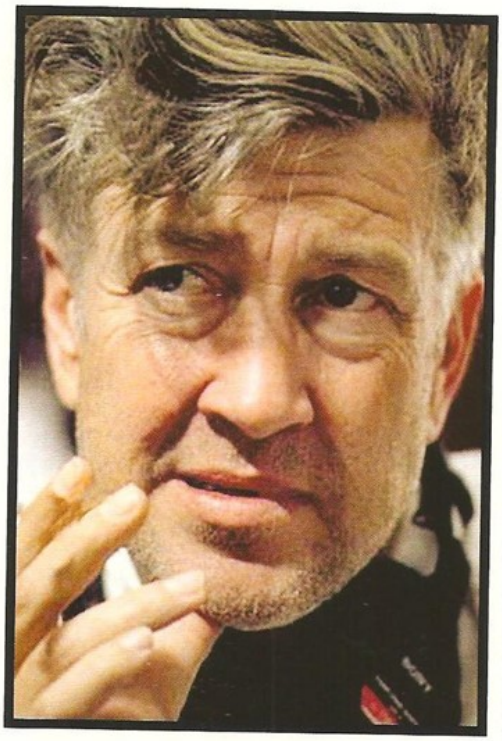

5 KİLİT FİLM
1. Eraserhead
2. Blue Velvet/ Mavi Kadife
3. Lost Highway/ Kayıp Otoban
4. Mulholland Drive
5. The Elephant Man/ Fil Adam

Daha 1977'de ilk uzun metrajıyla ortaya çıktığında, bu meyli apaçık ortadaydı zaten. Sinema tarihinin en ilgi çekici ilk filmlerinden biri olan "Eraserhead", son derece tuhaf ve depresif siyah-beyaz dünyasından tutun da unutulmaz bir saç stiline sahip olan kahramanına ve onun mutant bebeğine varıncaya kadar, seyircinin önüne standart bir filmin yol işaretlerini koymayı reddeden bir çalışmaydı. Çünkü Lynch bu filmde bir öykü anlatmaya değil, bir deneyim yaşatmaya çalışıyormuş gibiydi; filmi izlemek birinin rüyâsını izlemek gibiydi adeta. Devasa bir tuvale çizilmiş çarpıcı sürreal resimler.

"Blue Velvet"te ise seyirciyi doğrudan groteske ve sürreale sürüklemese de, Amerika için en büyük "normallik" suretinin, yani "küçük kasaba hayatı" imajının ardındaki anormalliği keşfetmek için hummalı bir arayışa çıkıyordu. Hakikaten de büyük bir normallik yüzeyinden başladığı için, daha da şoke edici bir yolculuktu bu. Lynch bu sefer Hollywood'un standartlarından dedektiflik öyküsü biçimini kullanıyor ama bu geleneksel biçimi tamamen sıradışı ve hayret verici imgelere bulamayı ihmal etmiyordu.

Televizyona yaptığı ve bir döneme imza atmış "İkiz Tepeler" dizisi, bu diziden yaptığı iki film, ardından Cannes'da Altın Palmiye alan "Wild At Heart"... 90'lı yılların başı geldiğinde ABD'nin dikkat çekici bir bağımsızı olmanın da ötesinde, Avrupa'nın da en çok ilgi gösterdiği Amerikan sinemacılardan biri hâline gelmişti. Avrupa'da gördüğü ilgiyi hiçbir zaman yitirmemesi, daha sonra yapımlarını finanse etme bakımında da önünde yeni bir kapı açacaktı.

O vakte kadar sadece bir kere, bilimkurgu klasiği "Dune"un maddi açıdan hüsranla sonuçlanan uyarlamasıyla Hollywood "ana akım"ına çekilmeye çalışılan Lynch, 90'larda "normalize olmak" yerine sinemasının güçlü yanına daha da çok odaklandı. Bunun bir sonucu, baş döndürücü bir sürreal yapıt olan "Lost Highway"di. Lynch bu filmle sinemasının gündelik mantığı ve fizik kurallarını takip etmek zorunda olmadığı gibi, belli bir olay örgüsü kuralına uymak zorunda da olmadığını ilan ediyordu. Tam olarak "ne olduğunu" ve "neyin hangi mantıkla nereye bağlandığını" takip etmeye çalışan herkes farklı sonuçlara varabiliyordu... Ve nihayetinde tatmin edici "anlam"lar bulabiliyordu; ama "anlam" Lynch'in filmlerinde olay örgüsünün ipliklerinin nereye uzandığından ziyade imgelerde, anlarda, atmosferde aranabilecek bir şeydi.

"Öyküye sahip olmamak" gibi bir şey değildi bu – daha çok, öykülerin gündelik hayatımızın rasyonel kurallarına uyma gerekliliğinin ortadan kaldırılması gibi bir şeydi. Zihnin mantığı hüküm sürüyordu onun filmlerinde. Rüyâda bir olay, bir geçiş, bir kısırdöngü nasıl mümkünse, onun filmlerinde de öyle mümkündü. Bu yüzden onun sinemasını en iyi tarif eden benzetme de rüyâ zaten. Büyüleyici resimlerle ve seslerle donatılmış, etkisinden uzun süre çıkılamayan rüyâlar... Ve tabii kabuslar.

Kutlukhan KUTLU

4- Jean-Luc Godard

Modern sinemadan bahsederken Fransız Yeni Dalgası'nı ve elbette Jean-Luc Godard'ı anmamak mümkün değil. Günümüz sinemasında alışageldiğimiz içerik veya stile dair pek çok numaranın mimarı ondan başkası değil ne de olsa. Örneğin 1960 yapımı ilk uzun metraj filmi "Serseri Aşıklar"ın (À bout de souffle) lineer bir akışı reddeden sıçramalı kurgusu bugün reklam filmlerinden video kliplere, hatta ana akım sinemaya kadar pek çok yerde karşımıza çıkmakta. Erken dönem kısa filmlerini de hesaba katarsak yönetmenlikte 50. yılını çoktan devirmiş olan Godard, sinemayı açıkça değiştirmiş, kendisinden sonra gelen kuşakları ciddi şekilde etkilemiş bir isim. Yeni Alman Sineması, Free Cinema, Yeni Hollywood, Amerikan Bağımsızları ve daha sayısız akımda Godard'ın izini sürmek mümkün. Sinema üzerine bu derece kafa yormuş, fikir üretmiş bir yönetmen için şaşırtıcı olmasa gerek.

Godard'ın ve filmlerinin sinemaya en önemli katkılarından birisi film teorisi açısından olsa gerek. Makale film tarzının öncü ismi olan Godard'ın filmografisi her sinema öğrencisi, her film teorisi dersi için bir zorunluluktur. Brecht'in tiyatro için geliştirdiği teorileri sinemaya uyarlayan ve sürekli didikleyen Godard, sık sık başvurduğu yabancılaştırma efektleriyle (yüksek volümde kaydedilmiş ortam sesleri, görüntülerin arasına yerleştirilen metinler veya sloganlar, zamansal sıçramalar, vb.) seyirciyi düşünmeye ve film izleme deneyiminde aktif bir role çağırır. Sinemayı politik bir araç olarak da gören Godard, gerek Marksist Teori'nin film analizinde kullanılmaya başlanmasında, gerekse bu eğilimden türeyen Feminist Teori'nin 70li yıllarda ortaya çıkışında önemli bir rol oynamıştır demek yanlış olmaz.

İşin ilginç yanı, Godard genellikle Amerikan ana akım sinemasının tam zıttı, hatta bir numaralı düşmanı gibi algılansa da, Cahiers du cinéma tayfasının diğer elemanlarıyla beraber Klasik Hollywood'un yeniden keşfedilmesi ve ciddiye alınmasında öncü olmuştu. En önemli filmlerinden birisi olan "Week End"in (1967) finalinde "sinemanın sonu" yazmasına bakmayın. Aslında kendisinin tam bir sinema aşığı olduğunu görmek hiç zor değil. Hele ki hemen her biri 40lı ve 50li yılların Amerikan film-noir'ına saygı duruşu gibi olan ilk dönem filmlerini izleyince... Godard'ın sinemayla yıkıcı ilişkisi, "insan sevdiğinin canını daha çok acıtır" lafını akla getiriyor. Evet, kimi insan sevdiğinin canını daha çok acıtır ama bunu tam da sevgisinden yapar. Godard'ın sinemayı silkelemesi, sallaması ve sürekli değiştirmeye çalışması da buradan kaynaklanıyor. Fransız usta en az Anna Karina kadar sevdiği sinema sanatının her daim genç, taze ve kışkırtıcı kalmasını sağlamaya çalışıyor. Ne yalan söyleyelim, iyi de ediyor. Kendisine hayran olanlar kadar, nefret edeni de bol. Yine de festivallerde gösterilen filmlerinin biletleri hâlâ tükeniyor, kimisi salonu 15. dakikada terk ediyor, kimisi finale kadar hayranlıkla izliyor. İşte bu durum bile Godard'ın sinema tarihindeki tartışılmaz yerini, neden yaşayan en önemli yönetmenlerden birisi olduğunu açıklamak için yeterli.

Engin ERTAN

5 KILIT FİLM

1. **À bout de souffle/Serseri Aşıklar**
2. **Week End/Haftasonu**
3. **Vivre sa vie**
4. **Tout va bien/Her Şey Yolunda**
5. **Je vous salue, Marie**

3- Michelangelo Antonioni

5 KİLİT FİLM
1. L' Avventura/Macera
2. L' Eclisse/Batan Güneş
3. Il Deserto rosso/Kızıl Çöl
4. Blowup/Cinayeti Gördüm
5. Professione: reporter/Yolcu

1950'lerdeki filmleri itibariyle aslında Antonioni, İtalyan Yeni Gerçekçiliği yönetmenlerinden pek farklı gözükmüyordu ve birisi çıkıp o dönem Antonioni'nin yüzyıla etkisini bırakacak yönetmenlerden biri olacağını söylese gülünç duruma düşebilirdi. Fakat 1960'taki "Macera"sı yeni bir sinema dili arayışının müjdesini verdi. Klasik dramaturjiyi reddeden, mekanı da başkarakterleri kadar önemseyen ve parmak ısırtan çerçevelerden oluşan filmleri diyaloğu ve dramatik aksiyonu ikinci plana itiyordu. Karakterleri kadrajın içinde silikleştiren genel planları, geniş alan derinlikli kompozisyonları yabancılaşmayı ve iletişimsizliği merkeze alan bu dönemdeki filmlerinin öne çıkan özelliklerindendi. 1961'deki "Gece", 1962'deki "Batan Güneş" ve 1964'teki "Kızıl Çöl" kadın-erkek ilişkileri ve modern insanın değer bunalımları üzerine birer klasikti. Zira klasik sinemanın dramatik yapısının modern insanın durumunu ifade etmekte yetersiz kalışı Antonioni'nin geleneksel hikaye anlatımına hem kafa tutan hem de onu yenileyen modern sinema dilini yarattı. 1966'dan itibaren İtalya dışında çalışmaya başladığında sineması için de yeni bir dönem başladı. Bu dönemde önceki filmlerinin aksine kadının yerine, arayışta olan erkek karakterler merkeze oturdu. Dingin kamerası daha hareketli bir hal alırken ışıklandırma da daha dikkat çekici bir hale geldi. 1966'da ona Altın Palmiye'yi ve uluslararası alanda tanınmışlığı getiren "Cinayeti Gördüm" hala sinema tarihinin en iyi filmleri arasında kabul ediliyor. Son başyapıtları diyebileceğimiz "Zabriskie Point" ve "Yolcu"yla birlikte ticari kariyeri 1970'lerde tepetaklak inişe geçti.

Karakterlerin içindeki boşluğu ve zamanın akışındaki hiçliği adeta mizansene ve çerçevelerine dökebilmeyi başaran Antonioni, Peter Weir'den Michael Haneke'ye, Wim Wenders'ten Theo Angelopoulos'a kadar sayısız yönetmeni etkilemiş olsa da; tüm bunlardan daha önemlisi sinemanın o günkü dilini direkt olarak etkilemiş ve yenilemiş olması. Geleneksel Amerikan anlatılarına alışmış bir izleyicinin Antonioni'yi ne kadar sevebileceği tartışılabilir. Fakat tartışılamayacak olan bir şey varsa o da klasik hikaye anlatım sinemasının temel prensiplerine bel bağlamayan olağanüstü görsellikteki sinemasının eşsizliğidir. Antonioni'ye hem sayısız başyapıtı için hem de Monica Vitti'yi beyazperdeye daha güzel yansıtan bir yönetmen çıkmadığı için teşekkür etmekten başka çare yok.

Alkan AVCIOĞLU

2- Ingmar Bergman

"**Yaşayan** 10 önemli yönetmen' listem istendiğinde, önce büyük bir endişeye kapıldım. 'Sıralama kültürüne' karşı olmamın yanı sıra, listeyi 'on isimle' sınırlamak gözümü korkuttu. İnanın, aklıma ilk gelen isim Ingmar Bergman'dı. 'Yaşadığımız yerin, başka bir gezegenin cehennemi olduğunu' kavradığından değil sırf; 'her şeyiyle' bir sanatçı olduğu için... Bizi tarifsiz hüzünlere sürüklerken, durup düşünmemizi sağladığı, zaman, ölüm, hayat, insan, tanrı gibi ciddi kavramları, 'umutsuz insan yalnızlığına' sarıp sarmaladığı için... Bergman, "Büyülü Fener" adlı kitabında, yapıtlarını yaratış sürecine değinirken en önemli meselelerinden birinin, 'geçmişi' yeniden kurmak olduğunun altını çiziyor. Bize yaşadığımızı duyumsatıyor. Çağın ve insan ömrünün anlamı üzerine düşündürüyor. Geçip giden çocukluğa, masumiyete ve o en değerli 'eski anlara' saygı duruşunda bulunuyor. İnsanın yolculuğuna tanıklık ediyor. Evleri, kasvetli ve sürekli ağırbaşlı bir sessizliğin egemen olduğu hüzünlü bir ev. Ağır bir din eğitimi, katı ahlak kurallarıyla yemek sofrasından yatağa, gündelik hayatın her anına taşınıyor... Bu hüznü dağıtmak için oyunlara, kukla tiyatrosuna ve sirke sığınıyor. 'Sinema, her şeyden önce tiyatrodur' diyor. Çalışmasının çıkış noktası, insan yüzü. Kamera, insan yüzüne nesnel bir gözlemci olarak yaklaşıyor, oyuncuların ifade araçları olan 'bakışlarını' yakalıyor. Sadelik, konsantrasyon, ayrıntı titizliği her sahnenin bütününe sinmiş... Tarifsiz bir duyarlılık, 'içsel bir devrim' onun sineması. İlk dönem filmleri, büyük bir umutsuzluğun izlerini taşıyor; ülkesinin İkinci Dünya Savaşı sonrası ruhsal durumu filmlerine yansıyor. Genel olarak yarattığı karakterler, varoluş sıkıntılarına gömülmekte, umutsuz bir yalnızlığın içinde debelenmekte ve kimi zaman da intihar girişiminde bulunmaktalar; "Zindan" ve "Susuzluk"ta olduğu gibi. Ustanın ikinci dönemi, aşk, sevgi ve ayrılık temalarını içeriyor. Kadınlara yönelik eğilim, bu dönem filmlerinde ağırlıkta. Zaten Bergman, hemen bütün filmlerinde kadınlardan yana. "Yaz Oyunları", "Kadınların Bekleyişi", "Monika ile Geçen Yaz", "Kadın Düşleri" ve "Bir Yaz Gecesi Tebessümleri" gibi... Sonraları, metafizik problemlerden, eğlendirici işlere doğru yol alıyor. "Yedinci Mühür" ve "Yaban Çilekleri" ile başlayan dönemde, Tanrının varlığı veya yokluğu tartışması, ölüm ve ölümden sonranın içerdiği belirsizlik, Tanrı'nın meleklerinin, insanlara getirdiği mesajlar ve sorular karşısında cevaplar arayan çaresiz birey, "Şeytanın Gözü" adlı 'hafif filmde' ihmal ediliyor. Üç filmden oluşan 'Oda Sineması' bölümünü, yakın planları büyüleyici biçimde kullandığı yeni bir üçleme izliyor: "Persona", "Kurtların Saati" ve "Utanç". İletişim eksikliği, sevgisizlik, melankoli ve yalnızlık gibi çok sevdiği konulara odaklanan, çocukluk travmaları ve psikoterapi kavramlarını da kapsayan ciddi metin "Yüz Yüze", "Temas" ve "Sonbahar Sonatı" geliyor ardından... İnsanın ruhuna seslenen siyah-beyaz görüntü çalışması, ışık-gölge-ayna oyunları ve çok usta bir oyuncular grubunun (Gunnar Bjornstrand, Erland Josephson, Max von Sydow, Ingrid Thulin, Harriet Andersson, Gunnel Linblom, Bibi Andersson, Liv Ulmann) katkısı da büyütüyor Bergman'ı. Tabii ki sağ kolu olan iki büyük görüntü ustasını unutmamak gerek. Önce Gunnar Fischer, ardından Sven Nykvist. 1918'den beri ayakta olan sanat çınarı, 'yaşlanmak bir dağa tırmanmaya benzer. Tırmandıkça nefesiniz azalır, yorgunluğunuz artar ama görüş açınız genişler' diyor... Bergman, bazıları için zor ve sıkıcı olsa da, 'benim gibi' bazıları için de, her daim ekmek ve su gibidir.

Murat ERŞAHİN

5 KİLİT FİLM

1. Smultronstället/Yaban Çilekleri
2. Det Sjunde Inseglet/Yedinci Mühür
3. Tystnaden/Sessizlik
4. Cries and Whispers
5. Höstsonaten/Güz Sonatı

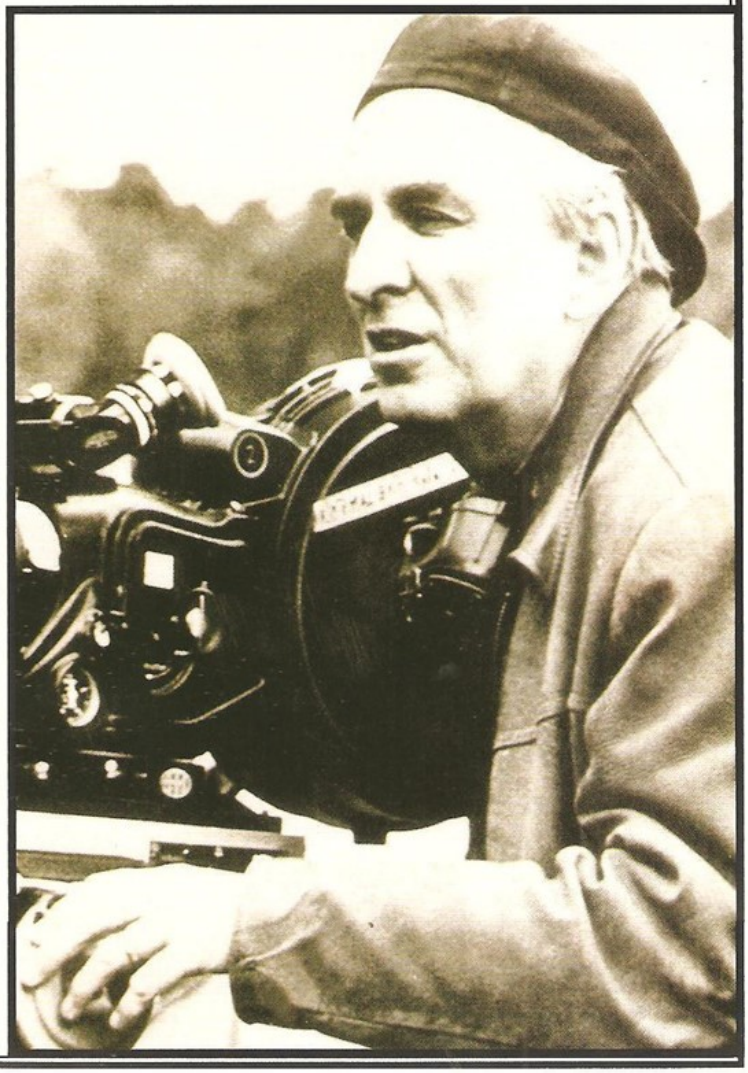

1 - Martin Scorsese

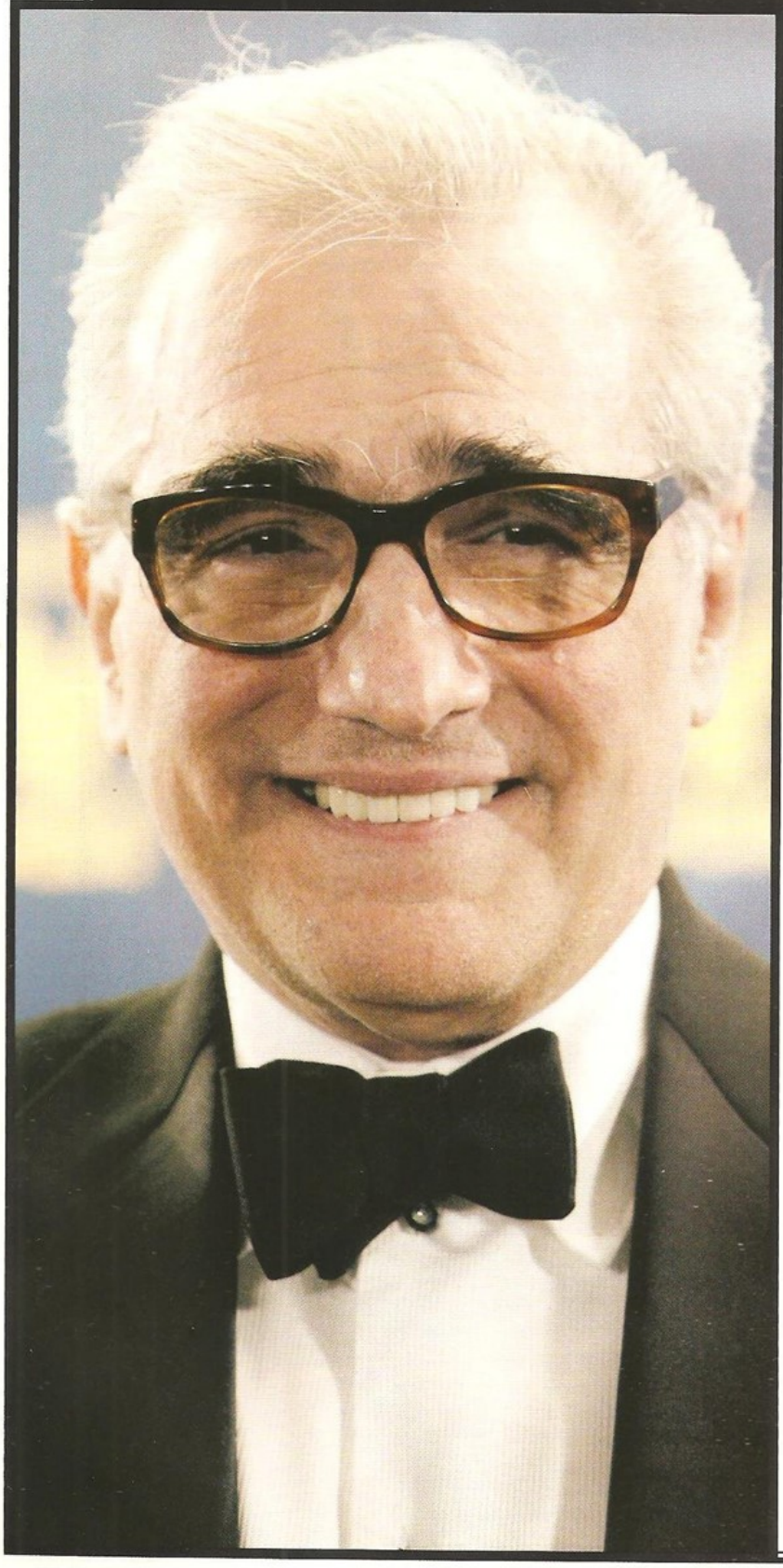

Bu yılki Oscar töreninde En İyi Yönetmen ödülünü takdim etmek üzere Francis Ford Coppola, George Lucas ve Steven Spielberg sahnede belirince, zarftan çıkacak sonuç da belli olmuştu. Yıllardır bu ödülü kazanması beklenen Martin Scorsese, 40 yıllık kariyerinde muradına nihayet "Köstebek" (The Departed) ile eriyordu. Ödülü ellerinden aldığı meslektaşlarıysa sinemaya aşağı yukarı aynı yıllarda başladığı, kendi kuşağının en önemli isimlerinden üçüydü. Hatta zamanında hepsine beraber "sakallılar" diye isim takılmıştı.

Kimilerince Amerikan sinemasının en parlak dönemi olan 70'ler, başka bir deyişle Yeni Hollywood söz konusu olduğunda yukarıda andığımız "sakallılar", özellikle de Scorsese kilit isimler arasında başı çekiyorlar. Klasik Hollywood kadar, 60'lı yıllarda Avrupa sinemasından da beslenen bir grup sinema delisi gencin başlattığı bu akım, biçim ve içerikten tutun, filmlerin yapım aşaması ve dağıtımına kadar Amerikan sinemasını ciddi şekilde etkilemişti. Büyük stüdyoların tekellerinin kısmen kırılması, genç yönetmen ve oyunculara şans verilmeye başlanması, bağımsız sinema anlayışının yavaş yavaş filizlenmesi hep Yeni Hollywood akımının marifetleri. Akımın sinema tarihine tüm bu katkılarında, kariyerinin başından beri aşağı yukarı aynı ekiple çalışan Scorsese'nin etkisinin büyük olduğunu söylemek yanlış olmaz. Dolayısıyla, sinemaya Amerikan bağımsızlarının babası olarak kabul edilen John Cassavetes'in desteğiyle başlayan Scorsese için kuşağının kendini en kabul ettirmiş ismi diyebiliriz. Ne Lucas ve Spielberg kadar çocuksu, ne De Palma kadar uç, ne de Coppola kadar deli olduğu için, Martin Scorsese her daim yıldız yönetmenlik ve eleştirel başarıyı birarada tattı. Hem sinema yazarları, hem akademisyenler, hem sektör, hem de seyircinin gözünde saygınlığını korumayı başardı.

Scorsese'nin içerik kadar, stil açısından da tutarlılık gösteren bir filmografisi var. Örneğin aldığı Katolik eğitiminin etkisiyle sık sık suçluluk duygusundan mustarip, inanç sorunları olan ve bir iç hesaplaşma yaşayan karakterlere el atıyor. Yine kendi geçmişi nedeniyle İtalyan-Amerikan kimliğine ve ekseriyetle Bronx'ta konuşlanan suç dünyasına bakıyor. Şiddetin özel alandan genele doğru yol alışı ve bunun nedenleri bir diğer değişmez takıntısı. Tüm bu temalar bir yana, Scorsese sinemasından bahsederken Michael Ballhaus ile görüntü yönetimi, Thelma Schoonmaker ile de kurgu alanında giriştiği deneyleri atlamak mümkün değil. Uzun kaydırmalar, parçalı iç mekân ışıkları, hızlı bir kurgudan destek alan montaj sekanslar Scorsese denildiğinde akla ilk gelenler arasında başı

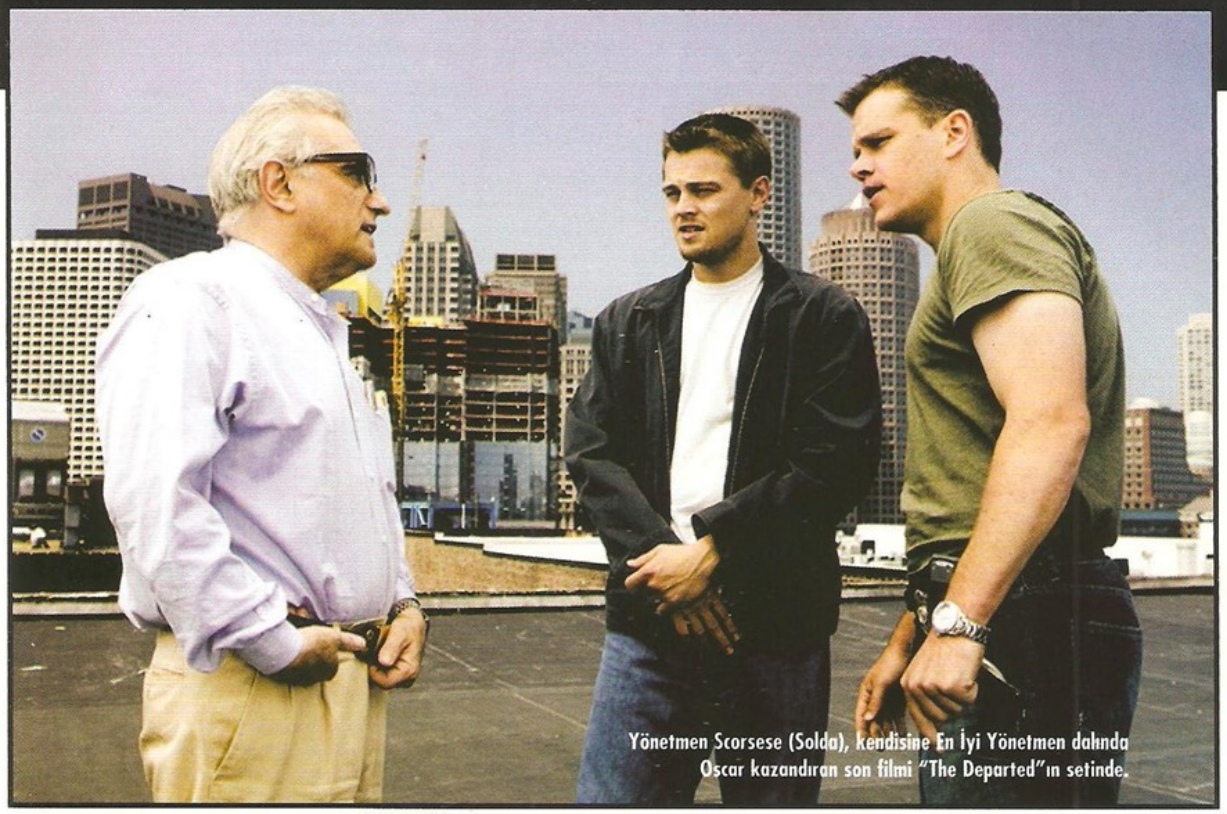

Yönetmen Scorsese (Solda), kendisine En İyi Yönetmen dalında Oscar kazandıran son filmi "The Departed"ın setinde.

çekiyorlar. Bunlara müzik kullanımını da eklemek gerek, zira Scorsese özellikle filmlerinin ses bandı için seçtiği şarkılarla popüler kültüre sayısız referans yapıyor, hatta Amerikan kültürünün ne mene bir şey olduğunun sinemasal izdüşümünü yakalıyor. Özellikle "Sıkı Dostlar"ın 10 yıllara bölünen yapısını hatırlar ve yönetmenin hemen yukarıda andığımız karakteristik özelliklerine bir daha göz atarsak, Scorsese filmlerinin Amerika'yı anlamak için önemli birer anahtar olduklarını iddia edebiliriz.

Açıkça Amerika'yı anlamak ve anlatmak gibi bir derdi olan Scorsese'nin kariyeri boyunca birkaç dönem filmine de imza atmış olması elbette şaşırtıcı değil. Fakat sadece dönem filmlerinde değil, şimdiki zamanda geçen işlerinde bile kılı kırk yaran bir işçilik, detaylara gösterilmiş bir özen var. Bu mükemmeliyetçilik kuşkusuz Scorsese'yi eşsiz kılan bir diğer özelliği. Kuvvetle muhtemeldir ki kariyerinin en zayıf halkası olan "Göklerin Hâkimi" (Aviator) bile en azından sanat yönetimi ve kostüm tasarımıyla kendini izlettiren bir filmdi, hatırlayın.

Scorsese'den bahsederken, filmlerinin sinema tarihine pek çok unutulmaz performans armağan etmiş olmasına da muhakkak değinmek gerek. Filmlerinde boy göstermiş sayısız önemli oyuncu ve onlardan aldığı performansları burada tek tek saymak mümkün değil. Fakat görüntü yönetmeni Michael Ballhaus ve kurgucu Thelma Schoonmaker ile beraber, Scorsese'nin ekibine Robert De Niro, Harvey Keitel, Joe Pesci gibi isimleri de mutlaka eklemek gerek. Bu oyuncuları çoğumuzun Scorsese filmleri sayesinde tanıdığımızı düşününce, yönetmenin önemini bir kez daha teslim etmemek mümkün değil.

Yazı boyunca saydığımız ve benzeri sebeplerden dolayı uzun zamandır sinema tarihinin en önemli yönetmenleri arasındaki yerini koruyan Martin Scorsese, şaşırtıcı olmayacak şekilde bu tarz listelerin de gediklilerinden. Hatta son 10 yıl içerisinde Stanley Kubrick ve Billy Wilder'ın ölümü ertesinde kendisini Amerikan sinemasının yaşayan en büyük yönetmeni olarak ilan eden pek çok sinema yazarı da çıktı. Çoğu kişinin hemfikir olduğu konuysa, hâlâ bir Oscar ödülü kazanamamasının garipliğiydi. Bu yıl o eksik de tamamlanmış oldu. Son yıllarda çektiği, açıkça Oscar avına çıkan filmleri kariyerinde bir düşüşe işaret etse bile, sırf "Taksi Şöförü", "Kızgın Boğa" ve "Sıkı Dostlar" üçlüsü onu yaşayan en iyi yönetmenler arasında saymak için yeterli. Rahip olmak yerine sinemayı tercih etmesinin ne kadar yerinde bir tercih olduğunun kendisi de farkındadır herhalde. Martin Scorsese nasıl bir rahip olurdu, açıkçası bilmiyor ve ilgilenmiyoruz. Ama müthiş bir yönetmen olduğundan ve modern sinemaya çok önemli katkılarda bulunduğundan hiç şüphemiz yok.

Engin ERTAN

5 KİLİT FİLM

1. Taxi Driver/Taksi Şoförü
2. Raging Bull/Kızgın Boğa
3. After Hours
4. Goodfellas/Sıkı Dostlar
5. Mean Streets

sinema yazarlarının "Yaşayan En İyi 10 Yönetmen" listeleri

ALKAN AVCIOĞLU
1. Michelangelo Antonioni
2. Martin Scorsese
3. Jean-Luc Godard
4. Joel ve Ethan Coen
5. Terrence Malick
6. Wong Kar-Wai
7. Nicolas Roeg
8. David Lynch
9. Ingmar Bergman
10. Alain Resnais

ATİLLA DORSAY
1. Ingmar Bergman
2. Michelangelo Antonioni
3. Roman Polanski
4. Alain Resnais
5. Martin Scorsese
6. Clint Eastwood
7. Jean-Luc Godard
8. Theo Angelopoulos
9. Ken Loach
10. Steven Spielberg
11. Woody Allen

EBRU ÇELİKTUĞ
1. Michael Haneke
2. Martin Scorsese
3. Gas Van Sant
4. Lars von Trier
5. David Fincher
6. Emir Kusturica
7. Reha Erdem
8. Francis Ford Coppola
9. Coen Kardesler
10. Quentin Tarantino

EMRAH KOLUKISA
1. Jean Luc Godard
2. Peter Greenaway
3. Michelangelo Antonioni
4. David Lynch
5. Nicolas Roeg
6. Lars Von Trier
7. Martin Scorsese
8. Francis Ford Coppola
9. Michael Haneke
10. Werner Herzog

ENGIN ERTAN
1. Jean-Luc Godard
2. Chantal Akerman
3. David Lynch
4. Peter Greenaway
5. Ingmar Bergman
6. David Cronenberg
7. Martin Scorsese
8. Werner Herzog
9. Brian De Palma
10. Steven Spielberg

GÜLENGÜL ALTINTAŞ
1. Jean Luc Godard
2. David Lynch
3. Peter Greenaway
4. David Cronenberg
5. Quentin Tarantino
6. Michael Haneke
7. Nicholas Roeg
8. Michael Winterbottom
9. Jim Jarmucsh
10. Richard Linklater

İLHAN YURTSEVER
1. Ingmar Bergman
2. Theo Angelopoulos
3. Michelangelo Antonioni
4. Martin Scorsese
5. Jean-Luc Godard
6. Woody Allen
7. Wim Wenders
8. Andrzej Wajda
9. Brian DePalma
10. Roman Polanski

KEREM AKÇA
1. Jean-Luc Godard
2. Michelangelo Antonioni
3. Brian De Palma
4. David Lynch
5. Peter Greenaway
6. Jim Jarmusch
7. Dario Argento
8. Tim Burton
9. Quentin Tarantino
10. David Cronenberg

KUTLUKHAN KUTLU
1. Tim Burton
2. Werner Herzog
3. David Lynch
4. Steven Spielberg
5. Martin Scorsese
6. Hayao Miyazaki
7. John Carpenter
8. Michelangelo Antonioni
9. Ridley Scott
10. Wong Kar Wai

MURAT ERŞAHİN
1. Ingmar Bergman
2. Ettore Scola
3. Woody Allen
4. Michelangelo Antonioni
5. Mike Leigh
6. Jean-Luc Godard
7. Martin Scorsese
8. Francis Ford Coppola
9. Jim Jarmusch
10. Wong Kar Wai

MURAT EMİR EREN
1. Ingmar Bergman
2. Francis Ford Coppola
3. Martin Scorsese
4. Bernardo Bertolucci
5. Michael Haneke
6. Metin Erksan
7. Roman Polanski
8. David Lynch
9. Werner Herzog
10. Quentin Tarantino

MÜJDE IŞIL
1. Francis Ford Coppola
2. Martin Scorsese
3. Istvan Szabo
4. Steven Spielberg
5. Woody Allen
6. Clint Eastwood
7. Peter Weir
8. David Lynch
9. Lütfi Ömer Akad
10. Abbas Kiarostami

OLKAN ÖZYURT
1. Francis Ford Coppola
2. Michelangelo Antonioni
3. Theo Angelopoulos
4. Terrence Malick
5. Ridley Scott
6. Martin Scorsese
7. Werner Herzog
8. Clint Eastwood
9. Bernardo Bertolucci
10. Michael Haneke

PINAR TINAZ GÜRMEN
1. Ingmar Bergman
2. Martin Scorsese
3. Metin Erksan
4. Wim Wenders
5. David Lynch
6. Michael Haneke
7. Bernardo Bertolucci
8. Francis Ford Coppola
9. Wong Kar-Wai
10. Terry Gilliam

SENEM IŞMEN
1. Ingmar Bergman
2. Michalengelo Antonioni
3. Francis Ford Coppola
4. Martin Scorsese
5. Bernardo Bertolucci
6. Brian De Palma
7. Werner Herzog
8. Steven Spielberg
9. Tim Burton
10. Wong Kar Wai

SEVİN OKYAY
1. Aleksandr Sokurov
2. Tsai Ming-Liang
3. Terrence Malick
4. Martin Scorsese
5. Wong Kar-Wai
6. Takeshi Kitano
7. Hayao Miyazaki
8. Abel Ferrara
9. Errol Morris
10. Michael Winterbottom

UYGAR ŞIRIN
(alfabetik sırayla)
1. Theo Angelopoulos
2. Ingmar Bergman
3. Brian De Palma
4. Michael Haneke
5. David Lynch
6. Tsai Ming-Liang
7. Martin Scorsese
8. Steven Spielberg
9. Lars Von Trier
10. Peter Weir

USTALARDAN BAŞYAPITLAR: DAVID LYNCH'TEN KAYIP OTOBAN
EMPIRE
DÜNYANIN EN İYİ SİNEMA DERGİSİ
empiredergi.com.tr
AĞUSTOS 2007/08 SAYI:9
FİYATI:9 YTL
ISSN 1307-1300
GÜMÜŞ SÖRFÇÜ
FANTASTİK DÖRTLÜ'YÜ ZORLUYOR!
HARRY POTTER 5
SERİNİN EN İYİ FİLMİ OLABİLİR Mİ?
50'LERDE BİLİM KURGU
B-FİLMLERİN PERDE ARKASI
DİZİ YILDIZLARI BEYAZPERDEDE
20 ÜNLÜ PORTRENİN KARİYER ROTASI
+
JESSICA ALBA // GARY OLDMAN // JOAN ALLEN //
DOMINIQUE SWAIN // DVD CLUB: ALFRED HITC
DAVID LYNCH
KAYIP OTOBAN
LOST HIGHWAY
David Lynch'ten bir gerilim başyapıtı:
KAYIP OTOBAN.
LEON
07.09.07
SON ÜLTİMATOM
Büyük boy posterler
LEON ve THE BOURNE ULTIMATUM
Empire'dan hediye!
EMPIRE AĞUSTOS'TA ÇOK FANTASTİK!
EMPIRE, YAZ SEZONUNUN EN SICAK AYINI YAKINDAN TAKİP EDİYOR. MERAKLA BEKLENEN FİLMLER, MUHTEŞEM AKSİYONLAR, EĞLENCELİ ANİMASYONLAR, RÖPORTAJLAR VE ÇOK ÖZEL KALEMLERDEN 35 FİLM ELEŞTİRİSİ İLK ÖNCE EMPIRE SAYFALARINA YANSIYOR.
www.empiredergi.com.tr
DÜNYANIN EN İYİ SİNEMA DERGİSİ
MERKEZ DERGİ

Modern Klasikler

"Mad Max II: The Road Warrior"

Mel Gibson bir aksiyon yıldızı olarak kariyerinin tohumlarını bu seride atmıştı ve hiç şüphe yok ki Mad Max karakteri, kariyeri boyunca üstüne en iyi oturan rollerden biriydi.

KIYAMETTEN SONRA

"The Road Warrior"ın adına birçok farklı vesileyle rastlayabilirsiniz: Kâh orijinal filmi aşan ender devam filmlerinden biri olarak... Kâh 80'lerdeki post-apokaliptik bilimkurgu furyasının ateşleyicisi olarak... Kâh seyirciyi yepyeni bir adrenalin düzeyiyle tanıştırmış varoluşçu bir aksiyon filmi olarak. Max'in peşine takılıp o dünyanın içinde şöyle bir dolaştığınızda, günümüz popüler kültürüne uzanan çok sayıda iplik bulmak mümkün.

KUTLUKHAN KUTLU

Neden İkinci Film?

Böyle bir yazı dizisine bir serinin ilk filmini değil de ikinci filmini almak tuhaf bir karar gibi görünebilir. Fakat şöyle bir dönüp de 80'lerden bu yana sinemaya, hatta genel olarak popüler kültüre baktığınızda, her ne kadar ilk film de zamanında dünya çapında ilgi görmüş olsa da, daha çok taklit edilenin, model alınanın ikinci film olduğunu görebilirsiniz (ki zaten bir filmi Modern Klasikler dizisine seçmek için aradığımız temel kriter de popüler sinemanın gidişini gözle görülür bir şekilde etkileyip etkilemediği).

İlk filme kıyasla daha bir çorak olan arazisinin görüntülerinden tutun da, kullanılan araçlara, kostümlere, kaynak savaşlarıyla merkezi yönetimin yerini bıraktığı kabile düzenine kadar.... Seyirciler ya da yazarlar "Mad Max-vari" gibi tanımlara başvurup da post-apokaliptik bir dünyayı tarif etmeye çalıştığında, genellikle ilk filmin dünyasından değil de bu ikinci filmin ve üçüncü filmin dünyasından söz ediyorlar.

Üstelik Mad Max karakterinin o Clint Eastwood'un "isimsiz silahşör"ünü hatırlatacak şekilde mitik bir boyut aldığı film de ilk "Mad Max"den ziyade, onun arkasından gelen "The Road Warrior" idi.

İlk Filmden İkinci Filme

Önce serinin dünyasına dönelim... Bu bakımdan "Mad Max" filmleri, ilginç bir seyre sahip. Genellikle bu tür serilerde ilk film dünyayı tanıtır, ardından gelenler ise genişletir, bizi o dünyada yeni yerlere götürür. Oysa bu seride işler pek öyle yürümüyor. İlk

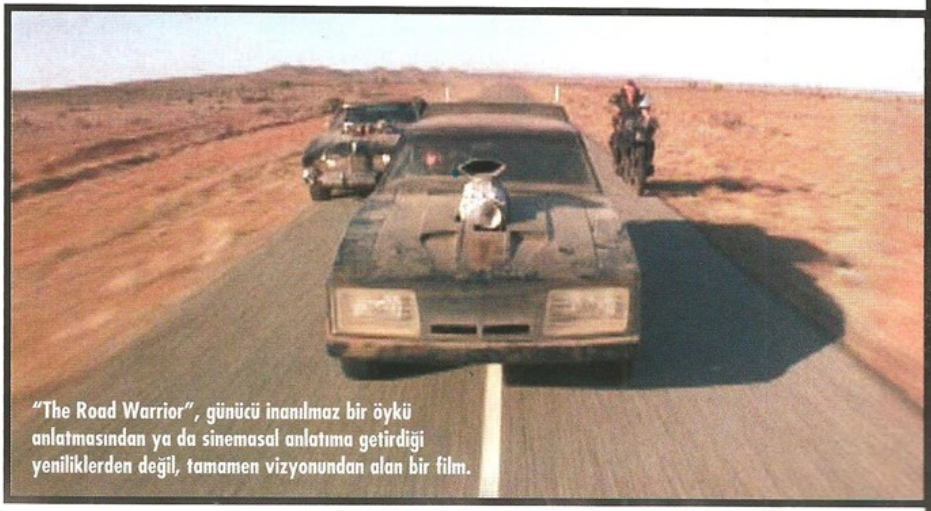

"The Road Warrior", günücü inanılmaz bir öykü anlatmasından ya da sinemasal anlatıma getirdiği yeniliklerden değil, tamamen vizyonundan alan bir film.

Çetelerin gazabına uğramadan önceki mutlu günlerinde.

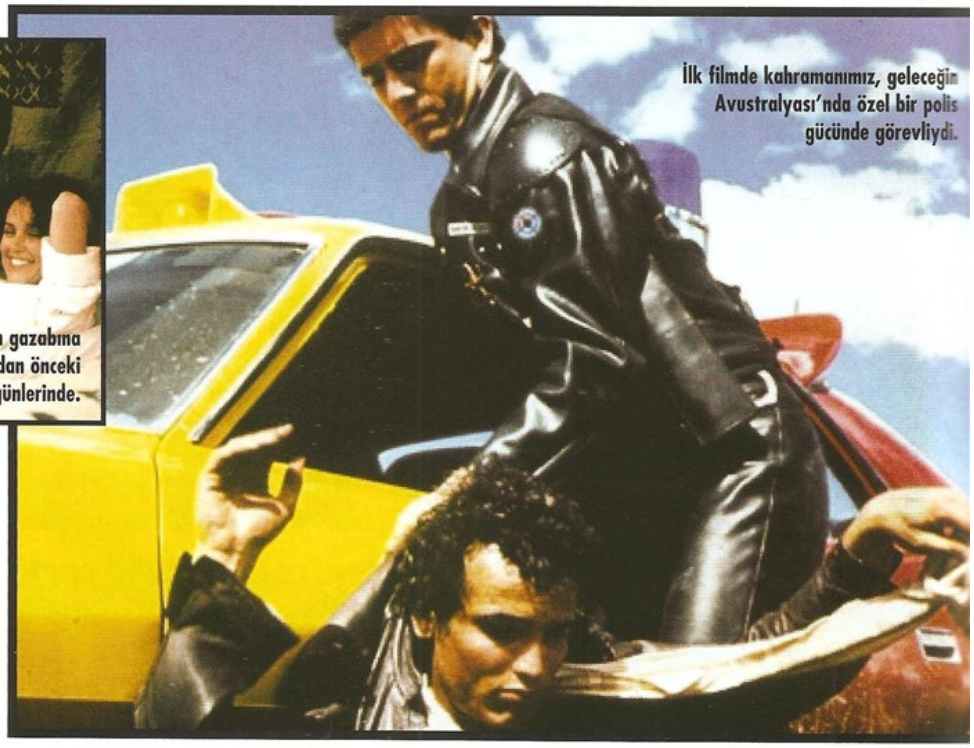

İlk filmde kahramanımız, geleceğin Avustralyası'nda özel bir polis gücünde görevliydi.

filmde kendimizi "yakın gelecek"te Avustralya'da buluyoruz: Dünya bugünün dünyasından pek farklı görünmüyor ama sistem çökmek üzere, merkezi yönetim yükselmekte olan çetelerle başa çıkmakta zorlanıyor. İkinci filmde ise aynı dünyanın daha geniş bir açıdan çekilmiş fotoğrafıyla değil, daha sonraki bir safhasında buluyoruz. Yani değişmiş bir dünyada. Bugün artık post-apokaliptik filmlerde görmeye alıştığımız türden bir çorak arazide. Bir merkezi yönetimin varlığına dair en ufak ipucunun bulunmadığı bir dünya burası. Üçüncü filmde ise biraz teknolojiye sahip bir yerleşim bölgesi çıkıyor karşımıza ama genel olarak dünyanın durumu iyiye değil, daha da kötüye gitmiş, bugünden daha da uzaklaşmış gibi görünüyor. Yani bir bakıma Mad Max serisi boyunca her yeni filmde dünyanın daha da "bilimkurgusallaştığını" söyleyebiliriz.

Kahramanımızı tanımak için elbette ilk Mad Max filmine küçük bir gezintiye çıkmamız lazım. O ilk filmde Max, ya da tam adıyla Max Rockatansky, geleceğin Avustralya'sında, özel bir polis gücünde görevliydi. İlk filmde Max'i giderek kanunsuzlaşan bir dünyada, üzerinde deri üniforması, motorlu çetelere karşı mücadele verirken görüyorduk. İnsansız, çorak bir dünya değildi ilk filmin dünyası: Yerleşik hayat da vardı, aileler de, biraz cılız kalmakla birlikte devlet kurumları da... Teknoloji işliyordu, televizyon kanalları yayın yapıyordu. Bu dünyanın günümüzden en önemli farkı, çetelerin hayli güçlenmiş olmasıydı. Max de o çeteler yüzünden hem polis arkadaşlarını, hem de karısını ve küçük çocuğunu kaybediyordu. Ve bunun akabinde western'leri hatırlatan bir intikam yolculuğuna girişiyordu.

İkinci filmde ise karşımızda farklı bir Max ve farklı bir dünya buluyoruz. Ama neyse ki filmin başında esrarengiz anlatıcımız merhamete gelip bir şeyler söylüyor, aydınlatıcı kimi bilgiler veriyor ve bizi bu geçişe hazırlıyor. İlk filmde dünyada ne olup bittiğine çok değinilmiyordu; ikinci filmin girişindeyse "iki güçlü savaşçı kabilenin savaşa girdiği", bu savaşın sonucunda kaynakların tükenmeye, sistemin ufak ufak çökmeye başladığı anlatılıyor... Yani modern dünyanın sonunun gelişi. Max'in ise ilk filmde karısını ve çocuğunu yitirdikten sonra "içi boş bir kabuk"a dönüştüğünü söylüyor anlatıcımız. Bu sözler söylenirken, arka planda mitik western silahşörlerine yakışır bir duruş almış olan yeni, biraz daha yaşlı, epey daha pis ve bakımsız bir Max görüyoruz. Ve anlatıcı lafını bitirir bitirmez kendimizi ikinci filmin can damarında, yani tozlu yollarda buluyoruz.

Yol Savaşçısı Yol Savaşında Gerek...

Nasıl ki George Lucas'ın "Star Wars"u uzay savaşıyla başlıyorsa, George Miller'ın "The Road Warrior"ı da yol savaşıyla başlıyor. Yeni filmin dünyasını çabucak anlatan bir sahne bu: Kir, toz ve pas içindeki araçlarla, birbirlerinin yakıtlarını ele geçirmek için ebedi bir kovalamacanın içinde olan adamlar...

Max'in ilk filmin ortalarında edindiği, besbelli ki gücünden bir şey

yitirmemiş ama görünümü epey hurdaya kaçmaya başlamış aracının kâh içine konuk olup, kâh etrafında gezinerek, yüksek tempolu bir kovalamaca sahnesi izliyoruz. Hani, filmin adının Türkçe manası olan "Yol Savaşçısı"nın tam olarak ne ifade ettiği konusunda bir tereddütümüz varsa, gideriyor bu sahne: At üzerinde verilen kovboy-kızılderili savaşlarının motorlu bir çeşitlemesini izliyor gibiyiz. Max'in peşine takılmış üç araçta, punk rock ve heavy metal modasından ziyadesiyle beslenmiş araçlar, silahlarını hazır ediyorlar. İstisnasız bir şekilde ateşsiz silahlar ellerindekiler -belli ki dünyada yakıt giderek azalırken ve makineler kirlenip paslanırken, işler vaziyette ateşli silahlar ve onlar için gerekli olan cephane de ender bulunur bir hâl almış. Bu yüzden Max'in yanında taşıdığı kısa çifte, hayli dikkat çekici. Tıpkı güçlü arabası gibi, bu varoluşçu kahramanın bu yeni dünyada hayatta kalmak için hayli donanımlı olduğunun bir göstergesi.

Max'in direksiyonda büyük maharet sergileyerek savuşturduğu bu yol saldırısının ardından, serinin unutulmaz karakterlerinden biriyle tanışıyoruz: Max'in çiftesinden daha da sıradışı, pervaneli küçük bir uçan araca sahip olan "pilot". Max'in arabasındaki yakıta göz dikerken punduna gelip yakalanan bu komik ve eksantrik karakter, onu serbest bırakması için Max'e önemli bir tüyo veriyor: Yakındaki bir yerleşim yerinde, bol miktarda petrol bulunduğunu söylüyor.

Böylece Max'in hedefi belirlenmiş oluyor: Oraya gitmek ve bir şekilde taşıyabileceği kadar petrol edinmek. Ancak tabii ki bir sorun var: Filmin girişinde birkaç üyesi onun peşine düşmüş olan vahşi çapulcuların da gözü bu petrolde. Ve söz konusu yerleşimde yaşayanlar, bu petrolü Max'e ancak kendilerine yardım etmeleri karşılığında vermeyi kabul ediyorlar. Amaçları, petrolü bir tankere yükleyip oradan kaçmak: mesele şu ki buna uygun bir araçları yok. Böylece Max'e yine yol ve yine yol savaşları görünüyor.

Çorak Yeni Dünyanın Sakinleri

Filmin daha başında Max'in ensesine yapışmış olan saldırganlar bunun nasıl bir dünya, içinde yaşayanların da nasıl insanlar olduğu konusunda bize epey güçlü bir ipucu veriyor aslında... Ama film ilerledikçe tablo daha da netleşiyor: Kanunun tamamen ortadan kalktığı,

Karısını ve çocuğunu kaybettikten sonra "içi boş bir kabuk"a dönüşen Max, westernler'i hatırlatan bir intikam yolculuğuna girişir.

ÖNCESİ

Modern Dünyanın Çöküşü

Sanayileşmeyi takiben Batı medeniyetinin başlıca korkularından biri, bin yıllık birikimi kısa sürede yitirip Orta Çağ'a dönme korkusu oldu. Özellikle ikinci Dünya Savaşı ile birlikte bu korku hayli elle tutulur bir hâl aldı. Haksız bir korku da değildi: İkinci Dünya Savaşı'nda herkes atom bombasının kısa ve uzun vadede nasıl bir yıkıma yol açabileceğini görmüş; çok sayıda nükleer silahla verilecek bir savaşın dünyanın büyük bölümünü kısa sürede yaşanmaz hale getirebileceğini öğrenmişti. İnsanların yaşadığı bir yere atom bombası atmış tek ülke olan ABD'nin vatandaşlarında bile bir "nükleer paranoya" baş göstermişti -çünkü Amerika ile Sovyetler Birliği arasında tam bir sinir harbi olan Soğuk Savaş başlamıştı ve her iki ülke de elinde muazzam miktarda nükleer silah bulunduruyordu.

Elbette bu korku çok geçmeden beyazperdeye de tercüme edildi. Kabuslara konu olan türden bir nükleer savaşı ve hemen sonrasını resmeden birtakım filmler yapıldı. Mesela 1951 tarihli "Five" ya da 1959 tarihli "On the Beach" gibi. Bu filmler metaforlara, fantastik unsurlara başvurmaksızın, olacağından korkulan şeyin ta kendisini resmediyorlardı. Bir nükleer savaş ve hemen sonrası.

Öte yandan, 50'li yıllarda aynı korkuyu perdeye bambaşka çehrelerle taşıyan muazzam bir kulvar oluşmaya başlamıştı. "Radyasyon etkisiyle mutasyon geçiren yaratıklar"ın arşınladığı yeni bir diyardı bu. "Them!"in radyasyon etkisiyle devleşmiş karıncaları... Atom bombası saldırısına maruz kalmış tek ülke olan Japonya'nın yarattığı, bu bombanın etkisiyle uyanmış kadim canavar Godzilla... Aynı şekilde atom bombasıyla uykusundan uyanan "The Beast from 20,000 Fathoms"ın canavarı... Bu yaratık filmlerinde nükleer paranoya bir atom bombasının yol açtığı felaketin doğrudan çekilmiş resmi yerine, birtakım canavarların suretinde buluyordu ifadesini.

Geleceğe dair korkuların tek kaynağı nükleer paranoya da değildi üstelik. Özellikle 70'li yıllarla birlikte ABD'nin yaşadığı toplumsal ve siyasi çalkalanmalar, Hollywood'da epey "karanlık gelecek" tablosu üretilmesine sebep oldu. "Logan's Run" ve "THX 1138" gibi filmler, bu toplumsal gerilimin nabzını sahte ütopyalar anlatarak tutmaya çalışıyordu. Bir de tabii kabus tablosunu aldatıcı parlak yüzeylerin altına gizlemeyen, seyirciyi karanlık gelecek tablosunun içine doğrudan çeken filmler vardı. Mesela "The Omega Man" gibi "son insan" öyküleri, ya da Mad Max filmleri dünyasına epey benzeyen bir dünyada geçen (ama daha önce çekilmiş) "A Boy and His Dog". Ayrıca tabii radyasyonun ortaya çıkardığı canavarlar sdece günümüzü arşınlamıyor, çorak geleceklerde de maceralarına devam ediyordu. B-filmleri kralı Roger Corman'ın "The Day the World Ended"inde ya da 1977 tarihli "Damnation Alley"de olduğu gibi.

Tabii bütün bunlar "The Road Warrior"ın yegane kaynağının medeniyetin çöküşünü konu alan bilimkurgu külliyatı olduğu anlamına gelmiyor. Gelecekte geçtiği gerçeğini bir kenara bırakır ve motorlu araçları ata çevirirseniz, karşınızda tepeden tırnağa bir western buluyorsunuz ne de olsa. Haydutlara (ya da belki Amerikan yerlilerine) karşı kendilerini ve mallarını korumaya çalışan bir kasaba... Ve onlara yardım eden bir yabancı silahşör.

Ya da belki zalim çapulculardan köyü korumaya çalışan bir samuray.

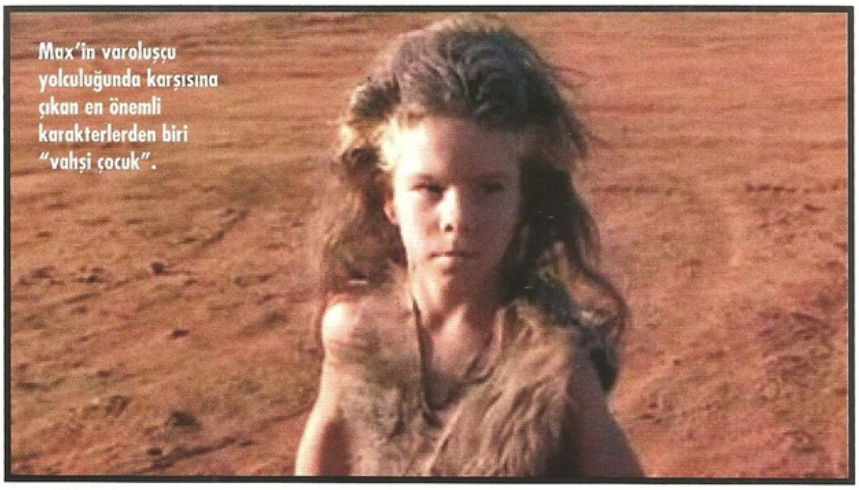

Max'in varoluşçu yolculuğunda karşısına çıkan en önemli karakterlerden biri "vahşi çocuk".

barbarlaşmış bir dünya bu. İnsanlar komünler, klanlar, çeteler hâlinde yaşıyor ve ya ellerindeki kaynakları korumak ya da başkasının kaynaklarını ele geçirmek için sonu gelmeyen bir savaş veriyorlar. Girişte anlatıcının söylediği gibi, hayatta kalmak için "faydalı eşya avına çıkabilecek kadar mobil, yağmalayabilecek kadar vahşi" olmak gerekiyor.

"The Road Warrior", gücünü unutulmaz bir öykü anlatmasından ya da sinemasal anlatıma getirdiği yeniliklerden değil, tamamen vizyonundan alan bir film. Avustralyalı George Miller, ilk "Mad Max"te zaten kanunsuzluğa sürüklenen bir dünyanın ilk tablosunu sunmuştu; burada ise tamamen barbarlığa dönüşün resmini yapmaya koyuluyor. Modern dünyanın teknolojik eserleri giderek hurdaya dönüşürken, onları son demlerinde ayakta tutmaya devam etmek için amansız bir yakıt avındalar insanlar sürekli. Şüphesiz, kendi kendini yiyip bitiren bir varoluş biçimi bu: Şöyle bir düşününce bu çeteler, aslında araçlarının yakıt peşinde koşabilmesi için gereken yakıtı aramaktan başka bir şey yapmış olmuyorlar.

Bu talancı çetenin ilginç yanlarından biri, giyim kuşamları. Ünlü İngiliz grubu Sex Pistols'ın "The Great Rock 'n' Roll Swindle" adlı filminde ve punk'la ilgili başka birkaç işte de çalışan kostümcü Norma Moriceau'nun bu çeteyi donattığı kıyafetler, filmin daha sonra en çok taklit edilen taraflarından biri olmalı. Biraz punk, biraz metal modasının etkilerini taşıyan dikkat çekici deri giysiler bunlar. Zaten yeni dünyada hemen hemen herkes deri kuşanmışa benziyor ama talancı çetenin giyimi daha bir dikkat çekici: bedenin çeşitli yerlerini açıkta bırakan, ciddi "fetiş" boyutu içeren deri kıyafetler giyiyorlar. Örneğin çetenin ikinci adamı gibi duran kırmızı "mohawk" saçlı (yani tepesi, sadece ortasında bir yol saç bulunacak şekilde traşlanmış) Wez'in deri kıyafeti, kalçalarını da büyük oranda açıkta bırakıyor. Çetenin lideri Humungus ise, şiş kaslarını gözler önüne seren, minimalist bir örtünme üslubuna sahip... Büyük ölçüde çıplak gezmesine sebep olan bu giyim tarzının en önemli parçası da, "Friday the 13th" filmlerinin psikopat katili Jason'ınkine benzeyen hokey maskesi. Öte yandan, farklılıklar da var tabii: Bazıları teninin hiçbir noktası görünmeyecek kadar deriyle kapanmış; bazıları ise "Star Wars"un Kum Adamları'nı hatırlatan açık renk çöl kıyafetlerine bürünmüş.

Max'in yardım ettiği komün ise, yer yer 80'ler modasından ufak esintiler taşımakla birlikte, daha bir "sıradan", daha bir işlevsel giyimli görünüyorlar. İşlerine bakan ve rahat bırakılma hayalleri kuran "masumlar" olarak resmediliyor bu komünün üyeleri. Etraflarını çevirerek yaptıkları derme çatma "kale"nin içinde, petrolü rafine edebiliyorlar; yani sadece "eski dünya"nın işleyen parçalarını tüketmenin değil, yeniden üretmenin, bir şeyleri işletmenin de peşinde gibi görünüyorlar. Üstelik, bir "hayal"leri de var: Deniz kenarındaki topraklara gidip yerleşmek ve orada barış ve huzur içinde yaşamak. Bir bakıma, Mad Max filmlerinde "umut"u temsil eden insanlar bunlar. Dünya için bir umuttan da öte bir şey bu aslında öykünün doğal salınımı içinde... Ailesini kaybettikten

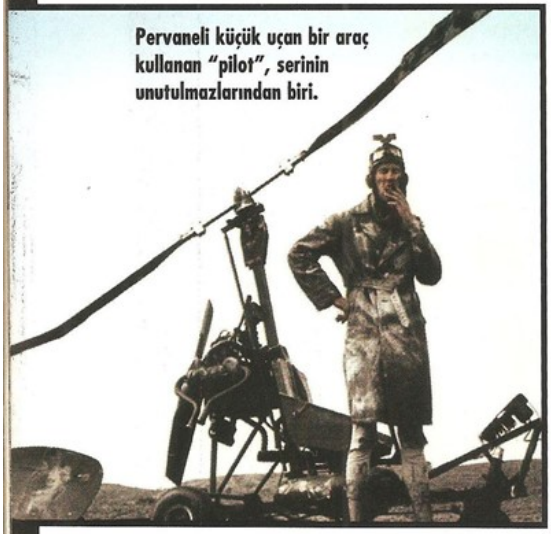

Pervaneli küçük uçan bir araç kullanan "pilot", serinin unutulmazlarından biri.

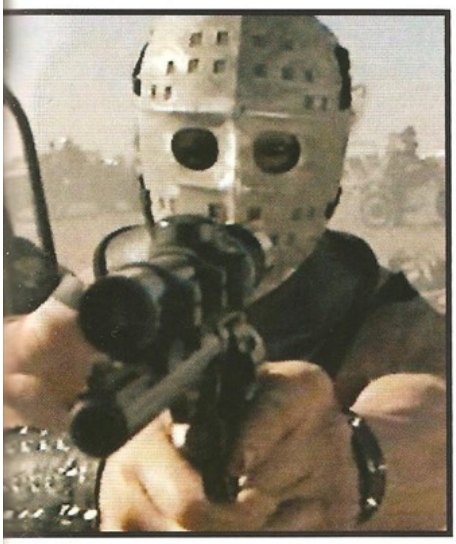

sonra besbelli yaşamda bir "anlam" bulmakta zorlanan ve hayatı sadece "yaşamaya devam edebilmek" olarak yorumlayarak ayakta kalmış olan Max'in de kalın derisinin altına işlemeye başlıyorlar ufak ufak. Yani bir anlamda, kahramanın yolculuğunda önemli bir safhaya ulaşmasını sağlıyorlar: Sadece kendi başına ayakta kalan biri değil, insanlığın parçası olan biri haline geliyor Max onlar vasıtasıyla.

Kahramandan Dünyaya

Nihayetinde bu film de dahil olmak üzere bütün bu seri, bir karakter üzerine elbette. Bütün olaylar onun karakter gelişiminde bir adım olarak yerlerini alıyor öyküde – kötü çeteler nasıl ki bu eski kanun adamının nasıl katılaştığını ve katıksız bir "yaşama devam etme düzeneği" haline geldiğini açıklıyorsa, iyi

SONRASI

Kısır Dünyalar ve Cehennem Çeteleri

Sinemada pek az film "The Road Warrior" kadar bariz bir kanal yaratmıştır. Kısmen ilk Mad Max'in, ama daha çok da ikinci film "The Road Warrior"ın devamında post-apokaliptik bilimkurgu türünde, yani dünya çapında bir felaketin sonrasında geçen öykülerde müthiş bir patlama görüldü. Sadece sinemada da değil üstelik; edebiyatta, çizgi romanda, hatta daha sonra video oyunlarında da.

Evet, post-apokaliptik bilimkurgu yeni bir şey değildi ama özellikle George Miller ve ekibinin "The Road Warrior"da resmettikleri dünya, oturttukları görsellik ve yakaladıkları o varoluşçuluk atmosferi döneme damgasını vuran bir salgın halini aldı. Dahası, "The Road Warrior"ın zaten western'leri ve samuray filmlerini hatırlatan basit öykü yapısı da birçok taklitçisi için model teşkil etti. 80'lerin video kulübü raflarını gözünün önüne getirebilenler hatırlayacaklardır: sanki "Mad Max formülü"nü uygulamaya çalışanların ardı arkası kesilmiyor gibiydi. Örneğin "herkesin peşine düştüğü kaynak" olarak petrol yerine suyu koyan "The Steel Dawn"... Kaynağı elinde tutan iyi adamlar, onu ele geçirmeye çalışan asi vahşiler ve iyi adamlara yardım edebilecek, sert kahraman (Patrick Swayze). Bir yerden tanıdık gelmemesi imkansız gibi. Hatta öyle tanıdık ki, aynı formülü bir başka filmin de uygulamış olmasına şaşmamak zor: "The World Gone Wild"da da kahramanımız, değerli bir kaynağı (yine su) elinde tutan iyilere yardım eden bir savaşçı.

Üstelik bu dar formülden dışarı doğru açılınca da "The Road Warrior"ın etki alanının sonu gelmiyordu. Geleceğin savaş sonrası dünyasında teknoloji artıklarının peşine düşen karakterler (mesela Richard Stanley'nin düşük bütçeli ve hayli ilginç "Hardware"i ya da Melanie Griffith'li "Cherry 2000")... Anarşinin hakim olduğu yeni dünyada küçük yeni toplumlar (mesela eski dedektiflik filmleriyle post-apokaliptik bilimkurgunun tuhaf bir karışımı olan "Radioactive Dreams"). "The Road Warrior" kendi döneminde post-apokaliptik bilimkurgu için farklı farklı açılardan model teşkil etti, hâlâ da ettiği söylenebilir.

Aslına bakarsanız, işin "anarşi" yönüne özellikle vurgu yapan çok takipçisi oldu "Mad Max" ve "The Road Warrior"ın. Kısmen bu iki filmin, kısmen de bütün Manhattan adasının etrafının çevirilip muazzam, gardiyansız bir hapishaneye çevrildiği John Carpenter klasiği "Escape from New York"un etkisiyle, İtalyan yapımı bir furya bile baş gösterdi! Tıpkı Romero'nun filmlerinin peşine takılan İtalyan zombi filmleri furyası gibi, aslını inkar etmeyen ama elini hiç mi hiç korkak alıştırmayan, düşük bütçeli filmlerdi bunlar. Furyanın nispeten daha çok bilinen filmleri arasında "Warriors of the Wasteland", "2020 Texas Gladiators", "The Bronx Warriors", "2019, After the Fall of New York" sayılabilir. Bir kısmı tıpkı "The Road Warrior" gibi savaş sonrasının çorak arazilerinde geçiyordu, bir kısmı ise "Escape from New York" gibi geleceğin kabus şehirlerinde. Ama hepsinin ortak yanı, çetelerin hüküm sürdüğü, tamamen kanunsuz bir "yeni dünya" idi. Ayrıca tahmin edebileceğiniz gibi, bu trene atlayanlar sadece İtalyan sinemacıları değildi, Meksika'dan Filipinler'e, İspanya'ya ve tabii ki Amerika'ya, herkes takıldı Mad Max lokomotifinin arkasına... Kahramanların kanunsuz ve vahşi bir gelecekte hayatta kalma mücadelesi verdiği filmlerin ardı arkası kesilmiyordu.

Nitekim bugün gerek Mad Max filmlerinin, gerek Carpenter'ın "Escape from New York"unun, gerekse diğer takipçilerin oluşturduğu bu anarşik gelecek tabloları, bazı zombi filmleriyle birlikte "hayatta kalma öyküleri" adı altında tek bir şemsiye altına da toplanıyor zaman zaman. Bunda belli bir mantık var aslında: Kanunsuz, silahlı, özgür ama son derece vahşi ve tehlikeli bir dünya vaat ediyor bu filmler. Seyirciyi medeniyetin içinden tutup çekerek, her şeyin serbest ama kellenin koltukta olduğu bir medeniyet öncesi/medeniyet sonrası hayata götürüyorlar. Koltuğun emniyetinden hem bol bol tehlikeli macera, hem de bambaşka bir dünya vaat ediyorlar. Bu açıdan da eski Vahşi Batı filmlerinin azılı yeni versiyonları olarak nitelenebilirler. Aynı anda hem kabus hem de fantezi gibi işleyen bu tuhaf yapı, 80'lerden sonra biraz durulur gibi olmuştu ama ABD'nin kendini yeniden tehdit altında hissettiği 2000'li yıllarda, çeşit çeşit mecrada tekrar kıpırdanıyor.

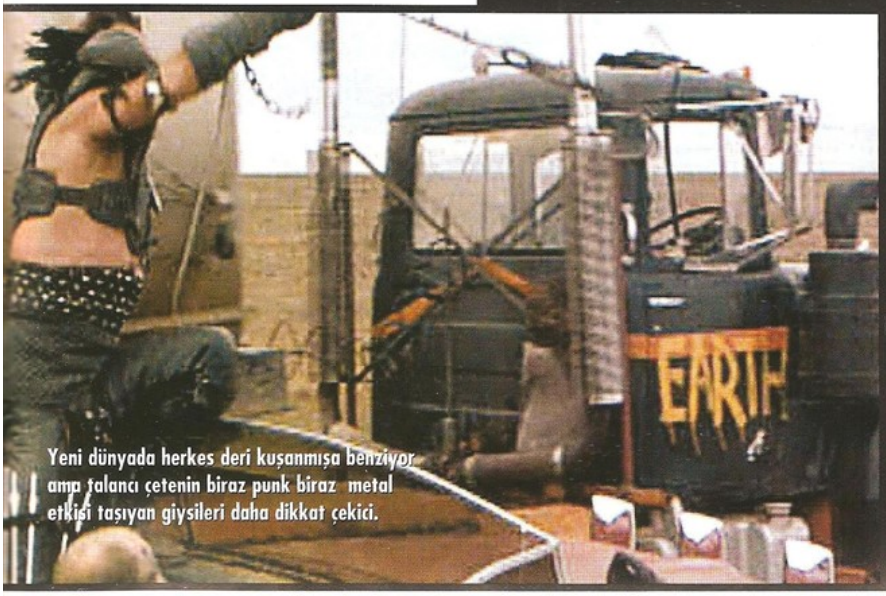

Yeni dünyada herkes deri kuşanmışa benziyor ama talancı çetenin biraz punk biraz metal etkisi taşıyan giysileri daha dikkat çekici.

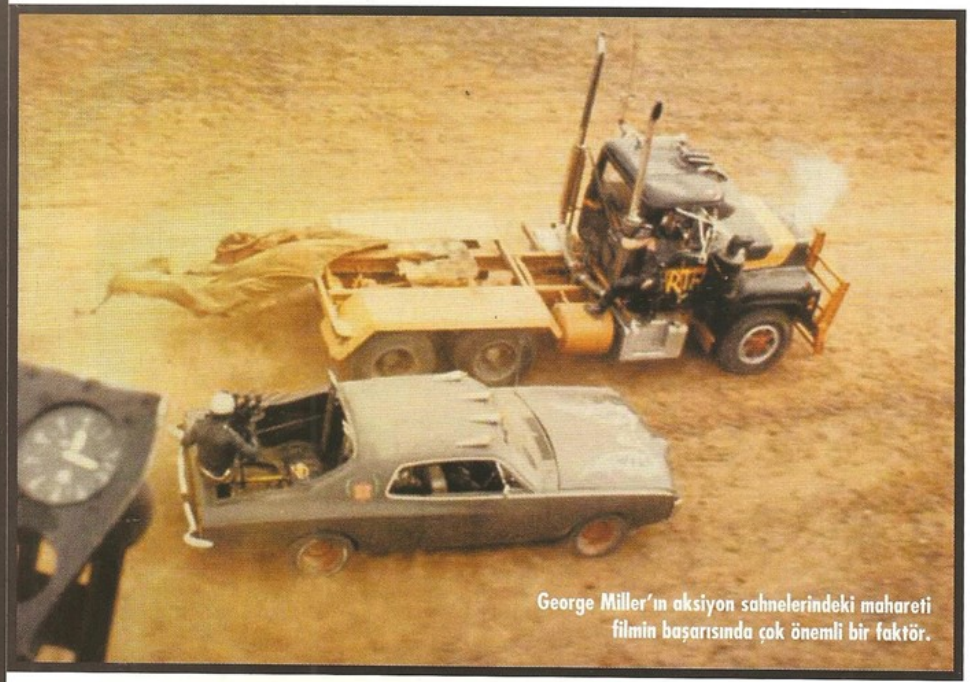

George Miller'ın aksiyon sahnelerindeki mahareti filmin başarısında çok önemli bir faktör.

komünler de onun yeniden insanlığını keşfedişini açıklıyor. Sadece kendi başının çaresine bakarken, başı dertte bir köye yardım eden bir samuraya ya da bir çiftlik için savaşan bir kovboya dönüşüyor. Evet, hemen burada Max'i "iyilere" yardım etmeye iten şeyin mecburiyet olduğu söylenebilir – kendisinin de dediği gibi, başka bir şansı kalmıyor. Ama özellikle "vahşi çocuk" ile ilişkisi bize bu konuda net bir kanaate varmada epey yardımcı oluyor. Konuşmak yerine hırıltılar çıkaran ve epey keskin bir bumerang taşıyan bu yabani çocuk, bir anlamda modern dünyanın yerini yeni bir barbarlığa bırakışını temsil ediyor. Çocuk Max'e bumerangını göstererek hava atarken Max'in ona yol kenarındaki bir enkazda bulduğu müzik kutusunu vermesi ("Mutlu yıllar sana" melodisi çalıyor kutu), bir bakıma onun çocuğu eski dünya usulü bir çocuksuluk ve masumiyete, belki özlemini çektiği bir masumiyete davet etmesi anlamına da geliyor.

Öte yandan bu tür öykülerde dünya karakteri yoğurduğu gibi, karakter de dünyayı tanımlayabiliyor. "The Road Warrior"ın acımasız dünyası Mad Max'i anlamakta nasıl önemliyse, Mad Max de bu dünyayı tanımakta o kadar önemli bir rehber aslında. Temelde George Miller'ın yaptığı şey de, bizi alabildiğine özgür ve her şartta hayatta kalmayı beceren Max'in varoluşçu cazibesiyle yakalayıp, çarpıcı bir dünyaya çekmek zaten.

1, 2, 3 Aksiyon!

O çarpıcı dünyadan bahsederken, baş döndürücü temposundan bahsetmemek de olmaz herhalde... yani en azından Max söz konusu olduğunda baş döndürücü hâl alan bir tempo bu. Max'i talancı çete üyeleriyle bir yol savaşının içinden gördüğümüz giriş bölümü de dahil olmak üzere, filmin heyecan dozu epey yüksek birtakım aksiyon sahneleri var. Evet, belki James Cameron'ın "Terminator 2"sinden "The

The Road Warrior'ın Peşinden

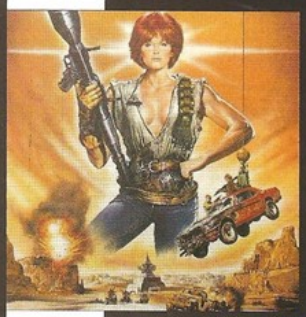

Cherry 2000 (1987)

Melanie Griffith'in, geriye kalmış az sayıdaki kentlinin vahşi taşraya gitmesi gerektiğinde başvurduğu kırmızı Mustang'li, silahlı ve sert tavırlı rehberi, Mad Max'in biraz farklı bir dişi versiyonu gibi.

Waterworld (1995)

Buzulların erimesi sonucu çok büyük bölümü sular altında kalmış olan bir gelecekte geçen "Waterworld", kum çölünün yerine su çölünü koyuyor. Costner'ın "Denizci"si de bir tür tuzlu su Mad Max'i.

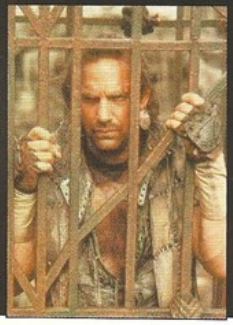

Tank Girl (1995)

Tıpkı Mad Max gibi post-apokaliptik bir Avustralya'da geçen kült çizgi roman Tank Girl'ün sinema uyarlamasında Lori Petty oynuyor. Çizgi romancılarının "Vivienne Westwood tarafından tasarlanmış "Mad Max", Jean-Paul Gaultier tarafından tasarlanmış "Action Man" olarak tarif ettiği bu unutulmaz kahraman, punk estetiğinin önemli temsilcilerinden.

The Postman (1997)

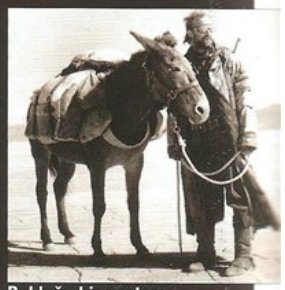

David Brin'in çok beğenilen 80'li yıllar bilimkurgu romanının uyarlaması, büyük bir savaşın ardından merkezi yönetimin çöküp insanların komünlere bölündüğü bir Amerika'da geçiyor. Bulduğu bir postacı üniformasını üzerine geçirip 15 yıllık mektupları dağıtmaya başlayan bir gezgin, yalanlarına inanmaya hazır umutsuz insanlar için yeniden bir umut kaynağı haline geliyor.

Nausicaä of the Valley of the Wind (1984)

Hayao Miyazaki'nin kendi "manga"sından uyarladığı bu anime, dünyanın bütün ekolojik sistemini altüst eden büyük bir savaşın bin yıl sonrasına götürüyor bizi: genç, masum, bütün canlılarla iyi anlaşan prenses Nausicaä'nın özel tek kişilik aracıyla sık sık tepesinde süzüldüğü Rüzgârlı Vadi'ye.

Matrix Reloaded"a kadar modern sinemada pek çok muazzam kovalamaca sahnesi gördük. Ama George Miller'ın "The Road Warrior"ının aksiyon sahneleri, özellikle de final kovalamacası bugün bile etkisini koruyor. Söz konusu kovalmamacada çok sayıda aracın bulunması ve çatışmanın hem araçlar arasında, hem araçlar içindeki ve üzerindeki kişiler arasında vuku bulması sebebiyle hayli zor ve soluk kesici bir sekans bu. Bazen çok yetenekli bir maç yönetmeninin gözünden yeni ve karmaşık bir post-apokaliptik müsabaka izliyormuş gibi aksiyonun geneline dair çok işlevsel, neler olup bittiğini çok iyi anlamanıza yardım eden resimler görüyorsunuz... Bazense size karakterlerin kendilerine has özelliklerini hatırlatan dramatik kırıntılar çıkıyor karşınıza -aksiyonun kendi başına bir varlık değil de, belli kişilerin etrafında gerçekleşen bir olaylar silsilesi olduğu gerçeğinden kopmamanıza yetecek kadar.

George Miller'ın bu aksiyon sahnelerini yönetmede sergilediği maharet, "The Road Warrior"ın başarısında çok önemli bir faktör. Normal bir aksiyon filmindeki kovalamaca sahnelerinin de ötesinde bir önem taşıyorlar: ne de olsa bu dünyanın içerdiği tehlikenin, yani bir bakıma Mad Max'in katı ve içi boş bir kabuğa dönüşmüş olmasının sebebinin de temsilcisi bu sahneler. Dean Semler'in bu çorak coğrafyayı çok iyi yakalayan görüntülerine aksiyonu saptamada hayli maharetli kamera çalışması ve yönetmenlik de eklenince, "The Road Warrior" sinema tarihinde unutulmaz kovalamacalar arasına adını yazdırıyor; aynı şekilde Mel Gibson da unutulmaz yıldızlar arasına...

Mad Mel

O zamandan bu zamana Mel Gibson'ı çok sayıda rolde izledik; ama vaktinde bu filmi seyretmiş olanların bugün bile aktörü görünce Mad Max'ten bir şeyler hatırlamamaları zor. Gibson, "Lethal Weapon/Chennem Silahı" çılgınlığının da, zamanla beyazperdede en çok hırpalanan, en çok kan revan içinde kalan aksiyon yıldızı olarak kariyerinin de tohumlarını bu seride atmıştı. Bir bakıma Mel Gibson'ı yaratan seriydi bu; Max de hiç şüphesiz, üstüne en iyi oturan rollerden biri...

The Road Warrior'ın Ataları

Things to Come (1936)

Gerçi bu H. G. Wells uyarlaması saf bir post-apokaliptik film değil ama sonraki nice post-apokaliptik filme ilham kaynağı teşkil etmiş bir bölümü var. Büyük bir dünya savaşının ardından yaşananları anlatan filmin ikinci perdesi medeniyetin çöküşünün ardından, sakinleri yıkıntılar arasında bir tür "savaşçı klan" gibi yaşayan bir köyde geçiyor. İnsanların zombi-vari bir hâl almasına sebep olan bir salgın hastalık bile var.

The Omega Man (1971)

Bir biyolojik savaşın ardından insanlığın büyük bir kısmı yok oluyor, kalanlar da mutant "gece yaratıkları"na dönüşüyorlar. İşe yarayan tek serumu almış olan Robert Neville hariç. Neville bir yandan bomboş kentte dolaşıp ihtiyaçlarını karşılarken, bir yandan da geceleri dışarı çıkan gece varlıklarını evinden uzak tutmaya çalışıyor. "The Omega Man", bu sene gösterime girmesi beklenen "I Am Legend" ile aynı kitaptan uyarlanmıştı.

Death Race 2000 (1975)

İlk Mad Max yapılmadan birkaç yıl önce gösterime girmiş, güçlü arabalar, şiddet ve karanlık bir gelecek üzerine farklı bir karışım. Gelecekte, totaliter bir rejimle yönetilen ABD'de halkın ana eğlencesi, amacın "en hızlı" gitmek değil, en çok yayayı ezmek olduğu bir yarıştır – evet, filme adını veren "Ölüm Yarışı".

A Boy and His Dog (1976)

"Miami Vice"dan yıllar öncesinin Don Jonhson'ı, süper-zeki köpeğiyle arasındaki telepatik bağdan da ziyadesiyle faydalanarak Üçüncü Dünya Savaşı sonrasının çölleşmiş dünyasında yiyecek ve kadın arayarak günlerini geçiriyor.

Damnation Alley (1977)

Üçüncü Dünya Savaşı'nın ardından bir avuç asker, özel yapım araçlarının içinde, mutant böcekler ve hayvanlarla dolu çorak arazide sağ kalan başka insanlar arıyor.

Nihayet yeraltından çıkan bir klasik

Uzun yıllardır kült filmlere meraklı arşivciler dışında pek kimse tarafından izlenemeyen, Alejandro Jodorowsky'nin en meşhur filmi "EL TOPO" nihayet yasal bir DVD kopyası aracılığıyla seyirciyle buluştu. Dinsel imgelerle kışkırtıcı bir cinsellik ve şiddeti buluşturan bu sıradışı western kuşkusuz her zevke hitap etmiyor ama has sinemaseverlerce mutlaka keşfedilmesi gerekiyor.

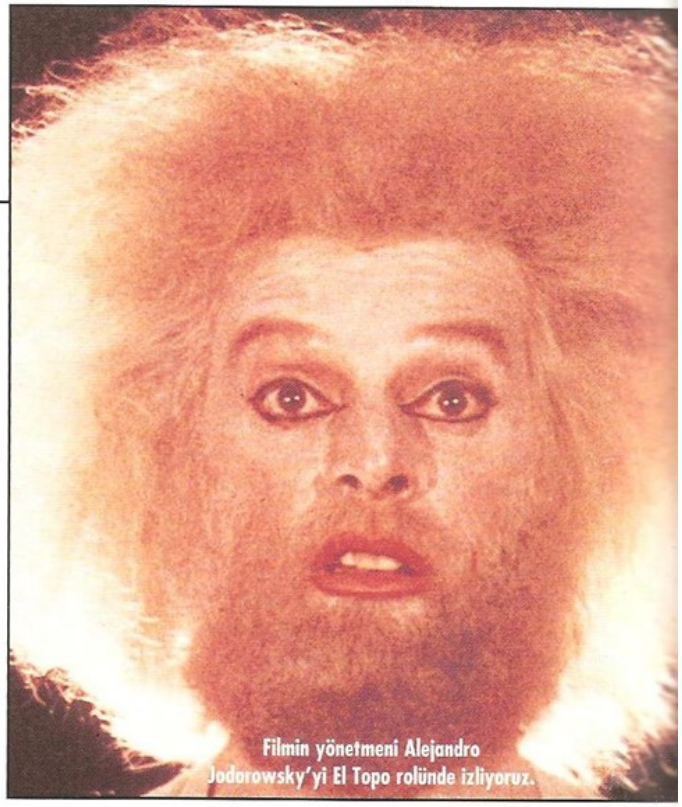
Filmin yönetmeni Alejandro Jodorowsky'yi El Topo rolünde izliyoruz.

Geceyarısı sineması denildiğinde akla gelen ilk filmlerden birisi hiç kuşkusuz Alejandro Jodorowsky'nin "El Topo"su. Uzun yıllardır ulaşılması neredeyse imkânsız olan, görece az izlenilmiş olmasına rağmen şaşırtıcı bir üne sahip bu kült klasiği, birkaç ay önce ABD'de DVD formatında piyasaya sürüldü. Bunun öncesinde "El Topo" sadece festival programlarında veya özel gösterimlerde seyirciyle buluşuyordu. Elbette elden ele dolaşan korsan VHS veya DVD kopyalarını da unutmamak gerek.

1929 yılında Şili'de dünyaya gelen Jodorowsky, gençlik yıllarında Santiago'da bir sirkte palyaçoluk ve kuklacılık yapmış. Daha sonraysa Paris'e yerleşmiş ve mim ustası Marcel Marceau'dan dersler almış. Aynı dönemde sürrealist sanat gruplarına da dahil olan Jodorowsky, 60'lı yılların başlarında edebiyat ve tiyatro alanında çeşitli eserler üretmeye başlamış. 1968 yılındaysa ilk uzun metraj filmi "Fando ve Lis"i yönetmiş.

1970 yapımı "El Topo" öncesine dair verdiğimiz bu biyografik bilgiler Jodorowsky'nin sinemasını anlamak için önemli anahtarlar. Mim sanatı yönetmenin kelimeler yerine oyuncularının bedenlerini kullanış şekline, filmlerinin karnaval misali görsel zenginliği sirk atmosferine, bedensel özürlü kişileri filmlerinde oynatma yönündeki ısrarı gezgin kumpanya kültürüne, grafik şiddete zaafıysa şok tiyatrosuna denk düşüyor. Bunların yanı sıra Jodorowsky filmleri Katolik inancından Doğu felsefesine veya paganizme uzanan referanslar ve yönetmenin olmazsa olmazı gerçeküstü imgelerle bezeliler. "El Topo" ise yönetmenin karakteristik özelliklerinin hemen hepsini barındırması sebebiyle ters yüz edilmiş bir western. Hatta Jodorowsky'nin kendisinden bir alıntı yapacak olursak; "Bir western çekeyim dedim ama eastern oldu".

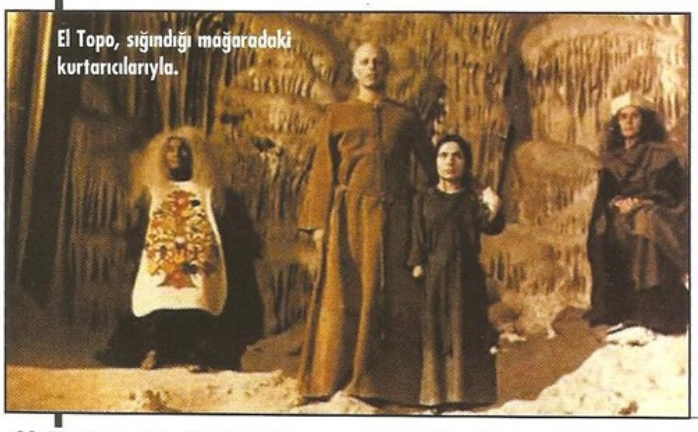
El Topo, sığındığı mağaradaki kurtarıcılarıyla.

Filmin hikâyesini özetlemek pek kolay değil. Filmle aynı adı taşıyan ve Jodorowsky tarafından canlandırılan karakterin mistik yolculuğu diyebiliriz belki. El Topo isimli silahşörün 7 yaşındaki oğluyla beraber bir kasabaya gelmesi, halka zulmeden albayı öldürmesi, daha sonraysa oğlunu kasabada bırakarak kurtardığı bir kadınla çölde bir yolculuğa çıkması filmin giriş bölümüne tekabül ediyor. Daha sonra ikinci bir kadının onlara katılmasını ve El Topo'nun ülkenin en ünlü 4 silahşörüyle tek tek düelloya girişmesini izliyoruz. Karşılaştığı silah ustalarının hepsini öldürmek ve böylece en büyük silahşör olmak için çeşitli hilelere başvuruyor El Topo. Ancak en sonunda amacına ulaşsa bile suçluluk duygusuyla aklını yitiriyor. Yolculuğu boyunca kendisine eşlik eden kadınlarsa El Topo'yu vurarak onu terk ediyorlar. Kahramanımız yıllar sonra bir mağarada uyandığında, buraya hapsedilmiş bir grup bedensel özürlü insan tarafından kurtarıldığını ve onların dışarı çıkabilmesi için tek ümit olduğunu öğreniyor. Filmin final bölümündeyse El Topo'nun bu insanları kurtarmaya çalışıyor ve oğluyla tekrar karşılaşıyor.

"El Topo"yu farklı şekillerde yorumlamak kadar, karşısında

Engin Ertan
engin_ertan@yahoo.com

Yönetmenin filmlerinde sık sık bedensel engelli kişileri oynatması geçmişinden gelen kumpanya kültürüne bağlanabilir.

Yönetmen: Alejandro Jodorowsky. **Yapımcı:** Juan López Moctezuma, Moshe ve Saúl Rosemberg. **Senaryo:** Alejandro Jodorowsky. **Görüntü Yönetmeni:** Rafael Corkidi. **Sanat Yönetmeni:** José Durán. **Prodüksiyon Tasarımı:** Alejandro Jodorowsky. **Kurgu:** Federico Landeros. **Müzik:** Alejandro Jodorowsky ve Nacho Méndez. **Kostüm Tasarımı:** Alejandro Jodorowsky. **Oyuncular:** Alejandro Jodorowsky (El Topo), Brontis Jodorowsky (El Topo'nun oğlu -7 yaşında-), Robert John (El Topo'nun oğlu -yetişkinliği-), Mara Lorenzio (Mara), David Silva (Albay), Paula Romo (Siyahlı Kadın), Jacqueline Luis (Cüce Kadın). 1970 Meksika yapımı, 125 dakika.

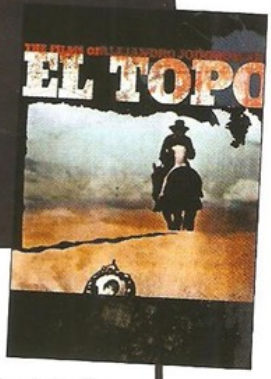

kifayetsiz kalmak da ziyadesiyle mümkün. Filmin baştan sona çeşitli dini sembollerle dolu olduğunu düşününce, buradan yola çıkarak bir analiz yapmak en makul seçenek gibi gözüküyor. Hikâyenin bir yönüyle baba/oğul ilişkisi üzerine kurulu olması, bizi ister istemez karakterleri Tanrı ve İsa üzerinden anlamlandırmaya yöneltiyor. El Topo oğlunu geride bırakıp bir yolculuğa çıkarken, aslında kendisi de bir baba figürünün peşinden koşuyor. Tanrıyı arama ve ona karşı durma olarak yorumlanabilecek bu yolculuk nedeniyle, El Topo'yu da bir nevi İsa figürü olarak görmek mümkün. Karakterin filmin ikinci yarısında ölümden dönüp, yıllarca süren bir uykudan uyanması ve bu anı bekleyen insanlar tarafından âdeta bir peygamber gibi karşılanması da bu çıkarımı destekliyor.

El Topo'nun çöldeki yolculuğu sadece dinsel değil, psikanalitik açıdan da baba figürünü arayan bir çocuğu andırıyor. İki kadınla çölde yolculuk eden kahramanımız, bir yandan cinsellik ve şiddeti birarada tadarak erkekliğinin sağlamasını alıyor, diğer yandan kendisini kontrol edecek bir otoriteyi arıyor. Tanrı rolünü oynamaya soyunmasıysa beraberinde suçluluk duygusunu ve cezayı getiriyor.

Kıyamet isimli final bölümündeyse El Topo yıllar sonra tekrar oğluyla karşılaşıyor. Böylece film bir bakıma başladığı noktaya dönüyor ve döngüsel bir boyut kazanıyor. El Topo görevini yerine getirir ve kendisini peygamber olarak gören insanları kurtarırken, finalde oğlu onun yerini alıyor.

Dinsel referanslara dayalı analiz bir yana, "El Topo"yu yeraltı sineması üzerine bir deneme olarak yorumlamak da mümkün. Filmin ismi aslında "Köstebek" anlamına geliyor. Daha önce de söylediğimiz gibi, filmle aynı adı taşıyan karakterse Alejandro Jodorowsky tarafından canlandırılıyor (ufak bir not, El Topo'nun oğlu rolünde de Jodorowsky'nin gerçek hayattaki oğlu yer alıyor). Açılış jeneriğinde Jodorowsky'ye ait bir dış ses "Köstebekler güneş ışığına ulaşmak için yeraltında tünel kazarlar. Nihayet yeryüzüne çıktıkları ve güneşi gördükleri andaysa kör olurlar", diyor. Bu replikte köstebeklerin yeraltı sinemasını, güneş ışığınınsa ana akım sinema ve popülariteyi simgelediğini söyleyebiliriz. Buradan hareketle El Topo'nun tanrıcılık oynamaya kalktığı ve en sonunda kendisini yok ettiği yolculuğunu da, yeraltı sinemasının yüzeye çıkma çabası olarak yorumlayabiliriz.

Düz bir akış takip etmeyen anlatısı ve gerçeküstü imgeleriyle âdeta bir uyuşturucu tribini andıran "El Topo" (yine Jodorowsky'den bir alıntı yapacak olursak; "Çoğu Kuzey Amerikalı'nın uyuşturucudan

El Topo: (oğluna) Yedi yaşına girdin, artık bir erkeksin. İlk oyuncağını ve annenin resmini göm.

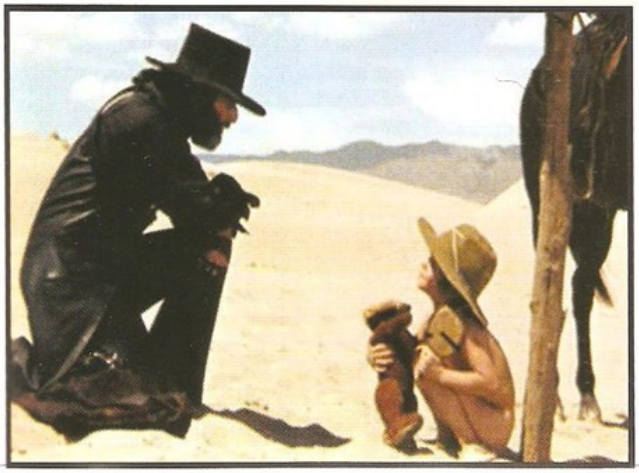

talep ettiklerini ben filmlerden bekliyorum"), çekildiği dönemin atmosferinin izlerini açıkça taşıyor. O yıllarda özellikle üniversite öğrencileri arasında çokça hayran kazanan "El Topo"nun ününü esas borçlu olduğu kişiyse John Lennon. Lennon, çeşitli yerlerde "El Topo"nun en sevdiği film olduğunu dile getirdiği gibi, filmin dağıtımı için de Jodorowsky'nin maddi destek bulmasına önayak olmuş. Filmin başka ünlü hayranları arasındaysa Marilyn Manson başı çekmekte. Hatta yıllardır gündemde olan "El Topo'nun Oğlu" projesi gerçekleştiği takdirde, Manson'ın bu filmde rol alacağı bilgisi bir zamanlar çeşitli haberlerde karşımıza çıkmıştı.

Tartışmasız sinema tarihinin en garip filmlerinden birisi olan "El Topo", gerek yoruma fazlasıyla açık hâli, gerek her birini yakalaması ve anlamlandırması zor referansları, gerekse içerdiği kimi kışkırtıcı ve rahatsız edici imgeleriyle kuşkusuz herkesin kalemi bir seyirlik değil. Fakat alışılmadık filmler arayan seyircileri fazlasıyla tatmin edeceği kesin, zira "El Topo"yu iyi ihtimalle sadece başka Jodorowsky filmlerine benzetebilirsiniz. Yıllar boyunca hemen hemen sadece kült film takipçileri ve nadide parçalara meraklı arşivcilerin izleyebildiği Jodorowsky filmleri, yakın zamanda piyasaya sürülen DVD kopyaları nedeniyle tekrar sinema yazarları ve akademisyenlerin ilgisini çekmeye başladı. Bu son derece özgün yönetmenle tanışmak içinse, genellikle başyapıtı olarak kabul edilen "El Topo"nun doğru bir seçim olduğunu söyleyebiliriz. Filmin 1. Bölge DVD kopyasına www.amazon.com adresinden ulaşmanız mümkün.

Hazırlayan: Murat Emir Eren
meren@merkezdergi.com.tr

Metin Erksan imzalı "Sevmek Zamanı"nda Müşfik Kenter ve Sema Özcan mükemmel bir ikili oluşturuyor, isimlerini sinema tarihine altın harflerle yazdırıyorlar.

Hüzünlü bir şaheser...

Usta yönetmen Metin Erksan'ın imzasını taşıyan 1965 yapımı "SEVMEK ZAMANI", bir kere izleyeni bağımlısı haline getiren, sadece sinemamızın değil, belki de dünya sinemasının en önemli filmlerinden biri.

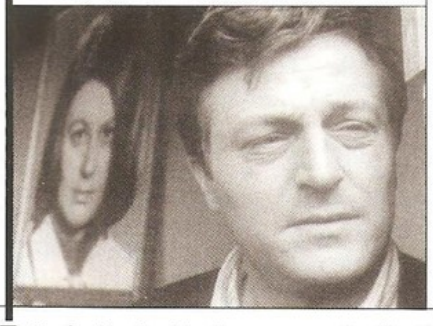

Avrupa sinemasının 60'lı yıllardaki hareketli atmosferi dikkate alındığında bir takım kilometre taşları belirlemek mümkün. Örneğin 1959'da Fraçois Trrufaut'nun "400 Darbe"yi, 1960'da Jean Luc Godard'ın "Serseri Aşıklar"ı çekmesi, 1966 yılında Bergman'ın dünyaya "Persona"yı armağan etmesi, yine 60-63 yıllarında Visconti'nin ardı ardına "Rocco ve Kardeşleri"yle "Leopar"ı çekmesi, bu döneme ait en önemli sinemasal gelişmeleri kaydettiğimiz bir listede yer alırdı mutlaka. Aynı listede Metin Erksan'ın 1965 yapımı filmi "Sevmek Zamanı"nın yer almaması ise büyük bir eksiklik olur hiç kuşkusuz.

"Sevmek Zamanı"nın aynı dönemde çekilen diğer efsanevi filmlerin arasına girememesi şüphesiz filmin hak ettiği ilgiyi görememesinden kaynaklanıyor. Ancak bu kez kabahat izleyicinin değil. Zira filmin yapıldığı dönemde izleyici filmi göremiyor bile. Metin Erksan'a göre bunun en önemli sebebi, sinema salonlarını, yapım şirketlerini ellerinde tutan kartel yöneticileri ve yapımcılar. Erksan, bir kadının resmine aşık olan boyacı Halil'in öyküsünü anlattığı başyapıtını bir türlü satamayınca, dahası gösterecek sinema salonu da bulamayınca, "Sevmek Zamanı" yalnızca o dönem davet aldığı Tunus'taki Kartaca Film Festival'inde gösteriliyor ve Cannes Film Festivali'ne yetişemeden, bir daha gösterilemeden, izleyiciye ulaşamadan ortadan kalkıyor. Sadece "Sevmek Zamanı" değil, "Yılanların Öcü" filminin yurtdışı festivallerinde ilgi görmesi bile "Sevmek Zamanı" gibi inanılmaz bir filme "deli işi" gözüyle bakan birçok para babası yerli yapımcıyı şaşırtıyor, hatta kızdırıyor. Ancak olan, Godard, Bergman ve Truffaut gibilerinin yanına ismini yazdırabilecek az sayıdaki yönetmenimizden birine, Erksan'a oluyor belki de. Her ne kadar kendisi, bunları önemsemediğini söylese de...

Filmin bu trajik öyküsünü geride bırakıp, zamanla bir efsaneye dönüşmesine, adeta saklı bir hazine haline gelmesine, oradan da yakın zamanda DVD reyonlarına ulaşarak son bulan macerasına odaklanmak gerekiyor.

1948 yılında film eleştirmeni olarak sinema hayatına başlayan Metin Erksan, "Sevmek Zamanı"nı çekmeden önce, Aşık Veysel'in hayatını konu eden "Karanlık Dünya" (1952), Fakir Baykurt'un

romanından uyarladığı "Yılanların Öcü" (1960), "Acı Hayat" (1962) ve Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı kazanan 1964 yapımı "Susuz Yaz"ı çekmişti. Yönetmen özellikle "Susuz Yaz" sonrasında büyük sükse yapmış, eski filmlerinin afişlerine de kocaman harflerle ismini yazdırıp, sinemamızda sadece oyuncuların isimlerinin afişlere yazıldığı bir dönemde yıldız yönetmen muamelesi görmüştü. Erksan, karakterlerinin şiddetle örülü yaşamlarını, içsel zayıflıklarını şiddetle dışa vuran erkeklerin durumunu gözler önüne sermeyi defalarca başarmıştı. Çektiği filmlerdeki karakterler, o dönem çekilen Türk filmlerindeki karakterlere benzemiyordu, kullandığı mekanlar daha önce kimsenin kullanmadığı şekillerde kullanılıyordu. Kamera hareketleri, alan derinliğini ustaca kullanışı ve tek bir sahneyi planlarken dahi üzerine uzun uzun düşündüğünü belli eden mizansen yaratma becerisiyle Erksan, belki içgüdüyle, belki de tamamen müthiş bir bilinçle sinema yapmaya devam ediyordu. Ancak filmlerindeki farklı duruş, sinemasındaki ve anlatımındaki benzersiz üslup ona karşı belli bir haset dalgası da üretmiş olacak ki, yönetmen özellikle "Sevmek Zamanı" sonrasında büyük sıkıntı çekmişti. Üstelik "Sevmek Zamanı"ndan henüz bir yıl önce "Susuz Yaz"da birlikte çalıştığı Ulvi Doğan'la yaşadığı sorunlar bitmeden, bu kez de "Sevmek Zamanı" ertesinde yukarıda anlattığımız sorunları yaşamıştı ("Susuz Yaz"ın başrol oyuncusu Ulvi Doğan, aynı zamanda filmin yapımcısı olup, bu şekilde filmin başrolüne yerleşmişti. Daha sonra filmin kopyalarını yurt dışına kaçıran Doğan, filmin daha çok iş yapacağını düşünerek Altın Ayı ödüllü yapıma pornografik sahneler eklemişti). Bundan önce de, yönetmenin "en sevdiğim filmim" dediği "Hicran Yarası" adlı yapıtı devlet arşivlerinde yanarak yok olmuştu. Erksan'ın, şimdiki öfkeli ve dışarıya kapalı tavrının tohumlarını atan bu tür olaylar, sansür, karteller ve kişisel garezler takip etmiş, en nihayet Erksan 1982 sonrasında film yapmayı bırakmıştı.

Yönetmen senaryosunu da yazdığı "Sevmek Zamanı"nda, aslen Doğu edebiyatına yakın duran, ancak Batı hikayelerinde de yerini alan bir temaya "surete aşık olmak" kavramına eğiliyordu. Doğu masallarından fırlayıp İstanbul'un Adalar'ına, kış aylarında boş kalan köşklerine, sahil kenarı kahvelerine, Belgrad Ormanı'nın yalnızlığına sığınan bu öyküyü müthiş bir soğukkanlılıkla işliyor, özellikle görsel olarak Avrupalı meslektaşlarından hiç ama hiç aşağı kalmayan bir iş ortaya koyuyordu. Filmin kurgusu ve harika görüntüleri başlı başına bir olayken, o dönem diyalog üzerine kurulu olan sinemamızda sessizliği en iyi kullanan yönetmenlerden biri olarak Erksan, "Kuyu", "Acı Hayat" gibi filmlerde yaptığını bir adım ileri taşıyor, birçok sahnede neredeyse diyalog kullanmadan sonuca varıyordu. Filmin DVD'si henüz 2007'de çıkabildi. O nedenle filmi sadece bir efsane olarak işitenler için hikayeden biraz bahsetmemiz yerinde olur.

Yağmurlu bir günde açılan, yağmuru adeta bir karakter olarak kullanmayı başaran filmde, Halil ve birlikte boyacılık yaptığı can yoldaşı, ustası Mustafa'yı ilk olarak bir ada köşkünün müştemilatında otururken görürüz. Çok geçmeden Halil, yağmuru izlediği camlı odadan dışarıya çıkıp, daha önce boyadıkları bir köşke gider ve köşkün üst katında onu sadık bir biçimde bekleyen portrenin karşısına oturup, Türk Sanat Müziği eşliğinde rüyaya dalar... Bu sahneyle açılan filmde, Halil ve ustası, kış aylarında terk edilen köşkleri, yazlık evleri boyayan, tadilatını yapan iki işçidir esasında. Hayatları yalnız geçmekte, yaşlı bir adam olan Mustafa, Halil'i adeta oğlu olarak görmektedir. Kimseye görünmeden yaşayıp giden ikiliden Halil, boyadıkları köşklerden birinin sahibinin kızına, daha doğrusu onun resmine aşık olmuştur. Bunca yalnızlığına bir resimle dalıp gittiği hayaller eşlik etmiş, aşkını kendi zihninde yaşamaya çoktan alışmış, ona fiziki yollarla erişebileceğini aklına bile getirmemiştir. İşte tam da bu yüzden, günün birinde resmine aşık olduğu Meral'e, onun resmine bakarken yakalanınca tüm hayatı alt üst olur. Bu şekilde kendi dünyasında sağladığı düzen bozulacak, Meral'in de kendisine ilgi göstermesiyle büsbütün sarsılacak, onca zaman kendisini alıştırdığı şiirsel vaziyetten sıyrılıp, gerçek dünyayla, Meral'in gerçek aşkıyla, Meral'in zengin yaşamıyla, sosyal sınıfının getirdiği güçlüklerle, Meral'in peşindeki zengin çocuğu Başar'la karşılaşacak, en nihayetinde yokuş aşağı bir serüvene girişecektir. Ancak tüm bu serüvenin hiçbir noktasında sevmekten vazgeçmeyecek, aşkın getirdiği tüm bedensel ve ruhsal acılara katlanacaktır Halil. Tabii Meral de... Film neredeyse yeniden doğduğu için, hikaye faslını burada kesmek, filmi DVD'sinden izleyecek olanlar için sanırız daha iyi olacak.

Aslında Halil'in içine düştüğü durum, hayatını daha fazla adamla ya da kadınla birlikte olmaya adamış, samimiyetini bir insandan diğerine geçerken çoktan yitirmiş günümüz insanının fersah fersah uzaklaştığı bir durum. Modern insanın kendisini korumak adına uzak durduğu "Ölümüne sevme" eyleminin, sevilen kişiye kavuşmaktan çok daha önemli bir hale geldiği "sert" ve "zor" durumlar düşünüldüğünde, bu soğukkanlı filmde Erksan'ın neredeyse bir laboratuar çalışması gerçekleştirdiği kesin. Zira Erksan, izleyende duygu üretmekten ziyade, her sahnede ortaya koyduğu tezi destekliyor. Yani düşün dünyasında ideal olarak yaşanan aşkın, gerçeğe döndüğünde son derece acı verici olabildiğini vurguluyor. Dahası, içeriden yaşanan sevme eyleminin verdiği acıyı, gerçeğe dönüştüğünde verdiği acıya tercih edenleri kutsuyor; ki bu konuda yalnız olduğu söylenemez. Zira 2002 yapımı "Dolls"la ilgili olarak filmin yönetmeni Takeshi Kitano'nun açıklamaları tam da bu açıdan enteresandır. Yönetmen bir röportajında "Ben aslında aşkın ne kadar acı verici, ne kadar zarar verici bir şey olduğunu vurgulamak istedim" demiş, aşk nedeniyle perişan olan insanların yaşamını konu ettiği "Dolls"u, aşkın yüceliğini değil karanlığını gözler önüne serdiği bir film olarak gördüğünü belirtmiştir. Yine önemli bir sinemacının Polonyalı yönetmen Kieslowski'nin "Aşk Üzerine Kısa Bir Film"ine baktığımızda da benzer bir durum söz konusudur. Kadın, erkeğin sadece görüntüsüne duyduğu sözde "platonik aşk"ının, neden gelip geçici olduğunu adamın yüzüne çok acı bir biçimde vurur. Aşkın, tek bir cinsel birleşme süresi kadar devam edeceğini tek bir sahnede belirtir. Günümüzden bir Türk filmine "Kader"e ya da belki "Masumiyet"e baktığımızda da, yıllarca Uğur'un peşinden oradan oraya sürüklenen Bekir'in, artık Uğur'la bir aşk yaşamayı değil, sırf aşkı uğruna perişan olma deneyimini, bu bağımlılığını bırakamadığını da anlamak güç değil...

Filmin en ünlü sahnelerinden birinde, Halil bir vitrin mankeni ve aşık olduğu tabloyla görünüyor.

Sema Özcan filmin her biri fotoğraf karesi niteliğindeki sahnelerinden birinde.

Velhasıl, hikayesini ve karakterlerini duygu sömürüsüne alet etmeyen, şaşaalı aşk repliklerine başvurmayan, kof kötülere, lüzumsuz yan karakterlere yaslanmayan "Sevmek Zamanı", 40 yıl öncesinden gelip bileğimize bir çizik atmayı halen başarabiliyor. Erksan, birçok meslektaşının replikle, gözyaşıyla, duygu sömürüsüyle yapamadığı etkiyi, filmde yarattığı atmosferle, her sahnede konuşturduğu yönetmenlik dehasıyla yaratıyor. Daha ne söylesek, ne yazsak, gerçekten boş...

Nasıl İzleyebilirsiniz?

Filmin DVD'si Kanal D Video'dan piyasaya çıktı.

SOUNDTRACK

Hazırlayan: Murat Emir Eren
meren@merkezdergi.com.tr

Marie Antoinette

Sofia Coppola imzalı "Marie Antoinette", dünya tarihinin bu önemli figürüne hayli farklı bir bakış açısıyla yaklaşmakla kalmamış, dönem filmlerine getirdiği yaklaşımla da dikkat çekmişti. Bu yenilikçi yaklaşımın kendisini en çok gösterdiği noktaysa filmde yer alan şarkılardı. Bu ay, çift disklik bu albümün en dikkat çekici parçalarından oluşan bir liste sunuyoruz sizlere.

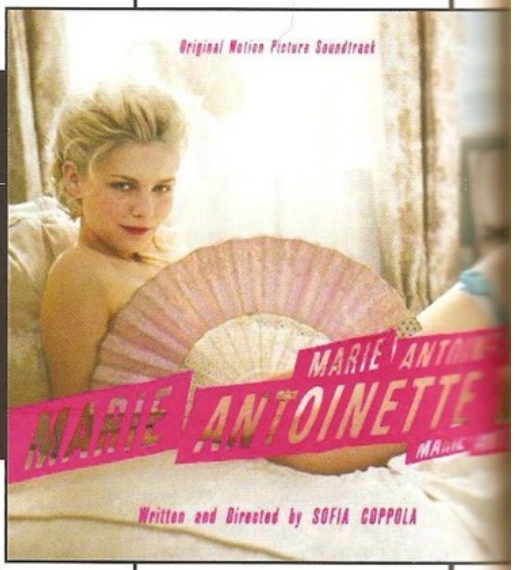

1 Hong Kong Garden
Beste: Siouxsie Sioux, Steven Severin, John McKay ve Kenny Morris
icra: Siouxsie & The Banshees

"Marie Antoinette"in, dönem filmleriyle ilgili klişelerin üzerine gittiğini, bu filmlerin yapım anlayışını tümden reddettiğini söylememiz mümkün. Albümün ilk parçası olarak karşımıza çıkan bu şarkı da, Coppola'nın filmdeki ezber bozan yaklaşımının bir uzantısı. Siouxsie & The Banshees'e büyük ün getiren şarkıyı, Marie Antoinette ve şürekasının katıldığı bir maskeli baloda işitiriz. Fakat asıl önemlisi, bizle birlikte balodakiler de şarkıyı işitmekte ve dans etmektedir. Hem de takvimler 1700'lü yılları gösteriyorken! Tarihi bir filmde bugüne ait unsurları kullanmaktan çekinmeyen yönetmen o dönemde yaşayan insanların dans partisinde, şimdinin kulüplerinde işitebileceğimiz bir şarkıyı kullanmakta beis görmemiş.

2 Aphrodisiac
Söz/Beste: Matthew Ashman, Dave Barbarossa, Leigh Gorman, Annabella Lwin & Malcolm McLaren
icra: Bow Wow Wow

Maskeli Baloda işittiğimiz ikinci şarkı da, 80'li yılların kült grubu Bow Wow Wow'un Aphrodisiac'ı oluyor. Şarkı filmde, M. Antoinette ve yasak aşkı Kont Fersen'in ilk karşılaşmasında devreye giriyor, cinselliği yeni yeni keşfeden 18'lik Fransa prensesi ve İsveç ordusundan bu yakışıklı delikanlının birbirlerinde yarattıkları "afrodizyak" etkisine nazire yapıyordu.

3 What Ever Happened
Beste: Julian Casablancas
icra: The Strokes

New York kökenli punk rock grubu The Strokes imzalı şarkı, M. Antoinette'in Kont Fersen'e olan aşkını ya da tutkusunu hissettirdiği sekanslarda kulağımıza çalınıyor, çıtır kraliçenin olgunlaşmasına işaret ediyordu.

4 Pulling Our Weight
Söz/Beste: Johan Duncanson & Martin Larsson
icra: The Radio Dept.

Sofia Coppola'nın 80'li yıllara denk gelen gençliğinde dinlediği gruplarla birlikte, taze gruplara da yer verdiği albümün nimetlerinden biri The Radio Dept. İsveç kökenli grubun filmde tam üç şarkısı bulunuyor. Bu parçaysa, filmde M. Antoinette ve müstakbel eşinin bir av partisine eşlik ediyor.

5 Ceremony
Beste: Ian Curtis, Peter Hook, Bernard Sumner & Stephen Morris
icra: New Order

Efsanevi solistleri Ian Curtis'in ölümü sonrasında Joy Division üyeleri tarafından kurulan New Order, albümü en önemli parçalarından biriyle şereflendiriyor. Parça, M. Antoinette ve eşinin taç giyme töreni sonrasındaki yaşamından kesitler sunuyor, Antoinette'in doğum günü partisine eşlik ediyordu.

6 Naturals Not In It
Beste: Dave Allen, Hugo Burnham, Andy Gill ve Jon King
icra: Gang Of Four

Açılış sahnesinde yer alan bu şarkı, gerek sözleri gerekse yıllara meydan okuyan melodisiyle albümün nadide parçalarından biri. 70'li yıllarda ortaya çıkan modern punk gruplarından biri olan Gang Of Four imzalı şarkı, kanepeye uzanmış, parmağındaki pasta kremasını yalayan M. Antoinette'in bizi ilk selamlayışıyla tam anlamıyla bütünleşiyordu. Şarkının sözlerindeki ilk mısra da, Coppola'nın gözündeki Marie Antoinette'i özetliyordu adeta: "Boş vakitler hep problem, ah zevk için ne yapmalı."

7 I Want Candy (Kevin Shields Remix)
Beste: Bob Feldman, Jerry Goldstein, Richard Gottehrer and Bert Berns
icra: Bow Wow Wow

Albümü üç şarkısıyla şenlendiren grup Bow Wow Wow'a ait bu şarkı da yine fazlasıyla manidar bir bölümde devreye giriyor ve M. Antoinette'in alışveriş yapıp ortalığı darmaduman ettiği, ısırılmamış kek, tadına bakılmamış içki bırakmadığı, ayakkabılara ve mücevherlere para saçtığı bir sekansa eşlik ediyordu.

8 Kings Of The Wild Frontier
Beste: Marco Pirroni and Adam Ant
icra: Adam & The Ants

Sofia Coppola, filmin en önemli sahnelerinden birinde ses bandını yine bir post punk grubuna emanet ediyor ve M. Antoinette-Kont Fersen arasındaki sevişme sahnesinde kulağımıza Adam & The Ants'den bu parça çalınıyor.

10 The Melody Of A Fallen Tree
Söz/Beste: Dan Matz ve Jason McNeely
icra: Windsor For The Derby

M. Antoinette, ülkesi Avusturya'dan, Fransa'ya gelin olmaya giderken, yolculuk sırasında bu parçayı işitiyorduk uzunca bir süre. Şüphesiz deneysel rock grubu Windsor For The Derby de albümün sürprizlerinden biri.

11 I Don't Like It Like This
Beste: Johan Duncanson
icra: The Radio Dept.

The Radio Dept.'in albümde yer alan bir diğer parçası da, M. Antoinette ve müstakbel eşi Lois'nin ilk karşılaşmasında devreye giriyordu.

12 Plainsong
Beste: Robert Smith, Simon Gallup, Paul Thompson, Boris Williams
icra: The Cure

The Cure'un başyapıt niteliğindeki albümü "Disintegration"ın açılış parçası Plainsong, filmdeki kullanımıyla da gönüllerde taht kuruyor, Kral'ın ölümü sonrasında, M. Antoinette ve müstakbel kocası Lois'nin taç giyme törenine eşlik ediyordu.

Disk 2

5 Keen On Boys
Beste: Johan Duncanson & Martin Larsson
icra: The Radio Dept.

Bir başka The Radio Dept. parçası da, yeni yetme prensesimiz M. Antoinette'in banyodan ıslak elbiseleriyle çıkıp yüklü bir alışverişe hazırlandığı, peşi sıra Fransa moda aleminin yarısını talan ettiği bir sekansa eşlik ediyordu.

8 Fools Rush In (Kevin Shields Remix)
Beste: Johnny Mercer and Rube Bloom
icra: Bow Wow Wow

Bow Wow Wow'un "I Want Candy" ile birlikte en ünlü şarkılarından biridir Fools Rush In. Kevin Shields'in mükemmel dokunuşuyla şahlanan parça filmde, M. Antoinette ve eğlence arkadaşlarının maskeli balodan döndüğü bir sahneye eşlik ediyor, kulağımızın pasını alıyordu.

14 All Cat's Are Grey
Beste: Robert Smith, Simon Gallup veLaurence Tolhurst
icra: The Cure

The Cure'un Sofia Coppola ve aynı kuşaktan birçok insan üzerindeki etkisi malum. Grubun 1981 yılında çıkardığı "Faith" albümünden oldukça etkileyici bir parça olan "All Cats Are Grey" de, Coppola'nın kapanış jeneriğinde bizlere armağan ettiği bir diğer güzellik.

Not: Bu parçaların yanı sıra ilk diskte Antonio Vivaldi'nin Concerto in G'si, ikinci diskteyse Intro Versailles (1), Aphex Twin imzalı Jynweythek Ylow (2) ve Avril 14th (9), Dustin O'Halloran'ın muhteşem piyano besteleri Opus 17 (3), Opus 23 (6) ve Opus 36 (13), Il Secondo Giorno (4), Les Baricades Misterieuses (7), K. 213 (10), Tommib Help Buss (11), Tristes apprêts, pâles flambeaux (12) gibi enstrümantal besteler de yer alıyor.

DVD Rehberi

Hazırlayanlar:
Murat Erşahin, Kerem Akça

KRİTİK

- Ayın DVD'si/ Polis (2007)
- Ayın sürpriz DVD'si/ Hairspray (1988)

İNDEX

Polis	✪✪✪✪
Hairspray	✪✪✪✪
Breaking and Entering / Hırsız	✪✪✪✪
Blood Diamond / Kanlı Elmas	✪✪✪
The Dark	✪✪✪
Peter Pan	✪✪✪✪
Dead Ringers / Ölü İkizler	✪✪✪✪✪
Miller's Crossing / Miller Kavşağı	✪✪✪✪
Kazu No Tani No Nausshika / Rüzgarlı Vadi	✪✪✪✪✪
Tenku No Shiro Rapyuta / Gökteki Kale	✪✪✪✪
Tonari No Totoro / Komşum Totoro	✪✪✪✪
Majo No Takkyubin / Küçük Cadı Kiki	✪✪✪✪
Son Osmanlı "Yandım Ali"	✪✪✪
Tideland / Kabuslar Diyarı	✪✪✪✪
Imaginary Heroes / Hayali Kahramanlar	✪✪✪
Little Children / Tutku Oyunları	✪✪✪
Running with Scissors / Elde Makas Koşmak	✪✪✪
Pleasantville	✪✪✪✪
Talladega Nights / Talladega Geceleri	✪✪✪✪
The African Queen	✪✪✪✪✪
Victory / Zafere Kaçış	✪✪✪✪
The Dead / Ölüler	✪✪✪
High School Musical / Yıldızlar Takımı	✪✪✪
Catch and Release / Aşkın Peşinde	✪✪✪
Barnyard / Parti Hayvanları	✪✪✪
Robin Hood	✪✪✪✪
An Inconvenient Truth / Uygunsuz Gerçek	✪✪✪
Cinliler Geliyor	✪✪
Die Hard: With a Vengeance / Zor Ölüm 3	✪✪✪
Supergirl	✪✪
Son of Ali Baba	✪✪✪
Eve Giden Yol 1914	✪✪
Death of A President / Bir Başkanın Ölümü	✪✪✪
Blink	✪✪✪
Le Council de Pierre / Taş Meclisi	✪✪
For Queen and Country / Kraliçe ve Ülkem Adına	✪✪✪
Jackass Number Two / Jackass 2	✪✪✪
Maskeli Beşler: I.R.A.K	✪✪
Shark Bait / Cesur Balık	✪✪
Pumpkinhead: Ashes to Ashes / Pumpkinhead: İntikam Peşinde	✪✪

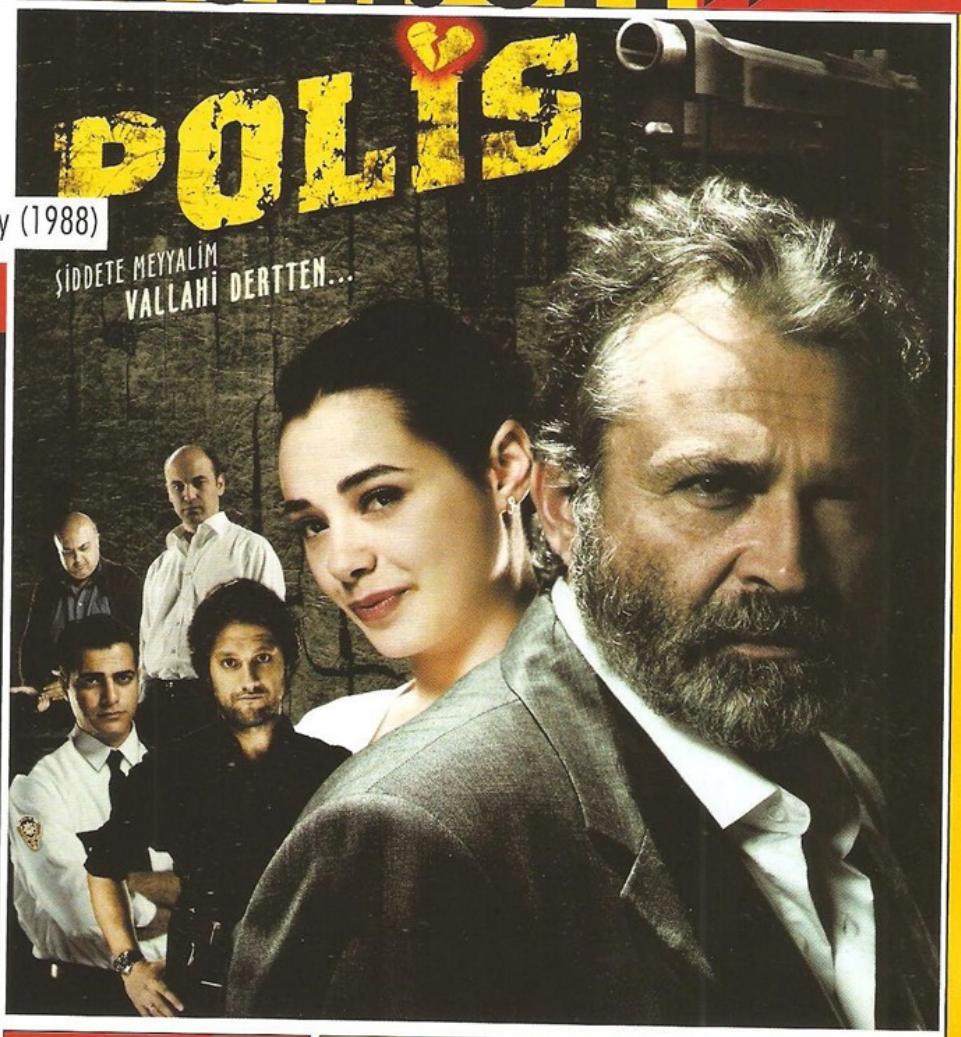

HAYAO MIYAZAKI

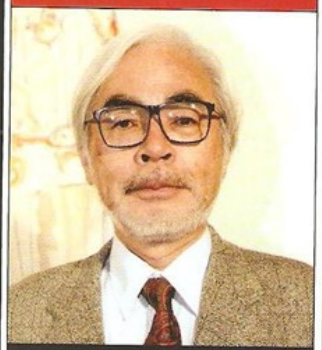

30 yıllık kariyerinde 9 müthiş film yapan Japon animesinin büyük ustası Miyazaki, dört filminin yeni çıkan DVD'leri vesilesiyle konumuz oldu.

BANLİYÖ FİLMLERİ

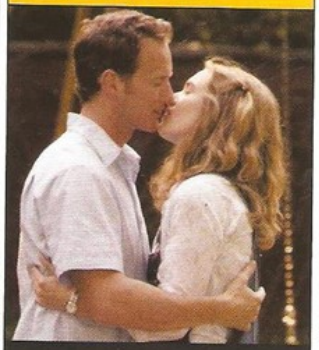

Bugün bir modern klasik olan "American Beauty"nin banliyö filmleri üzerindeki etkilerini araştırdık.

JOHN HUSTON

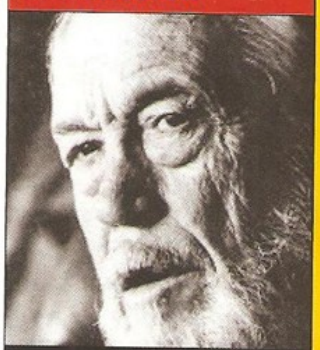

Amerikan klasik sinemasının en önemli yönetmenlerinden John Huston'ın, "The African Queen", "Victory" ve "The Dead" filmlerinin DVD'leri piyasada.

DVD KLASİK: JAWS (1975)

AYIN DVD'Sİ

Polis (2007)

Y: Onur Ünlü
O: Haluk Bilginer, Özgü Namal, Sermiyan Midyat, Ragıp Savaş
Bölge: 2 (Türkiye) 110 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
Türkçe 5.1 Dolby Digital
Türkçe / İngilizce Altyazı
Eflatun Film / Tiglon

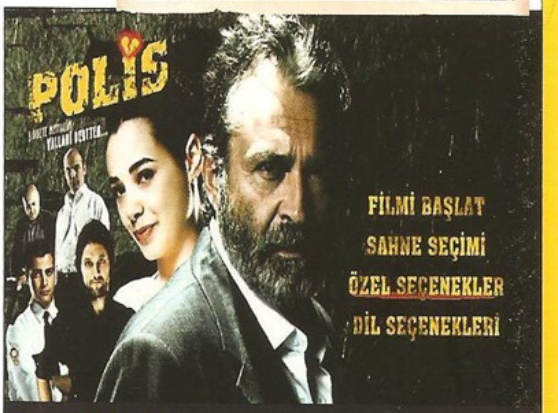

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: -

Musa Rami (Haluk Bilginer), mesleğinde başarılı bir polistir. Beynindeki tümör yüzünden yakında ölecek olması, kendinden kırk yaş küçük üniversite öğrencisi Funda'ya (Özgü Namal) olan tutkulu aşkı, çocuklarının bin türlü sorunu ve oğullarını öldürdüğü ünlü mafya ailesinin tehditleri dışında, başka dertleri de vardır. Örneğin, kimse ona 'seni seviyorum' dememiştir ve Musa Rami'nin en çok duymak istediği kelimelerdir bunlar. Onur Ünlü'nün yazıp yönettiği absürt dram, yönetmenin ilk uzun metraj filmi. Kara komediden aksiyona, melodramdan yoğun bir drama gezinen film, seyircinin alışık olmadığı tuhaf bir deney olarak da nitelenebilir. Ama gayet cesur ve orijinal bir deneme olduğu da gerçek. Haluk Bilginer'in gerçekten üstün performansına, başta Özgü Namal ve Sermiyan Midyat olmak üzere kadronun diğer isimleri de ayak uydurmuşlar. Takeshi Kitano sinemasından esintiler taşıyan filmi, yönetmen Ünlü, çok sevdiği Kitano'ya adamış. 18. Uluslararası Ankara Film Festivali'nde Haluk Bilginer'e, 'En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü kazandıran filmin "Olur Ya" adlı şarkısı, uzun süre akıldan çıkacak gibi değil. Müziği Giannis Parios'a ait parçanın, Fikret Şeneş'in güzel sözleriyle filme eklenen yeni yorumu, yapımın dokusuna ve meseleye cuk oturmuş. Şarkının her sözü, filmin kareleriyle birlikte yürek yaralıyor. Kendisine, asla 'seni seviyorum' denmemiş bir adamın bunu duymak isteyişi var filmde. İmkânsız aşkına söylediği o şarkı var sonra... 'Seni uzaktan sevmek aşkların en güzeli. Alıştım yokluğuna, gel desen gelemem ki'... Farklı ve gerçeküstü bir öyküyü, ülkemiz sineması açısından alışılmadık bir stille izlemek isteyenler için kayda değer, yürekli, yenilikçi bir iş "Polis". Son dönemde ortalığı kasıp kavuran yerli ticari filmler arasında ayrı bir yerde duran yapım, festival jürilerinden göremediği ilgiyi, izleyiciden fazlasıyla hak ediyor.

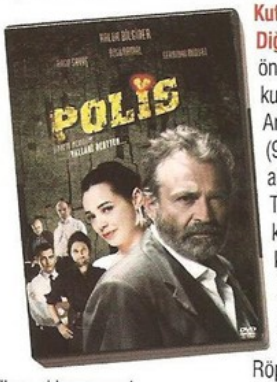

Kutu: Klasik şeffaf.
Diğer Ekstralar: En öne çıkan ek kuşkusuz 'Sahne Arkası Belgeseli' (98 dk). 1.5 saati aşan bu ekstra, Türk filmi DVD'lerinde şu ana kadar karşımıza çıkmış en kapsamlı üç yapım belgeselinden biri ("Hacivat ve Karagöz Neden Öldürüldü?" ve "Anlat İstanbul" DVD'lerini de incelemelisiniz). Röportajlardan set arkası görüntülere, ön çalışmalardan post-prodüksiyona, asistanlardan teknik ekibe kadar filmle ilgili bütün detaylara incelikli bir bakış atıyor. Ekte başarılar, aksaklıklar ve sorunlar birarada sunuluyor. Bunu geçince karşımıza, 6 'Çıkarılmış Sahne' çıkıyor. Biri uzatılmış olan bu sahnelerin toplamı 18 dakikayı buluyor. 'Kesik Baş' sahnesi özellikle dikkat çekici. Son olarak ise, Ceza'nın "Sitem" klibine (3 dk) ulaşabiliyoruz. DVD'nin, tek disklik versiyon olmasına karşın doyurucu bir ek skalasına sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

Bu DVD'den neler öğrendik?

1- Haluk Bilginer'in arabasındaki çekimler için arabanın önüne, özel bir çekici aracın taşıdığı bir kamera yerleştirildiğini.
2- Onur Ünlü'nün bir sahnede oyunculara talimat verirken yemek masasındakileri göstererek neden 'dekorları yemeyin' dediğini.
3- Yeşil ekran tekniğiyle gerçekleştirilen bir ölüm sahnesinin nasıl çekildiğini.
4- Onur Ünlü'nün oyuncularıyla ilk toplantısında 4nlardan filmde, gerçeklikten olabildiğince uzaklaşacakları 'Brechtyen' bir oyunculuk istediğini.
5- Özgü Namal'ın canlandırdığı Funda'nın evinin 5;inin, Filmacass stüdyolarında özel olarak tasarlandığını.

1

2

3

4

5

AYIN SÜRPRİZ DVD'Sİ

Hairspray (1988)

1960'ların başında, konvansiyonel sinema sistemini değiştirme çabası olarak gelişen Amerikan bağımsız sineması; John Cassavetes'in, Andy Warhol'un alternatif sanat çalışmalarıyla aynı yıllarda çektiği filmleri, dünya sinemasındaki akımlara paralel olarak alternatif bir sinema ideolojisi yaratmıştır. Eserlerin esas öne çıkan noktaları, varlığını hissettiren bir el kamerasıyla çekilmeleri ve Amerikan tür sinemasının kalıplarını yerle bir etmeleridir. Ancak 1980'lere kadar, ülkesinden çok fazla destekçi bulamamıştır Cassavetes. John Waters, Jerry Schatzberg, Curtis Harrington, Leonard Kastle gibi onun çizgisini takip eden belli yönetmenler olmasına karşın, bunların çoğunluğunun kariyeri kısa sürmüş; Amerikan bağımsız sineması 1980'lere kadar esas kimliğini oturtamamıştır. 70'li yıllarda ise daha çok istismar filmleri ve B filmlerindeki hâkim olmuştur, Amerikan sinemasının bağımsız kanadına. Bu sözünü ettiğimiz isimlerden John Waters, ilk döneminde hem bağımsız bir ruhla John Cassavetes'i takip eden, hem de istismar filmlerinin anlayışına yakın duran eserler vermiştir. En bilinen filmi "Pink Flamingos", çektiği beş filmin tipik bir örneğidir. 8 mm'den çıkan soluk renkli ve grenli görüntüler, amatör oyuncular, seyirciyi istismar etmek için kullanılan rahatsız edici cinsel öğeler ve daha nicesini içerir film. Ancak bunların altında, esas olarak konvansiyonel sinemanın ana iskeletini bozma ve seyirciyi rahatsız etme gayesi yatar. John Waters da, kariyeri boyunca bunun için çaba sarf etmiş; Amerikan sinemasının dramatik, görsel ve ideolojik yapılarını bozmaya çalışmıştır. Özellikle ilk dönem filmlerinde amacına daha radikal yöntemlerle ulaşmaya çalışır. Bu, parasızlığına da bağlanabilir elbette... Ancak 1988 yılı ile beraber Waters, sinema sanatına bakış açısını konvansiyonel sinemanın içine sokar ve daha olgun eserler vermeye başlar. "Hairspray", New Line'ın (ki sanat gayesi güden filmlerin ve yönetmenlerin yapımcısı olarak bilinir) 2 milyon dolara çektiği bir gençlik müzikalidir. Yani 1978'de "Grease" ile çıkışa geçip "Saturday Night Fever" gibi başarılı örnekler veren hâkim türün içine girer Waters. "Hairspray", isminden de anlaşılacağı gibi ironik bir filmdir; saçla ve görünümle derdi olan gençleri eleştiren bir isim ile çıkar yola. 'Saç spreyi', gençlik müzikallerinde ve o dönemin gençlik filmlerinde fiziğe önem veren gençlerin ellerinden düşürmediği hayati bir alettir adeta. Bağımsız ruhun yansıması olan bir anlayışla bütün filmlerinin senaryolarını da yazan Waters, filmin görsel yapısını 'kitsch' (bayağılık estetiği) kavramının üzerine kurar. Öyle ki, mekânlardaki eşyaları geçin, TV kanalının seti ve kameraları (maket olarak kullanılıyor) dahi yapaydır onun kurduğu dünyada. Peki, 'klasik dramatik yapının temeline nasıl bir müdahalede bulunuyor?' diye soracak olursak; en temelinden bütün iskeleti ters yüz ettiğini söyleyebiliriz. Öncelikle Tracy adlı baş kız karakter; çirkin, kilolu ve okulun kaybedenlerinden. Ancak 'mükemmel' sanşın kızla yaptığı mücadeleyi sürekli kazanır. Önce, 'Corny Collins Şov' adlı TV programında karşı karşıya gelirler; ardından okulun jönünü kazanma noktasında. Ancak kazanan sürekli Tracy olur. Kimse de onun anti-kahraman olmasından rahatsız değildir. Üstelik Tracy'nin en yakın kız arkadaşı da okulun dışlanan tiplerinden biridir. Üstelik annesi, John Waters'ın hit oyuncusu olan bir transseksüel (Divine) -ki filmde bir de erkek karakteri oynar- tarafından canlandırılmaktadır. Böylece, ana akım gençlik filmi hikâyesinin ana iskeletini ilk vuruşta deviriyor John Waters. Bunu yaparken ırk ayrımı meselesini de devreye sokarak, genelde çiftleri buna göre (biri siyah biri beyaz) oluşturuyor ve bu şekilde ırkçılık yapan filmlere, ABD'deki egemen politika anlayışına saldırıyor. Zira bu alt kültür bireyleri, filmin bulunduğu coğrafyada dışlanıyorlar, hapse atılıyorlar vs... John Waters'ın yapı bozucu dünyasının içinde bütün karakterlerin karikatürize edilmeleri de önemli bir özellik. Yönetmen gençlik müzikali türünün yapısını yerle bir ederek, bu türü John Waters tarzı bir komediye dönüştürüyor. Bunu yaparken de Amerikan konvansiyonel sinemasının formüllerine saldırması, Waters'ın bir anlamda Fransız Yeni Dalgası'na göz kırptığını kanıtlıyor. Filmde o kadar abartılı sahneler ve karakterler var ki, normal bir izleyicinin 'katharsis ezberi' ister istemez bozuluyor. Yönetmenin kendisi bizzat bir psikolog rolünde ve beyaz bir ailenin kızının 'alt kültür hastalığı'nı tedavi ediyor! Sistem karşıtı müzikal, 2002 yılında ilginç bir şekilde bir Broadway müzikaline dönüştü. Bu yıl içerisinde ise, o müzikalden uyarlanan bir film projesiyle karşımıza gelecek. Divine'ın karakterini John Travolta'nın canlandırması ise fazlasıyla dikkat çekici.

```
Y: John Waters
O: Divine, Ruth Brown
Bölge: 2 (Türkiye) 90 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG 5.1 DD, TR 2.0 DD
Türkçe Altyazı
New Line / Tiglon
```

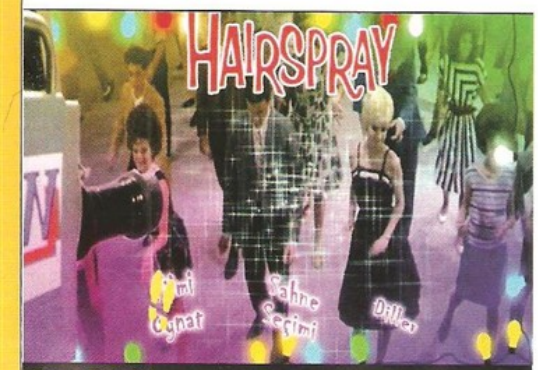

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: -

Kutu: Kabartmalı karton kutulu klasik şeffaf.
Diğer Ekstralar: Yok
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

ESİN KAYNAKLARI:

1 - Grease (1978)
(Paramount)
Klasik Amerikan müzikalini, gençlik filmi ile harmanlayan bu eser, geçen yıllar içinde kült bir klasiğe dönüştü. John Travolta-Olivia Newton-John'un benzersiz sahne uyumu ve 'kitsch' görsel yapısıyla unutulmaz bir başyapıt!

2 - The Rocky Horror Picture Show (1975)
(2. Bölge – 2 Disc Special Edition)

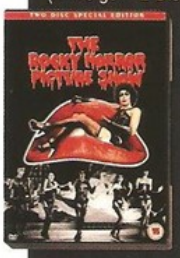

Bu 'kitsch' müzikal, kısa sürede kültlük mertebesine ulaşmış bir yapım. Transseksüel, travesti, lezbiyen, eşcinsel gibi toplumun dışına itilip ötekileştirilen karakterleri merkeze yerleştiren yapım, unutulmaz koreografileri ve yapı bozucu tavrıyla da John Waters, Quentin Tarantino gibi 'çöp' hayranlarının ağızlarının sularını akıtan bir film aynı zamanda. Yaklaşık 20 senedir ingiltere ve ABD sinemalarında hafta sonları gece seanslarında 'kült bir etkinlik' olarak gösterilmesi de bunu kanıtlıyor.

3 - Glen or Glenda (1953)
(1. Bölge)

Çöpün ve kitsch estetiğinin babası olarak anılan Ed Wood'un en eğlenceli filmlerinden. Kendini kadın gibi hisseden Glen'in, 'Glenda'laşma çabasını ele alan bu B filmi, transseksüellik ve iki cinsiyete ait olma mevzusuyla ilgili ilk filmlerden.

Breaking and Entering/Hırsız (2006)

Y: Anthony Minghella
O: Jude Law, Juliette Binoche
Bölge: 2 (Türkiye) 114 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce, Türkçe 5.1 Dolby Digital
Türkçe, İngilizce Altyazı
Buena Vista / Tiglon

"Hırsız / Breaking and Entering", 1996 tarihli "The English Patient / İngiliz Hasta" ile 'En İyi Yönetmen' Oscar'ını kazanmış Anthony Minghella'nın imzasını taşıyan son derece güçlü ve düşündürücü bir yapım. Hüzünlü ve gerçekçi dramda, günümüz Londra'sına bakıyor yönetmen. Uzun süredir Londra'da yaşayan ve kendini gerçek Londralı sayan varlıklı sınıf ve Londra'ya çalışmak, hayata tutunmak için gelen yoksul yabancılar… Avrupa'nın en hızlı gelişen kentsel gelişim projesi olarak kabul edilen Londra'nın King's Cross semtinde meydana gelen bir hırsızlıkla açılıyor film. Peyzaj mimarlığı şirketini soyanlar iki Bosna göçmeni gençtir. Ama hayatta farklı hırsızlıklar vardır ve hepsinin amacı ayrıdır… Londra'nın her geçen gün değişen sosyal yapısını fon alan incelikli ve etkileyici dram, birçok toplumsal soruna parmak basıyor. Göçmenlik, global yalanlar, ekonomik değişim, şehirde artan suç oranı, çaresizlik, sınıf farklarına ve bireysel trajedilere sırtını yaslayan zeki bir senaryoda bir araya gelmiş. Bireysel acıların toplumsal yaralara dönüşümü (ya da tam tersi), içine ince bir romantizm katılarak anlatılıyor. Jude Law bu kez 'çok yakışıklı' imajını, çok iyi bir performansla ikinci plana itiyor. Filmin kadınları Juliette Binoche ve Robin Wright Penn, zaten harikalar. İlk rolünü oynayan genç Rafi Gavron'a ise özellikle dikkat. İlerde ismini çok duyacağız. Minghella Amerikan tarihine de değinen ve ülkesi dışında anlattığı öykülerden çok daha başarılı olmuş bu kez. Londra'da geçen leziz öyküye her bakımdan egemen İngiliz yönetmen soruyor; 'Sizi uyutmayan sadece bahçenizdeki tilki mi?'

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: ✓

Kutu: Klasik şeffaf.
Diğer Ekstralar: En önemsenecek ek olan 'Yapım Belgeseli', 13 dakika uzunluğunda. Set görüntülerinden röportajlara standart bir ekstra sunuyor. Onu geçince karşımıza 6 silinmiş sahne çıkıyor. Bunların toplamı ise 9 dakikayı buluyor. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Blood Diamond/Kanlı Elmas (2006)

KOLEKSİYONCULARA ÖZEL 2 DİSKLİ VERSİYON

Dünyanın en büyük elmas madenlerine sahip ülkesi Sierra Leone'de geçen film, ülkede 90'larda başlayan kanlı iç savaşı fon alıyor. Macera dolu sarsıcı dramda, çaresizce ailesini arayan yerli çiftçi Solomon, geçimini elmas karşılığı silah ticareti yaparak sağlayan paralı asker Danny ve Amerikalı idealist gazeteci Maddy, çok para eden bir mücevher çevresinde dönen kanlı ve acı dolu bir macera yaşıyorlar. "Kanlı Elmas", adını iç savaşın acıları içinde kaynayan Afrika ülkelerinden çıkanlan ve kirli savaşı finanse ederek daha büyük katliamlara yol açan elmaslardan alıyor. Kapitalizm, beyaz adamın kara adama yaptıkları, asırlardır süregelen sömürü ve güç oyunları, insanın insana ettikleri… Senaryo, yönetim, oyunculuk, görüntü yönetimi, yapım tasarımı ve teknik kalite olarak çok nitelikli olan film, acılı kara kıtaya yakılmış içten bir ağıt. Başrollerini Leonardo DiCaprio, Djimon Hounsou ve Jennifer Connelly'nin paylaştıkları aksiyon yüklü dram, 'En İyi Erkek' ve 'En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu' dalları dahil tam beş dalda Oscar için yarışmıştı. "Zafer", "Kuşatma" ve "Son Samuray" gibi filmleri imzalayan Edward Zwick'in yönettiği duygu dolu yapım, gözyaşları eşliğinde dünyada yaşanan acılar üzerine uzun uzun düşündürüyor. Bir kadının boynunu süslesin diye servet ödenerek alınan elmasların, yüz binlerce masum insanın kanına mal olduğu ve bunun hep süreceği düşünüldüğünde delirmemek ve isyan etmemek içten değil. Defalarca izlenmesi gereken bu etkileyici film, sosyal içeriğiyle ayrı bir yerde duruyor.

Y: Edward Zwick
O: Leonardo DiCaprio, Jennifer Connelly
Bölge: 2 (Türkiye) 137 dakika
2.40:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 Dolby Digital
Türkçe, İngilizce Altyazı
Warner / Tiglon

Kutu: 2 diskli klasik siyah.
Diğer Ekstralar: Bir özel belgesel ve üç yapım belgeseli dikkat çekiyor. 'Elmastaki Kan: Elmasın Tek Taş Olma Yolculuğu' (50 dk), 'elmas' objesinin Afrika'nın çeşitli ülkelerindeki yolculuğuna uzanan özel bir bölüm sunuyor. Filmin yapımı ile ilgili eklere geldiğimizde ise şu belgesellerle karşılaşıyoruz: 'Archer Olmak' (9 dk), Leonardo DiCaprio'nın film için yaptığı çalışmalara odaklanırken; 'On Cephedeki Gazeteci' (5 dk), Jennifer Connelly karakterinin oluşturuluşuna uzanıyor. 'Kuşatılmış Özgür Şehrin İçinde' (11 dk) ise, filmin önemli sahnelerinden birinin çekim aşamalarına giriyor. Türkçe altyazılı eklerde bunların dışında, Nas'ın 'Shine on Em' (3 dk) klibi de bulunuyor.
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

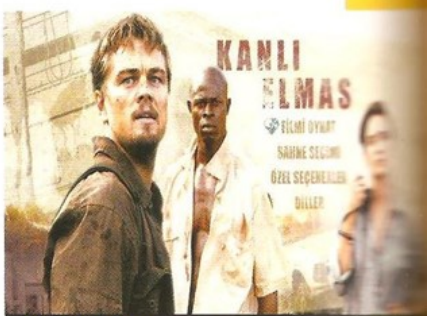

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: -

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

The Dark (2005)

Y: John Fawcett
O: Maria Bello, Sean Bean
Bölge: 2 (Türkiye) 89 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
Özen Film-Umut Sanat

Korku filmi severler, sürekli 'farklı bir korku filmi' arayışı içindedirler. Bunun nedeni, zaman zaman belli formüllerin olması gerektiğinden fazla, belli motiflerin ise hiç kullanılmamasıdır. Son yıllara baktığımızda; 2003 yılında "Underworld", 2005 yılında "Constantine" ve "Skeleton Key / İskelet Anahtar", 2006 yılında "The Descent / Cehenneme Bir Adım", geçtiğimiz sezon içerisinde ise "Silent Hill / Sessiz Tepe" ve "The Dark", belli tabuları yıkarak 'farklı' sözcüğünün altını çizmeyi başaran filmler oldular. Bu eserler en azından bir iki saatliğine, bir kasabada veya okulda doğranan gençleri konu alan 'slasher' filmlerinin hâkimiyetinden kurtulma imkânı tanıdılar bizlere. Konumuz olan "The Dark"a geldiğimizde karşımıza, hayalet-şeytan alt türlerini harmanlayan bir film çıkıyor. Ancak esas önemli olan yapımın korku sinemasında çok fazla kullanılmayan 'ölüm-yaşam arasında kalmışlık' motifini kullanması ve esrarengiz bir mitten beslenmesi. Elbette bu farklılığın esas müsebbibi, Kanadalı yönetmen John Fawcett. İkinci filmi "Ginger Snaps" (2000) ile korku sinemasına hâkim bir yönetmen olduğunu gözlemlediğimiz Fawcett (ki kurt adam alt türünün kalıplarını değiştiriyordu), bu projesinde de bunun tesadüf olmadığını kanıtlıyor.

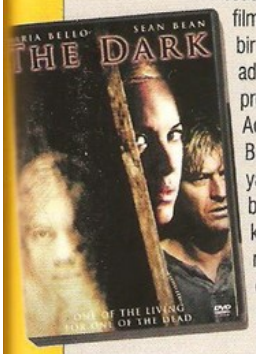

Adele, kocası James ve kızı Sarah bir adaya gelirler. Burada, bodrum katı mezbaha olan bir kulübede yaşarlar. Ancak bir süre sonra ailenin mutluluğu bozulur. Çünkü sadece bir çobanın yaşadığı adada, bir koyun sürüsü intihar eder; bunu takiben de aynı noktadan Sarah intihar eder. Böylece filmin mitolojik çözümlemeleri devreye girer. Şöyle ki, Galler mitolojisinde ruhların yani ölüm-yaşam arasında kalmışların gittiği yer olarak bilinen Anwyn, Yunan mitolojisindeki Hades'le eşdeğer bir yerdir; yani ölüler diyarının mistik karşılığıdır. Adadaki uçurumun kenarında Anwyn yazan bir mezar taşı bulunması ve bütün intiharların o bölgeden gerçekleşmesi de, ilginç mitolojik açılımlar sağlar; ki Hades, mitolojide sorunlu bir yerdir. İnsanlar, öteki dünyaya gitmek için çeşitli yollardan geçmek zorundadırlar (nehir, nehir bekçisi –burada çoban olarak vurgulanıyor-, metal para gibi). Bir süre sonra Anywn'in, Hades ile dünya arasında kalmış bir bölge olduğu ve 'karanlık' mevzusunun oraya bağlanacağı ortaya çıkacaktır. Yapım; ölüm, intihar, aile, din gibi kavramlarla da ilgilenen dikkat çekici bir korku filmi.

Kutu: Kabartmalı karton kaplı klasik siyah.

Diğer Ekstralar: Türkçe altyazılı eklerde, 'Söyleşiler' ve Alternatif Son (8 dk) bulunuyor. 'Söyleşiler', 5'e ayrılıyor:'Maria Bello' (3 dk), 'Sean Bean' (8 dk), 'Maurice Roeves' (5 dk), 'Sophie Stuckey' (2 dk) ve 'Abigail Stone' (2 dk).

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Peter Pan (1953)

KOLEKSİYONCULARA ÖZEL 2 DİSKLİ VERSİYON

Y: Clyde Geronimi, Wilfrod Jackson, Hamilton Luske
S: Bobby Driscoll, Kathryn Beaumont
Bölge: 2 (Türkiye) 74 dakika
1.33:1 Tam Ekran
İNG / TR 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
Buena Vista / Tiglon

Walt Disney'in 1930'ların sonunda beyazperdeye yansıtmayı planladığı ilk "Peter Pan" animasyonu, ancak 1953'de gerçekleştirilebildi. Disney, J.M. Barrie'nin tiyatro oyunundan fazlasıyla etkilenmiş ve projeyi benimsemişti. Ortaya çıkan animasyon ise, o dönemin teknikleriyle çizilmiş tek boyutlu bir çizgi film oldu. Hikâye, Wendy'nin ergenlik döneminden bir gün önce 'Var Olmayan Ülke'de (Neverland) yaşadıklarına uzanıyor. Orada, Kızılderililer, Peter Pan, Kanca ve çeşitli karakterler eşliğinde, izleyiciye hayali bir macera sunuluyor. Müzikal sahnelerin 10 dakika civarında seyrettiği bu eser, daha çok komediye ağırlık vererek öğretici olmaya çalışıyor. Disney'in en önemli klasiklerinden birinin DVD'si, iki diskli özel bir set ve kutu tasarımıyla sunuluyor.

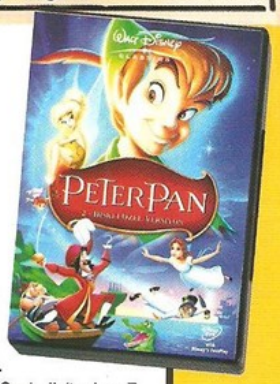

Kutu: Özel parlak karton kaplı, iki diskli klasik mavi kutu.

Diğer Ekstralar: İlk diskte iki ilginç ek bulunuyor. 'Şarkı Seçimi' (toplam 7 dk), filmdeki 5 şarkıyı Türkçe ve İngilizce seçeneklerle dinleme olanağı sunuyor. 'Peter'ın Eğlenceli Şakası: Hikâye Kitabı', interaktif kitap bölümü. Asıl eklere ise, ikinci diskte ulaşabiliyoruz. Burada karşımıza dört bölüm çıkıyor. 'Peter Pan'in Uçuşu' (2 dk), kahramanın gözünden Londra'da yapabileceğimiz 'uçma eylemi'ni interaktif olarak sunuyor. 'Müzik & Daha Fazlası', dörde ayrılıyor. 'Storyboard'lar eşliğinde sunulan 'Çıkarılmış Şarkı: The Pirate Song' (3 dk) (klip), eski sözlerin üzerine yapılan eklemelerle düzenlenen 'Var Olmayan Ülke: Kayıp Şarkı' (6 dk) (çekim belgeseli), 'Müzik Video: Neverland' (3 dk) ve 'Müzik Video: Gökyüzündeki Yıldızlar' (3 dk) gösteriliyor. Üçüncü bölüm 'Oyunlar & Aktiviteler', dört oyun sunarken dördüncü bölüm 'Disney'in Sahne Arkası', bizleri filmin yapım aşamasına doğru 6 parçalı bir yolculuğa çıkarıyor. 'Uçabilirsin: Peter Pan'in Yapımı' (11 dk), kısa bir yapım belgeseli, 'Walt'ın Anlatımıyla: Neden Peter Pan'i Yaptım' (8 dk) Walt Disney'in animasyonla ilgili kayıp notlarını içeriyor, 'Tinker Bell: Bir Peri Masalı' (9 dk) peri Tinker Bell'in hikâyesini anlatıyor, 'Neredeyse Peter Pan' (9 dk) animasyonun yaratıcılarının yorumuyla 1939 yılında gerçekleştirilmek istenen proje hakkında, 'Peter Pan Masalı - 1952' (12 dk) projenin nasıl Walt Disney'in planlarına girdiğini özetleyen bir retro belgesel. 6. parça ise, dokuz bölümlü tasarım galerileri sunuyor. Eklerde, Türkçe altyazı var.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: ✓

Dead Ringers/Ölü İkizler (1988)

Y: David Cronenberg
O: Jeremy Irons, Genevieve Bujold
Bölge: 2 (Türkiye) 110 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 2.0 Dolby Digital
Türkçe Altyazı
Saga / A.E. Film

Beverly ve Elliot Mantler, birlikte yaşayan ve çalışan iki jinekologtur. İkiz kardeşler, her aynı yumurta ikizi gibi fiziksel olarak birbirlerinin kopyasıdırlar ama karakter anlamında aralarında ayırt edici farklar vardır. Biri, özellikle kadınlarla olan ilişkilerinde oldukça rahatken, diğeri utangaç tavırlar sergilemektedir. Çekim alanları içine giren güzel kadınları paylaşma konusunda ise dengeli bir işleyiş oluşturmuşlardır. Fakat ikizlerden birinin aşık olmasıyla bu özel denge bozulmaya başlar. "Ölü İkizler / Dead Ringers", beyazperdenin yaratıcı dahilerinden David Cronenberg'in 88 yılında çektiği önemli bir kült. İkizler ve ruhsal çözümlemeler üzerine derin açılımlara sahip filmin başrolünde ise iki karakteri başarıyla canlandıran usta aktör Jeremy Irons'ı izliyoruz. Bari Wood ve Jack Gaesland'ın kitaplarından uyarlanan gerilim yüklü dram, görüntü yönetimi ile de dikkat çekiyor. Cronenberg'in birçok filminde birlikte çalıştığı Polonya asıllı usta görüntü yönetmeni Peter Suschitzky'nin titiz kamerasının önüne geçen isimlerden biri de güzel ve yetenekli aktris Geneviéve Bujold. ABD-Kanada ortak yapımı ilginç deneme ve başoyuncusu Jeremy Irons, Fransa'da düzenlenen Avoriaz Fantastik Filmler Festivali ve Portekiz'de düzenlenen Fantasporto gibi önemli festivallerde büyük ödülü kazanmıştı.

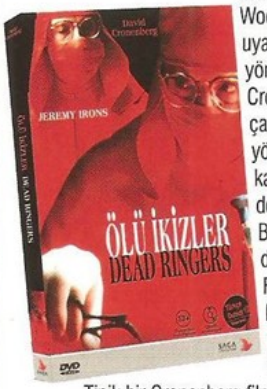

Tipik bir Cronenberg filmi olan gerilim yüklü dram, ünlü yönetmenin dünyasını bilip sevenlere ve bu pek tekin olmayan kapıyı aralamak isteyenlere hararetle önerilir.

Kutu: Klasik siyah.

Diğer Ekstralar: İki ek öne çıkıyor. 'Oyuncular ve Yapım Ekibi ile Söyleşiler', dörde ayrılıyor. 'Jeremy Irons' (4 dk), 'David Cronenberg' (7 dk), 'Marc Boyman' (yardımcı yapımcı) (3 dk), 'Norman Snider' (yardımcı senarist) (4 dk), bu seçkiyi oluşturuyorlar. 'Kamera Arkası' (7 dk) ise kısa bir belgesel sunuyor. Bunların dışında, David Cronenberg ve Jeremy Irons filmografilerine ulaşılıyor.

Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

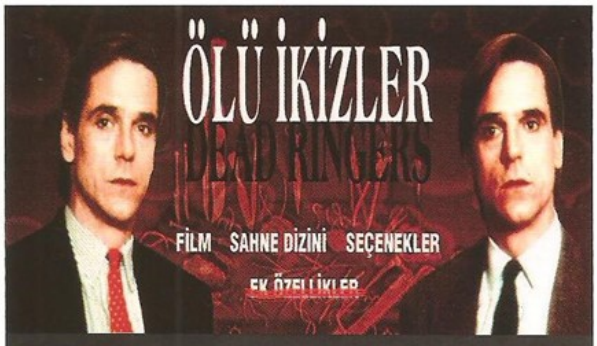

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

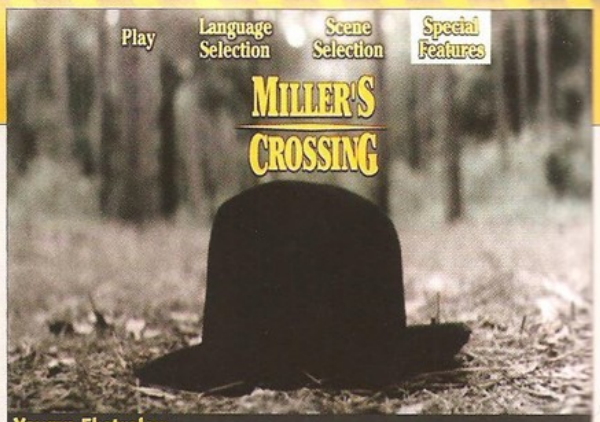

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Miller's Crossing/ Miller Kavşağı (1990)

Tom, mafya dünyasının patronu Leo'nun danışmanıdır. Ancak gangster dünyası üzerinde kurdukları düzen, italyan mafya babası Johnny Casper ve yardımcısı Eddie tarafından bozulmak istenmektedir. Bununla paralel olarak Tom, Leo tarafından başka bir gangster olan Bernie'yi öldürmesi için görevlendirilir. Ancak Leo ile Tom'un arası da, Verna adlı bir kadın yüzünden açılacaktır... Film, entrika, ihtiras ve karmaşık ilişkilerle dolu bir coğrafyaya, Coen Kardeşler için tanıdık bir dünyaya uzanıyor. Joel Coen'in yönetmen, Ethan Coen'in senarist olarak katkıda bulunduğu 'biraderler ekibi', bu filmde de hâkim oldukları film-noir (kara film) türüne el atıyorlar. Bu seferki durakları ise 1930'ların gangster filmleri. Yani gangster türünün kara filme dönüşmeden önceki hali. Film, erkekler arasında geçen, aldatma, dolandırıcılık, para pazarlığı gibi konuların hâkim olduğu şehrin arka planında yatan gangster savaşlarına uzanıyor. Coen'ler, o dönemin "The Public Enemy" (1931), "Scarface" (1932) gibi filmlerle dikkat çeken film modelini bütün kurallarıyla günümüze uyarlayıp; dar açı objektifleri, orta planları, gölgeli ışık oyunlarını, yoğunlaştırılmış diyalogları, ağır tempoyu ve daha nice özelliği en saf haliyle kullanıyorlar. Gangster türünün bu ana özellikleri özgün bir mizahla harmanlanarak (hafif karikatürize edilmiş karakterler yoluyla) Coen Kardeşler'in süzgecinden geçince ortaya ustalıklı bir 'kara komedi' çıkıyor. John Turturro, Gabriel Bryne, Albert Finney, Marcia Gay Harden gibi oyuncuların varlığıyla, başarılı bir klasik Amerikan sineması örneği oluveriyor.

Y: Joel Coen
O: Gabriel Bryne, John Turturro
Bölge: 2 (Türkiye) 110 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce 4.0
TR / İNG Altyazı
MGM / Tiglon

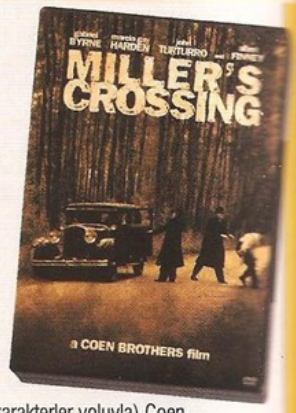

Kutu: Klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: Dört röportaj bulunuyor. 'Barry Sonnenfeld Röportajı' (17 dk), filmin görüntü yönetmenliğini yapan senarist/yönetmenin yaşamına ve filmin çekim hikâyesine uzanan detaylı bir ek sunuyor. Filme odaklanan 'Gabriel Bryne Röportajı' (4 dk), 5 bölüm halinde sunulurken; 'John Turturro Röportajı' (2 dk), iki bölüm olarak ayrı ayrı izlenme olanağı tanıyor. Son olarak 'Marcia Gay Harden Röportajı' (3 dk), üç bölüm olarak karşımıza geliyor. İngilizce altyazı ile izlenebilen bu ekler dışında, 'Fotoğraf Galerisi'ne de ulaşabiliyoruz.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

HAYAO MİYAZAKİ

Japon Animesinde Bir Avangard

Japon sinema endüstrisine animasyonu sokan yönetmen Hayao Miyazaki, Oscar'lı bir sanatçı. Otuz yıllık kariyeri boyunca 9 'japon anime'si örneği veren yönetmen, daha çok ülkemizde vizyona giren son iki filmi "Ruhların Kaçışı" ve "Yürüyen Şato" ile tanınıyor.

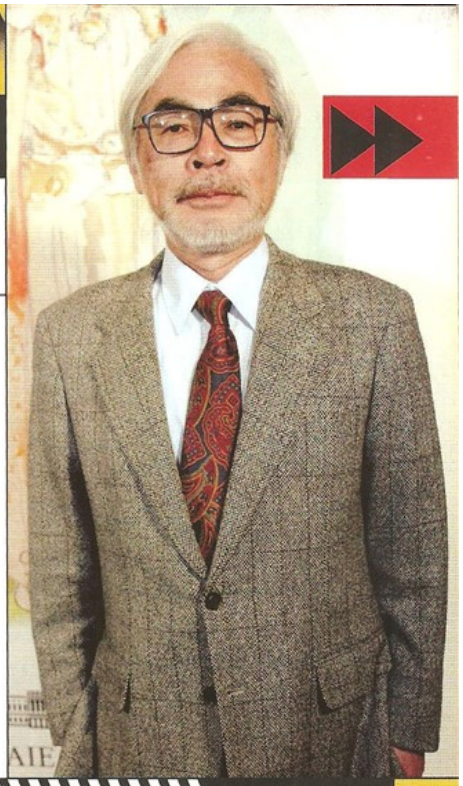

Animasyon, daha çok 15 yaş altı kitlenin eğlence kaynağı olarak görülür. Ancak son on yıldaki teknik gelişmeler ve Pixar'ın getirdiği üç boyutlu animasyon, ABD'deki animasyon sinemasını dünya çapında her yaştan izleyiciye hitap eder hale getirdi. Japonya'da ise, animasyon ve samuray filmleri, en popüler türler olarak dikkat çekiyorlar. Özellikle de 80'lerden sonra animasyonun Japon versiyonu olan 'japon animesi', Japon sinema endüstrisinde önemli bir yer edindi ve en geleneksel popüler türlerden biri oldu. Japon animesini başlatan ve uluslararası platforma sokan Hayao Miyazaki'dir. Animasyonlarıyla 7'den 70'e her türlü izleyicinin dikkatini çekebilecek formüller yaratan yönetmen,1943'de Japonya'da doğmuş ve Japon Film Endüstrisi'nin üretken yapısından yararlanmış bir sanatçıdır. İlk animesini 1979 yılında, 36 yaşındayken çeken yönetmen 1985'de Studio Ghibli adlı Japon animesi üreten bir şirket kurarak, animasyon dünyasında serbest bir alan açmış; türde ilerlemek isteyen bağımsız ve genç yönetmenleri desteklemiştir. Bu yönetmenler arasında, 2006 yılında ilk filmi "Godo Senki/Yerdeniz Öyküleri"ni çeken oğlu Goro Miyazaki de vardır. Yaklaşık 30 yıllık kariyeri boyunca 9 uzun metrajlı anime çeken Hayao Miyazaki'nin her filmi işine gösterdiği özeni açıkça gözler önüne seren yapımlardır. Yönetmen, 2001 yılında "Ruhların Kaçışı" ile aldığı 'En İyi Animasyon' Oscar'ıyla animelerin uluslararası alanda daha çok tanınmasını sağlamıştır. Miyazaki sinemasına baktığımızda, Batılı sanatçıların derin etkisini görebiliriz. Bu yönüyle, fazlasıyla memleketlisi Akira Kurosawa'yı andırır. Bu nedenle de, ülkesi dışında geniş bir hayran kitlesine sahiptir. Yönetmen, filmlerinde felsefe, edebiyat, mitoloji, tiyatro ve daha nice önemli sanat dalından beslenerek çok yönlü dramatik yapılar oluşturmuş; böylece animelerin günümüze değin devam eden 'yoğun yapı'larının ilk adımını atmıştır. Bunun yanında, kapitalizm ile derdi olan Miyazaki, genelde doğanın (orman, çöl vs.) içinde yaşayan ve teknolojik gelişmelere veya sisteme karşı gelen kahramanlar kullanır. Teknoloji ile yok edilmiş coğrafyaları, az gelişmiş teknolojik öğelerin merkezi olarak ele alır ve rüzgar ile çalışan (yani insan eline ihtiyaç duyan) çeşitli icatlara yer verir. Miyazaki'nin filmlerinde, bilimkurgunun alt türlerindeki ve masal filmlerinin bildik formüllerindeki yolculuğun çıkış noktası, aslında kapitalizmin dünyamızı sömürmesidir. Bunun için de ana karakterlerini 'doğa koruyucusu' olarak kodlamayı tercih eder. Zaten genelde bilgisayar animasyonuna (sanattaki teknolojik gelişme olarak) izin vermeyen yönetmen, el çizimlerini öne çıkararak animasyon sanatını önemsediğini de kanıtlar. Filmlerinde esas olarak, gizemli bir mekâna ulaşmak veya o mekânı incelemek öne çıkar. Yani onun için kolaylıkla 'masal filmlerinin temel özelliklerini kullanıyor' diyebiliriz. Özellikle, 'Oz Büyücüsü' ve 'Alis Harikalar Diyarında' öykülerinden etkilendiği görülüyor. Filmlerinin en önemli esin kaynaklarından birisi de mitoloji elbette. Kimi zaman samuray filmlerinden ve Japon kültüründen derinden etkilendiğini görebileceğimiz Miyazaki, genellikle evrensel öyküleri kullanmayı tercih ediyor. Bu etkilerin izlerini filmlerine verdiği isimlerde de gözlemek mümkün: Cagliostro, Katolik Kilise'sine karşı gelen önemli bir tarihi kişilik; Nausicaa, mitolojik bir tanrıça; Laputa, Gulliver masalındaki hayali bir ada; Mononoke, Japon mitolojisinde bir yaratık; Howl, bir Allan Ginsberg şiirinin adı olarak filmlerinin isimlerini alıyorlar. Bilimkurgunun 'steampunk', kıyamet sonrası gibi alt türlerinde dolaşan yönetmen; aksiyon, macera gibi türleri de hiç çekinmeden kullanarak yüksek tempolu 'tür kırması' iskeletleri inşa ediyor ve animasyona çizgi romanın (manga) felsefi havasını katmasıyla dikkat çekiyor. Eserlerinin çok yoğun olması (ki bu özelliği, Ingmar Bergman, Andrei Tarkovsky, Luchino Visconti gibi sinema dünyasının usta yönetmenlerinde görebiliriz) ve izleyici yaş ortalamasını genelde 20'nin üzerine çekmesi, onu animasyonda farklı ve hatta öncü konuma yükseltiyor. Miyazaki'nin, Katsuhiro Otomo ("Akira" ile çıkış yaptı) ve Mamoru Oshii ("Ghost in The Shell" ile çıkış yaptı) gibi animasyonu bilimkurgunun bir alt türüymüş gibi kullanan anime yönetmenlerini de derinden etkilediğini söyleyebiliriz.

EN İYİ 3 HAYAO MIYAZAKI FİLMİ:

1 - Kazu No Tani No Naushika / Rüzgarlı Vadi (1984)
2 - Sen To Chihiro No Kamikakushi / Ruhların Kaçışı (2001) (Türkiye'de Çıkmadı)
3 - Tenku No Shiro Rapyuta / Gökteki Kale (1986)

YENİ ÇIKAN HAYAO MIYAZAKI DVD'LERİ

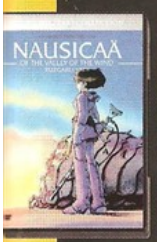

Kazu No Tani No Naushika / Rüzgarlı Vadi (1984)
Tiglon – 1.85:1
JAP / TR 2.0 DS – TR Alt
Ekstralar: 'Stüdyo Gibli'nin Doğuşu' (28 dk), 'Alternatif Açıyla Hikâye Taslakları' (117 dk), Orijinal Fragman
Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

Tenku No Shiro Rapyuta / Gökteki Kale (1986)
Tiglon – 1.85:1
JAP / TR 2.0 DS – TR Alt
Ekstralar: 'Gökteki Kale'nin Tarihi' (2 dk), 'Alternatif Açıyla Hikâye Taslakları' (125 dk), Orijinal Fragman
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

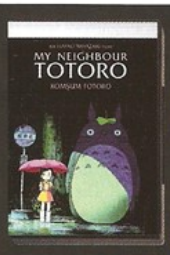

Tonari No Totoro / Komşum Totoro (1988)
Tiglon – 1.85:1
JAP / TR 2.0 DS – TR Alt
Ekstralar: 'Alternatif Açıyla Hikâye Taslakları' (84 dk), Orijinal Fragman
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Majo No Takkyubin / Küçük Cadı Kiki (1989)
Tiglon – 1.85:1
JAP / TR 2.0 DD – TR Alt
Ekstralar: Ursula'nın Resmi, 'Alternatif Açıyla Hikâye Taslakları' (105 dk), Orijinal Fragman
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: -

Son Osmanlı "Yandım Ali" (2007)

```
Y: Mustafa Şevki Doğan
O: Kenan İmirzalıoğlu, Cansu
Dere
Bölge: 2 (Türkiye) 121 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
Türkçe 5.1 Dolby Digital
İngilizce Altyazı
Özen Film / Tiglon
```

Birinci Dünya Savaşı'nın son yılları... İstanbul'un işgal edildiğini gören Mustafa Kemal Paşa, 'Geldikleri gibi giderler' der ve filmimiz başlar. Bildiğimiz gibi bu olay, aslında Kurtuluş Savaşı'nın başlangıcı olacaktır. Onunla paralel olarak, Son Osmanlılardan biri olarak anılan Yandım Ali, Türkçülüğü ülkeye getirecek eylemlerde bulunur. İstanbul'daki yabancı egemenliğine son vermek için, oradaki az sayıda Türk ile iş birliği yapar. Yıllarca cephede savaşmış bir teğmen olan Ali, asıl olarak bir Yunan büyüğüyle evlenen sevgilisini alıp başka diyarlara kaçmak ve bu karmaşadan kurtulmak istemektedir... Mustafa Şevki Doğan'ın, Suat Yalaz'ın çizgi romanından uyarladığı bu ilk filmi, ülkemizde uzun zaman sonra çekilen ilk çizgi roman uyarlaması olarak dikkat çekiyor. Kenan İmirzalıoğlu'nun alaycı bir kahramanı canlandırarak standart kahraman modelinden biraz olsun sıyrılması, Cansu Dere'nin ise onun aşığı rolünde başarı yakalaması, filmin çizgi roman atmosferine büyük katkı yapıyor kuşkusuz. Yapımın özellikle bilgisayarla yaratılan İstanbul görüntüleri, resimli roman dokusunu ve ciddi anlamda düşünülmüş 'çizgi roman estetiği'ni beraberinde getiriyor. Bu sayede filmin yoğun milliyetçi mesajları daha az rahatsız edici oluyor.

Kutu: Klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: En dikkat çekici ek olan 'Kamera Arkası' (53 dk), set görüntüleri ile çekim öncesi çalışmaları art arda kurgulayan bir bölüm. Çekim aşamasında DVD için yoğun bir çalışma programı yapıldığını görebiliyoruz. Onun dışında 'Ziynet Salı – Benim Güzel Kanaryam' (3 dk) ve 'Dilek Türkan – Sensiz' (3 dk) kliplerine ulaşabiliyoruz. Bunların yanında Fotoğraf Galerisi'ne de göz atma şansımız var.

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Tideland/ Kabuslar Diyarı (2005)

```
Y: Terry Gilliam
O: Jeff Bridges, Jodelle
Ferland
Bölge: 2 (Türkiye) 115 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG 5.1 DD, TR 2.0 DD
TR/ İNG Altyazı
Hanway / Tiglon
```

Aykırı ve yaratıcı sinemacı Terry Gilliam imzalı "Tideland / Gel Git Ülkesi", yönetmeni tarafından "Alis Harikalar Diyarı"na Norman Bates'in dahil olmuş hali olarak yorumlanmış son derece etkileyici bir film. Küçük bir kız çocuğunun ve hayatın gücü... Hem annesi hem de babası uyuşturucu bağımlısı olan Jeliza-Rose, annesinin ölümünden beri, evinin boğucu, yok edici atmosferinden, kurduğu hayal dünyasına girerek kaçmaktadır. Gerçeklik ve hayal dünyası arasında gelişen olaylar bu iki kavramı birbirine karıştırır ve Gilliam, bir kısmı tanıdık olan meseleleri kurcalamaya başlar. Aynı anda komik, rahatsız edici ve oldukça dokunaklı olmayı başaran film, Mitch Cullin'in romanından beyazperdeye uyarlanmış. Başrolü üstlenen 94 doğumlu Kanadalı aktris Jodelle Ferland'ın performansı uzun süre akıldan çıkacak gibi değil. (Kendisini, "Silent Hill" adlı fantastik korku-gerilimde de izlemiştik.) Brendan Fletcher, Jennifer Tilly ve usta aktör Jeff Bridges'in de rol aldığı fantastik dramın sanat yönetimi ve genel atmosferi de birinci sınıf. 25. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin de programında yer alan, 2005 tarihli Kanada-İngiltere ortak yapımı film, San Sebastian Film Festivali'nde sinema yazarları tarafından verilen FIPRESCI ödülünü kazandı. Yürek yaralayan, buna karşılık zihni açık tutmayı ve hayal dünyasına sarılmayı öneren, en önemlisi de içimizdeki çocuğu sonsuza dek yaşatıp, hayata o çocuk masumiyetiyle bakmamız gerektiğini söyleyen, yenilikçi bir yapım. Adına hayat dediğimiz o zor şey, başka yerden bakmayı ve görmeyi denemeyince daha da zorlaşıyor... Terry Gilliam, bunu gayet iyi bilen, gerçek bir sanatçı. Bütün denemelerinin altında yatan, normale, sıradana, eskiye karşı yükselen çılgın ve özgür ses "Gel Git Ülkesi"nden de sesleniyor: 'Başka türlü bir şey benim istediğim...'.

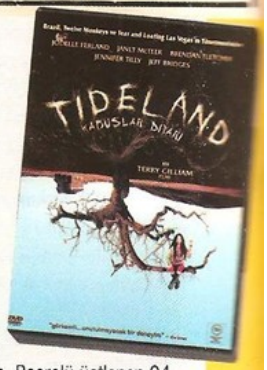

Kutu: Özel kabartmalı karton kaplı klasik siyah.

Diğer Ekstralar: En dikkat çekici bölüm olan 'Tideland'in Yapımı' (43 dk), Terry Gilliam'ın kariyerine ve bu filmin çekim aşamalarına uzanan bir belgesel. "Cube"un yönetmeni Vincenzo Natali'nin imzasını taşıması, bu eke farklı bir hava katıyor. Onu geçince ise karşımıza filmin özel efektlerine odaklanan 'Yeşil Ekranda Çekim' (3 dk) çıkıyor. Eklerde maalesef altyazı yok.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

"American Beauty" sonrası banliyö filmleri

Daha önce de birçok filme konu olan Amerikan banliyö yaşamını kendinden öncekilerden çok farklı bir film modeli yaratarak perdeye yansıtan 1999 yapımı "American Beauty"nin bugün bir modern klasik olarak anılması boşuna değil. Filmin, kendinden sonra gelen banliyö filmleri üzerindeki etkisi de bunu kanıtlıyor.

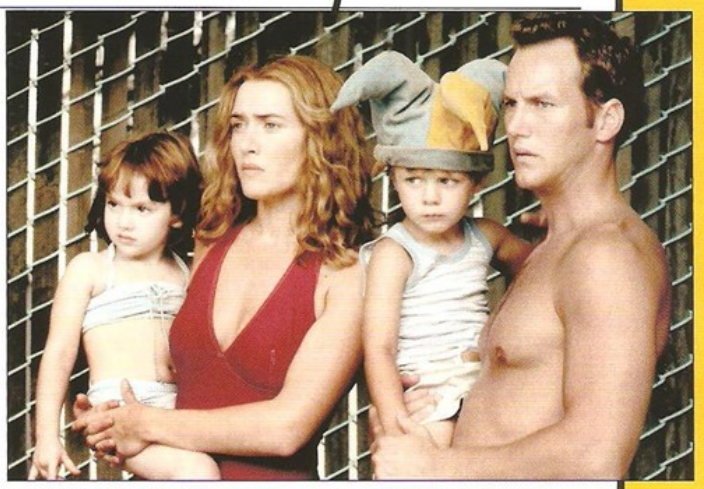

ABD'nin de taşrası ya da banliyösü, ülke sinemasının tarihi boyunca birçok türde esere konu olmuştur. Kimi zaman taşranın şehir merkezinin dışında olması, bir korku öğesi olarak da kullanılmıştır. Bu kültürel olgunun Amerikan sinema tarihindeki yerine bakınca; özellikle 1950'ler ve 1960'larda banliyölerde yaşayan ailelerin sorunlarını inceleyen tiyatro uyarlamaları görebiliriz. "The Cat on a Hot Tin Roof /Kızgın Damdaki Kedi" (1958) ve "Who's Afraid of Virginia Woolf?/Kim Korkar Hain Kurttan?" (1966), bunların en önemli örnekleridir. Kültürel mekân, korku sinemasının A sınıfına geçtiği 1970'li yıllarla birlikte, tür filmlerinin ana kaynağı olmuştur. Kimi zaman efsaneleşen (ki banliyölerde 'boogeyman'(umacı) dolaştığına dair söylentiler de vardır) eli bıçaklı bir katil; kimi zaman ise doğaüstü güçler, banliyöyü etkisi altına almıştır (Bkz: Halloween, Poltergeist). 80'lerin sonunda, "Blue Velvet", "Edward Scissorhands" gibi farklı tür filmleri de bu mekânı kullanmayı tercih etmişlerdir. 90'ların ikinci yarısında; "Welcome to The Dollhouse" (1995), "The Ice Storm" (1997), "Buffalo'66" (1998) ve "Happiness" (1998) gibi bağımsız çalışmalar, banliyö yaşamı filmlerini aşağıda sözünü edeceğimiz film modeline benzer bir formüle soktular. 1999'da ise mekân, somut anlamda farklı bir film modeli için kullanıldı. "American Beauty", kendi yarattığı film modeliyle 'taşra filmleri' ya da 'banliyö yaşamı filmleri' olarak anabileceğimiz alt tür filmlerinin kurallarını değiştirdi. "Edward Scissorhands"deki abartılı ikiyüzlülük temasını farklı bir formda sundu. 60'ların banliyö yaşamı filmleri gibi tiyatro sanatından etkilenen bir görsel yapı kurdu. İngiliz tiyatro yönetmeni Sam Mendes, müstakil evleri birer sahneymişçesine düzenlemeyi başardı. Minimalizme yakın bir yönetmenlik sergileyerek, geniş planlar ve geniş açı objektifler kullandı. Böylece bölgede yaşayan ailelerin ve aynı ev içinde yaşayan aile bireylerinin birbirine yabancılaşmasını her zamankinden etkileyici bir biçimde perdeye yansıttı. Ancak bu sinema dilini oluştururken, karakterleri de dengeli bir şekilde karikatürize etti. Böylece absürt bir mizah anlayışı yakaladı. Ama asıl önemli olan yaşayan karakterlerin, abartılı bir şekilde çizilerek 'kurmaca'laştırılmalarıdır. Filmin dramatik iskeleti de böyle işler. Hiçbir karakter içindekileri içine atmaz, dışa vurur. Böylece banliyödeki yaşamın mutsuzluğu da yansıtılmış olur. Kevin Spacey, Annette Benning ve Thora Birch'den oluşan çekirdek aile mutlu değildir. Sadece geceleri yemek masasında bir araya gelirler ama bu kısa sürede dahi birbirlerinin sorunlarına karşı müthiş bir duyarsızlık içindedirler. Sonunda her biri sorunlarını dışa vurmak için birbirinden absürt yollar seçerler. Uyuşturucu, seks, cinsel eğilimler, röntgencilik, ölüm gibi konular, ailenin sistemli mutluluğunun (yani mutsuzluğunun) içine dahil edilir. Banliyö konformizminin ardındaki anlamsızlık ve yabancılaşma bütün çıplaklığıyla yansır beyazperdeye. Aile kurumu adeta manipüle edilir. Bu açıdan muhalif bir tavır sergiler ve ironik bir film modeli oluşturur Sam Mendes. "American Beauty" modeli, kendinden sonra gelen birçok filmi de derinden etkilemiştir. Bunları ikiye ayırabiliriz. Birinci gruba 'American Güzeli'ndeki aileye yaklaşımı kullanan filmler', ikinci gruba 'Amerikan Güzeli'nin film modelini kullanan filmler' girebilir. "In The Bedroom" (2001), "Donnie Darko" (2001), "Happy Endings" (2005), "Pretty Persuasion" (2005), "Little Miss Sunshine" (2006) gibi filmler birinci gruba örnek oluştururlarken; "Storytelling" (2001), "Imaginary Heroes" (2004), "The Chumscrubber" (2005), "Running with Scissors" (2006) gibi eserler de ikinci gruba dahil edilebilir. Bu ikinci grup eserlerin "American Beauty"yi tekrar edip etmediği, bu filmdeki modeli yenileyip yenileyemediği elbette tartışma konusudur. Ancak geçtiğimiz yıl, bu soruları güçlü bir şekilde yeniden gündeme getiren bir film çıktı karşımıza. "Little Children/Tutku Oyunları" (2006); tıpkı Todd Solondz ve Don Roos gibi Amerikan banliyö yaşamıyla ilgilenen bağımsız yönetmen Todd Field'in ikinci filmiydi. Yapım, "American Beauty" modelinin temel özelliklerini kullanıyordu. Ancak bunları, 'üçlü ilişki filmi' modeliyle karıştırarak farklı bir şey yapmaya soyundu. Bu film modelini ise, 1960'lardaki Antonioni filmlerinden ve "Closer", "We Don't Live Here Anymore" gibi yeni örneklerden anımsayabiliriz. Todd Field'ın bu denemesinde ne kadar başarılı olduğu tartışma konusu olabilir, ama cesareti takdire şayan. Yer yer "American Beauty", yer yer "We Don't Live Here Anymore"u hatırlatan filme yüksek bir sinema duygusunun hâkim olduğuna şüphe yok. Dolayısıyla banliyö filmlerine yeni bir açılım getiren "American Beauty"nin oluşturduğu modeli bir adım daha ileri götürmek yolunda dikkate değer bir deneme olduğunu söyleyebiliriz.

YENİ ÇIKAN AMERİKAN BANLİYÖ YAŞAMI FİLMİ DVD'LERİ

Imaginary Heroes / Hayali Kahramanlar (2004)
1.85:1 – ING / TR 5.1 DD – TR Alt
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Little Children / Tutku Oyunları (2006)
2.35:1 – ING / TR 5.1 DD – TR Alt
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

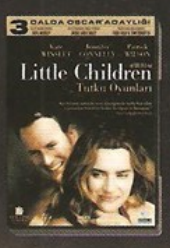

Running with Scissors / Elde Makas Koşmak (2006)
2.35:1 – ING 5.1 DD – TR Alt
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

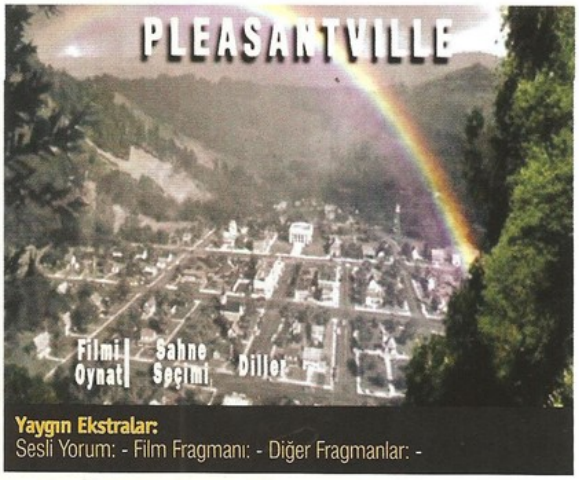

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: -

Pleasantville (1998)

90'larda yaşadıkları hayattan memnun olmayan David ve Jennifer, 50'li yılların ünlü TV dizisi "Pleasantville"i izlerken bir anda kendilerini dizinin içinde önemli rolleri üstlenmiş olarak bulurlar. Siyah beyaz 'sitcom'da renkli olarak gözüken, iki kardeşten başkası değildir. "Pleasantville / Yaşamın Renkleri", 'En İyi Sanat Yönetimi', 'En İyi Kostüm' ve 'En İyi Orijinal Film Müziği' dallarında Oscar adayı olmuş ve çeşitli festivallerden birçok ödül kazanmayı başarmıştı. Gary Ross'un yazıp yönettiği fantastik dramın başrollerini Tobey Maguire ve Reese Witherspoon paylaşmış; Joan Allen, William H. Macy, Jeff Daniels ve artık aramızda olmayan J. T. Walsh gibi usta oyuncular, iki kardeşi canlandıran ikiliye eşlik etmişlerdi. 50'lerin günümüzden siyah beyaz gözüken dünyasını renklendiren fantastik film, nostaljik bir yolculuk olmasının yanı sıra, günümüz değer yargılarını, ABD'nin toplumsal yapısını ve insanın en önemli değerlerini sorgulayan oldukça naif, uzun süre akıldan çıkmayacak, aynı zamanda kusursuz sanat yönetimiyle son derece 'şık' bir yapım.

Kutu: Kabartmalı karton kutulu klasik şeffaf.

```
Y: Gary Ross
O: Tobey Maguire, Reese
Witherspoon
Bölge: 2 (Türkiye) 120 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG 5.1 DD, TR 2.0 DD
Türkçe Altyazı
New Line / Tiglon
```

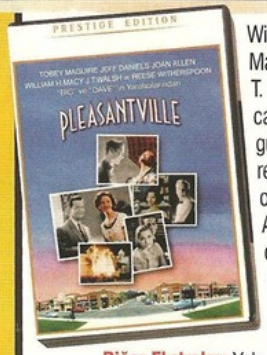

Diğer Ekstralar: Yok

Film: ✪✪✪✪

Ekstralar: ✪

Talladega Nights/ Talladega Geceleri (2006)

Ricky Bobby, fakir bir ailenin oğludur. Hayatındaki her şey tesadüftür. Küçük yaşta annesinden ayrılan babasını, çocukluğunda bir kez görmüş ve hayat felsefesini onun 'her zaman birinci olmak için savaş' sözü üzerine kurmuştur. Ancak işin ilginç tarafı, bu bir öğüt değildir, aksine babasının sarhoşken söylediği 'gülünç' bir laftır. Yine şans eseri NASCAR pilotu olan Ricky, bir gün kendi firmasının lider yarışçısı haline gelir. Bir malikâne, seksi bir eş, iki çocuk ve iyi bir arkadaş ile zengin bir hayat sürmeye başlar. Ancak bu şöhretli yaşam, bir anda tepetaklak olacaktır...

"Anchorman: The Legend of Ron Burgundy"de beraber çalışan ve slapstick komediyi 70'lerin bayağılık estetiğiyle birleştiren Adam McKay-Will Ferrell ikilisi, bu filmde ikinci kez bir araya geliyorlar. Bu seferki konuları, Amerikan sinemasındaki 'başarı hikâyeleri'. Beraber yazdıkları senaryo, özellikle spor filmlerinin abartılı başarı öyküleri dramatizasyonunu ti'ye alan bir parodi. Başrolde 'saf' prototipiyle Will Ferrell'ın olması da, bu komediyi daha anlamlı kılıyor. Ancak filmin esas bombası, Ali G ve Borat karakterleriyle tanıdığımız TV çıkışlı komedyen Sacha Baron Cohen! Yani genç komedyenler ekolünün iki has ismi, bu filmde bir araya geliyor. Hem de Cohen, Ricky Bobby karakterini liderlikten eden 'Fransız aksanlı' Fransız yarışçı Jean Girard rolünde. Bu sayede karşımıza antolojilere geçecek sahneler çıkıyor! Fransız aksanlı bir Sacha Baron Cohen ve saf bir Will Ferrell karşı karşıya gelirse neler olur siz düşünün.

Kutu: Klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: DVD'yi açtığımızda en çok dikkatimizi çeken bölüm 'Adam McKay'in Video Günlükleri' (12 dk) oluyor. Yönetmenin filmin çekimi esnasındaki yorumlarını kurguluyor. Bunu geçince karşımıza çıkan 'Will Ferrell, Talladega'ya Dönüyor' (6 dk) bölümü, Ferrell'ın filmden sonra Talladega'ya dönüp yaptığı esprilere odaklanıyor. Filmdeki çiftlerle yapılan eğlenceli röportajların toplamı 13 dakikayı bulurken; 9 uzatılmış/silinmiş sahne, yaklaşık 20 dakika uzunluğunda. Bunların dışında, 'Ricky & Cal Reklamı'nın uzun versiyonu (2 dk); 'Seçmeler' (4 tane – 10 dk); 'Bonus Yarış Görüntüleri' (1 dk); 'Line-O-Rama' (4 dk); 'Walker ve Texas Ranger' (6 dk) ve Çekim Hataları izlenebiliyor. Eklerde, Türkçe altyazı bulunmuyor.

Film: ✪✪✪✪

Ekstralar: ✪✪✪

```
Y: Adam McKay
O: Will Ferrell, Sacha Baron
Cohen
Bölge: 2 (Türkiye) 117 dakika
2.40:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
Sony Pictures Home
Entertainment
```

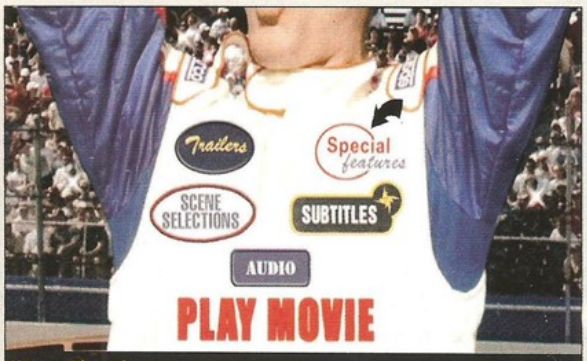

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: ✓

BU AY ÇIKANLAR

- Breaking and Entering
- Copying Beethoven
- Deadly Blessing
- Freddy's Dead: The Final Nightmare
- Freedom Writers
- Fun House
- Grbavica
- Jade Warrior
- Jason Goes to Hell
- Half Past Dead 2
- Havana
- Kadın Hamlet
- Little Miss Sunshine
- Lost in Space
- Motives 2
- New Nightmare
- Norbit
- Paprika
- Rocky Balboa
- Shottas 2
- Starmaker
- The Curse of The Golden Flower
- The Good German
- The History Boys
- The Prince Who Was a Thie
- The Reaping
- The Science of Sleep
- The Walker
- Wind Chill

JOHN HUSTON

Büyük oyuncuların yönetmeni

Aldığı 2 Oscar ile Amerikan klasik sinemasının en önemlii yönetmenleri arasında sayılan John Huston, yönetmenlik, oyunculuk ve senaristlik yapan çok yönlü bir sanatçı. Daha çok "The Maltese Falcon Malta Şahini", "Key Largo", "The Treasure of Sierra Madre" ve "Victory/Zafere Kaçış" filmleriyle tanınıyor.

1906 Nevada'sında, tiyatrocu bir ailenin oğlu olarak dünyaya gelmiştir John Huston. 1941'de ilk filmini çeken yönetmen, Amerikan stüdyo sisteminin içindeki zanaatkâr isimlerin en önemlilerinden olmuştur. Victor Fleming'in epik sinemadaki ve büyük setlerdeki 'yönetmenlik' gücünü arkasına alan Huston, 1940'lardan itibaren belli yönetmenlerle birlikte 'Geleneksel Amerikan Klasik Sineması'nı temsil etmiştir. Neredeyse bütün A sınıfı türlerde eserler vererek gelenekselciliğini korumuştur. William Wyler, George Cukor, Howard Hawks, Edward Dmytryk, Fred Zinnemann gibi yönetmenlerle birlikte Amerikan klasik sinemasının ilk jenerasyonunun en has isimlerinden biri olmuştur kuşkusuz. Bu yönetmenlerin ana özellikleri, stüdyonun istediğini çekecek bir zemin oluşturmaları, büyük isimlerle çalışmaları ve gişe gayesi gütmeleridir. John Huston da, 1940'larda A-B filmleri arasında sıkışmış Amerikan stüdyo sisteminin içerisinde sesini çıkarmadan zanaatını sergileyen bir yönetmendir. İçinden çıktığı ekolün has isimleriyle birlikte önemli ödüllerin de aranan isimleri arasına girmeyi becermiştir. 10 Oscar adaylığıyla onurlandırılan yönetmen; 2 Oscar, 2 de Altın Küre kazanmıştır. Yani Amerikan klasik sinemasına ve tutucu düzene uygunluğunu tescillemiştir. Kariyerinin başlangıcına dönecek olursak karşımıza, tiyatro dekorunun arkasında büyüyen ve 3 yaşında vodvillerde rol almaya başlayan bir kişilik çıkar. Babası Walter Huston'ın (ki ileride ona olan saygısını, bir filmde başrol vererek gösterir) desteğiyle oyunculuğa yelken açan küçük John, henüz 18 yaşındayken bir Broadway şovunda başrol oynayarak yeteneğini kanıtlar. Ancak kendini çok yönlü bir sanatçı olarak gören Huston, 1930'lu yıllarda Warner Bros'un birkaç senaryosuna katkıda bulunur. Sonucunda, 1941'de kendi yazıp yönettiği ilk filmi "The Maltese Falcon" (Warner Bros'un yapımcılığında) çıkagelir. Filmin, film-noir (kara film) türünde çığır açması ve Humphrey Bogart'ı sinema dünyasına kazandırması, yönetmenin oyunculuk yeteneğini arka plana atmıştır. Huston, filmini 300.000 dolarlık mütevazı bir bütçeyle çekmesine karşın, kara film türünde 'öncü' bir adım atarak kariyerinin ilerleyen bölümü için fazlasıyla kredi açmıştır. Genelde epik aşk filmi, kara film, savaş filmi, western, romantik komedi, drama, biyografi gibi A tipi türler arasında dolaşan yönetmen, Humphrey Bogart (6 kez) dışında Bette Davis, James Stewart, Lauren Bacall, Katherine Hepburn, Clark Gable, Marilyn Monroe, Burt Lancaster, Audrey Hepburn, Jack Nicholson, John Wayne, Sean Connery, Paul Newman (2 kez) ve Albert Finney (2 kez) gibi yıldız oyuncularla da çalışmıştır. Hiç bulaşmamaya çalıştığı üç tür vardır: Bilimkurgu ve korku türlerinden olabildiğince uzak durmuştur, çünkü bu türler onun zanaatkârlığının çok uzağında seyreden ve onun döneminde 'B filmi' olarak anılan, yani küçümsenen türlerdir. 1980 yılında "Phobia" adlı bir korku-gerilim denemesinde başarısız olması da bir etken olabilir. Müzikal türü ise, onun mütevazı zanaatkârlığı için ağır durmuş ve tarzına uzak kalmıştır. 1982 yılında çektiği "Annie" adlı müzikal, yine başarısız bir örnek olarak kabul edilmiştir. Filmlerine baktığımızda, özellikle tiyatro arka planının da etkisiyle oyunculuğa ağırlık verdiğini görebiliriz. Eserleri, görkemli olmaktan çok, oyuncu yönetimiyle (yani oyuncular arasındaki duygusal ve dramatik tansiyonla veya eğlenceli anlarla) öne çıkarlar. Yıldız oyuncularla çalışmayı da bu nedenle sevdiği düşünülebilir. Bu açıdan baktığımızda, yukarıda saydığımız zanaatkâr yönetmenler ekolünün en ciddi ismi diyebiliriz onun için. Tabii bunu iddia ederken, ilk soygun filmi örneği "The Asphalt Jungle"ı da, "The Maltese Falcon"daki öncülüğünün yanına eklememiz gerekir. Onun filmlerinde standart bir hikâye akışı vardır. Bu nedenle genelde, edebiyat veya tiyatro uyarlaması olmaları da garip karşılanmaz. Öyküye konsantre olup, başkarakterin yolunu izleriz ve 'katharsis' yaparız. Huston'ın kameranın arkasında kendini hissettirmeyen duruşu, belli bir rahatlık sağlar bizlere. İyi benimsediği senaryonun dertlerini anlatmayı amaç edinir aslında. Belki biraz da kendi tarzına uyarlar bunu. Ama izleyiciyi asla yormaz. Bu da onu, Amerikan klasik sinemasının en has isimleri arasına yerleştirir. Ancak günümüzden baktığımızda 1987 yılında vefat eden yönetmenin geleneksel sinemasının, özellikle Amerikan klasik sinemasında devrim yapan George Lucas-Steven Spielberg-Martin Scorsese-Francis Ford Coppola ekolüyle birlikte 70'li ve 80'li yıllara göre eski kaldığını da iddia etmek mümkündür.

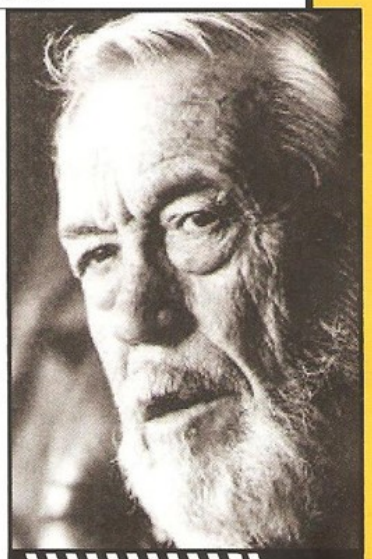

EN İYİ 5 JOHN HUSTON FİLMİ:

1 - The Maltese Falcon / Malta Şahini (1941) (Warner / Tiglon)
2 - The Asphalt Jungle (1950) (Türkiye'de Çıkmadı)
3 - The African Queen / Afrika Kraliçesi (1951)
4 - The Treasure of Sierra Madre (1948) (Türkiye'de Çıkmadı)
5 - The Night of The Iguana (1964) (Türkiye'de Çıkmadı)

YENİ ÇIKAN JOHN HUSTON DVD'LERİ

The African Queen (1951)
A.E. Film – 1.33:1
ING / TR 2.0 DD – TR Alt
Ekstralar: Fragman, Set Fotoğrafları, Poster Galerisi, Biyografiler (Humphrey Bogart, Katharine Hepburn, John Huston)
Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

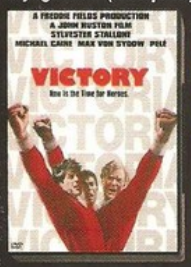

Victory / Zafere Kaçış (1981)
Tiglon – 2.40:1
ING 2.0 DD – TR Alt
Ekstralar: Yok
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

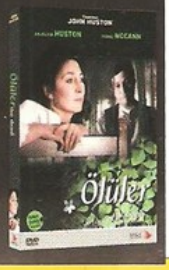

The Dead / Ölüler (1987)
A.E. Film – 1.66:1
Ingilizce / Türkçe 2.0 DD – TR Alt
Ekstralar: Fotoğraf Galerisi, John Huston Biyografisi
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

CRITERION COLLECTION

Boudu Sauvé Des Eaux/ Boudou Saved From Drowning (1932)

Y: Jean Renoir
S: Jean Renoir ve Albert Valentin (René Fauchois'nın oyunundan)
O: Michel Simon, Charles Granval, Jean Gehret, Marcelle Hainia, Sévérine Lerczinska, Max Dalban, Jean Dasté, Jacques Becker
1. Bölge
Çıkış Tarihi: 23 Ağustos 2005
Koleksiyon No: 305

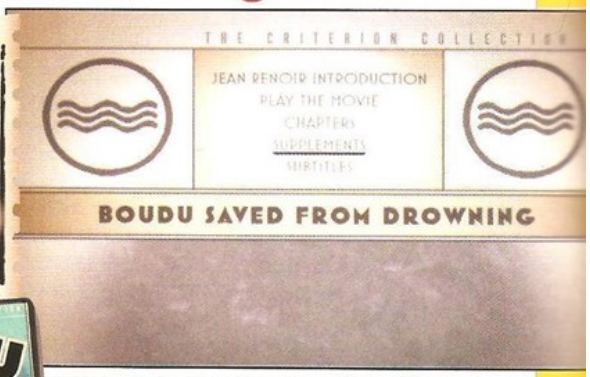

"**Boudu** Sauvé Des Eaux", Fransız sinemasının ustalarından Jean Renoir'ın üçüncü sesli filmidir. 1894 doğumlu sanatçı, filmini René Fauchois'nın bir oyunundan uyarlamış; Michel Simon'u başrole yerleştirmiştir. Sosyopolitik krizin boy gösterdiği 1930'lar Fransa'sının lirik bir temsili olan eser, aynı zamanda Jean Renoir'ın da içinde olduğu akımın en bariz örneklerindendir. 'Fransız Şiirsel Gerçekçiliği', sesli sinemanın doğuşuyla birlikte sessiz sinemadaki 'Empresyonizm' etkisiyle devreye giren ve 'Fransız Yeni Dalgası'nın esin kaynaklarından biri olarak kabul gören bir akımdır. Jean Renoir'ın öncülüğünde sinema dünyasına getirilen bu eğilim; Jean Vigo, René Clair, Marcel Carné, Jean Cocteau gibi önemli isimlerin filmleriyle öne çıkmıştır. Akım, tiyatro, edebiyat gibi sinemayla akraba sanat dallarından beslenir. Tiyatro oyunculuğunu kullanır, alttan alta sosyal meselelerle uğraşarak sinemanın 'mükemmelin temsili' olma geleneğini değiştirir. Gerisi ise, yönetmenlerin bakış açılarına göre şekillenir. Paris'te yaşayan aydın kesime mensup bir grup entelektüel sanatçının çıkardığı Şiirsel Gerçekçilik, sınıfsal sorunları politik alt metinlerle işler ve dönemin Fransa'sındaki sıkışmışlığı, psikolojiye ağırlık veren bir görselliğe dönüştürür. İşte "Boudu Sauvé des Eaux" da, bu noktada devreye giriyor. Bu isimler arasında en çok dikkat çeken ve 'auteur' kavramına en yakın görülen isim olan Jean Renoir'ın en iyi filmlerinden değildir bu eser. Ancak en sade, en çok etkilenilen ve en tipik çalışmalarındandır. Akımın da ilk örneklerindendir. Renoir, biri alt sınıftan diğeri üst sınıftan olan iki bireyi ele alır. Bunları standart özellikleriyle kullanır. Günümüze göre klişe özelliklere sahip bu ikili çatışma, aslında birçok filme öncülük etmiştir. 'Dilenci Boudu' ve 'Burjuva Eduard Lestingois', dramatik bir olayla karşı karşıya getirilirler. Boudu, intihar eder. Edouard onu izleyip, 'ne kadar farklı ve ilginç bir insan türü' gibi egosantrik yorumlar yaparken bu vakayı görür ve Boudu'yu kurtarır. Bu 'dramatik olay'dan sonra, tipik, hatta günümüzde klişeleşmiş dramatik iskelet kurulacaktır. Bu iki karakter, derin çizgilerle zıtlaştırılarak, dramatik çatışmanın temel özellikleriyle baş başa bırakılacaklardır. Şiirsel Gerçekçilik akımı bu yönüyle, günümüzde 'öncü' olarak görülür. En basitinden, tiyatrodan gelme 'iki zıt karakter çatışması' halen, değişik türlerde farklı modellere oturtularak 'dramatik çatışma' öğesi olarak kullanılmaktadır... Bu konuyu geçip filme dönecek olduğumuzda, karşımıza spesifik bir 'öncü'lük daha çıkıyor. Şöyle ki; yapım, günümüzde halen gördüğümüz (Bkz. "Hanzo" (Zeki Ökten, 1975), "Human Nature" (Michel Gondry, 2001)) gelişmiş-gelişmemiş, güçlü-güçsüz, medeni-ilkel çatışması ya da iki birey yoluyla kültür farkları çatışması olarak adlandırabileceğimiz film modelini devreye sokan bir eser olarak öne çıkıyor. Dilenci karakter, o güne göre lüks bir eve giriyor, orayı talan ediyor ve değişim geçiriyor. Burjuva karakter ile arasındaki çatışmalar ve girdiği dünyaya uyum sağlamakta zorlandığı için yaptığı sakarlıklar olarak öne çıkıyor. Bu film modeli, hem komedi hem de drama türlerinde günümüze değin birçok yönetmen tarafından kullanıldı. İlk adımı atan ise, elbette dramatik yapının öncülerinden olan Jean Renoir. Tabii, onun filminin komedi mi dram mı olduğu konusunda kesin bir fikir yürütmek de yanlış. Zira Michel Simon, dilenci karakterini aşırı dışa dönük bir karaktere dönüştürüyor. Renoir da ona ayak uydurarak, karakteri merkeze yerleştirmek durumunda kalıyor. Bunun sonucunda karşımıza çıkan film aslında, sessiz dönemdeki fiziksel komediden etkilenen slapstick komedi numaraları da barındırıyor, bir aşk hikâyesi de içeriyor. Yani sessiz dönemdeki çeşitli kaynaklardan beslendiğini söyleyebiliriz. Esas fikir birliğine varacağımız iki konu ise, sınıfsal çatışmanın fikir jimnastiğine sebep olması ve Renoir'ın merkeze bir anti-kahraman yerleştirilmesi. Bu ikincisinin yolu, elbette 'Fransız Yeni Dalgası' ile kesişiyor. Kendiyle özdeş ve 'katharsis' yapacak karakterler görmek isteyen bu yeni sanat dalının (sinemanın) paralı izleyicileri, bir anda karşılarında Boudu gibi pis, dağınık bir adam buluyorlar. Renoir'ın Yeni Dalga'nın yapı bozucu filmlerinin ilk adımını bu filmiyle attığını iddia edebiliriz. Yönetmenlik tarzına baktığımızda minimalist görsel yapısını orta planların, dar açı objektiflerin ve arka plandaki netsizliğin hâkimiyetiyle kurduğunu görebiliyoruz. Yani yönetmen karakter çatışmalarını merkeze yerleştiriyor ki zaten bunu "La Grande Illusion/Grand Illusion" (1937), "La Regle Du Jeu/Rules of The Game" (1939) gibi 'tavan yılları' olarak nitelenen 1930'ların sonundaki iki başyapıtıyla da daha bariz şekilde ortaya koyuyordu. İki filmin, Robert Altman ve John Sayles gibi 'çok hikâyeli karakter drama'sı film modelini kullanan yönetmenlerde derin etkisi olduğunu da not düşersek, yönetmenin sinema tarihindeki öneminin altını daha iyi çizmiş oluruz.

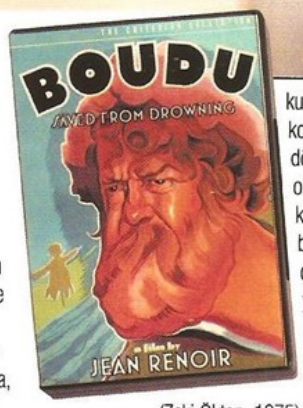

Bu ay çıkan Criterion DVD'leri:

First Films of Samuel Fuller: I Shot Jesse James, The Baron Of Arizona, The Steel Helmet (1949, 1950, 1951)
House of Games (David Mamet, 1987)
La Voie Lactée / The Milk Way (Luis Bunuel, 1969)

Yönetmen : Steven Spielberg
Senaryo : Peter Benchley ve Carl Gottlieb (Peter Benchley'in aynı adlı romanından)
Oyuncular : Roy Schreider, Richard Deyfuss, Robert Shaw, Lorraine Gary, Murray Hamilton, Jeffrey Kramer, Susan Backlinie, Jonathan Filley, Lee Fierro
1975 / ABD / 124 dk.
İngilizce / Türkçe altyazılı
2. Bölge (Türkiye)

DVD KLASİK

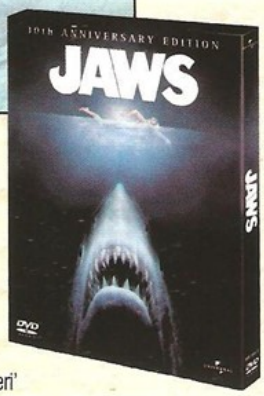

Jaws (1975)

Yaz gelip havalar ısındığında, 'deniz' insanoğlu için en cazip yere dönüşür. Bunaltıcı sıcaklardan kurtulmak için insan kendini denizin serin sularına bırakır. Ama denizin dişlerini asla düşünmez. Denizin dişleri vardır... Çok satan Amerikalı yazarlardan Peter Benchley'in (1940-2006) korku dolu sarsıcı romanı, günümüzün efsane sinemacısı Steven Spielberg tarafından beyazperdeye yansıtıldığında yıl 1975'ti. Hollywood'un en yaratıcı isimlerinden olan ünlü yönetmeni, dünyaca tanınan bir fenomen haline getiren korku-gerilim-macera kırması film, dev bir beyaz köpekbalığının, bir tatil kasabasına saldığı dehşeti öykülüyordu. Kendinden sonra gelen filmlere önderlik yapıp, sinema tarihinde bir mihenk taşı olmuş yapım, David Brown ve Richard D. Zanuck'un yapımcılığında çekilmiş; başrolleri Roy Scheider, Richard Dreyfuss ve Robert Shaw üstlenmişlerdi. Birçok sinema dergisi tarafından yapılan 'bütün zamanların en ünlü ve en sevilen filmleri' sıralamasında ilk onda yer alan yapım, 'En İyi Film' dahil dört dalda Oscar'a aday gösterilmiş, 'En İyi Kurgu' (Verna Fields), 'En İyi Orijinal Film Müziği' (John Williams) ve 'En İyi Ses' dallarında toplam üç Oscar kazanırken, 'En İyi Film' ödülünü "One Flew Over the Cuckoo's Nest/Guguk Kuşu"na kaptırmıştı. New England'da bulunan Amity adası, denizin keyfini çıkaran tatilciler için bir cennetti. Ta ki, denizde meydana gelen şüpheli ölümler başlayıncaya dek. Büyük turizm geliri olan adayı tehdit eden şeyin, denizden gelen korkunç bir canavar, dev bir beyaz köpekbalığı olduğu anlaşıldığında Amity'nin kahraman şerifi Brody, köpek balığı avcısı acımasız kaptan Quint ile deniz bilimcisi ve köpek balığı uzmanı Hooper, kendilerini büyük bir mücadelenin içinde bulacaklardı. Ölümüne bir mücadelenin... Büyük, küçük demeden önüne gelen her şeyi yiyip yutan dev beyaz köpekbalığı, beyazperdede akıl almaz bir gişe başarısı elde edip, ilk büyük yaz filmlerinden biri oluyor, aynı denizde olduğu gibi, bütün dünyada milyar dolara yaklaşan geliriyle 'gişede' de gerçek bir canavara dönüşüyordu. En korkutucu 'okyanus seti filmi' olan Jaws için 'Bruce' adlı mekanik maket üzerinde uzun zaman çalışılmış, aslını aratmayan bir 'büyük beyaz' yaratılmıştı. Spielberg, önceleri tam bir deniz kurdu olan ve "Moby Dick"in ünlü Kaptan Ahab'ını anımsatan 'Quint' rolü için Sterling Hayden ve Lee Marvin'i düşünüyordu. Fakat sonunda rol Robert Shaw'ın oluyor; usta aktör, özellikle efsane Amerikan savaş gemisi Indianapolis'in batışı ve köpek balığı saldırısı repliğiyle filmde ışıl ışıl parlıyordu. Bu özel bölüm, John Milius tarafından kaleme alınmıştı. Amity şerifi 'Brody' rolü için, Roy Scheider'ın olmadan önce Charlton Heston'ın adı geçmiş, aynı şekilde Richard Dreyfuss'un canlandırdığı araştırmacı 'Hooper' rolü de Jeff Bridges, Timothy Bottoms, Jon Voight ve Jan-Michael Vincent arasında gidip gelmişti. Eserin yazarı Benchley'in üç önemli rol için düşündüğü isimlerse, üç büyük efsaneydi: Robert Redford, Paul Newman ve Steve McQuenn... Büyük beyaz Bruce'un imali ve projenin gelişiminde Spielberg'e yönetmen arkadaşları Martin Scorsese, George Lucas ve John Milius büyük destek verdiler. Filmde, kurt avcı Quint'in teknesinin adı 'Orca'ydı. Orca, beyaz köpekbalığının korktuğu tek canlının, katil balinanın özel adıydı. Şerif Brody'nin köpekbalığının büyüklüğünü gördükten sonra, Quint'e dönüp, sarf ettiği 'sanırım daha büyük bir tekneye ihtiyacın olacak' cümlesi, Amerikan Film Enstitüsü tarafından belirlenmiş 100 unutulmaz replik içinde 35. sırada yer aldı. Bill Butler'ın tekinsiz atmosfere çok şey kattığı emek dolu görüntü yönetimi, notaların üstadı John Williams'ın klasikler arasına girip 'kült' olmuş ünlü orijinal film müziği ve Joe Alves'in titiz yapım tasarımı ile korkutucu olmayı gerçekten başarmış ender filmlerden biridir "Jaws". Ünlü "Balık sever misiniz? O sizi seviyor" spotuyla reklam/tanıtım dünyasında da ses getiren "Jaws", 1978'de "Jaws 2" adıyla Jeannot Szwarc tarafından yönetilmiş, yine Roy Scheider'ın canlandırdığı 'Şerif Brody', bu kez büyük beyaz canavarla tek başına baş etmek zorunda kalmıştı. 1983'te ise orijinal filmin yapım tasarımcısı Joe Alves imzasıyla, üç boyutlu olarak beyazperdeye yansıyan "Jaws 3" ilk filmin, hatta ikincisinin çok uzağında bulunmuş ve beğeni ile karşılanmamıştı. 1987 yılında ise Jaws fanatiklerinin unutmak istedikleri Jaws 4, "Jaws: The Revenge" adıyla çekildi. Joseph Sargent'ın yönettiği film, gerçek bir başarısızlıktı. Yeşiller, doğal hayatı koruma derneği üyeleri, çevre dostları "Jaws"a ve filmin yaydığı 'büyük beyaz köpekbalığı gerçek bir canavardır' tezine fena halde kızıyorlar. Ama bu, "Jaws"ın her zaman izlenip, beğenilen filmlerden biri, özellikle açık denizde yüzerken akla gelip tedirgin eden belki de tek film olduğu gerçeğini değiştirmiyor.

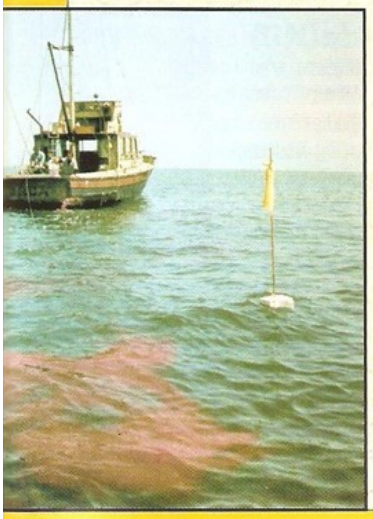

DVD Kritik

High School Musical/ Yıldızlar Takımı (2006)

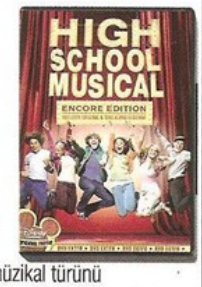

Tiglon – 1.78:1
İNG 5.1 DD – TR Alt

Disney kanalı için özel olarak üretilen bu film, gördüğü yoğun ilgi üzerine 2007 ve 2008'de iki devam filmiyle devam edecek. Gençlik filmiyle müzikal türünü birleştirerek "Grease"e yakın duran yapım, türün bütün özelliklerini hiç çekinmeden kullanan bir eser. Okulun basketbol takımının kaptanı Troy, en akıllı kızı Gabriella'ya aşıktır. Aşklarının doğuş sebebi, tatilde beraber şarkı söyledikleri bir andır. Troy, bir süre sonra basketbol takımı ile müzikal seçmeleri arasında sıkışıp kalır. Bunun nasıl çözümleneceğini ise gençlik filmi severler tahmin edeceklerdir.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪

Catch and Release/Aşkın Peşinde (2006)

Sony HE – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR Alt

Gray'in (Jennifer Garner) kusursuz bulduğu nişanlısı ölür. Bu kötü döneminde ona, yakın arkadaşları Fritz, Dennis ve Sam (Kevin Smith) destek olurlar. Ancak bir süre sonra ilginç gerçekler ortaya çıkar; yakın arkadaşlarının ona duyduğu sevginin boyutu ve sevdiği adamın sırları, hayatını tepetaklak edecektir. "Erin Brockovich" ve "In Her Shoes"un yazarı Susannah Grant'ın bu ilk uzun metrajı, kadın duyarlılığıyla çekilmiş trajikomik bir melodram.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Barnyard/Parti Hayvanları (2006)

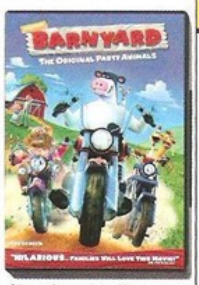

Tiglon – 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD – TR Alt

Çiftlikteki bütün hayvanlar, çiftçinin dışarı çıkacağı zamanı heyecanla beklemektedir. Çünkü bu anlarda, çiftliğin kapılarını kapatıp parti havasına girerler. Bu partiyi de, Otis adlı bir inek düzenlemektedir. Ancak insanlardan gizli yapılan bu organizasyon için kesin bir gizlilik şarttır. Bu da animasyonun eğlence tonunu belirleyecektir: 'Yaramaz hayvanlar ve muzırlıkları'... "Barnyard", akıllıca yazılmış diyalogları ve şirin tiplemeleri ile hayvanlar arasında geçen sevimli bir animasyon.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Robin Hood (1973)

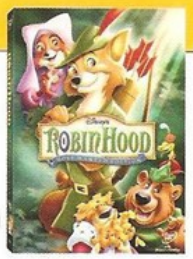

Tiglon – 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD–TR Alt

Ünlü Robin Hood hikâyesinin bu animasyon uyarlaması, çekildiği yıl Walt Disney'e yaklaşık 20 milyon dolar kazandırmıştı. Eser, orijinalinden farklı olarak kahramanları hayvan karakterlerle yeniden canlandırıyor ve hikâyeye müzikal sahneler ekliyor. Merkezdeki öykü ise bildiğiniz gibi... Fakirlere yapılan haksızlıkları gören 'tilki görünümlü' kahramanımız, zenginden alıp fakire vererek kahraman olur ve olaylar gelişir.

Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

An Inconvenient Truth/Uygunsuz Gerçek (2006)

Tiglon – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR Alt

Clinton döneminde başkan yardımcılığı yapan Al Gore, Amerikan başkanı olamayınca bütün dünyaya beyazperdeden seslenmeyi seçmiş. Kıran kırana geçen başkanlık seçimlerinde Florida'daki hâlâ tartışılan şaibeli oylamanın ardından koltuğu George W. Bush'a kaptırıp siyasete veda eden Gore, vaktini 60'ların sonundan beri fiilen ilgilendiği kürsel ısınma tehlikesine karşı halkı bilinçlendirmeye ayırmış. Davis Guggenheim'ın yönettiği bu düşündürücü dokümanter, Al Gore'un bugüne kadar okullarda, farklı eyaletlerde düzenlediği 1000'den fazla gösteri ve sunumu beyazperdeye taşımış. İzleyiciyi dünyanın hali üzerine kara kara düşündüren belgesel, Al Gore'un politik ikna kabiliyetinden de besleniyor. 'En İyi Belgesel' Oscar'lı dokümanter filmin 'I Need to Wake Up' adlı parçayla 'En İyi Şarkı' dalında ikinci Oscar'ını kazandığını da belirtelim. Küresel ısınma ve dünyayı bekleyen felaket senaryoları üzerine kafa yoranlar mutlaka izlemeli.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Çinliler Geliyor (2006)

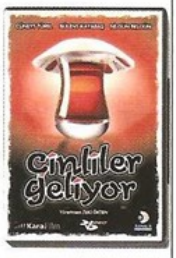

Kanal D HV – 1.85:1
TR 5.1 DD – TR Alt

Teknolojik gelişmeleri ile tanıdığımız Çinliler, bir Ege kasabasına alışveriş merkezi yapmaya karar verirler. Doğal ve samimi bir hayat süren yöre halkı, onların gelmesiyle birlikte çıkar çatışması içerisine girer. Kısacası, endüstrileşme-insanlık arasında sıkışıp kalırlar... "Sürü", "Pehlivan" gibi filmleriyle tanıdığımız tecrübeli yönetmen Zeki Ökten, bu sefer modern dünyaya dair bir şeyler söylemeye soyunuyor.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪

Die Hard: With a Vengeance/ Zor Ölüm 3 (1995)

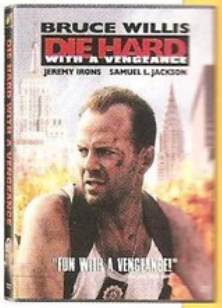

Tiglon – 2.35:1
İNG 5.1 DD – TR altyazı

Polis memuru John McClane (Bruce Willis), eşinden ayrılmış ve polis teşkilatından atılmıştır. Ancak bela, yine onu bulur. Alman bir terörist, bir bina patlatır ve McClane'e ulaşarak çözülmesini istediği bulmacaları çözmezse herkesi öldüreceğini söyler. Böylece New York sokaklarında bir koşuşturmaca başlar... Aksiyon ustası John McTiernan imzalı yapım, pompaladığı yüksek dozda adrenalinle serinin tipik özelliklerine sadakatini gösterip, ilk iki filmin üzerine, Samuel L. Jackson ve Jeremy Irons'ı da ekliyor.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪

Supergirl (1984)

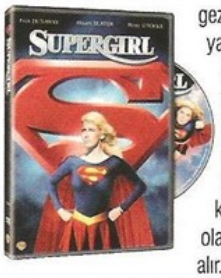

Tiglon – 2.40:1
İNG 5.1 DD – TR Alt

Krypton'daki bir güç kaynağı, kazayla dünyaya düşer. Superman'in kuzeni Kar-El, bunu gezegenine getirip yaşayanların hayatını kurtarmak için dünyaya gelir. Dünyada, kuzeni gibi Supergirl adlı bir süper kahramana dönüşen karakterimiz, insan olarak Linda Lee adını alır. Bir yandan dünyevi duyguları tadarken; diğer yandan Faye Dunaway'in canlandırdığı Selena adlı kötü adam (kadın) ile mücadele eder. Döneminin bütün özelliklerini taşıyan 'camp' (bilinçli bayağılık estetiği) bir çizgi roman uyarlaması olan yapım, hayranları için kaçırılmayacak bir ziyafet.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪

Son of Ali Baba (1952)

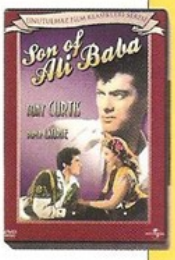

Kanal D HV – 1.33:1
İNG 2.0 DD – TR Alt

Ali Baba'nın oğlu Kashma Baba, Arabistan'ın çöllerine sürülür. Orada karşısına çekici bir cariye olan Kiki çıkar. Bir süre sonra Kiki'nin halifenin yanından kaçtığını öğrenen Kashma Baba'nın başı derde girer ve halife ile arasında bir savaş başlar. Tony Curtis'in başrolünde dikkat çektiği film, erken dönem Hollywood'un hâkim türlerinden 'swashbuckler'ın (kılıç düellosu içeren macera filmleri) en tipik örneklerinden. Özellikle, sanat yönetimi ve kostüm tasarımıyla dikkat çekiyor.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪

Eve Giden Yol 1914 (2007)

Tiglon – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR Alt

Mahmut, Osmanlı İmparatorluğu ile arası açılınca Suriye çöllerine sürülür. Bunun sonucunda kendisine iki amaç belirler: Evlenmek istediği Safiye'yle evlenmek ve yönetimden intikam almak. Ülkemizde Birinci Dünya Savaşı dönemiyle ilgili uzun zamandır çekilen ilk film olan "Eve Giden Yol 1914", tarihi Amerikan filmlerinin 'epik aşk filmi' formülünü kullanmaya soyunuyor. Filmin oyuncu kadrosunda Melisa Sözen, Erdal Beşikçioğlu, Metin Akpınar, Emre Altuğ yer alıyor.

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Death of A President/Bir Başkanın Ölümü (2006)

A.E. Film – 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD–TR Alt

ABD Başkanı Bush'un ölümüyle sonuçlanan suikast ve sonuçları. Gelecekte geçen 'mockumentary' (kurmaca belgesel), gerçek arşiv görüntüleri, inandırıcılık etkisi yüksek röportaj ve sahneler içeren etkileyici ve sansasyonel bir yapım. Dünya prömiyeri Toronto Film Festivali'nde yapılan ve sinema yazarları tarafından verilen FIPRESCI ödülünü kazanan filmin gösterimi, ABD'deki bazı eyaletlerde sakıncalı bulunmuştu. Chicago ziyaretinde suikast sonucu öldürülen başkan Bush, suikast sonrası araştırmalar, 11 Eylül'e geri dönen derinlikli incelemeler, ülke dışı ve ülke içi terörist bağlantılar ve suikastın ardında yatan nedenler. İlginç ve sarsıcı olmayı başaran belgeselin yapım tasarımı da oldukça şık ve özenli.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

Blink (1994)

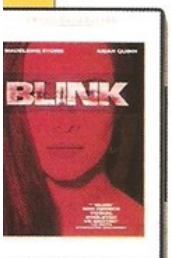

Tiglon – 2.35:1
İNG 5.1 DD – TR 2.0 DD – TR altyazı

20 senedir kör olan Emma, ameliyatla gözlerini açtırır. Buna rağmen görme sorunları çekmeye devam eder. Bir gün yaşadığı apartmanda bir gölge görür. Bunun bir katile ait olduğunu sanır. Ancak bunun, algısal olarak bilinçaltında yarattığı bir 'şey' olma ihtimali de vardır... "The World is Not Enough / Dünya Yetmez" ve "Enigma" gibi filmleriyle tanıdığımız ünlü İngiliz yönetmen Michael Apted imzalı film, bakmak-görmek arasındaki tedirgin edici çizgiyi işleyen 'Hitchcock'vari bir gerilim. Madeleine Stowe ve Aidan Quinn'in varlığıyla ilgi bekliyor.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

Le Council de Pierre/Taş Meclisi (2006)

Kanal D HV – 2.35:1
FR DTS - TR 5.1 DD – TR Alt

Alura, Tayvanlı bir çocuğu evlat edinir. Oğlanın kaza geçirmesiyle birlikte şoka girip kâbuslar görmeye başlayan doktor, çocuğun mucizevi bir şekilde hayatta kalmasının nedenlerini araştırmaya başlar... "Kızıl Nehirler" ve "Kurtlar İmparatorluğu" ile tanıdığımız Jean-Christophe Grangé'nin romanından uyarlanan bu korku-gerilim, atmosfere dayalı sinemasıyla ilgi çekmeye çalışıyor. Ancak başrolü üstlenen güzel ve çekici yıldız Monica Bellucci'nin ismi kadar dikkat çekip çekemediği tartışma konusu.

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

For Queen and Country/Kraliçe ve Ülkem Adına (1988)

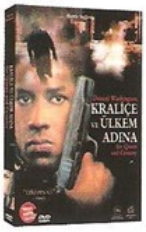

A.E. Film – 1.66:1 LBX
İNG / TR 2.0 DD – TR Alt

1981 yılında askere alınan esmer tenli İngiliz Reuben, eski yaşamına dönünce beklenmedik bir durumla karşılaşır. Asker olmasının ona hiçbir katkısı olmadığını gören karakterimiz, beklediği iş fırsatlarını bulamaz. Bir süre sonra Thatcherizmin altında sıkışmış bir bireye dönüşür ve yaşamak için kolay yoldan para kazanmaya çalışır. Ancak... Denzel Washington'ın ilk başrollerinden olan film, "The Interpreter / Çevirmen"in senaristi Martin Stellman'ın imzasını taşıyor. 1980'ler İngiltere'sinin sosyopolitik yapısını iyi kullanan bu politik-gerilim, içerdiği derin sistem eleştirisiyle dikkat çekiyor.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

Jackass Number Two/Jackass 2 (2006)

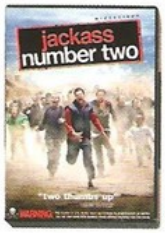

Tiglon – 1.78:1
İNG / TR 5.1 DD – TR altyazı

'Jackass', 2000 yılında yayımlanmaya başlayan bir TV Reality şovu. 'Saturday Night Live' ile Hollywood'un komedi dünyasına giren komedyenler kültürünün, en uçuk ve bariz dışa vurumu. Johnny Knoxville, Jeff Tremaine ve Spike Jonze'un başı çektiği isimlerin yarattığı bu 'yaratıcı komedi şovu', 2002 ve 2006 yılında iki sinema filmine kavuştu. DVD'sini gördüğünüz ikinci film de, serinin bütün özelliklerini taşıyan ve hayranlarını hayal kırıklığına uğratmayan bir tuvalet komedisi örneği. Johnny Knoxville ve ekibi, amatör kamerayla çekilip belgesel estetiğiyle kurgulanmış çeşitli skeçlerle, abartılı mizah anlayışlarını ortaya koyuyorlar.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Maskeli Beşler: I.R.A.K (2007)

Tiglon – 1.85:1 LBX
TR 5.1 DD – TR Alt

2005 yılında intikam peşinde koşan kahramanlarımız, bu sefer Irak'taki bir petrol tesisindeki Amerikan askerlerini rehin alıyorlar. Bahaneleri ise, Türkiye'nin Irak'taki hakkının yenmesi. Bu olayı takiben, yörede yaşayan Türkler, bir Amerikalı kadın asker ve Amerikan karargahı arasında eğlenceli olaylar gelişiyor. Yılmaz Arslan'ın, 1968'de Yılmaz Atadeniz'in çektiği orijinal filmi yeniden canlandırdığı serinin ikinci projesi, ülkemizde geçtiğimiz sezonunun en çok gelir getiren filmlerinden biri olmuştu. Üstelik ilk filmdeki Mehmet Ali Alabora ve Dost Elver gibi isimlerin yerini, Atilla Sanhan gibi Karadeniz aksanlı tanınmayan bir oyuncuyla doldurmasına karşın...

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

Shark Bait/Cesur Balık (2006)

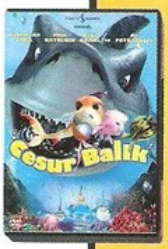

Tiglon – 1.33:1
TR 5.1 DD – İNG 2.0 DD – TR Alt

Pi, küçük yaşta anne ve babasını kaybeder. Onların mirasını yerine getirmek için halasının yaşadığı mercan kayalıklarına yerleşir. Orada Cordelia'ya ilk görüşte aşık olan küçük balık, bir anda Troy ile karşı karşıya gelir. Bir köpekbalığı olan Troy da, Cordelia'ya aşıktır... "Kayıp Balık Nemo"yu andıran bu 'deniz altı animasyonu', daha çok Güney Koreli çizerlerin desteği ile yaratılmış ve kitlesini 15 yaş altı olarak belirlemiş bir çizgi film.

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪

Pumpkinhead: Ashes to Ashes/Pumpkinhead: İntikam Peşinde (2006)

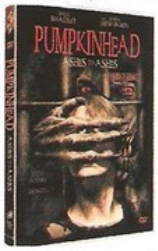

Palermo – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR 2.0 DD – TR altyazı

Bir baba, oğlunun arkadaşlarına ahlak dersi vermek için 'Pumpkinhead' isimli bir şeytan çağırır. Bu doğaüstü yaratık, bütün çocukları tehdit eder ve bir korku miti başlar. 1989 yılında çekilen bu kült korku filmi, 1994 yılında ikincisine, 2006 yılında ise üçüncüsüne kavuştu. Üçüncü filmdeki intikam alma sebebi ise, bir çocuk grubunun kahramanımızın sevdiklerini bir nehre atması. "Evil Aliens" adlı türe hâkim kült filmiyle dikkat çeken İngiliz yönetmen Jake West'in imzasını taşıyan yapım, korku severlerin ilgisini bekliyor.

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪

Hazırlayan: Alkan Avcıoğlu
alkanavcioglu@merkezdergi.com.tr

Tras El Cristal/In A Glass Cage (Agustin Villaronga, 1985)

1985 tarihli bu İspanyol filmi, Pasolini'nin "Salo"sundan bu yana sinema tarihinin en aykırı ve rahatsız edici filmlerinden biri olarak gösteriliyor. Aynı zamanda külte dönüşmüş bir film ama yine de yeraltının derinliklerinden çıkabilmiş değil.

Gösterimlerinde izleyicinin genellikle salonu boşaltması nedeniyle kötü bir şöhreti var filmin.

Hikaye: Toplama kamplarındaki çocuklar üzerinde deneyler yapan eski bir Nazi doktoru olan Klaus, intihar girişiminden sonra felç olur. Nefes alabilmek için artık kullanılmayan 'demir ciğer' diye anılan suni solunum cihazına mahkûm kalan Klaus'u geçmişinden bir hayalet (Angelo) bulacaktır. Ailesi, Klaus'a bakmakta zorlandığı için Angelo'yu bakıcı olarak tutar. Angelo, Klaus'un zamanında işkence yaptığı çocuklardan biridir. Angelo geçmişi tekrar canlandırmaya çalışırken "kurban"dan "işkenceci" pozisyonuna geçeceği bir dönüşümün içine girer.

Hem üzerine konuşulacak çok fazla malzeme içeren hem izleme fırsatı bulan eleştirmenlerin bu kadar önemsediği, hem de sinema tarihinin ahlaki açıdan en aykın filmlerinin arasında sayılan bir filmin hala günışığına çıkmaması enteresan sayılabilir. Rahatsız edici filmler listelerinde temasal türdeşi "Salo"nun yanına konuşlanan "In A Glass Cage"e genellikle bir korku filmi muamelesi yapılıyor. Bunun nedeni ise filmin "Peeping Tom" ile 1970'lerin Avrupa usulü sert istismar filmleri arasında bir köprü kuran karanlık yanı. Bu karanlık öyle bir karanlık ki vaktiyle İngiltere'de de yasaklanmış olan film son olarak Avustralya'da hala yasaklı olmasıyla gündeme gelmişti. 1995'teki Mardi Gras Film Festivali'nin gösterim ve 2004'te Siren şirketinin DVD basımı için yasağa yaptıkları itirazlar reddedilmişti. Filmdeki sadizm, pedofili ve çocuklara yönelik işkence öğeleri bu kararın gerekçelerini oluşturuyor. Aslında komitenin raporunda belirttiği gibi "In A Glass Cage" bu temaları istismar için kullanan bir film değil, aksine bu meseleleri ele alan ustaca bir film. Filmin sertliğini baştan belirtme nedenimiz de ucuz bir istismar/şiddet filmi olmamasına rağmen kabul gören toplumsal normlara göre çok ileri gidiyor olması. Kısacası, "In A Glass Cage" grafik şiddet bakımından çok aşırıya kaçmasa da kesinlikle hazmı kolay bir lokma değil. Meselesini basite indirgemeyen, çizdiği karanlık tablodan taviz vermeyen bir film.

Geçtiğimiz aylarda sinemalarımıza uğrayan evcilleştirilmiş psikopat Mr. Brooks'un küçük çocuklara işkence yapmaktan ve onları öldürmekten cinsel zevk aldığını; onu yakalayan fotoğrafçının öldürmeye ondan da iştahlı olduğunu ve Mr. Brooks'un tahtına aday olduğunu varsayarsak belki biraz "In A Glass Cage"e yaklaşınız. Tabii ki Demi Moore'u da filmden tamamen çıkartmak şartıyla. "In A Glass Cage"de de olaylar bu terkipte gelişmeye başlıyor. Yine benzer formülle Nazi hayaletini çağıran "Apt Pupil" akıllara gelebilir. Psikopatlığıyla korkutan, tabuları zorlamasıyla rahatsız eden filmin en ilginç özelliği ise yüksek sanat ile düşük sanat ya da istismar arasında gidip gelen yapısı. Yönetmenin ilk filmi olan "In A Glass Cage" ilk yarısındaki hikaye ağırlıklı anlatımını ikinci yarısında daha stilize bir anlatıma dönüştürüyor. Ucuz prodüksiyon koşullarına rağmen görsel özen dikkat çekiyor. Keza yönetmen de renk ve ışık kullanımı üzerine ne kadar kafa yorduklarını DVD'deki röportajında belirtiyor.

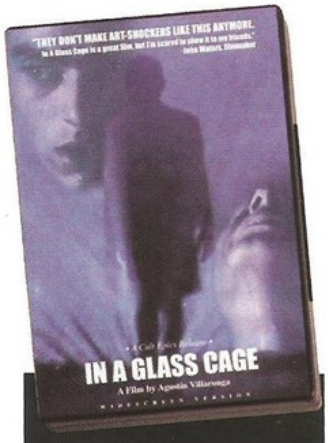

İngilizce altyazılı DVD baskısı filme ulaşmak için en doğru tercih olarak gözüküyor. www.amazon.com adresinde bulunan ve Türkçe altyazı içermeyen DVD'de yönetmenin ilgi çekici bir röportajı var.

Aslında, John Waters'ın artık böyle şok edici art-house filmler yapılmıyor diye övdüğü "In A Glass Cage"i, türdeşi gözüken "Pig" "Scrapbook" gibi işkenceyi grafik olarak en sert şekilde perdeye getiren filmlerden ve Avrupa istismar filmlerinden ayırmak gerekiyor. Bunun nedeni ise filmin alt-metinsel zenginliğinin şaşırtıcı boyutta olması. Köle(pasif) ve işkenceci(aktif) arasındaki rol değişimi üzerine kurulu olan filmin iskeleti toplumsal yapı üzerine sert eleştiriler taşıyor. Nazilere yapılan aleni göndermeler İspanya'nın Franco dönemine de laf atar cinsten. "In A Glass Cage" bu açıdan Franco-sonrası dönemin şiddeti erotize eden İspanyol filmlerinin karanlık ve lirik tarafıyla aynen örtüşüyor.

Filmdeki her karakter bir şekilde kölelikten nasibini almış. Felç geçiren eski işkenceci Klaus; felç kocasına bakmaktan hayatı kararan ve eve köle olan karısı; yetişkinler ve çocuklar arasındaki ayrımın sertliği nedeniyle köle olan küçük kız çocukları Rena. Eve, Angelo'nun gelmesiyle tüm bu düzen yerle bir oluyor (hizmetçinin Angelo için ilk söylediği cümle ilginçtir: "Şeytanın ta kendisi"). Planlarına engel olma tehlikesi oluşturan Klaus'un karısını öldüren Angelo, Klaus olmaya çalışıp bir çocuğa işkence ederek onu öldürüyor. Ardından Klaus'u öldürüp yerine geçiyor. Filmin finalinde ise Angelo, Klaus'un camdan kafesine, 'demir ciğer'ine giriyor ve Rena erkek bir çocuk gibi giyinip kurban rolünü kabulleniyor. Nitekim 'anne'yi öldüren 'oğul'un 'baba'nın yerine geçmesi ve 'baba'nın 'kız'la birleşmesini ritüelleştirerek biten son derece geleneksel ödipal bir anlatıdan söz ediyoruz. Filmin asıl marifeti de burada yatıyor. Rahatsız ediciliği sayesinde, aslında toplumsal yapıya göre son derece geleneksel olan bir düzeni uç noktalarda temsile dökerek, toplum için tehdit olabilecek şekilde algılatmayı beceriyor.

Filmin ayakta alkışlanabilecek açılış sekansı bu yüzden daha da anlam kazanıyor. Gözbebeğine yapılan bir aşırı yakın çekimden fotoğraf makinesinin objektifine kesme yapılıyor. Ardından Klaus'un işkence yaptığı bir çocuğu öldüreceğini anlıyoruz. Bu anı pencereden onları 'dikiz'leyen Angelo'nun gözünden izlemeye başlıyoruz. Angelo'nun bakış açısı olarak sübjektif kamera düzenlemesi, sinema izleyicisinin röntgenci, edilgen konumuna gönderme yapıyor. "Aman böyle şeylerle işim olmaz" diyerek izlesek bile, korkuyla karışık büyük bir rahatsızlık duymamızın sebebi de filmin izleyici konumundaki kişiyi suçlamaya giden tavrı belki de. Filmin bir yerinde hizmetçinin 'demir ciğer' cihazı için söylediği cümle göndermeyi daha da açık kılıyor: "Bu makine beni korkutuyor. Tıpkı sinemada olmak gibi".

The Insider

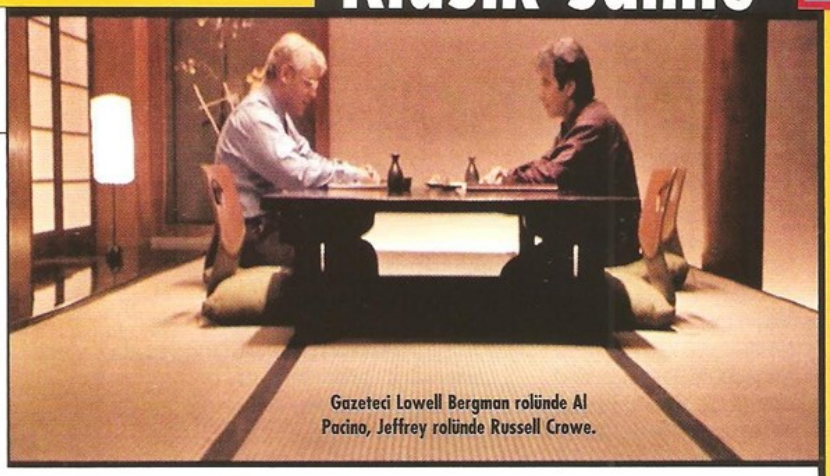

Gazeteci Lowell Bergman rolünde Al Pacino, Jeffrey rolünde Russell Crowe.

Hatırlanacağı gibi Michael Mann'ın 1999 tarihli filmi gerçek bir hikayeyi anlatıyordu. Brown & Williamson'ın eski bir çalışanı olan Jeffrey Wigand'ın büyük sigara şirketlerinin gizlediği bir takım tehlikeleri 60 Dakika adlı programda anlatması üzerine kurulan bu hikayede başrolleri Russell Crowe ve Al Pacino üstlenmişti. 60 Dakika programının yapımcısı Lowell Bergman, Jeffrey'le programa katılıp bildiklerini anlatması üzerine anlaşmaya çalışıyor; ancak Jeffrey aldığı tehditler nedeniyle kendini büyük baskı altında hissediyordu.

Aşağıda seçtiğimiz sahne Michael Mann'in iki başkarakterini buluşturduğu klasiklere bir örnek olmanın yanı sıra "The Insider"ın da en önemli sahnelerinden biri. Filmin ilk bir saatlik kısmının sonunda başlayan 4 dakikalık sahne "Manhunter"daki William Petersen/Brian Cox ve "Heat"teki Al Pacino/Robert De Niro buluşmasını andırıyor. Michael Mann'in mizansene olan hakimiyetinin en incelikli işlerinden birini gösterdiği sahnedeki oyunculuklar –özellikle Russell Crowe'unki- akılda kalıyor. Mann'in açı-karşı açı kompozisyonlarına her plan ölçeğinden örnekler sunduğu sahne ders mahiyetinde. Yönetmenin, Jeffrey'nin aniden sinirlenip Lowell'ı terslemeye başladığı andan hemen önce 180 derece kuralını bozduğu ve sahnenin birden değişen atmosferinin altını çizdiği ana ise dikkat. Her planın, her anlatım biçiminin içeriğe nasıl hizmet ettiğine ve buna muadil her kuralın da içeriğe hizmet edip bir anlam yarattıkça kınılması gerektiğine kusursuz bir örnek.

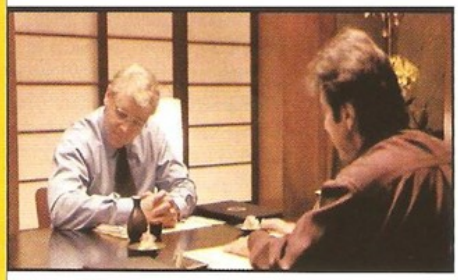

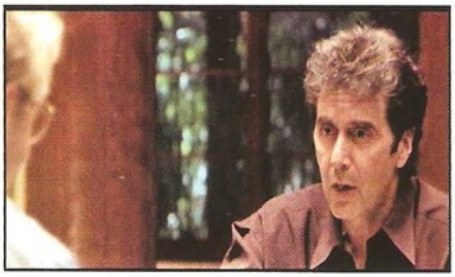

(Jeffrey garsona Japonca konuşarak sipariş verir)
Lowell: Bize ne sipariş ettin?
Jeffrey: Tempura. İnternette Wisconsin'den mezun olduğun, ardından U.C. L.A. Jolla'ya gittiğin yazıyor. Profesör Herbert ile miydi? Marcuse?
Lowell: Marcuse. Evet. Danışman hocamdı. 60'ların sonlarında yeni sol üzerinde büyük etkisi vardı. Şahsi olarak benim üzerimde de.
Jeffrey: Baban gibi mi?
Lowell: Babam mı? Bunun babamla ne ilgisi var?
Jeffrey: Ben... Bu yüzden mi gazeteci oldun? Bütün soruları sen sorasın diye.
Lowell: Saatine para mı alıyorsun?
Jeffrey: Babam makine mühendisiydi. Tanıdığım en yetenekli insandı.
Lowell: Benim babam bizi terk ettiğinde beş yaşındaydım. Tanıdığım en yetenekli adam değildi. Brown & Williamson'a dönelim. Eğer 60 Dakika'ya çıkmaya karar verirsen neden kovulduğun hakkında her şeyi bilmek zorundayım.
Jeffrey: Neden?
Lowell: Geçmişini karıştıracaklar ve buldukları şeyleri yüzüne vuracaklar. Bu yüzden bilmeliyim. Anlıyor musun?
Jeffrey: İçerim. Birkaç sefer ölçüyü kaçırdım. Bir seferinde marketten mal çalmak suçuyla tutuklandım ama yanlış anlaşılmaydı. Bir kez Liane'i ittim, baskı yüzünden ikimiz de çok stresliydik. Annesine gitti. *(sesini biraz yükseltir)* Atıldım çünkü sinirlendiğimde çenemi tutamam ve itilip kakılmaktan hoşlanmam.
Lowell: Seni itip kakmıyorum. Soru soruyorum.
Jeffrey: Senin için sadece bir ürünüm, değil mi? Herhangi bir şey olabilirdim, değil mi? Reklamlar arasına konacak herhangi bir şey.
Lowell: Bir TV şirketi için hepimiz ürünüz. Benim için, bir ürün değilsin. Benim için senin kim olduğun önemli. Kamuoyu önüne çıkıp, 30 milyon insan söylediklerini dinlediğinde hiçbir şey ama hiçbir şey eskisi gibi olamayacak. Buna inanıyor musun?
Jeffrey: Hayır.
Lowell: İnanmalısın, çünkü sen işini bitirdiğinde kamuoyu mahkemesi karar verecek, dostum ve bu da senin elindeki güç.
Jeffrey: Buna inanıyor musun?
Lowell: Buna inanıyor muyum? Evet, inanıyorum.
Jeffrey: Buna inanıyorsun çünkü insanlara bilgi ulaştıracaksın ve bir şeyler olacak?
Lowell: Evet.
Jeffrey: Belki de bu sadece iyi bir işe sahip olmayı haklılaştırmak için yıllardır kendine telkin ettiğin bir şeydir. Statü sahibi olmak. Belki seyirci için de bu röntgencilikten başka bir şey değildir. Pazar gecesi vakit öldürmek için bir yol. Belki de hiçbir lanet şeyi değiştirmeyecek. Ben ve ailem gibi insanlar kullanıldıktan sonra bir köşeye atılacak, yalnız kalacaklar.
Lowell: Benim!e mi konuşuyorsun, yoksa demin içeri birisi mi girdi? Ben asla…
(her ikisi de konuşmaya başlar sesler birbirine karışır)
Lowell: Bu ucuz şüphecilikle benim saygınlığımı ya da 60 Dakika'yı sorgulayarak karar vermekten kaçınma.
Jeffrey: Burada ailemin refahını tehlikeye atıyorum, dostum. Sen ne koyuyorsun? Sözcükler.
Lowell: "Sözcükler." Sen şirketinin kahrolası bir golf turnuvasında vakit öldürürken ben dışarıda dünyaya "söz"ümü verip eylemle destekliyordum. Şimdi, bu işi yapacak mısın, yapmayacak mısın?
Jeffrey: Çocuklara yatmadan önce onları arayacağımı söyledim.
(Jeffrey beklenmedik şekilde kalkıp gider ve Lowell odaktan çıkar).

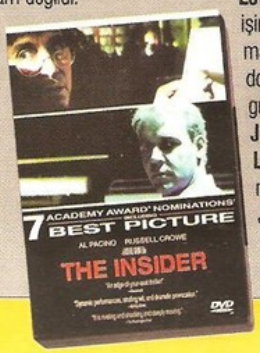

Sinema Çıkışı

Cezmi Baskın

MURAT EMİR EREN

Sinemamızın ve tiyatromuzun en önemli karakter oyuncularından Cezmi Baskın. Kariyeri neredeyse 30 yıllık bir geçmişe sahip. Rol aldığı onlarca film, yer aldığı sürüyle televizyon projesi ve tiyatro oyunuyla yüzünü izleyicinin zihnine kazımış bir aktör. Rol aldığı filmler arasında "Düttürü Dünya", "Sen de Gitme", "Kaçıklık Diploması", "Vizontele", "Hiçbiryerde", "G.O.R.A" gibi filmler var. Son olarak geçtiğimiz sezonun başarılı yerli filmleri arasında yer alan "Beynelmilel"de rol alan ve Haziran ayında gerçekleşen Adana Altın Koza Film Festivali'nde bu filmdeki rolüyle En İyi Erkek Oyuncu Ödülü kazanan oyuncuyla ani bir buluşma sonrasında, evinin de bulunduğu Taksim'de bir kafede oturup sohbet etme şansımız oldu. Yakın zamanda yine sürpriz bir filmle karşımıza gelecek olan aktörün seçtiği film, canlandırdığı politik karakterleri düşününce kendisine "cuk" oturdu desek yeridir...

Aslında siz ülke tarihindeki askeri darbelerin hepsine şahitlik eden bir kuşağın temsilcisisiniz. Bu olaylar sizin hayatınızı nasıl etkiledi?

Bizim nesil üç tane ihtilal gördü. Birincisi 27 Mayıs 1960 ihtilali, ki o zamanlar yaşım küçük olmasına rağmen hayatımızdaki bir sürü değişiklik bize de yansıyordu. 12 Mart tam gençlik dönemimize denk gelen bir ihtilaldi. Bizler o zamanlarda üniversitedeydik ve bu kez şartlar hepimiz için biraz daha ağırdı. 12 Eylül'e vardığımızdaysa artık hayata atılmıştık... Burada benim en çok dikkatimi çeken konu şuydu. Darbeyi yapanlar da, her yeni darbede daha rafine bir hal alıyordu. Söz gelimi, 12 Mart'ta "yasaklanan kitaplar listesindedir" diyerek, tutup sosyoloji dersi kitaplarını topluyorlardı, tamamen mantıksızdı. Ama 12 Eylül'de artık daha organize olmuşlardı ve hedefleri belliydi. Çok acılar çekildi tabii, insanlar öldüler, hapislerde yattılar. Fakat bugün bir bakıyorsun, Türkiye Komünist Partisi seçimlere giriyor. Peki o zaman onca adam niye öldü, niye hapislerde çürüdü, neden işkence gördü? Komünist Parti serbest olsaydı tüm bunlar olmayacaktı. E bu bugün oluyorsa, o dönem de olamaz mıydı, bunca acıya yol açmanın manası neydi?

Dönem filmleri ve politik hikayeler hem televizyonda hem de sinemada izleyiciden büyük ilgi görüyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

O dönemler dediğim gibi çok canımız yandı. Şimdiyse, kapanmış yaralarımızı gençlere aktarıyoruz, yara izimizi gösteriyoruz. Aslında bu olaylar yaşanırken kenarda duran, bir şeye bulaşmamaya çalışan insanların sayısı oldukça fazla. Şimdi yapılan filmleri, dizileri izleyenlerse yine aynı insanlar. Malum 12 Eylül sonrasında apolitik bir insan yığını oluşturmak için epey çaba sarf edildi. Fakat o gün bugündür, dünya görüşünü önemsememesi, önce işini gücünü yoluna koyması, kendini kurtarması için teşvik edilen gençlik artık dönüp bir tarihe bakmaya başladı. Hiçbir şey bilmeseler bile bu filmler sayesinde en azından geçmişte neler olduğundan haberdar oldular. Ayrıca, olayların üzerinden bu kadar çok zaman geçmesi bence objektiflik de sağlıyor. Gerçi pek mümkün değildi, ama bu filmler tam o dönemde sıcağı sıcağına yapılsaydı, aynı objektiflikte yapılamayabilirdi. Bu siyasi hikayeler bence televizyon dizileriyle başladı ve sonra da sinemada devam etti. Mesela benim "İkinci Bahar" dizisindeki karakterim, "Çemberimde Gül Oya" gibi diziler, karakterler, insanları geçmişte olanları konuşmaya teşvik etti...

Biraz anlatım ve üslup da değişti galiba. Hikayesini, dünya görüşünü insanların kafasına vura vura anlatmayan işler yapıldı?

Eskiden nispeten daha kaba saba politik filmler yapılırken, şimdilerde gerek anlatım gerekse hikaye açısından biraz daha zengin, sanatın talep ettiği estetiğe sahip işler yapmanın daha doğru olduğu anlaşıldı. Türkiye'deki politik sinemanın tarihi aslında çok eski. Gel gör ki o filmlerin önemli kısmı didaktik ve kör gözüne parmak filmlerdi. Şimdi baktığımızda, politik filmlerin daha geniş kitlelere ulaşacak nitelikte yapıldığını, o sinema estetiğine sahip olduğunu görüyoruz. Politik sinema, ille de miting pankartına benzeyen filmlerle yapılacak diye bir şey yok, bir aşk hikayesinin de ne kadar politik olabileceği, bir baba evlat ilişkisini anlatırken de nasıl politik olunabileceğini öğrendi sinemacılarımız.

Bazı röportajlarda ve oyunculukla ilgili söyleşilerde yer alan "oyuncu rol seçmez", "rolün büyüğü küçüğü olmaz" ya da "oyuncu oynayabileceği türden her rolü oynar" gibi ifadelere katılıyor musunuz? Oyuncunun dünya görüşü rol seçimini etkiler mi?

Sanatçının dünya görüşü, yaptığı işi kesinlikle etkiler. Mesela bana aşırı sağcı bir yönetmenden, yine aşırı sağcı içeriğe sahip bir film için rol teklifi gelirse, bunu sanırım bir yere kadar kabul edebilirim. Ama benim o filmde oynadığım karakterde kendi dünya görüşümün pırıltıları ya da kıpırtıları mutlaka olacaktır. O tip bir filmde, sağcı bir adamı oynuyorsam, ben o karaktere yine eleştirel gözle bakmaya mecburum. Hatta bunu bir refleks olarak yaparım. Sanatçı olarak beni yapılandıran benim dünya görüşümdür. Bunu da yönetmene anlatırım, kabul etmezse de o filmde rol almam. Bir de ben, Ankara Sanat Tiyatrosu'ndan yetiştim. Orası son derece politik oyunları olan bir tiyatrodur.

Müzisyen yanınız var mıdır? Bir müzik aleti çalıyor musunuz?

Ben müzik ve müzik aletleri konusunda tabiri caizse tam bir özürlüyümdür. Ailemde müzisyenler var. Kızım ve oğlum müzisyen. Oğlum keman çalıyor, kızım ise flüt çalıyor. Ancak son oynadığım filmde keman çalan bir karakteri canlandırdığım için bir süre çalışmam gerekti. En azından kemanı tutmasını, doğru notalara basmasını biraz olsun öğrendim.

Konuştuğumuz film, ilk kez sinema filmi yapan insanlar tarafından çekildi. Deneyimli bir oyuncu olarak, ilk kez film çeken insanlarla çalışırken tedirgin oluyor musunuz?

Şimdiye kadar projesine maddi destek bulamamış olmaları, o insanların deneyimsiz, ciddiyetsiz olduğunu göstermez. Her biri alanlarında emek harcamış, bir yerlere gelmeye çalışmış insanlardır. O nedenle hiçbir tedirginlik duymam.

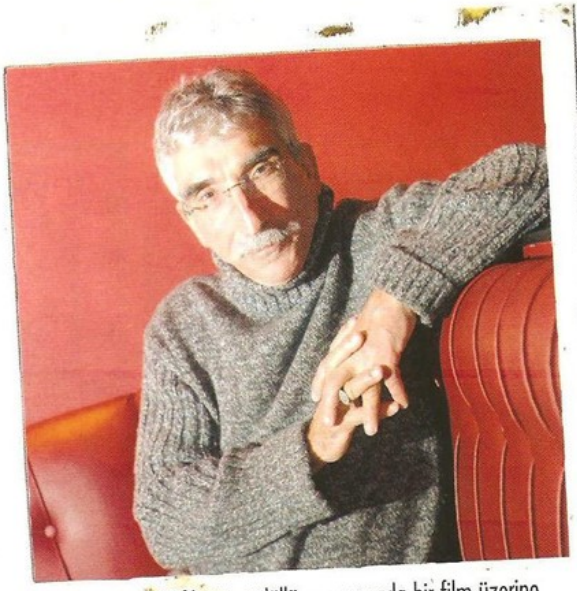

"Beynelmilel" filminin ödüllü oyuncusuyla bir film üzerine sohbet ettik. Bu filmin hangi film olduğunu bulup bize göndermek, dahası ilk on kişi arasına girmek de size düşüyor. Doğru cevabı meren@merkezdergi.com.tr adresine gönderen ilk on kişi DVD kazanıyor.

a- Eve Dönüş b- Babam Ve Oğlum c-Beynelmilel d-Zincirbozan

SİNEFİL KİMLİĞİ:

Favori filmleri:
"Ölümcül Oyunlar", "Hayat Treni", "Takva"

Favori oyuncular:
Jeremy Irons, Sean Penn, Jack Nicholson, Nicole Kidman, Meryl Streep

Favori yönetmenler:
Federico Fellini, Michael Haneke, Çağan Irmak

Çalışmak istediğiniz yönetmenler:
Çağan Irmak

Yarısında çıktığınız film:
Hiçbir filmden ya da oyundan çıkmam.

AĞUSTOS'TA VİZYONDA
Harry Potter
VE
ZÜMRÜDÜANKA
YOLDAŞLIĞI
AFM
SİNEMALARI
IMAX
FİLMİN MÜTHİŞ FİNALİNİ
3 BOYUTLU IMAX'TE İZLE!
Sihir
Kimsenin göremediğini
görmek, olağandışı
şeyler göstermektir.
Harry Potter ve Zümrüdüanka
Yoldaşlığı'nın sihiri onu IMAX'te izlemek...
Finalini 3 boyutlu izleyip, kimsenin
göremediğini görmek...
www.imaxtr.com.tr
AFM IMAX® Ankara
ANKAmall Alışveriş Merkezi No: 2 / 242 Akköprü / Ankara
Tüm AFM'ler tek bir numaranın ucunda
444 1 AFM (236)
Bilet satın almak, rezervasyon yaptırmak, filmler ve seanslar hakkında bilgi edinmek için.
bilet ix
İşbirliğiyle

La Vérite/Gerçek(1960)

Mükemmelliyetçiliği, insan ruhunu çözümlemek konusundaki becerisi ve en çok da Fransa'nın Hitchcock'u olarak anılmasına sebep olan (zamanında bizzat Hitchcock'un da onu en büyük rakibi olarak gördüğü biliniyor) gerilim ve polisiye filmlerdeki ustalığıyla tanınan Henry-Georges Clouzot ülkesinin en önemli ve en çok tartışma yaratan sinemacılarındandı. Taşradan Paris'e gelmiş, özgür ruhlu, hafif meşrep bir kız olan Dominique Marceau'nun (Brigitte Bardot), iyi eğitim görmüş genç bir müzisyen olan sevgilisi Gilbert Tellier'yi (Sami Frey) öldürmekle yargılandığı cinayet davasını konu alan bu filminde yönetmen, dönemin Fransız gençliği içindeki kültürel çatışmayı etkileyici bir biçimde gözler önüne serer. Yabancı Dildeki En İyi Film dalında Oscar'a aday gösterilen ve aynı dalda Altın Küre kazanan "La Vérite", başrolde kariyerinin en iyi performanslarından birini sergileyen Brigitte Bardot'nun eleştirmenler tarafından ciddiye alınmaya başlamasını sağlayan filmlerden biri olarak da önemlidir.

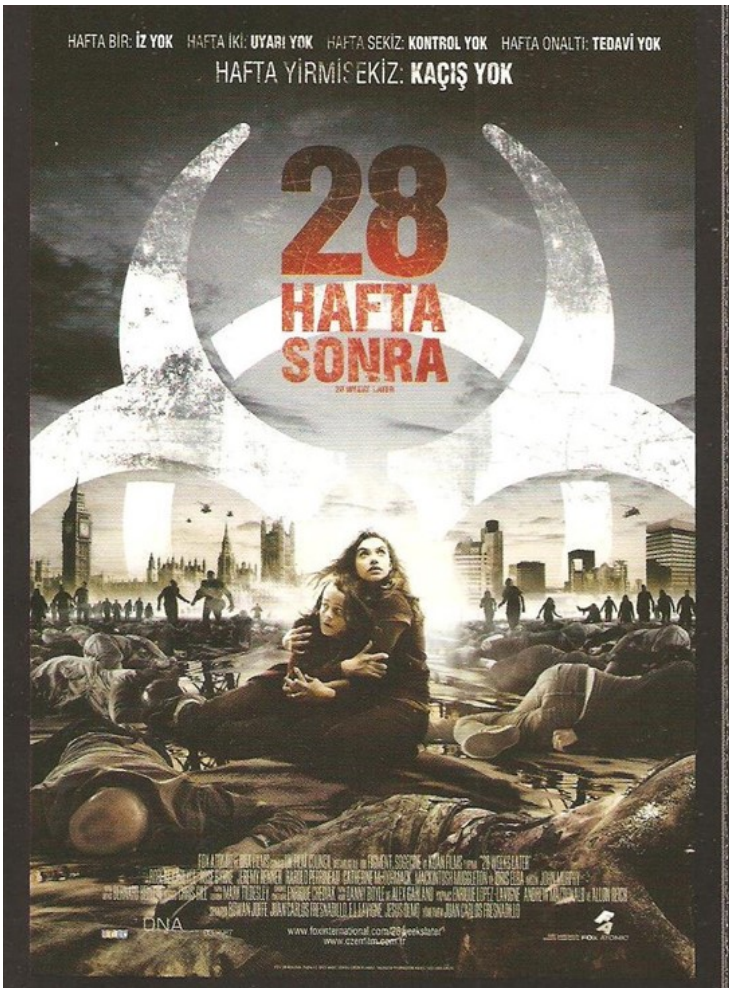
HAFTA BİR: İZ YOK HAFTA İKİ: UYARI YOK HAFTA SEKİZ: KONTROL YOK HAFTA ONALTI: TEDAVİ YOK
HAFTA YİRMİSEKİZ: KAÇIŞ YOK
28 HAFTA SONRA

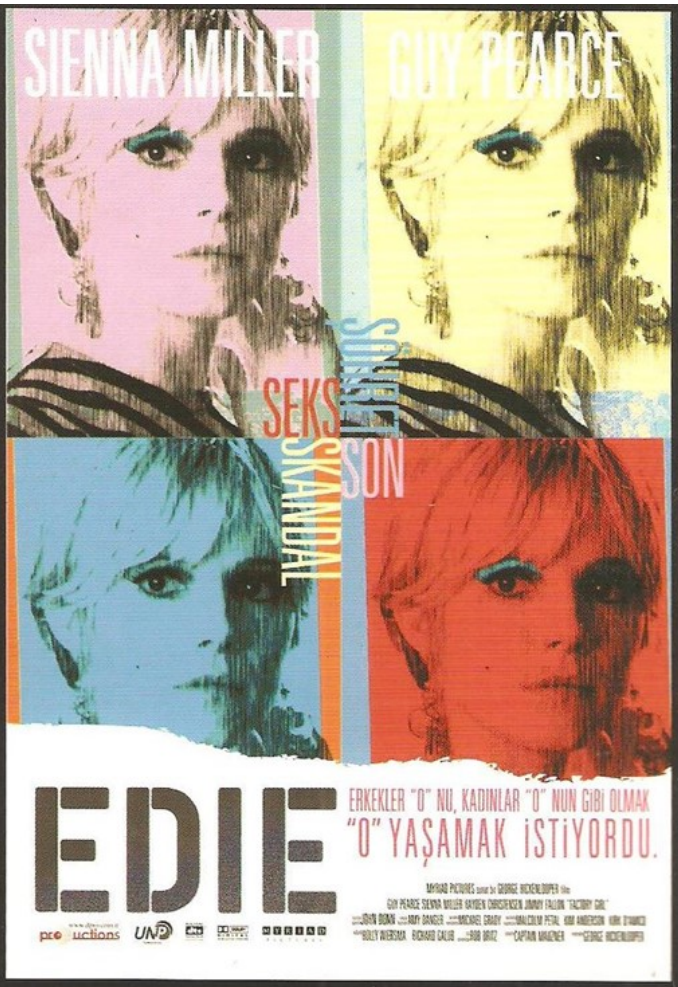
SIENNA MILLER
GUY PEARCE
SEKS SKANDAL SON
EDIE
ERKEKLER "O" NU, KADINLAR "O" NUN GİBİ OLMAK "O" YAŞAMAK İSTİYORDU.

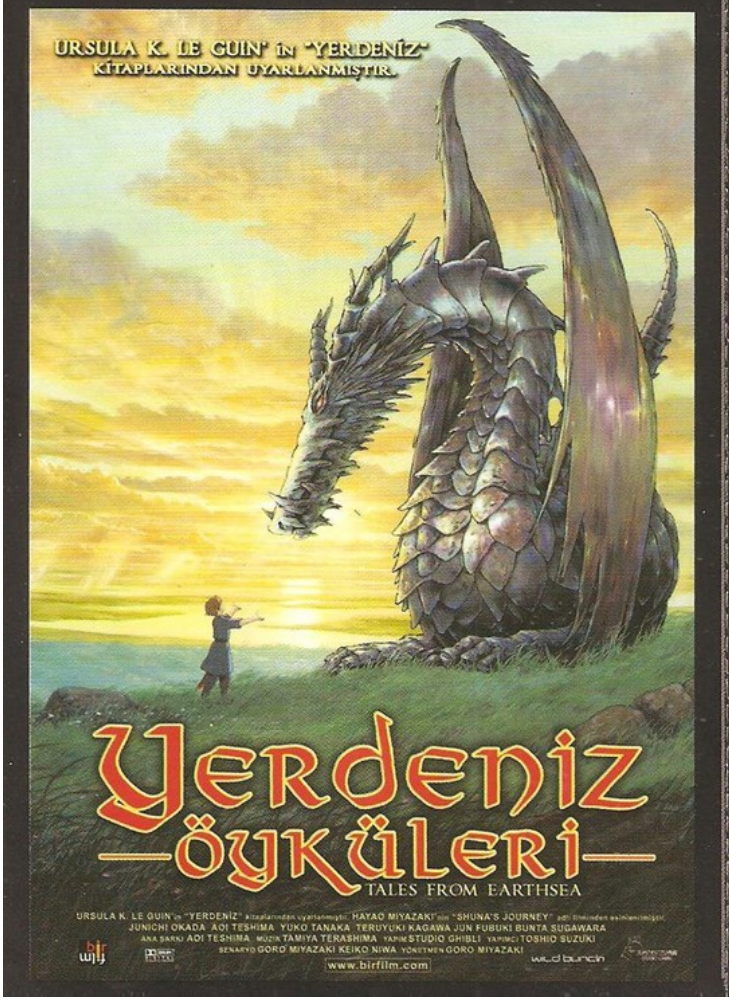
URSULA K. LE GUIN'İN "YERDENİZ" KİTAPLARINDAN UYARLANMIŞTIR.
Yerdeniz Öyküleri
TALES FROM EARTHSEA
www.birfilm.com

Bu kıza para yetmez!
AUDREY TAUTOU
GAD ELMALEH
zengin avcısı
hors de prix
BİR PIERRE SALVADORI FİLMİ
MARIE-CHRISTINE ADAM, JACQUES SPIESSER, VERNON DOBTCHEFF, ANNELISE HESME
www.chantierfilms.com www.horsdeprix-lefilm.com

EDIE
FACTORY GIRL

Yönetmen: George Hickenlooper. **Oyuncular:** Sienna Miller, Guy Pearce, Hayden Christensen, Jimmy Fallon, Jack Huston, Armin Amiri, Tara Summers, Mena Suvari, Shawn Hatosy, Beth Grant. **Senaryo:** Captain Mauzner. **Görüntü Yönetmeni:** Michael Grady. **Kurgu:** Dana E. Glauberman, Michael Levine. **Müzik:** Steve Jablonsky. **Yapım Tasarımcısı:** Jeremy Reed. **Yapımcı:** Aaron Richard Golub, Malcolm Petal, Holly Wiersma. **Süre:** 90 dk. **Yapım:** ABD (2006). **İthalatçı:** D Productions. **Dağıtımcı:** UNP Filmcilik.

Gösterim Tarihi: 20 Temmuz

Konu: Zengin bir ailenin güzel ve eğitimli kızı Edie Sedgwick (Sienna Miller), bir partide tanıştığı Andy Warhol'un (Guy Pearce) kalbini fetheder. Warhol'un bohem ve yaratıcı cenneti olarak bilinen, önceden bir şapka imalathanesi olarak kullanılmış "fabrika"sına heyecanlı bir giriş yapan Edie; tanınmış müzisyenler, şairler, sanatçılar ve oyuncularla biraraya gelme fırsatını yakalar. Gündüz underground filmlerde rol alırken, gece tüm New Yorklu sanatçıların katıldığı çılgın partilerde yer alır. Ancak hızla içine sürüklendiği uyuşturucu batağı, bu kırılgan genç kızı ve bir zamanların güzel prensesini önlenemez bir sona götürecektir.

Yönetmen: George Hickenlooper "Hearts of Darkness: A Filmmaker's Apocalypse", "The Killing Box", "The Low Life", "Persons Unknown", "Dogtown", "The Big Brass Ring", "The Man from Elysian Fields", "Mayor of the Sunset Strip" adlı uzun metrajları yönetmişti.

Oyuncular: Sienna Miller "South Kensington", "High Speed", "The Ride", "Layer Cake", "Alfie", "Casanova", "Interview", "Camille" ve "Stardust" adlı filmlerde rol aldı.

sinema

28 HAFTA SONRA
28 WEEKS LATER

Yönetmen: Juan Carlos Fresnadillo. **Oyuncular:** Robert Carlyle, Rose Byrne, Jeremy Renner, Harold Perrineau, Catherine McCormack, Imogen Poots, Idris Elba, Mackintosh Muggleton, Garfield Morgan, Emily Beecham. **Senaryo:** Rowan Joffe, Juan Carlos Fresnadillo, Jesús Olmo, Enrique López Lavigne. **Görüntü Yönetmeni:** Enrique Chediak. **Kurgu:** Chris Gill. **Müzik:** John Murphy. **Yapım Tasarımcısı:** Mark Tildesley. **Yapımcı:** Enrique López Lavigne, Andrew Macdonald, Allon Reich. **Süre:** 99 dk. **Yapım:** İngiltere (2007). **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 13 Temmuz

Konu: Bulaştığı insanları birer zombiye dönüştüren virüsün Britanya'ya yayılmasından altı ay sonra, Amerikan ordusu düzeni sağlamış ve insanları karantina altındaki bölgelere yeniden yerleştirmeye başlamıştır. Ülke tekrar inşa edilirken, yurtlarına geri dönen bir mülteci aile, biraraya gelmenin sevinci içindedir. Zombilerden kaçarken karısını ölüme terk eden Don (Robert Carlyle), güvenlikleri için ülke dışına gönderilen iki çocuğuna sonunda kavuşmuştur. Ancak virüs yenilememiş, her zamankinden çok daha öldürücü olarak ortaya çıkmayı beklemektedir.

Yönetmen: Juan Carlos Fresnadillo'nun ilk uzun metrajlı filmi "Intacto".

Oyuncular: Robert Carlyle "Riff-Raff", "Silent Scream", "Being Human", "Priest", "Go Now", "Trainspotting", "Carla's Song", "The Full Monty", "Face", "Plunkett & Macleane", "Ravenous", "The World Is Not Enough", "Angela's Ashes", "The Beach", "There's Only One Jimmy Grimble", "To End All Wars", "The 51st State", "Once Upon a Time in the Midlands", "Black and White", "Dead Fish", "Marilyn Hotchkiss Ballroom Dancing & Charm School", "The Mighty Celt" ve "Eragon" adlı sinema filmlerinde rol aldı.

sinema

ZENGİN AVCISI
HORS DE PRIX

Yönetmen: Pierre Salvadori. **Oyuncular:** Audrey Tautou, Gad Elmaleh, Marie-Christine Adam, Vernon Dobtcheff, Jacques Spiesser, Annelise Hesme, Charlotte Vermeil, Claudine Baschet, Laurent Claret, Jean de Coninck. **Senaryo:** Pierre Salvadori, Benoit Graffin. **Görüntü Yönetmeni:** Gilles Henry. **Kurgu:** Isabelle Devinck. **Müzik:** Camille Bazbaz. **Yapımcı:** Philippe Martin. **Süre:** 104 dk. **Yapım:** Fransa (2006). **Dağıtımcı:** Chantier Films.

Gösterim Tarihi: 13 Temmuz

Konu: Irène (Audrey Tautou), büyük bir otelde garson olarak çalışan utangaç Jean'ın (Gad Elmaleh) bir milyarder olduğunu sanır. Gerçekte kim olduğunu öğrenir öğrenmez de ondan kaçar. Fakat Jean, Irène'ye aşık olmuştur ve onu Fransa sahiline kadar takip edip bulur. Parasız olmasına rağmen aşık olduğu kızın yaşam tarzını benimser ve şaşaalı bir konakta yaşamaya başlar. Bu yeni statüsü Jean'ı Irène'ye gittikçe yaklaştırır. Irène yaşam tarzı konusunda kendisine tavsiyelerde bulunmaya başlar.

Yönetmen: Pierre Salvadori "Cible émouvante", "Les Apprentis", "...Comme elle respire", "Les Marchands de Sable" ve "Après vous..."yu yönetti.

Oyuncular: Audrey Tautou "Vénus Beauté (institut)", "Epouse-moi", "Voyous voyelles", "Le Libertin", "Le Battement D'Ailes Du Papillon", "Le Fabuleux Destin D'Amélie Poulain", "Dieu Est Grand, Je Suis Toute Petite", "A La Folie... Pas Du Tout", "L'Auberge Espagnole", "Dirty Pretty Things", "Les Marins Perdus", "Pas Sur La Bouche", "Nowhere to Go But Up", "Un Long Dimanche De Fiançailles", "Les Poupées Russes", "The Da Vinci Code" ve "Ensemble, C'est Tout"da rol aldı.

sinema

YERDENİZ ÖYKÜLERİ
GEDO SENKI

Yönetmen: Goro Miyazaki. **Seslendirenler:** Junichi Okada, Aoi Teshima, Bunta Sugawara, Yûko Tanaka, Teruyuki Kagawa, Jun Fubuki, Takashi Naitô, Mitsuko Baisho, Yui Natsukawa, Kaoru Kobayashi. **Senaryo:** Goro Miyazaki, Keiko Niwa (Ursula K. Le Guin'in Earthsea serisinden). **Müzik:** Tamiya Terajima. **Yapımcı:** Toshio Suzuki. **Süre:** 115 dk. **Yapım:** Japonya (2006). **Dağıtımcı:** Bir Film.

Gösterim Tarihi: 22 Haziran

Konu: Yerdeniz'de denge bozulmuştur. Ekinler bozulmakta, hayvanlar ölmektedir. Son olarak insanların diyarında ejderhalar belirir. Bu yıkımın nedenini araştırmaya koyulan başbüyücü Ged, sürgün edilmiş genç prens Arren'le karşılaşır. Arren içine kapanık sessiz bir genç gibi görünse de içini kemiren karanlık bir yanı vardır. Arren ve Ged birlikte yola düşerek yıkıntıya uğramış topraklardan geçerler. Ged, baş düşmanı büyücü Cob'un sonsuz yaşama ulaşmak adına canlıların dünyasıyla ölülerinkini ayıran kapıyı açtığını öğrenir. Cob, Ged'i altetmek için Arren'in korkularını kullanmayı planlamaktadır.

Yönetmen: "Yerdeniz Öyküleri" Goro Miyazaki'nin yönettiği ilk anime.

sinema

SICAKLARA
BUZZ ARASI
Muz
Sade
Vanilya
CAFÉ CROWN
BUZZ
CAFÉ CROWN